

Επίσημη Εφημερίδα L 315

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

55ο έτος
14 Νοεμβρίου 2012

Περιεχόμενα

I Νομοθετικές πράξεις

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ★ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ ⁽¹⁾ 1
- ★ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου 57
- ★ Οδηγία 2012/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 54 δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την προστασία των συμφερόντων των εταιρών και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες όσον αφορά τη σύσταση ανώνυμων εταιρειών και τη διατήρηση και τις μεταβολές του κεφαλαίου τους ⁽¹⁾ 74

Τιμή: 4 EUR

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

EL

Οι πράξεις των οποίων οι τίτλοι έχουν τυπωθεί με λευκά στοιχεία αποτελούν πράξεις τρεχούσης διαχείρισεως που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και είναι γενικά περιορισμένης χρονικής ισχύος.

Οι τίτλοι όλων των υπολοίπων πράξεων έχουν τυπωθεί με μαύρα στοιχεία και επισημαίνονται με αστερίσκο.

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΟΔΗΓΙΑ 2012/27/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 25ης Οκτωβρίου 2012

για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 194 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,Αποφασίζοντας με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η Ένωση αντιμετωπίζει πρωτόγνωρες προκλήσεις που απορρέουν από την αυξημένη εξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας και τους ανεπαρκείς ενεργειακούς πόρους, καθώς και την ανάγκη περιορισμού της αλλαγής του κλίματος και αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης. Η ενεργειακή απόδοση αποτελεί πολύτιμο μέσο για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Βελτιώνει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης μειώνοντας την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας και περιορίζοντας τις εισαγωγές ενέργειας. Συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου με οικονομικώς αποδοτικό τρόπο και, ως εκ τούτου, στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Η μετάβαση σε μια ενεργειακά αποδοτικότερη οικονομία αναμένεται επίσης να επιταχύνει την εξάπλωση καινοτόμων τεχνολογικών λύσεων και να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας

στην Ένωση, δίνοντας ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη και δημιουργώντας θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με την ενεργειακή απόδοση.

(2) Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 8ης και 9ης Μαρτίου 2007 τονίζεται η ανάγκη αύξησης της ενεργειακής απόδοσης στην Ένωση με σκοπό την επίτευξη του στόχου εξοικονόμησης της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στην Ένωση κατά 20 % έως το 2020 σε σύγκριση με τις προβλέψεις. Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2011 τονίζεται ότι ο στόχος του 20 % που έχει τεθεί για την ενεργειακή απόδοση ως το 2020, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2010, αν και στο παρόν στάδιο είναι εκτός τροχιάς υλοποίησης, πρέπει να υλοποιηθεί. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του 2007, η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας το 2020 αναμένεται να ανέλθει σε 1 842 εκατομμύρια ΤΙΠ. Μια μείωση κατά 20 % συνεπάγεται 1 474 εκατομμύρια ΤΙΠ το 2020, δηλαδή μείωση κατά 368 εκατομμύρια ΤΙΠ σε σύγκριση με τις προβλέψεις.

(3) Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2010 επιβεβαιώνεται ότι ο στόχος της ενεργειακής απόδοσης είναι ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της νέας στρατηγικής της Ένωσης για την απασχόληση και την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη («στρατηγική “Ευρώπη 2020”»). Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας και για την υλοποίηση του εν λόγω στόχου σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη οφείλουν να καθορίσουν εθνικούς στόχους σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή και να αναφέρουν, στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων, το πώς σκοπεύουν να τους επιτύχουν.

(4) Η ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενέργεια της 10ης Νοεμβρίου 2010 θέτει την ενεργειακή απόδοση στον πυρήνα της ενεργειακής στρατηγικής της Ένωσης για το 2020 και περιγράφει την ανάγκη μιας νέας στρατηγικής για την ενεργειακή απόδοση που θα επιτρέπει σε όλα τα κράτη μέλη να αποσυνδέσουν τη χρήση ενέργειας και την οικονομική ανάπτυξη.

⁽¹⁾ ΕΕ C 24 της 28.1.2012, σ. 134.

⁽²⁾ ΕΕ C 54 της 23.2.2012, σ. 49.

⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2012 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 4ης Οκτωβρίου 2012.

- (5) Στο ψήφισμά του της 15ης Δεκεμβρίου 2010 για την αναθεώρηση του σχεδίου δράσης για την ενεργειακή απόδοση, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να συμπεριλάβει στο αναθεωρημένο της σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση μέτρα για τη γεφύρωση του χάσματος ώστε να επιτευχθεί ο συνολικός στόχος ενεργειακής απόδοσης της Ένωσης το 2020.
- (6) Μια από τις πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η εμβληματική πρωτοβουλία για μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 26 Ιανουαρίου 2011. Αυτή αναγνωρίζει την ενεργειακή απόδοση ως ένα κύριο στοιχείο εξασφάλισης της αειφόρου χρήσης των ενεργειακών πόρων.
- (7) Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2011 αναγνωρίζεται ότι ο στόχος ενεργειακής απόδοσης της Ένωσης δεν βρίσκεται στον σωστό δρόμο και ότι απαιτείται αποφασιστική δράση για την αξιοποίηση του σημαντικού δυναμικού για μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας στα κτίρια, στις μεταφορές, σε προϊόντα και διεργασίες. Στα εν λόγω συμπεράσματα προβλέπεται επίσης ότι η υλοποίηση του στόχου ενεργειακής απόδοσης της Ένωσης θα επανεξετασθεί έως το 2013 και, αν κριθεί αναγκαίο, θα μελετηθούν περαιτέρω μέτρα.
- (8) Στις 8 Μαρτίου 2011 η Επιτροπή ενέκρινε την ανακοίνωση της σχετικά με σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση 2011. Η ανακοίνωση επιβεβαίωσε ότι η πορεία της Ένωσης δεν οδηγεί στην επίτευξη του στόχου ενεργειακής απόδοσης. Τούτο παρά την πρόοδο στις εθνικές πολιτικές ενεργειακής απόδοσης που περιγράφονται στο πρώτο εθνικό σχέδιο δράσης ενεργειακής απόδοσης το οποίο υπέβαλαν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006, για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες⁽¹⁾. Η αρχική ανάλυση του δεύτερου σχεδίου δράσης επιβεβαιώνει ότι η Ένωση δεν βρίσκεται στον σωστό δρόμο. Για να αντιμετωπιστεί αυτό, το σχέδιο ενεργειακής απόδοσης 2011 καθόρισε μια δέσμη πολιτικών και μέτρων ενεργειακής απόδοσης που καλύπτουν ολόκληρη την αλυσίδα ενέργειας, όπου συμπεριλαμβάνονται η παραγωγή ενέργειας, η μεταφορά και διανομή, ο ηγετικός ρόλος του δημόσιου τομέα στην ενεργειακή απόδοση, τα κτίρια και οι συσκευές, η βιομηχανία, καθώς και η ανάγκη να αποκτήσουν οι τελικοί καταναλωτές τη δύναμη να διαχειρίζονται την ενεργειακή τους κατανάλωση. Η ενεργειακή απόδοση στον τομέα των μεταφορών εξετάστηκε παράλληλα στη Λευκή Βίβλο για τις μεταφορές που εγκρίθηκε στις 28 Μαρτίου 2011. Ειδικότερα, η 26η πρωτοβουλία της Λευκής Βίβλου απαιτεί τη θέσπιση κατάλληλων προτύπων για τις εκπομπές CO₂ των οχημάτων σε όλους τους τρόπους μεταφοράς, τα οποία ενδεχομένως θα συμπληρώνονται από απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης προκειμένου να καλυφθούν όλοι οι τύποι συστημάτων πρόωσης.
- (9) Στις 8 Μαρτίου 2011 η Επιτροπή ενέκρινε επίσης ένα χάρτη πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050, εντοπίζοντας την ανάγκη, υπό το πρίσμα αυτό, να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ενεργειακή απόδοση.
- (10) Στο πλαίσιο αυτό, είναι ανάγκη να επικαιροποιηθεί το νομικό πλαίσιο της Ένωσης για την ενεργειακή απόδοση με μια οδηγία που θα επιδιώκει τον γενικό στόχο της ενεργειακής απόδοσης για εξοικονόμηση 20 % της κατανάλωσης πρωγενούς ενέργειας της Ένωσης έως το 2020, καθώς και περαιτέρω βελτιώσεις στην ενεργειακή απόδοση μετά το 2020. Για τον σκοπό αυτό, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθιερώσει ένα κοινό πλαίσιο προώθησης της ενεργειακής απόδοσης στην Ένωση, να θεσπίσει ειδικές δράσεις για την υλοποίηση ορισμένων από τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ενεργειακής απόδοσης 2011 που ενέκρινε το Συμβούλιο και να αξιοποιήσει τις αξιολογες ανεκμετάλλευτες δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας που εντοπίζει.
- (11) Με την απόφαση αριθ. 406/2009/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, περί των προσπάθειών των κρατών μελών να μειώσουν τις οικείες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, ώστε να τηρηθούν οι δεσμεύσεις της Κοινότητας για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέχρι το έτος 2020⁽²⁾, απαιτείται από την Επιτροπή να αξιολογήσει και να υποβάλει έκθεση έως το 2012 για την πρόοδο της Ένωσης και των κρατών μελών της προς την επίτευξη του στόχου μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας κατά 20 % έως το 2020 σε σύγκριση με τις προβλέψεις. Στην απόφαση αναφέρεται επίσης ότι, για να μπορέσουν τα κράτη μέλη να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις της Ένωσης για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, η Επιτροπή θα πρέπει να προτείνει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012, ενισχυμένα ή νέα μέτρα επίτευξης των βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης. Η παρούσα οδηγία ανταποκρίνεται σε αυτή την απαίτηση. Συμβάλλει επίσης στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στον «χάρτη πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα το 2050», ιδίως με τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τον ενεργειακό τομέα, καθώς και στην επίτευξη ηλεκτροπαραγωγής με μηδενικές εκπομπές έως το 2050.
- (12) Απαιτείται να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αξιοποίηση ολόκληρου του υφιστάμενου δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας, η οποία θα περιλαμβάνει εξοικονόμηση στον ενεργειακό εφοδιασμό και στους τομείς τελικής χρήσης. Συγχρόνως, θα πρέπει να ενισχυθούν οι διατάξεις της οδηγίας 2004/8/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας⁽³⁾ και της οδηγίας 2006/32/ΕΚ.

⁽¹⁾ ΕΕ L 114 της 27.4.2006, σ. 64.

⁽²⁾ ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 136.

⁽³⁾ ΕΕ L 52 της 21.2.2004, σ. 50.

- (13) Είναι προτιμότερο ο στόχος της ενεργειακής απόδοσης 20 % να επιτευχθεί ως αποτέλεσμα σωρευτικής εφαρμογής ειδικών εθνικών και ευρωπαϊκών μέτρων προώθησης της ενεργειακής απόδοσης σε διάφορα πεδία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεωθούν να θεσπίσουν ενδεικτικούς εθνικούς στόχους, καθεστώτα και προγράμματα ενεργειακής απόδοσης. Οι εν λόγω στόχοι και οι μεμονωμένες προσπάθειες κάθε κράτους μέλους θα πρέπει να αξιολογηθούν από την Επιτροπή, μαζί με δεδομένα για την πρόοδο που σημειώθηκε, προκειμένου να εκτιμηθεί η πιθανότητα επίτευξης του συνολικού στόχου της Ένωσης και ο βαθμός στον οποίο οι επιμέρους προσπάθειες είναι επαρκείς για την εκπλήρωση της κοινής επιδίωξης. Η Επιτροπή θα πρέπει επομένως να παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των εθνικών προγραμμάτων ενεργειακής απόδοσης μέσω του αναθεωρημένου νομοθετικού πλαισίου της και στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Κατά τον καθορισμό των ενδεικτικών εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις εθνικές συνθήκες που επηρεάζουν την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας, όπως οι οικονομικές αποδοτικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, οι αλλαγές στις εισαγωγές και τις εξαγωγές ενέργειας, η ανάπτυξη όλων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η πυρηνική ενέργεια, η δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα και η έγκαιρη δράση. Όταν πραγματοποιούνται ασκήσεις σε μοντέλα, η Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλευτεί με τα κράτη μέλη σχετικά με τις υποθέσεις στις οποίες βασίζονται τα μοντέλα και τα προσωρινά τους αποτελέσματα, με τρόπο έγκαιρο και διαφανή. Απαιτείται βελτίωση της κατάρτισης μοντέλων των επιπτώσεων των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, καθώς και του αποθέματος και των επιδόσεων των απαιτούμενων τεχνολογιών.
- (14) Η οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές⁽¹⁾ ορίζει ότι η Κύπρος και η Μάλτα, δεδομένου του νησιωτικού και περιφερειακού χαρακτήρα τους, βασίζονται στην αεροπορία ως τρόπο μεταφοράς η οποία έχει ζωτική σημασία για τους πολίτες και την οικονομία τους. Ως αποτέλεσμα, η ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της Κύπρου και της Μάλτας για την αεροπορία είναι δυσανάλογα υψηλή: υπερέβη τρεις φορές τον μέσο όρο της Κοινότητας το 2005, με αποτέλεσμα να θίγονται δυσανάλογα από τους τρέχοντες τεχνολογικούς και κανονιστικούς περιορισμούς.
- (15) Ο συνολικός όγκος των δημόσιων δαπανών ισοδυναμεί με το 19 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ένωσης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο δημόσιος τομέας αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη για την προώθηση της στροφής της αγοράς προς αποδοτικότερα προϊόντα, κτίρια και υπηρεσίες, καθώς και για την πρόκληση αλλαγών συμπεριφοράς στην κατανάλωση ενέργειας από πολίτες και επιχειρήσεις. Επιπλέον, η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας με μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης μπορεί να απελευθερώσει δημόσιους πόρους για άλλους σκοπούς. Οι δημόσιοι φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο οφείλουν να διαδραματίσουν υποδειγματικό ρόλο όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση.
- (16) Λαμβάνοντας υπόψη ότι στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 10ης Ιουνίου 2011 σχετικά με το σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση 2011, τονίζεται ότι τα κτίρια αντιστοιχούν στο 40 % της τελικής κατανάλωσης ενέργειας της Ένωσης και προκειμένου να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες για ανάπτυξη και απασχόληση σε ειδικευμένα επαγγέλματα και στον κατασκευαστικό τομέα, στον τομέα της παραγωγής οικοδομικών υλικών και σε επαγγελματικές δραστηριότητες όπως η αρχιτεκτονική, η συμβουλευτική και η μηχανολογία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν μακροπρόθεσμη στρατηγική πέραν του 2020 προκειμένου να κινητοποιούνται επενδύσεις για την ανακαίνιση κατοικιών και εμπορικών κτιρίων με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού αποθέματος. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να εξετάζει οικονομικώς αποδοτικές ριζικές ανακαινίσεις που θα μειώνουν τόσο την παρεχόμενη ενέργεια όσο και την τελική κατανάλωση ενέργειας ενός κτιρίου σε σημαντικό ποσοστό σε σύγκριση με τα προ της ανακαίνισης επίπεδα και θα έχουν ως αποτέλεσμα πολύ υψηλή ενεργειακή απόδοση. Ριζικές ανακαινίσεις αυτού του τύπου, θα μπορούσαν επίσης να πραγματοποιούνται σε φάσεις.
- (17) Απαιτείται να αυξηθεί το ποσοστό ανακαινιζόμενων κτιρίων, δεδομένου ότι το υφιστάμενο κτιριακό απόθεμα αποτελεί τον μοναδικό τομέα με τις περισσότερες δυνατότητες για εξοικονόμηση ενέργειας. Επιπλέον, τα κτίρια έχουν ζωτική σημασία για την επίτευξη του στόχου της Ένωσης για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 80-95 % έως το 2050 σε σύγκριση με το 1990. Τα κτίρια που ανήκουν σε δημόσιους φορείς αντιπροσωπεύουν σημαντικό μερίδιο του κτιριακού αποθέματος και τυγχάνουν μεγάλης προβολής στη δημόσια ζωή. Επομένως, είναι σκόπιμο να καθορισθεί ένα ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης κτιρίων που είναι ιδιόκτητα και καταλαμβανόμενα από την κεντρική δημόσια διοίκηση στο έδαφος κράτους μέλους, με σκοπό την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσής τους. Το εν λόγω ποσοστό ανακαίνισης δεν θα πρέπει να θίγει τις υποχρεώσεις όσον αφορά τα κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας που προβλέπονται στην οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων⁽²⁾. Η υποχρέωση ανακαίνισης κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας συμπληρώνει την ανωτέρω οδηγία, η οποία απαιτεί από τα κράτη μέλη να μεριμνούν ώστε, όταν τα υπάρχοντα κτίρια υποβάλλονται σε μείζονα ανακαίνιση, η ενεργειακή τους απόδοση να αναβαθμίζεται ούτως ώστε τα κτίρια να πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης. Θα πρέπει τα κράτη μέλη να μπορούν να λαμβάνουν εναλλακτικά οικονομικώς αποδοτικά μέτρα ώστε να επιτυγχάνουν ισοδύναμη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων που ανήκουν στα περιουσιακά στοιχεία της κεντρικής δημόσιας διοίκησής τους. Η υποχρέωση ανακαίνισης του εμβαδού δαπέδου των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης θα πρέπει να ισχύει για τις διοικητικές υπηρεσίες των οποίων η αρμοδιότητα εκτείνεται σε ολόκληρη την επικράτεια του κράτους μέλους. Όταν σε συγκεκριμένο κράτος μέλος και για συγκεκριμένη αρμοδιότητα δεν υπάρχει παρόμοια σχετική διοικητική υπηρεσία η οποία να καλύπτει όλη την επικράτεια, η υποχρέωση θα πρέπει να ισχύει για τις διοικητικές υπηρεσίες των οποίων οι αρμοδιότητες καλύπτουν συλλογικά όλη την επικράτεια.

(¹) ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16.

(²) ΕΕ L 153 της 18.6.2010, σ. 13.

(18) Ορισμένοι δήμοι και άλλοι δημόσιοι φορείς στα κράτη μέλη έχουν ήδη θέσει σε εφαρμογή ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας και τον ενεργειακό εφοδιασμό, παραδείγματος χάριν μέσω σχεδίων δράσης για βιώσιμη ενέργεια, όπως τα σχέδια που εκπονούνται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για το Σύμφωνο των Δημάρχων, καθώς και ολοκληρωμένες πολεοδομικές προσεγγίσεις που υπερβαίνουν τις μεμονωμένες παρεμβάσεις στα κτίρια ή στους τρόπους μεταφοράς. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους δήμους και τους λοιπούς δημόσιους φορείς να εγκρίνουν ολοκληρωμένα και βιώσιμα σχέδια ενεργειακής απόδοσης με σαφείς στόχους, να επιδιώκουν τη συμμετοχή των πολιτών στην εκπόνηση και εφαρμογή τους και να τους ενημερώνουν επαρκώς για το περιεχόμενο και την πρόοδό τους στην επίτευξη των στόχων. Τα σχέδια αυτά μπορούν να αποφέρουν σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας, ειδικά αν υλοποιηθούν με συστήματα ενεργειακής διαχείρισης που επιτρέπουν στους οικείους δημόσιους φορείς να διαχειρίζονται καλύτερα την ενεργειακή τους κατανάλωση. Θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ πόλεων, κωμόπολεων και λοιπών δημόσιων φορέων με αντικείμενο τις πλέον καινοτόμες εμπειρίες.

(19) Όσον αφορά την αγορά ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών και την αγορά και ενοικίαση κτιρίων, οι κεντρικές δημόσιες διοικήσεις που συνάπτουν συμβάσεις δημοσίων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών θα πρέπει να δίνουν το παράδειγμα και να λαμβάνουν αποφάσεις αγοράς με γνώμονα την ενεργειακή απόδοση. Το ίδιο θα πρέπει να ισχύει στις διοικητικές υπηρεσίες των οποίων οι αρμοδιότητες εκτείνονται σε ολόκληρη την επικράτεια κράτους μέλους. Όταν σε συγκεκριμένο κράτος μέλος και για συγκεκριμένη αρμοδιότητα δεν υπάρχει παρόμοια σχετική διοικητική υπηρεσία η οποία να καλύπτει όλη την επικράτεια, η υποχρέωση θα πρέπει να ισχύει για τις διοικητικές υπηρεσίες των οποίων οι αρμοδιότητες καλύπτουν συλλογικά όλη την επικράτεια του κράτους μέλους. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να θίγονται οι διατάξεις των οδηγιών της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Για αγορά προϊόντα εκτός εκείνων που καλύπτουν οι απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τις αγορές στην παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παροτρύνουν τους δημόσιους φορείς να λαμβάνουν υπόψη την ενεργειακή απόδοση των προϊόντων που αγοράζονται.

(20) Η εκτίμηση της δυνατότητας καθιέρωσης ενός καθεστώτος «λευκών πιστοποιητικών» σε επίπεδο Ένωσης κατέδειξε ότι, στην παρούσα κατάσταση, ένα τέτοιο καθεστώς θα δημιουργούσε υπερβολικό διοικητικό κόστος και ότι υπάρχει κίνδυνος η εξοικονόμηση ενέργειας να συγκεντρωθεί σε ορισμένα κράτη μέλη και να μην καθιερωθεί σε ολόκληρη την Ένωση. Ο στόχος ενός τέτοιου συστήματος εξοικονόμησης ενέργειας σε επίπεδο Ένωσης είναι δυνατόν να επιτευχθεί καλύτερα, τουλάχιστον στην παρούσα φάση, μέσω εθνικών καθεστώτων επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας του ενεργειακού τομέα ή μέσω άλλων εναλλακτικών μέτρων πολιτικής που επιτυγχάνουν την ίδια ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας. Είναι σκόπιμο οι φιλόδοξοι στόχοι των εν λόγω καθεστώτων να τεθούν σε ένα κοινό πλαίσιο σε επίπεδο Ένωσης, ενώ παράλληλα θα παρέχεται σημαντική ευελιξία στα κράτη μέλη να λαμβάνουν πλήρως υπόψη την εθνική οργάνωση των παραγόντων της αγοράς, το συγκεκριμένο πλαίσιο του ενεργειακού τομέα και τις συνήθειες των τελικών καταναλωτών. Το κοινό πλαίσιο θα

πρέπει να παρέχει στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας του ενεργειακού τομέα τη δυνατότητα να παρέχουν ενεργειακές υπηρεσίες σε όλους τους τελικούς καταναλωτές, και όχι μόνο σε εκείνους στους οποίους πωλούν ενέργεια. Έτσι αυξάνεται ο ανταγωνισμός στην αγορά ενέργειας, διότι οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας του ενεργειακού τομέα μπορούν να διαφοροποιούν το προϊόν τους παρέχοντας συμπληρωματικές ενεργειακές υπηρεσίες. Το κοινό πλαίσιο θα πρέπει να επιτρέπει στα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στο εθνικό τους καθεστώς απαιτήσεις που επιδιώκουν κοινωνικούς σκοπούς, κυρίως προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ευάλωτοι πελάτες έχουν πρόσβαση στα οφέλη της μεγαλύτερης ενεργειακής απόδοσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν, βάσει αντικειμενικών και αμερόληπτων κριτηρίων, ποιοι διανομείς ενέργειας ή εταιρείες λιανικής πώλησης ενέργειας θα πρέπει να υποχρεωθούν να επιτύχουν τον στόχο εξοικονόμησης ενέργειας κατά την τελική χρήση που θέτει η παρούσα οδηγία.

Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να μην επιβάλλουν αυτή την υποχρέωση σε μικρούς διανομείς ενέργειας, σε μικρές εταιρείες λιανικής πώλησης ενέργειας και σε μικρούς ενεργειακούς τομείς προς αποφυγήν δυσανάλογης διοικητικής επιβάρυνσης. Η ανακοίνωση της Επιτροπής «Small Business Act» της 25ης Ιουνίου 2008 καθορίζει αρχές τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να απέχουν από την υλοποίηση αυτής της δυνατότητας. Ένας τρόπος για να υποστηριχθούν οι εθνικές πρωτοβουλίες ενεργειακής απόδοσης είναι τα υπόχρεα μέρη τα οποία υπάγονται σε εθνικά καθεστώτα επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης, να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους συμβάλλοντας ετησίως σε εθνικό ταμείο ενεργειακής απόδοσης με ποσό ισόδυναμο προς τις επενδύσεις που απαιτούνται βάσει του καθεστώτος.

(21) Δεδομένης της επιτακτικής ανάγκης να αποκατασταθεί η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και της δημοσιονομικής εξυγίανσης, κατά την υλοποίηση επιμέρους μέτρων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στην αποδοτικότητα του κόστους, σε επίπεδο κρατών μελών, της εφαρμογής μέτρων ενεργειακής απόδοσης με βάση ενδεδειγμένο επίπεδο ανάλυσης και αξιολόγησης.

(22) Η απαίτηση για εξοικονόμηση στις ετήσιες πωλήσεις ενέργειας σε τελικούς καταναλωτές σε σχέση με τις πωλήσεις που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν, δεν συνιστά όριο στις πωλήσεις ή στην κατανάλωση ενέργειας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να εξαιρούν το σύνολο ή μέρος των πωλήσεων ενέργειας, κατ' όγκον, που χρησιμοποιείται σε βιομηχανικές δραστηριότητες απαριθμούμενες στο παράρτημα I της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας⁽¹⁾ για τον υπολογισμό των πωλήσεων ενέργειας σε τελικούς καταναλωτές, καθώς αναγνωρίζεται ότι ορισμένοι τομείς ή υποτομείς των δραστηριοτήτων αυτών ενδέχεται να εκτεθούν σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να γνωρίζουν το κόστος των καθεστώτων προκειμένου να μπορούν με ακρίβεια να αξιολογήσουν το κόστος των μέτρων.

(¹) ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32.

- (23) Με την επιφύλαξη των απαιτήσεων του άρθρου 7 και με σκοπό τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης, κάθε κράτος μέλος μπορεί να συγκεντρώνει όλα τα επιμέρους μέτρα πολιτικής για την εφαρμογή του άρθρου 7 σε ένα ολοκληρωμένο εθνικό πρόγραμμα ενεργειακής απόδοσης.
- (24) Για να αξιοποιήσουν το δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας σε ορισμένα τμήματα της αγοράς όπου οι ενεργειακοί έλεγχοι δεν προσφέρονται γενικά στο εμπόριο [όπως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)], τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν προγράμματα προκειμένου να ενθαρρύνουν τις ΜΜΕ να υποβάλλονται σε ενεργειακούς ελέγχους. Οι ενεργειακοί έλεγχοι θα πρέπει να είναι υποχρεωτικοί και τακτικοί για τις μεγάλες επιχειρήσεις, διότι η εξοικονόμηση ενέργειας μπορεί να είναι σημαντική. Οι ενεργειακοί έλεγχοι θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη σχετικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα, όπως το EN ISO 50001 (συστήματα ενεργειακής διαχείρισης), ή το pr EN 16247-1 (ενεργειακοί έλεγχοι) ή, εάν περιλαμβάνουν ενεργειακό έλεγχο, το EN ISO 14000 (συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης) και να ευθυγραμμίζονται, κατ' αυτόν τον τρόπο, και με τις διατάξεις του παραρτήματος VI της παρούσας οδηγίας, δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές δεν υπερβαίνουν τις απαιτήσεις των σχετικών αυτών προτύπων. Κατά την τρέχουσα περίοδο, είναι υπό ανάπτυξη συγκεκριμένο ευρωπαϊκό πρότυπο για τους ενεργειακούς ελέγχους.
- (25) Εάν οι ενεργειακοί έλεγχοι διενεργούνται από εσωτερικούς εμπειρογνώμονες, η απαραίτητη ανεξαρτησία τους θα απαιτούσε να μην εμπλέκονται οι εμπειρογνώμονες αυτοί άμεσα στην ελεγχόμενη δραστηριότητα.
- (26) Κατά τον σχεδιασμό των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα οφέλη απόδοσης και η εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται με την ευρεία εφαρμογή οικονομικών αποδοτικών τεχνολογικών καινοτομιών όπως οι έξυπνοι μετρητές. Στις περιπτώσεις που έχουν εγκατασταθεί έξυπνοι μετρητές, δεν θα χρησιμοποιούνται από εταιρείες για αδικαιολόγητη χρέωση ανεξόφλητων τιμολογίων.
- (27) Όσον αφορά τον ηλεκτρισμό, και σύμφωνα με την οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾, στην οποία η ανάπτυξη έξυπνων μετρητών αξιολογείται θετικά, τουλάχιστον το 80 % των καταναλωτών θα πρέπει να εξοπλιστούν με έξυπνα συστήματα μέτρησης έως το 2020. Όσον αφορά το αέριο, και σύμφωνα και με την οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου ⁽²⁾, στην οποία η ανάπτυξη ευφώνων συστημάτων μέτρησης αξιολογείται θετικά, τα κράτη μέλη ή οποιαδήποτε αρμόδια αρχή ορίσουν, θα πρέπει να καταρτίσουν χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή ευφώνων συστημάτων μέτρησης.
- (28) Η χρήση ατομικών μετρητών ή κατανεμητών δαπανών θέρμανσης για τη μέτρηση της ατομικής κατανάλωσης θέρμανσης σε πολυκατοικίες που προέρχεται από τηλεθέρμανση ή κοινή κεντρική θέρμανση είναι επωφελής όταν οι τελικοί καταναλωτές διαθέτουν μέσα για να ελέγχουν την ιδιωτική τους κατανάλωση. Η χρήση τους έχει συνεπώς νόημα μόνο σε κτίρια στα οποία τα θερμαντικά σώματα είναι εξοπλισμένα με θερμοστατικές βαλβίδες.
- (29) Σε ορισμένες πολυκατοικίες με τηλεθέρμανση ή κοινή κεντρική θέρμανση, η χρήση ατομικών μετρητών ακριβείας μπορεί να είναι τεχνικά περίπλοκη και δαπανηρή εξαιτίας του γεγονότος ότι το ζεστό νερό που χρησιμοποιείται για τη θέρμανση εισέρχεται και εξέρχεται από τα διαμερίσματα από διάφορα σημεία. Εκτιμάται ότι η ατομική μέτρηση της κατανάλωσης για θέρμανση σε πολυκατοικίες είναι εντούτοις τεχνικά εφικτή όταν η εγκατάσταση ατομικών μετρητών δεν απαιτεί την αλλαγή των σωληνώσεων του κτιρίου για το ζεστό νερό. Σε τέτοια κτίρια, οι μετρήσεις της ατομικής κατανάλωσης για θέρμανση μπορούν να γίνονται με ατομικούς κατανεμητές κόστους θερμότητας εγκατεστημένους σε κάθε θερμαντικό σώμα.
- (30) Η οδηγία 2006/32/ΕΚ απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι διατίθενται στους τελικούς καταναλωτές ατομικοί μετρητές που αντικατοπτρίζουν επακριβώς την πραγματική τους ενεργειακή κατανάλωση και παρέχουν πληροφορίες όσον αφορά τον πραγματικό χρόνο χρήσης. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η απαίτηση αυτή υπόκειται στους όρους ότι θα πρέπει να είναι τεχνικώς εφικτή, οικονομικώς εύλογη και ανάλογη προς τη δυνητική εξοικονόμηση ενέργειας. Όταν όμως γίνεται σύνδεση σε καινούριο κτίριο ή ένα κτίριο υποβάλλεται σε ανακαινίσεις μεγάλης κλίμακας κατά τα οριζόμενα στην οδηγία 2010/31/ΕΕ, οι ατομικοί αυτοί μετρητές θα πρέπει πάντως να τοποθετούνται. Η οδηγία 2006/32/ΕΚ απαιτεί επίσης να διατίθεται με αρκετά μεγάλη συχνότητα σαφής τιμολόγηση με βάση την πραγματική κατανάλωση, ώστε να μπορούν οι καταναλωτές να προσαρμόζουν την κατανάλωσή τους.
- (31) Οι οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ απαιτούν από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την εισαγωγή ευφώνων συστημάτων μέτρησης ώστε να βοηθηθεί η ενεργός συμμετοχή των καταναλωτών στις αγορές προμήθειας ηλεκτρισμού και αερίου. Όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, στις περιπτώσεις που η ανάπτυξη έξυπνων μετρητών αποδειχθεί οικονομικώς αποδοτική, τουλάχιστον το 80 % των καταναλωτών πρέπει να εξοπλιστούν με έξυπνα συστήματα μέτρησης έως το 2020. Για το φυσικό αέριο δεν έχει δοθεί χρονοδιάγραμμα, όμως η απαιτείται η εκπόνηση χρονοδιαγράμματος. Στις οδηγίες αυτές αναφέρεται επίσης ότι οι τελικοί καταναλωτές πρέπει να ενημερώνονται σωστά για την τρέχουσα κατανάλωση και το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας/αερίου αρκετά συχνά ώστε να μπορούν να ρυθμίζουν αναλόγως την κατανάλωσή τους.

⁽¹⁾ ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 55.

⁽²⁾ ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 94.

- (32) Ο αντίκτυπος των διατάξεων σχετικά με τις μετρήσεις και την τιμολόγηση στις οδηγίες 2006/32/EK, 2009/72/EK και 2009/73/EK για την εξοικονόμηση ενέργειας έχει περιορισθεί. Σε πολλά μέρη της Ένωσης, οι διατάξεις αυτές δεν βοήθησαν ώστε οι πελάτες να λαμβάνουν επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την ενεργειακή τους κατανάλωση, ούτε τιμολόγηση βάσει της πραγματικής κατανάλωσης με τη συχνότητα που οι μελέτες αναφέρουν ότι απαιτείται προκειμένου οι πελάτες να μπορούν να ρυθμίζουν τη χρήση τους της ενέργειας. Στους τομείς της θέρμανσης χώρων και του ζεστού νερού σε πολυκατοικίες, οι ασάφειες αυτών των διατάξεων οδήγησαν επίσης τους πολίτες συχνά σε διαμαρτυρίες.
- (33) Προκειμένου να αυξηθεί η δυνατότητα των τελικών καταναλωτών να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες από τις μετρήσεις και την τιμολόγηση της ατομικής τους κατανάλωσης ενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη τις ευκαιρίες που συνδέονται με τη διαδικασία της εφαρμογής ευφών συστημάτων μέτρησης και της ανάπτυξης έξυπνων μετρητών στα κράτη μέλη, είναι σημαντικό να βελτιωθεί η σαφήνεια των απαιτήσεων της νομοθεσίας της Ένωσης σε αυτόν τον τομέα. Αυτό αναμένεται να συμβάλει στη μείωση του κόστους της εφαρμογής ευφών συστημάτων μέτρησης που θα διαθέτουν λειτουργίες οι οποίες θα ενισχύουν την εξοικονόμηση ενέργειας και θα υποστηρίζουν την ανάπτυξη αγορών για ενεργειακές υπηρεσίες και διαχείριση της ζήτησης. Η εφαρμογή ευφών συστημάτων μέτρησης καθιστά δυνατή τη συχνή τιμολόγηση με βάση την πραγματική κατανάλωση. Υπάρχει ωστόσο επίσης η ανάγκη να διασαφηνιστούν οι απαιτήσεις για την πρόσβαση στις πληροφορίες και τη δίκαιη και επακριβή τιμολόγηση βάσει της πραγματικής κατανάλωσης σε περίπτωση που οι έξυπνοι μετρητές δεν θα είναι διαθέσιμοι το 2020, καθώς και σε ό,τι αφορά τη μέτρηση και την τιμολόγηση της ατομικής κατανάλωσης για θέρμανση, ψύξη και ζεστό νερό που παρέχεται σε πολυκατοικίες μέσω τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης ή μέσω κοινόχρηστων συστημάτων θέρμανσης, εγκατεστημένων σε αυτά τα κτίρια.
- (34) Κατά τον σχεδιασμό των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και της συνεκτικής εφαρμογής του κεκτημένου, σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (35) Η συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και η τηλεθέρμανση και τηλεψύξη έχουν σημαντικό δυναμικό εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας το οποίο παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανεκμετάλλευτο στην Ένωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβούν σε ολοκληρωμένη αξιολόγηση των δυνατοτήτων συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, και τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Οι αξιολογήσεις αυτές θα πρέπει να επικαιροποιούνται κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής ώστε να παρέχουν στους επενδυτές πληροφορίες που αφορούν τα εθνικά σχέδια ανάπτυξης και να συμβάλουν σε ένα σταθερό και ευνοϊκό επενδυτικό περιβάλλον. Οι νέες εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής και οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις οι οποίες έχουν ουσιαστικά ανακαινιστεί ή των οποίων η έγκριση ή η άδεια έχει επικαιροποιηθεί θα πρέπει, αφού υποβληθούν σε ανάλυση κόστους-οφέλους από την οποία θα προκύπτει ωφέλεια, να είναι εξοπλισμένες με μονάδες συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης για την ανάκτηση της απορριπτόμενης θερμότητας που προκύπτει από την ηλεκτροπαραγωγή. Αυτή η απορριπτόμενη θερμότητα μπορεί στη συνέχεια να μεταφερθεί εκεί όπου χρειάζεται μέσω δικτύων τηλεθέρμανσης. Τα γεγονότα που ενεργοποιούν απαίτηση εφαρμογής των κριτηρίων αδειοδότησης θα είναι συνήθως γεγονότα που ενεργοποιούν επίσης απαιτήσεις για εγκρίσεις δυνάμει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών⁽¹⁾ και για άδειες δυνάμει της οδηγίας 2009/72/ΕΚ.
- (36) Ενδέχεται εγκαταστάσεις πυρηνικής ενέργειας ή παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας προοριζόμενες να κάνουν χρήση της γεωλογικής αποθήκευσης που επιτρέπεται δυνάμει της οδηγίας 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς⁽²⁾, να τοποθετούνται σε τοποθεσίες στις οποίες η ανάκτηση της απορριπτόμενης θερμότητας μέσω μονάδας συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης ή η παροχή δικτύου τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης δεν είναι οικονομικώς αποδοτική. Εν προκειμένω, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να εξαιρούν αυτές τις εγκαταστάσεις από την υποχρέωση διενέργειας ανάλυσης κόστους-οφέλους και να παρέχεται στην εγκατάσταση εξοπλισμός που θα καθιστά δυνατή την ανάκτηση της απορριπτόμενης θερμότητας μέσω μονάδας συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης. Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή η εξαίρεση εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για την κάλυψη ζήτησης σε περιόδους αιχμής και παραγωγής εφεδρικής ενέργειας που προορίζονται να λειτουργούν λιγότερο από 1 500 ώρες ετησίως κατά μέσο όρο για περίοδο πέντε ετών από την απαίτηση να παράγουν επίσης και θερμότητα.
- (37) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παροτρύνουν την εισαγωγή μέτρων και διαδικασιών που θα προωθούν τις εγκαταστάσεις συμπαραγωγής με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ μικρότερη των 20 MW προκειμένου να ενθαρρυνθεί η αποκεντρωμένη παραγωγή ενέργειας.
- (38) Η συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης θα πρέπει να οριστεί με βάση την εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται με τη συνδυασμένη παραγωγή αντί της μεμονωμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ορισμοί της έννοιας της συμπαραγωγής και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης που χρησιμοποιούνται στη νομοθεσία της Ένωσης δεν θα πρέπει να προδικάζουν τη χρήση διαφορετικών ορισμών στην εθνική νομοθεσία για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους της εν λόγω νομοθεσίας της Ένωσης. Για τη μεγιστοποίηση της εξοικονόμησης ενέργειας και για να μη χαθούν ευκαιρίες εξοικονόμησης ενέργειας, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στις συνθήκες λειτουργίας των μονάδων συμπαραγωγής.

(1) ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17.

(2) ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 114.

- (39) Προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια ώστε ο τελικός καταναλωτής να είναι σε θέση να επιλέξει μεταξύ ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή και ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης με άλλες τεχνικές, η προέλευση της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης θα πρέπει να διασφαλίζεται με βάση εναρμονισμένες τιμές απόδοσης αναφοράς. Η εγγύηση των καθεστώτων προέλευσης δεν συνεπάγεται δικαίωμα υπαγωγής στους εθνικούς μηχανισμούς στήριξης. Είναι σημαντικό να μπορούν να καλύπτονται από εγγύηση προέλευσης όλες οι μορφές ηλεκτρικής ενέργειας που παράγονται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης. Οι εγγυήσεις προέλευσης θα πρέπει να διακρίνονται από τα ανταλλάξιμα πιστοποιητικά.
- (40) Η συγκεκριμένη διάρθρωση της συμπαραγωγής και οι τομείς τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης που περιλαμβάνουν πολλούς παραγωγούς μικρού και μεσαίου μεγέθους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, ειδικά κατά την επανεξέταση των διοικητικών διαδικασιών για την απόκτηση άδειας κατασκευής εγκαταστάσεων συμπαραγωγής ή συνδεδεμένων δικτύων, κατ'εφαρμογή της αρχής «σκέψου πρώτα σε μικρή κλίμακα».
- (41) Οι περισσότερες επιχειρήσεις της Ένωσης είναι ΜΜΕ. Αντιπροσωπεύουν ένα τεράστιο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας για την Ένωση. Για να βοηθηθούν να υιοθετήσουν μέτρα ενεργειακής απόδοσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθιερώσουν ένα ευνοϊκό πλαίσιο με στόχο να παράσχουν στις ΜΜΕ τεχνική βοήθεια και στοχευμένες πληροφορίες.
- (42) Η οδηγία 2010/75/ΕΕ περιλαμβάνει την ενεργειακή απόδοση μεταξύ των κριτηρίων για τον καθορισμό των βελτιστών διαθέσιμων τεχνικών οι οποίες αναμένεται να χρησιμοποιηθούν ως σημείο αναφοράς για τον καθορισμό των προϋποθέσεων έκδοσης άδειας για εγκαταστάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων καύσης με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ 50 MW και άνω. Ωστόσο, η εν λόγω οδηγία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να μην επιβάλουν απαιτήσεις για την ενεργειακή απόδοση σε μονάδες καύσης ή σε άλλες μονάδες που εκπέμπουν διοξείδιο του άνθρακα επιτοπίως, για τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα επίπεδα ενεργειακής απόδοσης στις εκθέσεις που υποβάλλουν δυνάμει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ.
- (43) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν, με βάση αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, κανόνες που διέπουν την ανάληψη και τον επιμερισμό του κόστους των συνδέσεων με το διασυνδεδεμένο ηλεκτρικό δίκτυο και των ενισχύσεων του δικτύου αυτού, και για τις τεχνικές προσαρμογές που απαιτούνται για την ένταξη νέων παραγωγών ηλεκτρισμού που προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές και τους κώδικες που καταρτίστηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 714/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας⁽¹⁾ και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου⁽²⁾. Θα πρέπει να επιτρέπεται στους παραγωγούς ηλεκτρισμού που προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης να δημοσιεύουν προκήρυξη υποβολής προσφορών για τις εργασίες σύνδεσης. Θα πρέπει να διευκολύνεται η πρόσβαση στο διασυνδεδεμένο ηλεκτρικό σύστημα της ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, ειδικά για μονάδες συμπαραγωγής μικρής και πολύ μικρής κλίμακας. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ και το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/73/ΕΚ, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας, μεταξύ άλλων και σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του αερίου.
- (44) Η ανταπόκριση στη ζήτηση είναι σημαντικό μέσον για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, καθώς αυξάνει σημαντικά τις ευκαιρίες των καταναλωτών ή τρίτων, τους οποίους έχουν ορίσει οι ίδιοι, να αναλαμβάνουν δράση με βάση τα στοιχεία κατανάλωσης και τιμολόγησης και, ως εκ τούτου, προσφέρει ένα μηχανισμό για τη μείωση ή τη μετατροπή της κατανάλωσης με αποτέλεσμα εξοικονόμηση ενέργειας τόσο όσον αφορά την τελική κατανάλωση όσο και, μέσω της βέλτιστης δυνατής χρήσης των δικτύων και των μονάδων παραγωγής, όσον αφορά την παραγωγή, μεταφορά και διανομή ενέργειας.
- (45) Η ανταπόκριση στη ζήτηση μπορεί να βασίζεται στις αντιδράσεις των τελικών καταναλωτών στα μηνύματα που εκπέμπουν οι τιμές ή στους κτιριακούς αυτοματισμούς. Οι προϋποθέσεις ανταπόκρισης στη ζήτηση και η πρόσβαση σε αυτήν θα πρέπει επομένως να βελτιωθούν, μεταξύ άλλων και για τους μικρούς τελικούς καταναλωτές. Ως εκ τούτου, και λαμβάνοντας υπόψη την συνεχιζόμενη εγκατάσταση ευφυών δικτύων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας να δύνανται να εξασφαλίζουν ότι τα τιμολόγια και οι κανονιστικές ρυθμίσεις δικτύου παρέχουν κίνητρα για βελτιώσεις στην ενεργειακή απόδοση και υποστηρίζουν τη δυναμική τιμολόγηση στο πλαίσιο μέτρων ανταπόκρισης στη ζήτηση από τους τελικούς καταναλωτές. Εκ παραλλήλου με την παραγωγή, θα πρέπει να επιδιωχθούν η ολοκλήρωση της αγοράς και ίσες ευκαιρίες εισόδου στην αγορά για πόρους της πλευράς της ζήτησης (φορτία παροχής και καταναλωτών). Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας θα υιοθετήσουν ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία θα περιλαμβάνει ενδεχομένως εξοικονόμηση στους τομείς του ενεργειακού εφοδιασμού και της τελικής χρήσης.
- (46) Θα πρέπει να είναι διαθέσιμος επαρκής αριθμός αξιόπιστων επαγγελματιών με ειδικευση στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και έγκαιρη εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, παραδείγματος χάριν όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις σχετικά με τους ενεργειακούς ελέγχους και την εφαρμογή των καθεστώτων επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, συνεπώς, να θεσπίσουν καθεστώτα πιστοποίησης για τους παρόχους ενεργειακών υπηρεσιών, ενεργειακούς ελέγχους και άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

(1) ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 15.

(2) ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 36.

- (47) Είναι απαραίτητο να συνεχισθεί η ανάπτυξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών προκειμένου να διασφαλισθεί η διαθεσιμότητα αφενός της ζήτησης και, αφετέρου, της προσφοράς ενεργειακών υπηρεσιών. Η διαφάνεια, παραδείγματος χάριν, μέσω των καταλόγων παρόχων ενεργειακών υπηρεσιών, μπορεί να συμβάλει σε αυτό. Τα υποδείγματα συμβάσεων, η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και οι κατευθυντήριες γραμμές, ιδίως για τις συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης, μπορούν επίσης να συμβάλλουν στην τόνωση της ζήτησης. Όπως και σε άλλες μορφές χρηματοδοτικών διευθετήσεων με τρίτους, στη σύμβαση ενεργειακής απόδοσης ο δικαιούχος της ενεργειακής υπηρεσίας αποφεύγει το επενδυτικό κόστος χρησιμοποιώντας μέρος της οικονομικής αξίας της εξοικονομούμενης ενέργειας για αποπληρωμή της επένδυσης που πραγματοποιήθηκε πλήρως ή εν μέρει από τρίτο μέρος.
- (48) Υπάρχει ανάγκη εντοπισμού και άρσης των ρυθμιστικών και μη ρυθμιστικών φραγμών στη χρήση συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης και άλλων χρηματοδοτικών διευθετήσεων με τρίτους με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας. Στους φραγμούς αυτούς περιλαμβάνονται οι λογιστικοί κανόνες και πρακτικές που δεν επιτρέπουν στις κεφαλαιουχικές επενδύσεις και στην ετήσια εξοικονόμηση χρημάτων που απορρέει από τα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης να αντανακλώνται ικανοποιητικά στους λογαριασμούς καθ' όλο τον κύκλο ζωής της επένδυσης. Θα πρέπει επίσης να αντιμετωπισθούν, σε εθνικό επίπεδο, τα εμπόδια στην ανακαίνιση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος με βάση κατανομή κινητήρων μεταξύ των διαφορετικών εμπλεκόμενων μερών.
- (49) Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα πρέπει να ενθαρρύνουν να αξιοποιούν πλήρως τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Οι επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση έχουν την ικανότητα να συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, στην απασχόληση, στην καινοτομία και στη μείωση της ένδειας καυσίμων στα νοικοκυριά, και, επομένως, συμβάλλουν θετικά στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Στους δυνάμενους να χρηματοδοτηθούν τομείς συγκαταλέγονται τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης στα δημόσια κτίρια και στις κατοικίες, και η δημιουργία νέων δεξιοτήτων για την προώθηση της απασχόλησης στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης.
- (50) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη χρήση χρηματοδοτικών διευκολύνσεων για την προώθηση των στόχων της παρούσας οδηγίας. Αυτές οι χρηματοδοτικές διευκολύνσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν οικονομικές συνεισφορές και πρόστιμα για τη μη τήρηση διατάξεων της παρούσας οδηγίας· πόρους που διατίθενται για την ενεργειακή απόδοση σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/87/ΕΚ· πόρους που διατίθενται για την ενεργειακή απόδοση στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, ιδίως το ταμείο συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία και τα ταμεία αγροτικής ανάπτυξης, και εξειδικευμένα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά μέσα, όπως το ευρωπαϊκό ταμείο ενεργειακής απόδοσης.
- (51) Οι χρηματοδοτικές διευκολύνσεις θα μπορούσαν να βασίζονται, κατά περίπτωση, σε πόρους που διατίθενται για την ενεργειακή απόδοση από ομόλογα έργων της Ένωσης· πόρους που διατίθενται για την ενεργειακή απόδοση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και άλλα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συγκεκριμένα την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης· πόρους που αντλούνται στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μέσω μόχλευσης· εθνικούς πόρους, μέσω της δημιουργίας και κανονιστικών και φορολογικών πλαισίων, με ενθάρρυνση της εφαρμογής εθνικών πρωτοβουλιών και προγραμμάτων ενεργειακής απόδοσης· έσοδα από τα ετήσια δικαιώματα εκπομπής σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 406/2009/ΕΚ.
- (52) Οι χρηματοδοτικές διευκολύνσεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν ιδίως τις συνεισφορές αυτές και τα έσοδα αυτά για να καθιστούν δυνατή και να ενθαρρύνουν την επένδυση ιδιωτικού κεφαλαίου, ιδίως αντλώντας από θεσμικούς επενδυτές, χρησιμοποιώντας κριτήρια που διασφαλίζουν την επίτευξη τόσο περιβαλλοντικών όσο και κοινωνικών στόχων για τη χορήγηση κονδυλίων· να χρησιμοποιούν καινοτόμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς (π.χ. εγγυήσεις δανείων για ιδιωτικά κεφάλαια, εγγυήσεις δανείων για να τονωθούν οι συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης, επιχορηγήσεις, επιδοτούμενα δάνεια και εξειδικευμένες πιστώσεις, συστήματα χρηματοδότησης τρίτου μέρους) που μειώνουν τους κινδύνους των έργων ενεργειακής απόδοσης και παρέχουν δυνατότητα οικονομικών αποδοτικών καινοτομιών, ακόμη και μεταξύ των χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων νοικοκυριών· να συνδέονται με προγράμματα ή εταιρείες που θα συγκεντρώνουν και θα αξιολογούν την ποιότητα των έργων εξοικονόμησης ενέργειας, θα παρέχουν τεχνική συνδρομή, θα υποστηρίζουν την αγορά ενεργειακών υπηρεσιών και θα συμβάλλουν στη δημιουργία καταναλωτικής ζήτησης για τις ενεργειακές υπηρεσίες.
- (53) Οι χρηματοδοτικές διευκολύνσεις θα μπορούσαν επίσης να παρέχουν επαρκείς πόρους για την υποστήριξη των προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης που βελτιώνουν και πιστοποιούν δεξιότητες στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης· να παρέχουν πόρους για έρευνα και επίδειξη και επιτάχυνση της υιοθέτησης μικρής κλίμακας τεχνολογιών και μικροτεχνολογιών για την παραγωγή ενέργειας και τη βελτιστοποίηση των συνδέσεων των γεννητριών αυτών στο δίκτυο· να συνδέονται με προγράμματα που αναλαμβάνουν δράση για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης σε κάθε κατοικία, προκειμένου να αποτραπεί η ενεργειακή φτώχεια και να παρακινηθούν οι ιδιοκτήτες που εκμισθώνουν κατοικίες· να καταστήσουν τις ιδιοκτησίες τους όσο το δυνατόν αποδοτικότερες ενεργειακά· να εξασφαλίζουν κατάλληλους πόρους για την υποστήριξη του κοινωνικού διαλόγου και τη θέσπιση ρυθμίσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και που διασφαλίζουν αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και υγεία και ασφάλεια στην εργασία.
- (54) Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα και οι καινοτόμοι χρηματοδοτικοί μηχανισμοί της Ένωσης ώστε να λάβει υπόψη ο στόχος για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων των δημοσίων φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα έσοδά τους από τα ετήσια δικαιώματα εκπομπής δυνάμει της απόφασης αριθ. 406/2009/ΕΚ για την ανάπτυξη αυτών των μηχανισμών σε εθελούσια βάση και λαμβάνοντας υπόψη τους εθνικούς δημοσιονομικούς κανόνες.

- (55) Κατά την υλοποίηση του στόχου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης κατά 20 %, η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί τον αντίκτυπο των νέων μέτρων στην οδηγία 2003/87/ΕΚ περί θεώσεως συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης (ΣΕΔΕ), προκειμένου να διατηρηθούν τα κίνητρα στο σύστημα εμπορίας εκπομπών ανταμειβοντας τις επενδύσεις μείωσης του διοξειδίου του άνθρακα και προετοιμάζοντας τους τομείς ΣΕΔΕ για τις καινοτομίες που θα χρειαστούν μελλοντικά. Θα χρειαστεί να παρακολουθεί τον αντίκτυπο στους τομείς εκείνους της βιομηχανίας που είναι εκτεθειμένοι σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα κατά τα οριζόμενα στην απόφαση 2010/2/ΕΕ της Επιτροπής, της 24ης Δεκεμβρίου 2009, που προσδιορίζει, σύμφωνα με την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, κατάλογο τομέων και κλάδων οι οποίοι θεωρείται ότι εκτίθενται σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα⁽¹⁾, με σκοπό να διασφαλίζεται ότι η παρούσα οδηγία προάγει και δεν δυσχεραίνει την ανάπτυξη των τομέων αυτών.
- (56) Η οδηγία 2006/32/ΕΚ απαιτεί από τα κράτη μέλη να εγκρίνουν και να προσπαθήσουν να επιτύχουν τον συνολικό εθνικό ενδεικτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας 9 % έως το 2016, που θα επιτευχθεί με την ανάπτυξη ενεργειακών υπηρεσιών και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Η εν λόγω οδηγία ορίζει ότι το δεύτερο σχέδιο ενεργειακής απόδοσης που εγκρίθηκε από τα κράτη μέλη πρέπει να συνοδεύεται, κατά περίπτωση και εφόσον απαιτείται, από προτάσεις της Επιτροπής για πρόσθετα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της παράτασης της περιόδου υλοποίησης των στόχων. Εάν μια έκθεση καταλήξει στο συμπέρασμα ότι σημειώθηκε ελάχιστη πρόοδος προς την επίτευξη των ενδεικτικών εθνικών στόχων που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία, οι προτάσεις αυτές πρέπει να επανεξετάσουν το επίπεδο και τη φύση των στόχων. Η εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα οδηγία διαπιστώνει ότι τα κράτη μέλη βρίσκονται στον σωστό δρόμο για την επίτευξη του στόχου του 9 %, ο οποίος είναι σαφώς λιγότερο φιλόδοξος από τον μεταγενέστερα εγκριθέντα στόχο της εξοικονόμησης ενέργειας κατά 20 % έως το 2020 και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει ανάγκη επανεξέτασης του επιπέδου των στόχων.
- (57) Το πρόγραμμα «Ευφυής Ενέργεια για την Ευρώπη» που θεσπίστηκε με την απόφαση αριθ. 1639/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2006, σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος-πλαίσου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (2007-2013)⁽²⁾ είχε καθοριστική σημασία για τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ορθή εφαρμογή των βιώσιμων ενεργειακών πολιτικών της Ένωσης, με την άρση εμποδίων στην αγορά όπως η ανεπάρκεια στην ενημέρωση και στις δυνατότητες των παραγόντων και των οργάνων της αγοράς, εθνικά τεχνικά ή διοικητικά εμπόδια στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας ή οι αγορές εργασίας που δεν είναι αναπτυγμένες κατά τρόπον ώστε να ανταποκρίνουν στην πρόκληση της οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Πολλά από τα εμπόδια αυτά εξακολουθούν να υφίστανται.
- (58) Προκειμένου να αξιοποιηθούν οι σημαντικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας σε προϊόντα που συνδέονται με την ενέργεια, θα πρέπει να επιταχυνθεί και να διευρυνθεί η εφαρμογή της οδηγίας 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα⁽³⁾ και της οδηγίας 2010/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων από τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα μέσω της επισήμανσης και της παροχής ομοιόμορφων πληροφοριών σχετικά με αυτά⁽⁴⁾. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε προϊόντα που παρέχουν τις σημαντικότερες δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας σύμφωνα με τα ευρήματα του σχεδίου εργασίας για τον οικοσχεδιασμό και, όπου απαιτείται, στην αναθεώρηση υπαρχόντων μέτρων.
- (59) Προκειμένου να αποσαφηνισθούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη δύνανται να καθορίζουν απαιτήσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης βάσει της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, σεβόμενα την οδηγία 2009/125/ΕΚ και τα εκτελεστικά της μέτρα, η οδηγία 2009/125/ΕΚ θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.
- (60) Επειδή ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η επίτευξη του στόχου ενεργειακής απόδοσης της Ένωσης κατά 20 % έως το 2020 και η προετοιμασία του εδάφους για περαιτέρω μέτρα για την ενεργειακή απόδοση πέραν του 2020, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη χωρίς τη λήψη πρόσθετων μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (61) Προκειμένου να καταστεί δυνατή η προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο και στις αλλαγές στην κατανομή των ενεργειακών πηγών, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την επανεξέταση των εναρμονισμένων τιμών απόδοσης αναφοράς που ορίζονται βάσει της οδηγίας 2004/8/ΕΚ και όσον αφορά τις τιμές, τις μεθόδους υπολογισμού, τον προκαθορισμένο συντελεστή πρωτογενούς ενέργειας και τις απαιτήσεις στα παραρτήματα της οδηγίας αυτής. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διεξάγει η Επιτροπή τις κατάλληλες διαβουλεύσεις κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες, ακόμα και σε επίπεδο εμπειρογνομώνων. Η Επιτροπή, όταν ετοιμάζει και συντάσσει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, θα πρέπει να εξασφαλίζει την ταυτόχρονη, έγκαιρη και κατάλληλη διαβίβαση των σχετικών εγγράφων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
- (62) Προκειμένου να εξασφαλισθούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή. Οι αρμοδιότητες αυτές θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή⁽⁵⁾.

(1) ΕΕ L 1 της 5.1.2010, σ. 10.

(2) ΕΕ L 310 της 9.11.2006, σ. 15.

(3) ΕΕ L 285 της 31.10.2009, σ. 10.

(4) ΕΕ L 153 της 18.6.2010, σ. 1.

(5) ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13.

- (63) Όλες οι ουσιαστικές διατάξεις των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ θα πρέπει να καταργηθούν, εκτός του άρθρου 4 παράγραφοι 1 έως 4, και των παραρτημάτων I, III και IV της οδηγίας 2006/32/ΕΚ. Οι τελευταίες αυτές διατάξεις θα πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζονται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία που έχει τεθεί για την επίτευξη του στόχου του 9 %. Θα πρέπει να διαγραφεί το άρθρο 9 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2010/30/ΕΕ, το οποίο προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να προσπαθούν μόνο να προμηθευθούν προϊόντα της υψηλότερης κατηγορίας ενεργειακής απόδοσης.
- (64) Η υποχρέωση μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο θα πρέπει να περιορισθεί στις διατάξεις που συνιστούν ουσιαστική αλλαγή σε σύγκριση με τις οδηγίες 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ. Η υποχρέωση μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων που παραμένουν αμετάβλητες απορρέει από τις εν λόγω οδηγίες.
- (65) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής της οδηγίας 2004/8/ΕΚ και της οδηγίας 2006/32/ΕΚ.
- (66) Σύμφωνα με την κοινή πολιτική δήλωση των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τα επεξηγηματικά έγγραφα της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, τα κράτη μέλη ανέλαβαν να συνοδεύουν, στις περιπτώσεις όπου αιτιολογείται, την κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο με ένα ή περισσότερα έγγραφα, στα οποία θα επεξηγείται η σχέση ανάμεσα στα συστατικά στοιχεία μιας οδηγίας και στα αντίστοιχα μέρη των νομικών πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Όσον αφορά την παρούσα οδηγία, ο νομοθέτης θεωρεί ότι η διαβίβαση τέτοιων εγγράφων είναι δικαιολογημένη,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κοινό πλαίσιο μέτρων για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης εντός της Ένωσης προκειμένου να διασφαλίσει την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου 2020 της Ένωσης για 20 % στην ενεργειακή απόδοση και να προετοιμάσει το έδαφος για περαιτέρω βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης πέραν της προαναφερόμενης χρονολογίας.

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες που αποσκοπούν στην άρση των φραγμών στην αγορά ενέργειας και στην υπερνίκηση των αδυναμιών της αγοράς που παρεμποδίζουν την απόδοση στον εφοδιασμό και τη χρήση ενέργειας και προβλέπει τη θέσπιση ενδεικτικών εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης για το 2020.

2. Οι απαιτήσεις που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία συνιστούν ελάχιστες απαιτήσεις και δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να

διατηρούν ή να λαμβάνουν αυστηρότερα μέτρα. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι συμβατά με το δίκαιο της Ένωσης. Εάν η εθνική νομοθεσία προβλέπει αυστηρότερα μέτρα, το κράτος μέλος γνωστοποιεί το εν λόγω νομοθέτημα στην Επιτροπή.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «ενέργεια»: όλες οι μορφές ενεργειακών προϊόντων, τα καύσιμα, η θερμότητα, η ανανεώσιμη ενέργεια, ο ηλεκτρισμός ή οποιαδήποτε άλλη μορφή ενέργειας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για τις στατιστικές ενέργειας ⁽¹⁾.
- 2) «κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας»: η ακαθάριστη εσωτερική κατανάλωση, εξαιρουμένων των μη ενεργειακών χρήσεων·
- 3) «τελική κατανάλωση ενέργειας»: όλη η ενέργεια που παρέχεται στη βιομηχανία, τις μεταφορές, τα νοικοκυριά, τις υπηρεσίες και τη γεωργία. Εξαιρούνται οι παραδόσεις στον τομέα της μετατροπής της ενέργειας και οι ίδιες οι βιομηχανίες ενεργειακών δραστηριοτήτων·
- 4) «ενεργειακή απόδοση»: ο λόγος της εκροής επιδόσεων, υπηρεσιών, αγαθών ή ενέργειας προς την εισροή ενέργειας·
- 5) «εξοικονόμηση ενέργειας»: ποσότητα εξοικονομούμενης ενέργειας, η οποία προσδιορίζεται με τη μέτρηση ή/και τον κατ'εκτίμηση υπολογισμό της κατανάλωσης πριν και μετά την υλοποίηση ενός μέτρου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της σταθερότητας των εξωτερικών συνθηκών που επηρεάζουν την ενεργειακή κατανάλωση·
- 6) «βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης»: αύξηση της ενεργειακής απόδοσης λόγω τεχνολογικών, συμπεριφορικών ή/και οικονομικών αλλαγών·
- 7) «ενεργειακή υπηρεσία»: το φυσικό όφελος, η χρησιμότητα ή το πλεονέκτημα που προκύπτουν από συνδυασμό ενέργειας με ενεργειακά αποδοτική τεχνολογία ή με δράση η οποία μπορεί να περιλαμβάνει τις εργασίες, τη συντήρηση και τον έλεγχο που απαιτούνται για την παροχή της υπηρεσίας, που παρέχεται βάσει σύμβασης και υπό κανονικές συνθήκες έχει αποδείξει ότι οδηγεί σε επαληθεύσιμη και μετρήσιμη ή εκτιμώμενη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή σε εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας·
- 8) «δημόσιοι φορείς»: οι «αναθέτουσες αρχές» της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών ⁽²⁾.
- 9) «κεντρική δημόσια διοίκηση»: όλες οι διοικητικές υπηρεσίες των οποίων η αρμοδιότητα εκτείνεται σε ολόκληρη την επικράτεια κράτους μέλους·

⁽¹⁾ ΕΕ L 304 της 14.11.2008, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114.

- 10) «συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου»: το εμβαδόν των δαπέδων κτιρίου ή μέρους κτιρίου στο οποίο χρησιμοποιείται ενέργεια για τη ρύθμιση των κλιματικών συνθηκών στο εσωτερικό του·
- 11) «σύστημα ενεργειακής διαχείρισης»: το σύνολο των αλληλένδετων ή αλληλεπιδρώντων στοιχείων ενός σχεδίου που θέτει στόχο ενεργειακής απόδοσης και χαράσσει τη στρατηγική επίτευξης του εν λόγω στόχου·
- 12) «ευρωπαϊκό πρότυπο»: πρότυπο που εκδίδεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης ή το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τυποποίησης στον τομέα των Τηλεπικοινωνιών και διατίθεται προς δημόσια χρήση·
- 13) «διεθνές πρότυπο»: πρότυπο το οποίο έχει εκδοθεί από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης και διατίθεται στο κοινό·
- 14) «υπόχρεο μέρος»: διανομέας ενέργειας ή η εταιρεία λιανικής πώλησης ενέργειας που δεσμεύεται από τα εθνικά καθεστώτα επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 7·
- 15) «εξουσιοδοτηθέν μέρος»: νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί από κυβέρνηση ή από άλλο δημόσιο φορέα εξουσία ανάπτυξης, διαχείρισης ή λειτουργίας ενός χρηματοδοτικού προγράμματος εξ' ονόματος της κυβέρνησης ή του άλλου δημόσιου φορέα·
- 16) «συμμετέχον μέρος»: επιχείρηση ή δημόσιος φορέας που δεσμεύεται να επιτύχει ορισμένους στόχους βάσει εθελοντικής συμφωνίας, ή καλύπτεται από εθνικό κανονιστικό μέσο πολιτικής·
- 17) «δημόσια αρχή επιβολής»: φορέας ο οποίος διέπεται από το δημόσιο δίκαιο και είναι υπεύθυνος για την επιβολή ή την παρακολούθηση της φορολόγησης της ενέργειας ή του άνθρακα, των χρηματοδοτικών καθεστώτων και μέσων, των φορολογικών κινήτρων, προτύπων και κανόνων, των καθεστώτων ενεργειακής επισήμανσης, της εκπαίδευσης ή της κατάρτισης·
- 18) «μέτρο πολιτικής»: κανονιστικό, χρηματοδοτικό, δημοσιονομικό, εθελοντικό ή ενημερωτικό μέσο το οποίο έχει καθιερωθεί και εφαρμόζεται επίσημα σε ένα κράτος μέλος προκειμένου να δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό πλαίσιο, απαίτηση ή κίνητρο για τους παράγοντες της αγοράς ώστε να παρέχουν και να αγοράζουν ενεργειακές υπηρεσίες και να αναλαμβάνουν άλλα μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης·
- 19) «επιμέρους δράση»: δράση η οποία οδηγεί σε βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης που μπορούν να επαληθευτούν και να μετρηθούν ή να εκτιμηθούν και η οποία πραγματοποιείται ως αποτέλεσμα μέτρου πολιτικής·
- 20) «διανομέας ενέργειας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένου του διαχειριστή συστήματος διανομής, που είναι υπεύθυνο για τη μεταφορά ενέργειας, με σκοπό να την παράδωσει στους τελικούς καταναλωτές ή σε σταθμούς διανομής που πωλούν ενέργεια στους τελικούς καταναλωτές·
- 21) «διαχειριστής συστήματος διανομής»: ο «διαχειριστής συστήματος διανομής» όπως ορίζεται στην οδηγία 2009/72/ΕΚ και στην οδηγία 2009/73/ΕΚ αντίστοιχα·
- 22) «εταιρεία λιανικής πώλησης ενέργειας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πωλεί ενέργεια σε τελικούς καταναλωτές·
- 23) «τελικός καταναλωτής»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αγοράζει ενέργεια για δική του τελική χρήση·
- 24) «πάροχος ενεργειακής υπηρεσίας»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει ενεργειακές υπηρεσίες ή άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε εγκαταστάσεις ή οικήματα τελικού καταναλωτή·
- 25) «ενεργειακός έλεγχος»: η συστηματική διαδικασία με σκοπό την απόκτηση επαρκούς γνώσης του υφιστάμενου συνόλου χαρακτηριστικών ενεργειακής κατανάλωσης ενός κτιρίου ή μιας ομάδας κτιρίων, μιας βιομηχανικής ή εμπορικής δραστηριότητας ή εγκατάστασης, ιδιωτικής ή δημόσιας υπηρεσίας, με την οποία εντοπίζονται και προσδιορίζονται ποσοτικά οι οικονομικά αποδοτικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, και μετά την οποία συντάσσεται έκθεση αποτελεσμάτων·
- 26) «μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις» ή «ΜΜΕ»: επιχειρήσεις όπως ορίζονται στον τίτλο I του παραρτήματος της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων ⁽¹⁾· η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια EUR ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια EUR·
- 27) «σύμβαση ενεργειακής απόδοσης»: συμβατική συμφωνία μεταξύ του δικαιούχου και του παρόχου μέτρου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, η οποία επαληθεύεται και παρακολουθείται καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιούνται πληρωμές για επενδύσεις (έργο, προμήθεια ή υπηρεσία) για το μέτρο αυτό, οι οποίες συνδέονται με ένα συμβατικώς συμφωνηθέν επίπεδο βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ή με άλλο συμφωνηθέν κριτήριο ενεργειακής απόδοσης, όπως η εξοικονόμηση χρημάτων·
- 28) «έξυπνο σύστημα μέτρησης» ή «ευφυές σύστημα μέτρησης»: ηλεκτρονικό σύστημα το οποίο μπορεί να μετρά την κατανάλωση ενέργειας, παρέχοντας περισσότερες πληροφορίες απ' ό,τι ένας συμβατικός μετρητής και μπορεί να μεταδίδει και να λαμβάνει δεδομένα χρησιμοποιώντας μια μορφή ηλεκτρονικών επικοινωνιών·
- 29) «διαχειριστής συστήματος μεταφοράς»: ο «διαχειριστής συστήματος μεταφοράς» όπως ορίζεται στην οδηγία 2009/72/ΕΚ και στην οδηγία 2009/73/ΕΚ, αντίστοιχα·
- 30) «συμπαγωγή»: η ταυτόχρονη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ή μηχανικής ενέργειας στο πλαίσιο μίας μόνο διαδικασίας·
- 31) «οικονομικά δικαιολογημένη ζήτηση»: η ζήτηση που δεν υπερβαίνει τις ανάγκες θέρμανσης ή ψύξης και η οποία διαφορετικά θα ικανοποιούνταν, σύμφωνα με τις συνθήκες της αγοράς, με διαδικασίες παραγωγής ενέργειας διαφορετικές από την συμπαγωγή·

⁽¹⁾ EE L 124 της 20.5.2003, σ. 36.

- 32) «ωφέλιμη θερμότητα»: η θερμότητα που παράγεται στο πλαίσιο διαδικασίας συμπαραγωγής προκειμένου να ικανοποιηθεί μια οικονομικά δικαιολογημένη ζήτηση για θέρμανση ή ψύξη·
- 33) «ηλεκτρική ενέργεια από συμπαραγωγή»: η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στο πλαίσιο μιας διαδικασίας συνδεδεμένης με την παραγωγή ωφέλιμης θερμότητας και υπολογίζεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία που καθορίζεται στο παράρτημα I·
- 34) «συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης»: η συμπαραγωγή που πληροί τα κριτήρια του παραρτήματος II·
- 35) «συνολική απόδοση»: ο λόγος της ετήσιας ποσότητας παραγόμενης ηλεκτρικής και μηχανικής ενέργειας και παραγόμενης ωφέλιμης θερμότητας προς τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή θερμότητας στο πλαίσιο διαδικασίας συμπαραγωγής, καθώς και για την ακαθάριστη παραγωγή ηλεκτρικής και μηχανικής ενέργειας·
- 36) «λόγος ηλεκτρικής ενέργειας/θερμότητας»: ο λόγος της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή προς την ωφέλιμη θερμότητα, υπό πλήρη κατάσταση λειτουργίας συμπαραγωγής, με χρήση των λειτουργικών δεδομένων της συγκεκριμένης μονάδας·
- 37) «μονάδα συμπαραγωγής»: μονάδα δυναμένη να λειτουργεί ως μονάδα συμπαραγωγής·
- 38) «μονάδα συμπαραγωγής μικρής κλίμακας»: μονάδα συμπαραγωγής με εγκατεστημένη ισχύ μικρότερη από 1MWe·
- 39) «μονάδα συμπαραγωγής πολύ μικρής κλίμακας»: μονάδα συμπαραγωγής με μέγιστη ισχύ μικρότερη από 50 kW·
- 40) «συντελεστής δόμησης»: ο λόγος του εμβαδού του δαπέδου ενός κτιρίου προς το εμβαδόν οικοπέδου σε ένα συγκεκριμένο έδαφος·
- 41) «αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης»: σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης που χρησιμοποιεί τουλάχιστον 50 % ανανεώσιμη ενέργεια, 50 % απορριπτόμενη θερμότητα, 75 % συμπαραγόμενη θερμότητα ή 50 % συνδυασμού αυτής της ενέργειας και της θερμότητας·
- 42) «αποδοτική θέρμανση και ψύξη»: επιλογή θέρμανσης και ψύξης η οποία, συγκρινόμενη με ένα βασικό σενάριο συνήθους δραστηριότητας, μειώνει κατά τρόπο μετρήσιμο τη χρήση πρωτογενούς ενέργειας που απαιτείται για την παραγωγή μίας μονάδας παρεχόμενης ενέργειας εντός των ορίων συστήματος κατά τρόπο οικονομικώς αποδοτικό, σύμφωνα με την αξιολόγηση της ανάλυσης κόστους-οφέλους που αναφέρεται στην παρούσα οδηγία, λαμβάνοντας υπόψη την ενέργεια που χρειάζεται για την εξόρυξη, τη μετατροπή, τη μεταφορά και τη διανομή·
- 43) «αποδοτική ατομική θέρμανση και ψύξη»: επιλογή ατομικής θέρμανσης και ψύξης η οποία, συγκρινόμενη με την αποδοτική τηλεθέρμανση και τηλεψύξη, μειώνει κατά τρόπο μετρήσιμο τη χρήση πρωτογενούς μη ανανεώσιμης ενέργειας που απαιτείται για την παραγωγή μίας μονάδας παρεχόμενης ενέργειας εντός των ορίων συστήματος ή απαιτεί τη χρήση ίδιας πρωτογενούς μη ανανεώσιμης ενέργειας αλλά με μικρότερο κόστος, λαμβάνοντας υπόψη την ενέργεια που χρειάζεται για την εξόρυξη, τη μετατροπή, τη μεταφορά και τη διανομή·
- 44) «ουσιαστική ανακαίνιση»: ανακαίνιση της οποίας το κόστος υπερβαίνει το 50 % του κόστους επένδυσης για νέα συγκρισιμη μονάδα·
- 45) «φορέας συγκέντρωσης»: πάροχος υπηρεσιών στον τομέα της ζήτησης ο οποίος συνδυάζει πολλαπλά βραχείας διάρκειας φορτία καταναλωτών προς πώληση ή εκπλειστηριασμό σε οργανωμένες αγορές ενέργειας.

Άρθρο 3

Στόχοι ενεργειακής απόδοσης

1. Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει ενδεικτικό εθνικό στόχο ενεργειακής απόδοσης, βασιζόμενο είτε στην πρωτογενή ή στην τελική κατανάλωση ενέργειας, είτε στην εξοικονόμηση πρωτογενούς ή τελικής ενέργειας, είτε στην ενεργειακή ένταση. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τους στόχους αυτούς στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1 και το παράρτημα XIV μέρος 1. Κατά την κοινοποίηση αυτή, εκφράζουν επίσης τους στόχους αυτούς ως απόλυτο επίπεδο κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και τελικής κατανάλωσης ενέργειας το 2020 και εξηγούν με ποιον τρόπο και βάσει ποιων στοιχείων έγινε ο υπολογισμός.

Κατά τον καθορισμό των εν λόγω στόχων, τα κράτη μέλη συνεκτιμούν:

- α) ότι η κατανάλωση ενέργειας της Ένωσης το 2020 δεν θα υπερβαίνει τα 1 474 εκατομμύρια TΠΠ πρωτογενούς ενέργειας ή τα 1 078 εκατομμύρια TΠΠ τελικής ενέργειας·
- β) τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία·
- γ) τα μέτρα που ελήφθησαν για την επίτευξη των εθνικών στόχων εξοικονόμησης ενέργειας και εγκρίθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2006/32/EK, και
- δ) άλλα μέτρα για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης στα κράτη μέλη και σε επίπεδο Ένωσης.

Κατά τον καθορισμό των στόχων αυτών, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν επίσης υπόψη εθνικές συνθήκες που επηρεάζουν την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας, όπως:

- α) οικονομικώς αποτελεσματικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας,
- β) την εξέλιξη και πρόβλεψη του ΑΕΠ,
- γ) αλλαγές στις εισαγωγές και τις εξαγωγές ενέργειας,
- δ) την ανάπτυξη όλων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την πυρηνική ενέργεια, τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα, και
- ε) την έγκαιρη δράση.

2. Έως τις 30 Ιουνίου 2014, η Επιτροπή εκτιμά την επιτευχθείσα πρόοδο και κατά πόσον η Ένωση έχει πιθανότητες να επιτύχει κατανάλωση ενέργειας που δεν θα υπερβαίνει τα 1 474 εκατομμύρια ΤΙΠ πρωτογενούς ενέργειας ή/και τα 1 078 εκατομμύρια ΤΙΠ τελικής ενέργειας το 2020.

3. Κατά τη διενέργεια της εκτίμησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2, η Επιτροπή:

- α) αθροίζει τους εθνικούς ενδεικτικούς στόχους ενεργειακής απόδοσης που έχουν κοινοποιήσει τα κράτη μέλη,
- β) εκτιμά κατά πόσον το άθροισμα αυτών των στόχων μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη ένδειξη για το κατά πόσον η Ένωση ως σύνολο βρίσκεται στον σωστό δρόμο λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση της πρώτης ετήσιας έκδοσης σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1 και την αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων δράσης για την ενεργειακή απόδοση σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 2,
- γ) λαμβάνει υπόψη συμπληρωματική ανάλυση προερχόμενη από:
 - i) εκτίμηση της προόδου όσον αφορά την ενεργειακή κατανάλωση σε απόλυτα μεγέθη αλλά και σε σχέση με την οικονομική δραστηριότητα σε επίπεδο Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της προόδου όσον αφορά την αποτελεσματικότητα του εφοδιασμού ενέργειας στα κράτη μέλη τα οποία έχουν βασίσει τους εθνικούς ενδεικτικούς στόχους τους στην τελική κατανάλωση ενέργειας ή στην εξοικονόμηση τελικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της προόδου που οφείλεται στη συμμόρφωση των κρατών μελών προς το κεφάλαιο III της παρούσας οδηγίας,
 - ii) τα αποτελέσματα ασκήσεων σε μοντέλα σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις της κατανάλωσης ενέργειας σε επίπεδο Ένωσης,
- δ) συγκρίνει τα αποτελέσματα των στοιχείων α) έως γ) με την ποσότητα κατανάλωσης ενέργειας που θα χρειαζόταν προκειμένου να επιτευχθεί κατανάλωση ενέργειας η οποία δεν θα υπερβαίνει τα 1 474 εκατομμύρια ΤΙΠ πρωτογενούς ενέργειας ή/και τα 1 078 εκατομμύρια ΤΙΠ τελικής ενέργειας το 2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Άρθρο 4

Ανακαίνιση κτιρίων

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μακροπρόθεσμη στρατηγική για την κινητοποίηση επενδύσεων για την ανακαίνιση του αποτελούμενου από

κατοικίες και εμπορικά κτίρια, δημόσια και ιδιωτικά, εθνικού κτιριακού αποθέματος. Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει:

- α) ανασκόπηση του εθνικού κτιριακού αποθέματος που θα βασίζεται, ανάλογα με την περίπτωση, σε στατιστική δειγματοληψία,
- β) εξεύρεση οικονομικώς αποδοτικών προσεγγίσεων για τις ανακαινίσεις ανάλογα με το είδος κτιρίου και την κλιματική ζώνη,
- γ) πολιτικές και μέτρα για την τόνωση οικονομικώς αποδοτικών ριζικών ανακαινίσεων κτιρίων, περιλαμβανομένων των σταδιακών ριζικών ανακαινίσεων,
- δ) μια προσανατολισμένη στο μέλλον προοπτική που θα κατευθύνει τις επενδυτικές αποφάσεις των ιδιωτών, του κατασκευαστικού τομέα και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων,
- ε) τη βάση στοιχείων εκτίμησης της αναμενόμενης εξοικονόμησης ενέργειας και των γενικότερων ωφελειών.

Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν μια πρώτη έκδοση της στρατηγικής έως τις 30 Απριλίου 2014 και, στη συνέχεια, την αναθεωρούν ανά τριετία και την υποβάλλουν στην Επιτροπή ως μέρος των εθνικών σχεδίων δράσης για την ενεργειακή απόδοση.

Άρθρο 5

Υποδειγματικός ρόλος κτιρίων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε από την 1η Ιανουαρίου 2014 το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων ή/και ψυχόμενων κτιρίων που είναι ιδιόκτητα και καταλαμβανόμενα από την κεντρική δημόσια διοίκησή τους, ανακαινίζεται κάθε χρόνο προκειμένου να εκπληρωθούν τουλάχιστον οι ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που έχουν τεθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

Το ποσοστό του 3 % υπολογίζεται επί του συνολικού εμβαδού δαπέδου των κτιρίων με συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου πάνω από 500 m² που είναι ιδιόκτητα και καταλαμβανόμενα από την κεντρική δημόσια διοίκηση του οικείου κράτους μέλους, τα οποία την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους δεν πληρούν τις εθνικές απαιτήσεις ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης που τέθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ. Το όριο αυτό μειώνεται σε 250 m² από τις 9 Ιουλίου 2015.

Όταν κράτος μέλος απαιτεί να εκτείνεται η υποχρέωση της κατ' έτος ανακαίνισης του 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου στο εμβαδόν δαπέδου που είναι ιδιόκτητο και καταλαμβανόμενο από τις διοικητικές υπηρεσίες σε επίπεδο κατώτερο της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, το ποσοστό του 3 % υπολογίζεται επί του συνολικού εμβαδού δαπέδου των κτιρίων με συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου άνω των 500 m² και, από τις 9 Ιουλίου 2015, άνω του 250 m², που είναι ιδιόκτητα και καταλαμβανόμενα από την κεντρική δημόσια διοίκηση και από τις εν λόγω διοικητικές υπηρεσίες του οικείου κράτους μέλους και τα οποία, από 1ης Ιανουαρίου κάθε έτους, δεν πληρούν τις εθνικές ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που τέθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

Όταν εφαρμόζουν μέτρα για τη συνολική ανακαίνιση των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να θεωρήσουν το κτίριο ως σύνολο, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται το κέλυφος, ο εξοπλισμός, η λειτουργία και η συντήρηση των κτιρίων.

Τα κράτη μέλη απαιτούν τα κτίρια της κεντρικής δημόσιας διοίκησης με την χαμηλότερη ενεργειακή απόδοση να αποτελούν προτεραιότητα στα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, όπου αυτά είναι οικονομικά αποδοτικά και τεχνικά εφικτά.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να μην καθορίσουν ή να μην εφαρμόσουν τις απαιτήσεις της παραγράφου 1 για τις εξής κατηγορίες κτιρίων:

- α) κτίρια επισήμως προστατευόμενα ως μέρος συγκεκριμένου περιβάλλοντος, ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής τους αξίας, στον βαθμό που η συμμόρφωση προς ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης θα αλλοιώσει απaráδεκτα το χαρακτήρα ή την εμφάνισή τους,
- β) κτίρια που ανήκουν στις ένοπλες δυνάμεις ή στην κεντρική δημόσια διοίκηση και εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας, εκτός από τους ενιαίους χώρους διαβίωσης ή κτίρια με γραφεία που προορίζονται για τις ένοπλες δυνάμεις και το λοιπό προσωπικό των αρχών εθνικής άμυνας,
- γ) κτίρια που χρησιμοποιούνται ως χώροι λατρείας ή για θρησκευτικές δραστηριότητες.

3. Εάν ένα κράτος μέλος ανακαινίζει περισσότερο από το 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης σε ένα δεδομένο έτος, δύναται να συνυπολογίζει το πλεονάζον στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης οποιουδήποτε από τα τρία προηγούμενα ή επόμενα έτη.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να συνυπολογίζουν στο ετήσιο ποσοστό ανακαίνισης των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης τα νέα κτίρια που καταλαμβάνονται και είναι ιδιόκτητα ως αντικατάσταση συγκεκριμένων κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης που κατεδαφίστηκαν κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων ετών ή τα κτίρια που έχουν πωληθεί, κατεδαφισθεί ή τεθεί εκτός λειτουργίας κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων ετών λόγω της εντατικότερης χρήσης άλλων κτιρίων.

5. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013, τα κράτη μέλη καταρτίζουν και δημοσιοποιούν κατάλογο των θερμαινόμενων ή/και ψυχόμενων κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης με συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν δαπέδου πάνω από 500 m² και από τις 9 Ιουλίου 2015 πάνω από 250 m², εξαιρουμένων των κτιρίων που εμπίπτουν στις εξαιρέσεις της παραγράφου 2. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) το εμβαδόν δαπέδου σε m², και
- β) την ενεργειακή απόδοση κάθε κτιρίου ή σχετικά ενεργειακά δεδομένα.

6. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, τα κράτη μέλη δύνανται να επιλέξουν εναλλακτική προσέγγιση σε σχέση με τα μέτρα που προβλέπουν οι παράγραφοι 1 έως 5 του παρόντος άρθρου, λαμβάνοντας άλλα, οικονομικά αποδοτικά,

μέτρα που θα περιλαμβάνουν τις ριζικές ανακαινίσεις, καθώς και μέτρα για την αλλαγή της συμπεριφοράς των χρηστών, προκειμένου να επιτευχθεί έως το 2020 ποσότητα εξοικονόμησης καταναλισκόμενης ενέργειας σε επιλεγμένα κτίρια ιδιόκτητα και καταλαμβανόμενα από την κεντρική δημόσια διοίκησή τους, τουλάχιστον ισοδύναμη με την απαιτούμενη στην παράγραφο 1, ενώ σχετική έκθεση θα συντάσσεται σε ετήσια βάση.

Για τους σκοπούς της εναλλακτικής προσέγγισης, τα κράτη μέλη μπορούν να εκτιμούν την εξοικονόμηση ενέργειας την οποία θα παρήγαν οι παράγραφοι 1 έως 4 χρησιμοποιώντας ενδεδειγμένες συνήθεις τιμές για την κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων αναφοράς της κεντρικής δημόσιας διοίκησης πριν και μετά την ανακαίνιση και σύμφωνα με εκτιμήσεις της επιφάνειας του αποθέματός τους. Οι κατηγορίες των κτιρίων αναφοράς της κεντρικής δημόσιας διοίκησης θα είναι αντιπροσωπευτικές του συνόλου των κτιρίων αυτών.

Τα κράτη μέλη που επέλεξαν εναλλακτική προσέγγιση κοινοποιούν στην Επιτροπή, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013, τα εναλλακτικά μέτρα που σκοπεύουν να εγκρίνουν και καταδεικνύουν με ποιον τρόπο θα επιτύχουν ισοδύναμη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων που ανήκουν στα περιουσιακά στοιχεία της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.

7. Τα κράτη μέλη παροτρύνουν τους δημόσιους φορείς, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και τους οργανισμούς κατοικιών κοινωνικής πρόνοιας δημοσίου δικαίου, αφού λάβουν δεόντως υπόψη τις εκατέρωθεν αρμοδιότητες και τη διοικητική διάρθρωση, να:

- α) εγκρίνουν σχέδιο ενεργειακής απόδοσης, μεμονωμένο ή ως μέρος ενός ευρύτερου κλιματικού ή περιβαλλοντικού σχεδίου, το οποίο να περιέχει συγκεκριμένους στόχους και δράσεις ενεργειακής εξοικονόμησης και απόδοσης, με σκοπό τη συνέχιση του υποδειγματικού ρόλου των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 5 και 6,
- β) καθιερώσουν σύστημα ενεργειακής διαχείρισης, το οποίο θα περιλαμβάνει ενεργειακούς ελέγχους, στο πλαίσιο της υλοποίησης του σχεδίου τους,
- γ) χρησιμοποιούν, ενδεχομένως, εταιρείες παροχής ενεργειακών υπηρεσιών και συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης για να χρηματοδοτούν ανακαινίσεις και να εφαρμόζουν σχέδια για τη διατήρηση ή τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης μακροπρόθεσμα.

Άρθρο 6

Αγορά από δημόσιους φορείς

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι κεντρικές δημόσιες διοικήσεις αγοράζουν μόνο προϊόντα, υπηρεσίες και κτίρια υψηλής ενεργειακής απόδοσης, εφόσον αυτό συνάδει προς την οικονομική αποδοτικότητα, την οικονομική σκοπιμότητα, τη γενικότερη βιωσιμότητα, την τεχνική καταλληλότητα, καθώς και τον επαρκή ανταγωνισμό, όπως αναφέρεται στο παράρτημα ΙΙΙ.

Η υποχρέωση του πρώτου εδαφίου ισχύει για τις συμβάσεις αγοράς προϊόντων, υπηρεσιών και κτιρίων από δημόσιους φορείς, εφόσον η αξία των συμβάσεων αυτών ισούται με τα όρια που ορίζονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, ή τα υπερβαίνει.

2. Η υποχρέωση της παραγράφου 1 εφαρμόζεται στις συμβάσεις των ενόπλων δυνάμεων, μόνον στον βαθμό που η εφαρμογή της δεν συγκρούεται με τον χαρακτήρα και την πρωταρχική επιδίωξη των δραστηριοτήτων των ενόπλων δυνάμεων. Η υποχρέωση δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού όπως ορίζεται στην οδηγία 2009/81/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13 Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας (¹).

3. Τα κράτη μέλη παροτρύνουν τους δημόσιους φορείς, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αφού λάβουν δεόντως υπόψη τις εκατέρωθεν αρμοδιότητες και τη διοικητική διάρθρωση και ακολουθώντας τον υποδειγματικό ρόλο των κεντρικών τους δημόσιων διοικήσεων, να αγοράζουν μόνο προϊόντα, υπηρεσίες και κτίρια υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Τα κράτη μέλη παροτρύνουν τους δημόσιους φορείς, κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με σημαντικό ενεργειακό περιεχόμενο, να εκτιμούν κατά πόσον υπάρχει δυνατότητα σύναψης μακροχρόνιων συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, οι οποίες επιφέρουν μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση ενέργειας.

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, κατά την αγορά δέσμης προϊόντων η οποία καλύπτεται στο σύνολό της από κατ' εξουσιοδότηση πράξη εκδοθείσα δυνάμει της οδηγίας 2010/30/EE, τα κράτη μέλη μπορούν να διατυπώνουν την απαίτηση ώστε η συγκεντρωτική ενεργειακή απόδοση να έχει προτεραιότητα έναντι της ενεργειακής απόδοσης επιμέρους προϊόντων στο πλαίσιο της ίδιας δέσμης, αγοράζοντας τη δέσμη προϊόντων που πληροί το κριτήριο της ανώτερης κατηγορίας ενεργειακής απόδοσης.

Άρθρο 7

Καθεστώς επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης

1. Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει ένα καθεστώς επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης. Το εν λόγω καθεστώς εξασφαλίζει ότι οι διανομείς ενέργειας ή/και οι εταιρείες λιανικής πώλησης ενέργειας που ορίζονται ως υπόχρεα μέρη στην παράγραφο 4 και λειτουργούν στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους επιτυγχάνουν έναν σωρευτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2.

Ο στόχος αυτός ισοδυναμεί τουλάχιστον με την πραγματοποίηση νέων εξοικονομήσεων κάθε χρόνο από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 ίσων με το 1,5 % των κατ' όγκον ετήσιων πωλήσεων ενέργειας στους τελικούς καταναλωτές όλων των διανομέων ενέργειας είτε όλων των εταιρειών λιανικής πώλησης ενέργειας, του μέσου όρου των τριών τελευταίων ετών πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013. Οι κατ' όγκον πωλήσεις ενέργειας που χρησιμοποιείται στις μεταφορές μπορούν να εξαιρούνται εν μέρει ή εν όλω από αυτόν τον υπολογισμό.

Τα κράτη μέλη αποφασίζουν τον τρόπο σταδιακής κατάρτησης της υπολογισθείσας ποσότητας νέων εξοικονομήσεων που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο, κατά την περίοδο αυτή.

2. Σύμφωνα με την παράγραφο 3, κάθε κράτος μέλος:

α) πραγματοποιεί τον υπολογισμό που απαιτείται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο χρησιμοποιώντας τιμές 1 % το 2014 και το 2015· 1,25 % το 2016 και το 2017· και 1,5 % το 2018, το 2019 και το 2020·

β) εξαιρεί από τον υπολογισμό το σύνολο ή μέρος των πωλήσεων ενέργειας, κατ' όγκον, που χρησιμοποιείται σε βιομηχανικές δραστηριότητες απαριθμούμενες στο παράρτημα I της οδηγίας 2003/87/EK·

γ) επιτρέπει όσον αφορά τις εξοικονομήσεις ενέργειας που επιτυγχάνονται στους τομείς μετατροπής, μεταφοράς και διανομής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των αποδοτικών υποδομών τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των απαιτήσεων του άρθρου 14 παράγραφος 4, του άρθρου 14 παράγραφος 5 στοιχείο β) και του άρθρου 15 παράγραφοι 1 έως 6 και παράγραφος 9 να υπολογίζονται για την ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας που απαιτείται βάσει της παραγράφου 1, και

δ) καταμετρά την εξοικονόμηση ενέργειας από μεμονωμένες νεοεφαρμοζόμενες δράσεις από τις 31 Δεκεμβρίου 2008 που εξακολουθούν να έχουν αντίκτυπο το 2020 και που μπορούν να μετρηθούν και να επαληθευτούν για την ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

3. Η εφαρμογή της παραγράφου 2 δεν οδηγεί σε κατά περισσότερο από 25 % μείωση της ποσότητας εξοικονόμησης ενέργειας που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Τα κράτη μέλη που κάνουν χρήση της παραγράφου 2 γνωστοποιούν το γεγονός αυτό στην Επιτροπή το αργότερο έως τις 5 Ιουνίου 2014, συμπεριλαμβάνοντας τα στοιχεία που αναφέρονται στην προς εφαρμογή παράγραφο 2 και υπολογισμό ο οποίος να καταδεικνύει τον αντίκτυπό τους στην ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

4. Με την επιφύλαξη του υπολογισμού της ενεργειακής εξοικονόμησης για τον στόχο σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, κάθε κράτος μέλος ορίζει, για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1, με βάση αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια, υπόχρεα μέρη μεταξύ των διανομέων ενέργειας ή/και των εταιρειών λιανικής πώλησης ενέργειας που λειτουργούν στην επικράτειά του, στα οποία είναι δυνατό να περιλαμβάνονται οι διανομείς καυσίμων κίνησης ή οι εταιρείες λιανικής πώλησης καυσίμων κίνησης που λειτουργούν στην επικράτειά του. Το ποσό της εξοικονόμησης ενέργειας για την εκπλήρωση της υποχρέωσης επιτυγχάνεται από τα υπόχρεα μέρη σε τελικούς καταναλωτές οι οποίοι ορίζονται, κατά περίπτωση, από το κράτος μέλος, ανεξάρτητα από τον υπολογισμό που γίνεται βάσει της παραγράφου 1, ή, εάν τα κράτη μέλη λάβουν σχετική απόφαση, με πιστοποιημένες εξοικονομήσεις που απορρέουν από άλλα μέρη, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 7 στοιχείο β).

5. Τα κράτη μέλη εκφράζουν την ποσότητα της εξοικονομούμενης ενέργειας που απαιτείται από κάθε υπόχρεο μέρος ως κατανάλωση είτε τελικής είτε πρωτογενούς ενέργειας. Η επιλεγόμενη μέθοδος για να εκφραστεί η απαιτούμενη ποσότητα εξοικονομούμενης ενέργειας χρησιμοποιείται επίσης για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης που απαιτείται από τα υπόχρεα μέρη. Εφαρμόζονται οι συντελεστές μετατροπής που αναφέρονται στο παράρτημα IV.

(¹) EE L 216 της 20.8.2009, σ. 76.

6. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η εξοικονόμηση που απορρέει από τις παραγράφους 1, 2 και 9 του παρόντος άρθρου και από το άρθρο 20 παράγραφος 6 να υπολογίζεται σύμφωνα με το παράρτημα V σημεία 1 και 2. Τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή συστήματα μέτρησης, ελέγχου και επαλήθευσης με βάση τα οποία εξακριβώνεται τουλάχιστον ένα στατιστικά σημαντικό ποσοστό και αντιπροσωπευτικό δείγμα των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης που εφαρμόζουν τα υπόχρεα μέρη. Η μέτρηση, ο έλεγχος και η επαλήθευση αυτή πραγματοποιείται ανεξάρτητα από τα υπόχρεα μέρη.

7. Στο πλαίσιο του καθεστώτος επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης, τα κράτη μέλη μπορούν:

- α) να συμπεριλάβουν στις υποχρεώσεις εξοικονόμησης που επιβάλλουν απαιτήσεις με κοινωνικό σκοπό, μεταξύ άλλων απαιτώντας την κατά προτεραιότητα υλοποίηση μεριδίου μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε νοικοκυριά που πλήττονται από ενεργειακή ένδεια ή στην κοινωνική κατοικία,
- β) να επιτρέπουν στα υπόχρεα μέρη να προσμετρούν, στο πλαίσιο της υποχρέωσής τους, την πιστοποιημένη εξοικονόμηση ενέργειας που επέτυχαν οι πάροχοι ενεργειακών υπηρεσιών ή άλλα τρίτα μέρη, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως όπου τα υπόχρεα μέρη προωθούν μέτρα μέσω άλλων εγκεκριμένων από το κράτος φορέων ή μέσω δημόσιων αρχών, ανεξαρτήτως εάν σε αυτές συμμετέχουν επίσημες συμπράξεις ή όχι, μπορούν δε να συνδυάζονται με άλλες πηγές χρηματοδότησης. Όταν τα κράτη μέλη το επιτρέπουν, εξασφαλίζουν ότι υπάρχει διαδικασία έγκρισης που είναι σαφής, διαφανής και ανοικτή σε όλους τους παράγοντες της αγοράς και η οποία αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση του κόστους πιστοποίησης,
- γ) να επιτρέπουν στα υπόχρεα μέρη να προσμετρούν την εξοικονόμηση που επιτεύχθηκε σε ένα συγκεκριμένο έτος, ωσάν να είχε επιτευχθεί σε ένα από τα τέσσερα προηγούμενα ή τρία επόμενα έτη.

8. Άπαξ ετησίως, τα κράτη μέλη δημοσιεύουν την εξοικονόμηση ενέργειας κάθε υπόχρεου μέρους ή κάθε υποκατηγορίας υπόχρεου μέρους, καθώς και συνολικά στο πλαίσιο του καθεστώτος.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα υπόχρεα μέρη παρέχουν εφόσον τους ζητηθεί:

- α) συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με τους τελικούς καταναλωτές τους (εντοπίζονται οι σημαντικές μεταβολές σε σχέση με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν προηγούμενως), και
- β) επίκαιρα στοιχεία για την κατανάλωση των τελικών καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των χαρακτηριστικών φορτίου, του διαχωρισμού πελατών και της γεωγραφικής θέσης των πελατών, τηρώντας παράλληλα την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα των ευαίσθητων ιδιωτικών ή εμπορικών πληροφοριών, σύμφωνα με το ισχύον δικαίωμα της Ένωσης.

Το αίτημα αυτό δεν μπορεί να γίνεται πάνω από μία φορά ετησίως

9. Εναλλακτικώς προς τη θέσπιση καθεστώτος επιβολής υποχρεωτικού ενεργειακής απόδοσης βάσει της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να λάβουν άλλα μέτρα πολιτικής για την επίτευξη εξοικονόμησης ενέργειας στους τελικούς καταναλωτές, εφόσον αυτά τα μέτρα πολιτικής πληρούν τα κριτήρια των παρα-

γράφων 10 και 11. Η ετήσια ποσότητα της νέας εξοικονομούμενης ενέργειας που επιτυγχάνεται μέσω αυτής της προσέγγισης είναι ισοδύναμη με την ποσότητα της νέας εξοικονομούμενης ενέργειας που απαιτείται στις παραγράφους 1, 2 και 3. Υπό την προϋπόθεση ότι διατηρείται η ισοδυναμία, τα κράτη μέλη μπορούν να συνδυάζουν τα καθεστώτα των υποχρεώσεων με εναλλακτικά μέτρα πολιτικής, για παράδειγμα με εθνικά προγράμματα ενεργειακής απόδοσης.

Στα μέτρα πολιτικής που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορούν να περιλαμβάνονται, χωρίς να περιορίζονται σε αυτά, τα ακόλουθα μέτρα πολιτικής ή συνδυασμοί τους:

- α) φόροι στην ενέργεια ή στις εκπομπές CO₂ που οδηγούν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την τελική χρήση,
- β) καθεστώτα και μέσα χρηματοδότησης ή φορολογικά κίνητρα που οδηγούν στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικής τεχνολογίας ή τεχνικών και έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την τελική χρήση,
- γ) κανονισμοί ή εθελοντικές συμφωνίες που οδηγούν στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικής τεχνολογίας ή τεχνικών και έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την τελική χρήση,
- δ) πρότυπα και κανόνες που αποσκοπούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των προϊόντων και των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων και των οχημάτων, εκτός των περιπτώσεων που είναι υποχρεωτικοί και ισχύουν στα κράτη μέλη βάσει του ενωσιακού δικαίου,
- ε) καθεστώτα ενεργειακής επισημάνσης, με την εξαίρεση όσων είναι υποχρεωτικά και ισχύουν στα κράτη μέλη βάσει του ενωσιακού δικαίου,
- στ) κατάρτιση και εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων συμβουλευτικών προγραμμάτων για ενεργειακά θέματα, που οδηγεί στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικής τεχνολογίας ή τεχνικών και έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την τελική χρήση.

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή, το αργότερο έως τις 5 Δεκεμβρίου 2013 τα μέτρα πολιτικής που προτίθενται να θεσπίσουν για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου και του άρθρου 20 παράγραφος 6, ακολουθώντας το πλαίσιο που παρατίθεται στο σημείο 4 του παραρτήματος V, και παρουσιάζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα επιτύχουν την απαιτούμενη ποσότητα εξοικονόμησης. Στην περίπτωση των μέτρων πολιτικής που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο και στο άρθρο 20 παράγραφος 6, η κοινοποίηση αυτή καταδεικνύει με ποιον τρόπο ικανοποιούνται τα κριτήρια της παραγράφου 10. Στην περίπτωση μέτρων πολιτικής διαφορετικών από εκείνα που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο ή στο άρθρο 20 παράγραφος 6, τα κράτη μέλη εξηγούν με ποιον τρόπο επιτυγχάνεται ισότιμο επίπεδο εξοικονόμησης, παρακολούθησης και επαλήθευσης. Η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει προτάσεις τροποποιήσεων εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση.

10. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 11, τα κριτήρια για τα μέτρα πολιτικής που λαμβάνονται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 9 και του άρθρου 20 παράγραφος 6 έχουν ως εξής:

- α) τα μέτρα πολιτικής προβλέπουν τουλάχιστον δύο ενδιάμεσες περιόδους έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 και οδηγούν στην επίτευξη του επιπέδου των φιλοδοξιών που εκτίθενται στην παράγραφο 1,
- β) καθορίζεται η ευθύνη κάθε εξουσιοδοτηθέντος μέρους, συμμετέχοντος μέρους ή δημόσιας αρχής επιβολής, αναλόγως της περιπτώσεως,
- γ) προσδιορίζεται με διαφάνεια η εξοικονόμηση ενεργείας που πρόκειται να επιτευχθεί,
- δ) το ύψος της εξοικονόμησης ενεργείας που απαιτείται ή που πρόκειται να επιτευχθεί από το μέτρο πολιτικής εκφράζεται ως κατανάλωση είτε τελικής είτε πρωτογενούς ενέργειας, χρησιμοποιώντας τους συντελεστές μετατροπής που ορίζονται στο παράρτημα IV,
- ε) η εξοικονόμηση ενέργειας υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τις μεθόδους και τις αρχές που προβλέπονται στο παράρτημα V σημεία 1 και 2,
- στ) η εξοικονόμηση ενέργειας υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τις μεθόδους και τις αρχές που προβλέπονται στο παράρτημα V σημείο 3,
- ζ) τα συμμετέχοντα μέρη εκπονούν ετήσια έκθεση για την επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας, εκτός εάν αυτό δεν είναι εφικτό, και τη δημοσιοποιούν,
- η) εξασφαλίζεται η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων και εξετάζονται κατάλληλα μέτρα εάν η πρόοδος δεν είναι ικανοποιητική,
- θ) καθιερώνεται σύστημα ελέγχου το οποίο περιλαμβάνει επίσης ανεξάρτητη επαλήθευση στατιστικά σημαντικού μέρους των μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, και
- ι) δημοσιεύονται ετησίως στοιχεία για τις ανά έτος τάσεις της εξοικονόμησης ενέργειας.

11. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φόροι που αναφέρονται στην παράγραφο 9 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) συνάδουν προς τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 10 στοιχεία α), β), γ), δ), στ), η) και ι).

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι κανονισμοί και οι εθελοντικές συμφωνίες που αναφέρονται στην παράγραφο 9 δεύτερο εδάφιο στοιχείο γ) συνάδουν προς τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 10 στοιχεία α), β), γ), δ), ε), ζ), η), θ) και ι).

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα άλλα μέτρα πολιτικής που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 9 και τα εθνικά ταμεία ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 6 συνάδουν προς τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 10 στοιχεία α), β), γ), δ), ε), η), θ) και ι).

12. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν υπάρχει αλληλεπικάλυψη του αντικτύπου των μέτρων πολιτικής ή των επιμέρους δράσεων, δεν θα μετράται διπλά η εξοικονόμηση ενέργειας.

Άρθρο 8

Ενεργειακοί έλεγχοι και συστήματα ενεργειακής διαχείρισης

1. Τα κράτη μέλη προωθούν τη δυνατότητα διάθεσης, σε όλους τους τελικούς καταναλωτές, ενεργειακών ελέγχων υψηλής ποιότητας οι οποίοι είναι οικονομικά αποδοτικοί, και:

α) διενεργούνται ανεξάρτητα από ειδικευμένους ή/και διαπιστευμένους εμπειρογνώμονες σύμφωνα με κριτήρια πιστοποίησης, ή

β) την εφαρμογή και επίβλεψη των οποίων αναλαμβάνουν ανεξάρτητες αρχές στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας.

Οι ενεργειακοί έλεγχοι που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, μπορούν να πραγματοποιούνται από εσωτερικούς εμπειρογνώμονες ή από ενεργειακούς ελεγκτές υπό τον όρο ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος έχει θεσπίσει πρόγραμμα για τη διασφάλιση και τον έλεγχο της ποιότητάς τους, και ότι περιλαμβάνει, εάν κρίνεται σκόπιμο, ετήσια τυχαία επιλογή τουλάχιστον ενός στατιστικά σημαντικού ποσοστού όλων των ενεργειακών ελέγχων που πραγματοποιούν.

Προκειμένου να παρέχονται εχέγγυα για την υψηλή ποιότητα των ενεργειακών ελέγχων και των συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης, τα κράτη μέλη θεσπίζουν διαφανή και αμερόληπτα ελάχιστα κριτήρια για τους ενεργειακούς ελέγχους που ορίζονται στο παράρτημα VI.

Οι ενεργειακοί έλεγχοι δεν περιλαμβάνουν ρήτρες που θα εμποδίζουν τη διαβίβαση των ευρημάτων του ελέγχου σε ειδικευμένο/διαπιστευμένο πάροχο ενεργειακών υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι ο πελάτης δεν φέρει αντίρρηση.

2. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν προγράμματα που θα ενθαρρύνουν τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να υποβάλλονται σε ενεργειακούς ελέγχους και, συνακολούθως, να υλοποιούν τις συστάσεις των ελέγχων αυτών.

Με βάση διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια και με την επιφύλαξη του δικαίου της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν καθεστώτα στήριξης των ΜΜΕ, ακόμη και αν έχουν συνάψει προαιρετικές συμφωνίες, ώστε να καλύπτουν το κόστος του ενεργειακού ελέγχου και της υλοποίησης συστάσεων του που εξασφαλίζουν υψηλή οικονομική απόδοση, εφόσον τα προτεινόμενα μέτρα υλοποιηθούν.

Τα κράτη μέλη φέρουν εις γνώση των ΜΜΕ, μεταξύ άλλων και μέσω των οικείων ενδιάμεσων αντιπροσωπευτικών τους οργανώσεων, συγκεκριμένα παραδείγματα για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να βοηθήσουν τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης στις επιχειρήσεις τους. Η Επιτροπή βοηθά τα κράτη μέλη υποστηρίζοντας την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στον τομέα αυτόν.

3. Τα κράτη μέλη επεξεργάζονται επίσης προγράμματα για την ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών, μέσω κατάλληλων συμβουλευτικών υπηρεσιών, ως προς τα πλεονεκτήματα των ελέγχων αυτών.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν εκπαιδευτικά προγράμματα για την επιμόρφωση των ενεργειακών ελεγκτών προκειμένου να διευκολύνεται η αριθμητική επάρκεια των εμπειρογνομόνων.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι επιχειρήσεις που δεν είναι ΜΜΕ να υποβάλλονται σε ενεργειακό έλεγχο διεξαγόμενο με ανεξάρτητο και οικονομικώς αποδοτικό τρόπο από ειδικευμένους ή/και διαπιστευμένους εμπειρογνώμονες ή που την εφαρμογή και επίβλεψη τους αναλαμβάνουν ανεξάρτητες αρχές στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας έως τις 5 Δεκεμβρίου 2015 και τουλάχιστον ανά τετραετία από την ημερομηνία διεξαγωγής του προηγούμενου ενεργειακού ελέγχου.

5. Οι ενεργειακοί έλεγχοι θεωρείται ότι πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 4 όταν διεξάγονται με ανεξάρτητο τρόπο, βάσει ελάχιστων κριτηρίων που ορίζονται στο παράρτημα VI και υλοποιούνται στο πλαίσιο προαιρετικών συμφωνιών που συνάπτονται μεταξύ οργανώσεων εμπλεκόμενων παραγόντων και ενός διορισμένου φορέα, ή άλλων φορέων στους οποίους οι αρμόδιες αρχές έχουν εκχωρήσει τη σχετική ευθύνη, και υπό την εποπτεία του οικείου κράτους μέλους ή της Επιτροπής.

Η πρόσβαση στους συμμετέχοντες στην αγορά που παρέχουν ενεργειακές υπηρεσίες βασίζεται σε διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια.

6. Οι επιχειρήσεις που δεν είναι ΜΜΕ και εφαρμόζουν σύστημα ενεργειακής ή περιβαλλοντικής διαχείρισης —πιστοποιημένο από ανεξάρτητο φορέα, σύμφωνα με τα σχετικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα— θα εξαιρούνται από τις απαιτήσεις της παραγράφου 4, υπό τον όρο ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το εν λόγω σύστημα διαχείρισης περιλαμβάνει ενεργειακό έλεγχο βάσει ελάχιστων κριτηρίων που ορίζονται στο παράρτημα VI.

7. Οι ενεργειακοί έλεγχοι μπορούν να είναι μεμονωμένοι ή να αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου περιβαλλοντικού ελέγχου. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν η αξιολόγηση του τεχνικώς και οικονομικώς εφικτού της σύνδεσης ενός υφιστάμενου ή σχεδιαζόμενου δικτύου τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης να αποτελεί μέρος του ενεργειακού ελέγχου.

Με την επιφύλαξη του δικαίου της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν καθεστώτα στήριξης και παροχής κινήτρων για την υλοποίηση των συστάσεων από ενεργειακούς ελέγχους και συναφή μέτρα.

Άρθρο 9

Μέτρηση

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, εφόσον είναι τεχνικώς εφικτό, οικονομικώς εύλογο και ανάλογο προς τη δυνητική εξοικονόμηση ενέργειας, παρέχονται σε ανταγωνιστική τιμή στους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης και ζεστού νερού για οικιακή κατανάλωση, ατομικοί μετρητές που να αντικατοπτρίζουν επακριβώς την πραγματική ενεργειακή κατανάλωση του τελικού καταναλωτή και να παρέχουν πληροφορίες όσον αφορά τον πραγματικό χρόνο χρήσης.

Παρόμοιος ατομικός μετρητής σε ανταγωνιστική τιμή παρέχεται πάντα όταν:

- α) αντικαθίσταται υπάρχων μετρητής, εκτός αν τούτο είναι τεχνικώς αδύνατο ή δεν είναι οικονομικώς αποδοτικό σε σχέση με τις εκτιμώμενες δυνατότητες μακροπρόθεσμης εξοικονόμησης ενέργειας,
- β) πραγματοποιείται νέα σύνδεση σε νέο κτίριο, ή σε κτίριο που υποβάλλεται σε ανακαινίσεις μεγάλης κλίμακας, σύμφωνα με την οδηγία 2010/31/ΕΕ.

2. Στις περιπτώσεις και στον βαθμό που τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ευφυή συστήματα μέτρησης και διοργανώνουν την ανά-

πτυξη έξυπνων μετρητών φυσικού αερίου ή/και ηλεκτρισμού σύμφωνα με τις οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ:

- α) μεριμνούν ώστε τα συστήματα μέτρησης να παρέχουν στους τελικούς καταναλωτές πληροφορίες για τον πραγματικό χρόνο χρήσης και ώστε οι στόχοι της ενεργειακής απόδοσης και τα οφέλη των τελικών καταναλωτών να λαμβάνονται πλήρως υπόψη στον καθορισμό των ελάχιστων λειτουργιών των μετρητών και των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στους συμμετέχοντες στην αγορά,
- β) διασφαλίζουν την ασφάλεια των έξυπνων μετρητών και των ανταλλαγών δεδομένων, καθώς και την ιδιωτικότητα των τελικών καταναλωτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικότητας,
- γ) όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια, κατόπιν αιτήματος του τελικού καταναλωτή, απαιτούν από τους φορείς εκμετάλλευσης μετρητών να διασφαλίζουν ότι ο ή οι μετρητές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται στο δίκτυο από τις εγκαταστάσεις του τελικού καταναλωτή,
- δ) διασφαλίζουν ότι, εάν οι τελικοί καταναλωτές υποβάλλουν σχετικό αίτημα, τα δεδομένα μέτρησης της παραγωγής ή της κατανάλωσής τους ηλεκτρικής ενέργειας διατίθενται στους ίδιους ή σε τρίτους που ενεργούν για λογαριασμό του τελικού καταναλωτή, σε ευχερές, κατανοητή μορφή που θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συγκρίνουν παρόμοιες προσφορές,
- ε) απαιτούν την παροχή κατάλληλων συμβουλών και πληροφοριών στους καταναλωτές κατά το χρόνο εγκατάστασης έξυπνων μετρητών, κυρίως σχετικά με το σύνολο των δυνατοτήτων τους όσον αφορά τη χρήση των ενδείξεων του μετρητή και την παρακολούθηση της κατανάλωσης ενέργειας.

3. Στην περίπτωση που η θέρμανση και η ψύξη ή το ζεστό νερό ενός κτιρίου παρέχονται από δίκτυο τηλεθέρμανσης ή από κεντρική πηγή που εξυπηρετεί πολλαπλά κτίρια, εγκαθίσταται συσκευή μέτρησης της κατανάλωσης θερμότητας ή ζεστού νερού στον εναλλάκτη θερμότητας ή στο σημείο διανομής.

Σε πολυκατοικίες και σε κτίρια πολλαπλών χρήσεων όπου η θέρμανση/ψύξη παρέχεται από κεντρική πηγή ή δίκτυο τηλεθέρμανσης ή από κεντρικό σημείο παραγωγής που εξυπηρετεί πολλαπλά κτίρια, εγκαθίσταται επίσης ατομικοί μετρητές κατανάλωσης έως την 31η Δεκεμβρίου 2016 για τη μέτρηση της κατανάλωσης για θέρμανση ή ψύξη ή για ζεστό νερό σε κάθε μονάδα, εφόσον αυτό είναι τεχνικά εφικτό και οικονομικώς αποδοτικό. Σε περίπτωση που η χρήση ατομικών μετρητών δεν είναι τεχνικά εφικτή ή οικονομικώς αποδοτική για τη μέτρηση της θερμότητας, χρησιμοποιούνται ατομικοί κατανεμητές κόστους θερμότητας για τη μέτρηση της κατανάλωσης θερμότητας σε κάθε θερμομαντικό σώμα, εκτός εάν το κράτος μέλος καταδεικνύει ότι η εγκατάσταση των εν λόγω κατανεμητών κόστους θερμότητας δεν είναι οικονομικώς αποδοτική. Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να αναζητούνται εναλλακτικές, οικονομικώς αποδοτικές μέθοδοι για τη μέτρηση της κατανάλωσης θερμότητας.

Στις περιπτώσεις πολυκατοικιών στις οποίες παρέχεται τηλεθέρμανση ή τηλεψύξη ή που τα κοινόχρηστα συστήματα ψύξης ή θέρμανσης σε παρόμοια κτίρια είναι διαδεδομένα, τα κράτη μέλη μπορούν να εισάγουν διαφανείς κανόνες για την κατανομή του κόστους της κατανάλωσης θερμότητας ή ζεστού νερού στα εν λόγω κτίρια για να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και την ακρίβεια του καταμερισμού της ατομικής κατανάλωσης. Όπου συντρέχει περίπτωση, οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνουν κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο κατανομής του κόστους για τη θέρμανση ή/και το ζεστό νερό ως εξής:

- a) ζεστό νερό για οικιακές ανάγκες,
- β) θερμότητα που εκλύεται από την εγκατάσταση του κτιρίου με σκοπό τη θέρμανση των κοινόχρηστων χώρων (στην περίπτωση που τα κλιμακοστάσια και οι διάδρομοι είναι εξοπλισμένοι με θερμαντικά σώματα),
- γ) θέρμανση διαμερισμάτων.

Άρθρο 10

Στοιχεία που αφορούν την τιμολόγηση

1. Στις περιπτώσεις που οι τελικοί καταναλωτές δεν διαθέτουν τους έξυπνους μετρητές που αναφέρονται στις οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2014, ότι οι πληροφορίες τιμολόγησης είναι ακριβείς και βασίζονται στην πραγματική κατανάλωση, σύμφωνα με το παράρτημα VII σημείο 1.1, για όλους τους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένων των διανομένων ενέργειας, των διαχειριστών συστημάτων διανομής και των εταιρειών λιανικής πώλησης ενέργειας, εφόσον αυτό είναι τεχνικά δυνατό και οικονομικά αιτιολογημένο.

Η υποχρέωση αυτή μπορεί να εκπληρώνεται από σύστημα τακτικής ανάγνωσης της κατανάλωσης στον μετρητή από τους τελικούς καταναλωτές, την οποία θα κοινοποιούν στον προμηθευτή της ενέργειας. Μόνο εάν ο τελικός καταναλωτής δεν έχει γνωστοποιήσει τα αποτελέσματα αυτής της μέτρησης για δεδομένη περίοδο, η τιμολόγηση θα βασίζεται σε τεκμαρτή ή σε κατ' αποκοπήν κατανάλωση.

2. Οι μετρητές που εγκαθίστανται σύμφωνα με τις οδηγίες 2009/72/EK και 2009/73/EK θα παρέχουν τη δυνατότητα ακριβούς τιμολόγησης, με βάση την πραγματική κατανάλωση. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι τελικοί καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης σε συμπληρωματικές πληροφορίες που τους επιτρέπουν να ελέγχουν οι ίδιοι λεπτομερώς το ιστορικό της κατανάλωσής τους.

Οι συμπληρωματικές πληροφορίες για το ιστορικό της κατανάλωσης περιλαμβάνουν:

- a) σωρευτικά στοιχεία τουλάχιστον για τα τρία προηγούμενα έτη ή για την περίοδο από την έναρξη της σύμβασης προμήθειας εάν αυτή είναι μικρότερη. Τα στοιχεία αντιστοιχούν στις χρονικές περιόδους για τις οποίες υπάρχουν συχνά τιμολογιακές πληροφορίες και
- β) λεπτομερή στοιχεία για τον χρόνο χρήσης για οιαδήποτε ημέρα, εβδομάδα, μήνα και έτος. Τα στοιχεία αυτά κοινοποιούνται στον τελικό καταναλωτή μέσω του διαδικτύου ή της διεπαφής του μετρητή τουλάχιστον για το διάστημα των τελευταίων 24 μηνών ή για την περίοδο από την έναρξη της σύμβασης προμήθειας εάν αυτή είναι μικρότερη.

3. Ανεξάρτητα του εάν έχουν εγκατασταθεί έξυπνοι μετρητές ή όχι, τα κράτη μέλη:

- a) απαιτούν, στον βαθμό που είναι διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν την ενεργειακή τιμολόγηση και το ιστορικό της κατανάλωσης των τελικών καταναλωτών, να διατίθενται κατόπιν αιτήματος του τελικού καταναλωτή, σε πάροχο ενεργειακών υπηρεσιών οριζόμενο από τον τελικό καταναλωτή,
- β) διασφαλίζουν ότι στους τελικούς καταναλωτές προσφέρεται η επιλογή ηλεκτρονικών τιμολογιακών πληροφοριών και τιμολόγησης και ότι, εάν οι πελάτες το ζητήσουν, λαμβάνουν σαφείς και κατανοητές εξηγήσεις για τον τρόπο με τον οποίο προέκυψε ο λογαριασμός τους, ιδίως στην περίπτωση που οι λογαριασμοί δεν βασίζονται στην πραγματική κατανάλωση,
- γ) διασφαλίζουν ότι στον λογαριασμό παρέχονται κατάλληλα πληροφοριακά στοιχεία ώστε οι τελικοί καταναλωτές να έχουν πλήρη εικόνα του τρέχοντος ενεργειακού κόστους, σύμφωνα με το παράρτημα VII,
- δ) μπορούν να προβλέπουν ότι, κατόπιν αιτήματος του τελικού καταναλωτή, οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτά τα τιμολόγια δεν θα θεωρούνται αίτημα προς πληρωμή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι προμηθευτές ενεργειακών πόρων προσφέρουν ευέλικτες ρυθμίσεις για τις πληρωμές,
- ε) μπορούν να απαιτούν οι πληροφορίες και οι εκτιμήσεις του ενεργειακού κόστους να παρέχονται στους καταναλωτές εφόσον τις ζητούν, εγκαίρως και σε κατανοητή μορφή ώστε να μπορούν να συγκρίνουν παρόμοιες προσφορές.

Άρθρο 11

Κόστος πρόσβασης στα στοιχεία που αφορούν τη μέτρηση και την τιμολόγηση

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι τελικοί καταναλωτές λαμβάνουν ατελώς όλους τους τούς λογαριασμούς και τα στοιχεία για την κατανάλωση ενέργειας και ότι η πρόσβαση των τελικών καταναλωτών στα στοιχεία για την κατανάλωσή τους είναι επίσης δωρεάν.

2. Παρά την παράγραφο 1, η κατανομή του κόστους των στοιχείων τιμολόγησης για την ατομική κατανάλωση θέρμανσης και ψύξης σε πολυκατοικίες και σε κτίρια πολλαπλών χρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 3, γίνεται αφίλοκερδώς. Τα κόστη που προκύπτουν από την ανάθεση αυτού του καθήκοντος σε τρίτο μέρος, όπως σε πάροχο υπηρεσιών ή σε τοπικό προμηθευτή ενέργειας, τα οποία καλύπτουν τη μέτρηση, την κατανομή και τον λογιστικό υπολογισμό της πραγματικής ατομικής κατανάλωσης σε κτίρια αυτού του είδους, μπορούν να μετακυλιούνται στους τελικούς καταναλωτές, υπό τον όρο ότι τα κόστη αυτά είναι λογικά.

Άρθρο 12

Ενημέρωση του καταναλωτή και πρόγραμμα ενθάρρυνσης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν ενδεδειγμένα μέτρα για να προαγάγουν και να διευκολύνουν την αποδοτική χρήση της ενέργειας από μικρούς καταναλωτές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών. Τα μέτρα αυτά μπορούν να αποτελούν μέρος εθνικής στρατηγικής.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα από τα σημεία που απαριθμούνται στα στοιχεία α) ή β):

- α) ένα φάσμα μέσων και πολιτικών για να υποστηρίξουν την αλλαγή συμπεριφορών, τα οποία είναι δυνατό να περιλαμβάνουν:
 - i) φορολογικά κίνητρα,
 - ii) πρόσβαση σε χρηματοδότηση, δάνεια ή επιδοτήσεις,
 - iii) παροχή πληροφοριών,
 - iv) υποδειγματικά έργα,
 - v) δραστηριότητες στον χώρο εργασίας,
- β) τρόποι και μέσα προκειμένου να συμμετάσχουν οι καταναλωτές και οι οργανώσεις καταναλωτών στην ενδεχόμενη ανάπτυξη έξυπνων μετρητών, μέσω της γνωστοποίησης:
 - i) οικονομικώς αποδοτικών αλλαγών εύκολης εφαρμογής στη χρήση της ενέργειας,
 - ii) πληροφοριών για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης.

Άρθρο 13

Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 7 έως 11 και με το άρθρο 18 παράγραφος 3, και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις εν λόγω διατάξεις στην Επιτροπή έως τις 5 Ιουνίου 2014 και κοινοποιούν αμελλητί κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση που τις επηρεάζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟ

Άρθρο 14

Πρόωθηση της απόδοσης στη θέρμανση και ψύξη

1. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015, τα κράτη μέλη πραγματοποιούν και κοινοποιούν στην Επιτροπή περιεκτική αξιολόγηση του δυναμικού υλοποίησης της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και της αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, το οποίο περιλαμβάνει τα πληροφοριακά στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα VIII. Εάν έχουν ήδη πραγματοποιήσει ανάλογη αξιολόγηση, την κοινοποιούν στην Επιτροπή.

Η περιεκτική αξιολόγηση λαμβάνει πλήρως υπόψη την ανάλυση του εθνικού δυναμικού συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης που διενεργείται βάσει της οδηγίας 2004/8/ΕΚ.

Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η αξιολόγηση επικαιροποιείται και κοινοποιείται στην Επιτροπή ανά πενταετία. Η Επιτροπή υποβάλλει παρόμοιο αίτημα τουλάχιστον ένα έτος πριν από τη λήξη της προθεσμίας.

2. Τα κράτη μέλη υιοθετούν πολιτικές που θα συντελούν ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο οι δυνατότητες επαρκών συστημάτων θέρμανσης και ψύξης, ιδίως δε εκείνων που χρησιμοποιούν συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης. Λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες ανάπτυξης τοπικών και περιφερειακών αγορών θερμότητας.

3. Για τους σκοπούς της αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη διενεργούν ανάλυση κόστους-οφέλους η οποία καλύπτει την επικράτεια τους και βασίζεται στις κλιματολογικές συνθήκες, στην οικονομική σκοπιμότητα και στην τεχνική καταλληλότητα σύμφωνα με το Μέρος 1 του παραρτήματος IX. Η ανάλυση κόστους-οφέλους δύναται να διευκολύνει τον εντοπισμό των πιο αποδοτικών λύσεων από άποψη πόρων και κόστους για την εκπλήρωση των απαιτήσεων θέρμανσης και ψύξης. Αυτή η ανάλυση κόστους-οφέλους μπορεί να αποτελεί τμήμα εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων βάσει της οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (!).

4. Εάν η αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και η ανάλυση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 εντοπίσουν δυνατότητες υλοποίησης της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης ή/και της αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης τα οφέλη των οποίων υπερβαίνουν τα κόστη, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την ανάπτυξη αποδοτικών υποδομών τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ή/και για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και τη χρήση θέρμανσης και ψύξης από απορριπτόμενη θερμότητα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 5 και 7.

Εάν η αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και η ανάλυση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 δεν εντοπίσουν δυνατότητες τα οφέλη των οποίων υπερβαίνουν τα κόστη, περιλαμβανομένου του διοικητικού κόστους για τη διεξαγωγή της ανάλυσης κόστους-οφέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 5, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν τις εγκαταστάσεις από τις απαιτήσεις αυτής της παραγράφου.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι διεξάγεται ανάλυση κόστους-οφέλους σύμφωνα με το παράρτημα IX μέρος 2 όταν, μετά τις 5 Ιουνίου 2014:

- α) σχεδιάζεται μια νέα θερμική εγκατάσταση ηλεκτροπαραγωγής με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των 20 MW, προκειμένου να αξιολογήσει το κόστος και τα οφέλη από τη λειτουργία της εγκατάστασης ως εγκατάστασης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης,

(!) ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30.

β) μια υφιστάμενη θερμική εγκατάσταση ηλεκτροπαραγωγής με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των 20 MW ανακαινίζεται ουσιαστικά, προκειμένου να αξιολογήσει το κόστος και τα οφέλη από τη μετατροπή της σε συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης,

γ) σχεδιάζεται ή ανακαινίζεται ουσιαστικά βιομηχανική εγκατάσταση με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των 20 MW που παράγει απορριπτόμενη θερμότητα σε χρήσιμα επίπεδα θερμοκρασίας, προκειμένου να αξιολογήσει το κόστος και τα οφέλη από τη χρησιμοποίηση της απορριπτόμενης θερμότητας για να καλύψει οικονομικά αιτιολογημένη ζήτηση, μεταξύ άλλων μέσω συμπαραγωγής και από τη σύνδεση αυτής της εγκατάστασης σε δίκτυο τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης,

δ) σχεδιάζεται ένα νέο δίκτυο τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ή όταν σε υφιστάμενο δίκτυο προβλέπεται νέα εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ άνω των 20 MW, ή όταν υφιστάμενη εγκατάσταση αυτών των χαρακτηριστικών πρόκειται να ανακαινιστεί ουσιαστικά, προκειμένου να αξιολογήσει το κόστος και τα οφέλη από τη χρησιμοποίηση της απορριπτόμενης θερμότητας από κοντινές βιομηχανικές εγκαταστάσεις.

Η τοποθέτηση εξοπλισμού για τη δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα που παράγεται σε εγκαταστάσεις καύσης με σκοπό την αποθήκευσή του σε γεωλογικούς σχηματισμούς σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην οδηγία 2009/31/ΕΚ δεν θεωρείται ανακαίνιση για τους σκοπούς των στοιχείων β), γ) και δ) της παρούσας παραγράφου.

Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτούν η ανάλυση κόστους-οφέλους που αναφέρεται στα στοιχεία γ) και δ) να διεξάγεται σε συνεργασία με τις εταιρείες που είναι υπεύθυνες για τη λειτουργία των δικτύων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης.

6. Τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν από την παράγραφο 5:

α) τις εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής για την κάλυψη της ζήτησης σε περιόδους αιχμής ή την παραγωγή εφεδρικής ενέργειας που προορίζονται να λειτουργούν λιγότερο από 1 500 ώρες ετησίως κατά μέσο όρο για περίοδο πέντε ετών, με βάση διαδικασία επαλήθευσης την οποία καθορίζουν τα κράτη μέλη διασφαλίζοντας ότι πληρούται αυτό το κριτήριο εξαίρεσης,

β) τις εγκαταστάσεις πυρηνικής ενέργειας,

γ) τις εγκαταστάσεις που πρέπει να βρίσκονται κοντά σε χώρο αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς που έχουν εγκριθεί δυνάμει της οδηγίας 2009/31/ΕΚ.

Τα κράτη μέλη δύνανται επίσης να καθορίζουν κατώτατα όρια, εκπεφρασμένα ως ποσά της διαθέσιμης χρήσιμης απορριπτόμενης θερμότητας, ως ζήτηση για θερμότητα ή ως αποστάσεις μεταξύ των βιομηχανικών εγκαταστάσεων και των δικτύων τηλεθέρμανσης, για την εξαίρεση μεμονωμένων εγκαταστάσεων από τις διατάξεις των στοιχείων γ) και δ) της παραγράφου 5.

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν τις εξαιρέσεις που εγκρίνονται δυνάμει της παρούσας παραγράφου στην Επιτροπή έως την 31η Δεκεμ-

βρίου 2013, καθώς και τυχόν μεταγενέστερες αλλαγές που επέρχονται σε αυτές.

7. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κριτήρια αδειοδότησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ, ή ισοδύναμα κριτήρια άδειας, προκειμένου:

α) να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα των περιεκτικών αξιολογήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1,

β) να διασφαλίζεται ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου 5, και

γ) να λαμβάνεται υπόψη το αποτέλεσμα της ανάλυσης κόστους-οφέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 5.

8. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν μεμονωμένες εγκαταστάσεις από την απαίτηση, βάσει των κριτηρίων αδειοδότησης που αναφέρονται στην παράγραφο 7, να θέτουν σε εφαρμογή επιλογές των οποίων τα οφέλη υπερβαίνουν το κόστος, εάν συντρέχουν επιτακτικοί νομικοί, ιδιοκτησιακοί ή οικονομικοί λόγοι να το πράττουν. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το σχετικό κράτος μέλος υποβάλει στην Επιτροπή αιτιολογημένη κοινοποίηση της απόφασής του εντός τριών μηνών από την ημερομηνία της λήψης της.

9. Οι παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε εγκαταστάσεις οι οποίες καλύπτονται από την οδηγία 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων αυτής της οδηγίας.

10. Βάσει των εναρμονισμένων τιμών απόδοσης αναφοράς που αναφέρονται στο στοιχείο στ) του παραρτήματος II, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχεται εγγύηση για την προέλευση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης σύμφωνα με αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια που καθορίζονται από κάθε κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η εν λόγω εγγύηση προέλευσης είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις και περιλαμβάνει τουλάχιστον τα πληροφοριακά στοιχεία που προσδιορίζονται στο παράρτημα X. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν αμοιβαία τις οικείες εγγυήσεις προέλευσης, αποκλειστικά ως απόδειξη των πληροφοριακών στοιχείων που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο. Τυχόν άρνηση αναγνώρισης της εγγύησης προέλευσης ως τέτοιας απόδειξης, ιδίως για λόγους που σχετίζονται με την πρόληψη της απάτης, πρέπει να βασίζεται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή κάθε άρνηση και την αιτιολόγησή της. Σε περίπτωση άρνησης αναγνώρισης μιας εγγύησης προέλευσης, η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει απόφαση με την οποία υποχρεώνει την πλευρά που αρνείται να αναγνωρίσει την εγγύηση, ιδίως με γνώμονα τα αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια στα οποία βασίζεται η αναγνώριση.

Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να επανεξετάζει, με κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23, τις εναρμονισμένες τιμές απόδοσης αναφοράς που καθορίζονται στην εκτελεστική απόφαση 2011/877/ΕΕ της Επιτροπής⁽¹⁾ βάσει της οδηγίας 2004/8/ΕΚ έως την 31η Δεκεμβρίου 2014.

(¹) ΕΕ L 343 της 23.12.2011, σ. 91.

11. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε διαθέσιμη στήριξη της συμπαραγωγής υπόκειται στον όρο ότι η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και η απορριπτόμενη θερμότητα χρησιμοποιείται αποτελεσματικά για να επιτευχθεί εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας. Η δημόσια στήριξη της συμπαραγωγής, και της παραγωγής και των δικτύων τηλεθέρμανσης υπάγεται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, κατά περίπτωση.

Άρθρο 15

Μετατροπή, μεταφορά και διανομή ενέργειας

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας, κατά την άσκηση των κανονιστικών καθηκόντων που προβλέπονται στις οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ, λαμβάνουν δεόντως υπόψη την ενεργειακή απόδοση στις αποφάσεις τους για τη λειτουργία των υποδομών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ιδίως ότι οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας, μέσω της ανάπτυξης των τιμολογίων και των κανονιστικών ρυθμίσεων δικτύου, εντός του πλαισίου της οδηγίας 2009/72/ΕΚ και λαμβάνοντας υπόψη το κόστος και τα οφέλη κάθε μέτρου, προβλέπουν κίνητρα για τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου ώστε να διαθέτουν υπηρεσίες συστήματος στους χρήστες δικτύου επιτρέποντάς τους να εφαρμόζουν μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης ανάπτυξης ευφών δικτύων.

Οι εν λόγω υπηρεσίες συστήματος μπορούν να καθορίζονται από τον διαχειριστή συστήματος και δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ασφάλεια του συστήματος.

Για τον ηλεκτρισμό, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι κανονιστικές ρυθμίσεις δικτύου και τα τιμολόγια δικτύου, πληρούν τα κριτήρια του παραρτήματος XI, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές και τους κώδικες που εκπονήθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 714/2009.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν έως τις 30 Ιουνίου 2015 ότι:

- α) διενεργείται εκτίμηση του δυναμικού ενεργειακής απόδοσης των οικείων υποδομών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως όσον αφορά τη μετάδοση, τη διανομή, τη διαχείριση φορτίου και τη διαλειτουργικότητα, καθώς και τη σύνδεση με τις εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων πρόσβασης σε εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας πολύ μικρής κλίμακας,
- β) προσδιορίζονται συγκεκριμένα μέτρα και επενδύσεις για την επίτευξη οικονομικών αποδοτικών βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης στην υποδομή δικτύου, με χρονοδιάγραμμα για την εισαγωγή τους.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να εγκρίνουν στοιχεία συστημάτων και τιμολογιακών δομών που εξυπηρετούν κοινωνικούς σκοπούς για τη μεταφορά και διανομή ενέργειας μέσω δικτύου, με την προϋπόθεση ότι οι ενδεχόμενες διαταραχές στο σύστημα μεταφοράς και

διανομής είναι οι ελάχιστες δυνατές και δεν είναι δυσανάλογες προς τους κοινωνικούς σκοπούς.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την κατάργηση εκείνων των κινήτρων στα τιμολόγια μεταφοράς και διανομής που αποβαίνουν σε βάρος της συνολικής απόδοσης (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής απόδοσης) της παραγωγής, της μεταφοράς, της διανομής και του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας, ή εκείνων που ενδέχεται να παρεμποδίζουν τη συμμετοχή της ανταπόκρισης στη ζήτηση, στις αγορές εξισορρόπησης και στην παροχή παρεπόμενων υπηρεσιών. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι παρέχονται κίνητρα στους διαχειριστές δικτύου προκειμένου να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού και της λειτουργίας των υποδομών και, στο πλαίσιο της οδηγίας 2009/72/ΕΚ, ότι τα τιμολόγια παρέχουν στους προμηθευτές τη δυνατότητα να βελτιώσουν τη συμμετοχή των καταναλωτών στην αποδοτικότητα του συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της ανταπόκρισης στη ζήτηση ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες.

5. Με την επιφύλαξη του άρθρου 16 παράγραφος 2 της οδηγίας 2009/28/ΕΚ και λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 15 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ και την ανάγκη εξασφάλισης της απρόσκοπτης παροχής θερμότητας, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, υπό τον όρο τήρησης των απαιτήσεων διατήρησης της αξιοπιστίας και της ασφάλειας δικτύου με βάση διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια που καθορίζονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές συστήματος διανομής, όταν είναι υπεύθυνοι για την κατανομή φορτίου των εγκαταστάσεων παραγωγής, στην επικράτειά τους:

- α) εγγυώνται τη μεταφορά και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης,
- β) δίνουν προτεραιότητα ή εγγυώνται την πρόσβαση στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης,
- γ) κατά την κατανομή φορτίου εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, δίνουν προτεραιότητα στην κατανομή ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης στον βαθμό που το επιτρέπει η ασφαλής λειτουργία του εθνικού συστήματος παραγωγής ενέργειας.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι κανόνες που αφορούν την κατάταξη των διαφόρων προτεραιοτήτων πρόσβασης και αποστολής που χορηγούνται στα συστήματα ηλεκτρισμού που διαθέτουν, εξηγούνται λεπτομερώς και δημοσιεύονται. Όταν παρέχουν κατά προτεραιότητα πρόσβαση ή κατανομή για συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν διαβαθμίσεις μεταξύ αλλά και εντός των διαφόρων τύπων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και, σε κάθε περίπτωση, διασφαλίζουν ότι δεν εμποδίζεται η κατά προτεραιότητα πρόσβαση ή κατανομή ενέργειας από ποικίλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Εκτός από τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο, οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές συστήματος διανομής οφείλουν να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο παράρτημα XII.

Τα κράτη μέλη μπορούν ειδικότερα να διευκολύνουν τη σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης σε μονάδες συμπαραγωγής μικρής και πολύ μικρής κλίμακας. Όπου ενδείκνυται, τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα που σκοπό έχουν να ενθαρρύνουν τους διαχειριστές δικτύου να εφαρμόζουν «διαδικασία εγκατάστασης και ενημέρωσης» με απλή κοινοποίηση για την εγκατάσταση μονάδων συμπαραγωγής πολύ μικρής κλίμακας, ούτως ώστε να απλοποιηθούν και να συντομευθούν οι διαδικασίες έγκρισης για μεμονωμένους πολίτες και υπεύθυνους εγκατάστασης.

6. Υπό τον όρο τήρησης των απαιτήσεων διατήρησης της αξιοπιστίας και της ασφάλειας του δικτύου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι φορείς εκμετάλλευσης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες εξισορρόπησης και άλλες λειτουργικές υπηρεσίες σε επίπεδο διαχειριστών συστήματος μεταφοράς ή διαχειριστών συστήματος διανομής, όπου αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά εφικτό με τον τρόπο λειτουργίας της εγκατάστασης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης. Οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές συστήματος διανομής εξασφαλίζουν ότι οι εν λόγω υπηρεσίες αποτελούν μέρος μιας διαδικασίας υποβολής προσφορών για παροχή υπηρεσιών που είναι διαφανής, αμερόληπτη και ανοικτή σε εις βάθος έλεγχο.

Όπου κρίνεται σκόπιμο, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και τους διαχειριστές συστήματος διανομής να ενθαρρύνουν να εγκαθίστανται οι μονάδες συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης πλησίον σημείων ζήτησης μειώνοντας τα τέλη σύνδεσης και τα τέλη χρήσης συστήματος.

7. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, οι οποίοι επιθυμούν να συνδεθούν με το δίκτυο, να προκηρύσσουν πρόσκληση υποβολής προσφορών για τις εργασίες σύνδεσης.

8. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας να ενθαρρύνουν πόρους από την πλευρά της ζήτησης, όπως η απόκριση στη ζήτηση, να συμμετέχουν, παράλληλα με την πλευρά της προσφοράς, στις αγορές χονδρικού και λιανικού εμπορίου.

Υπό τους όρους των εγγενών στη διαχείριση δικτύων τεχνικών περιορισμών, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές συστήματος διανομής, κατά την εκπλήρωση των απαιτήσεων για την εξισορρόπηση και τις βοηθητικές υπηρεσίες, αντιμετωπίζουν τους παρόχους ανταπόκρισης στην ενεργειακή ζήτηση, συμπεριλαμβανομένων των φορέων συγκέντρωσης, με αμερόληπτο τρόπο, με βάση τις τεχνικές ικανότητες τους.

Υπό τους όρους των εγγενών στη διαχείριση δικτύων τεχνικών περιορισμών, τα κράτη μέλη προωθούν την πρόσβαση της ανταπόκρισης στη ζήτηση στην εξισορρόπηση, την αποθεματοποίηση και σε άλλες αγορές υπηρεσιών, καθώς και τη συμμετοχή τους, απαιτώντας μεταξύ άλλων από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας ή, στις περιπτώσεις που το απαιτούν τα εθνικά τους ρυθμιστικά συστήματα, από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής σε στενή συνεργασία με τους παρόχους υπηρεσιών στον τομέα της ζήτησης, και από τους καταναλωτές, να ορίσουν τεχνικές ρυθμίσεις για τη συμμετοχή στις αγορές αυτές, με βάση τις τεχνικές απαιτήσεις των συγκεκριμένων αγορών και τις δυνατότητες ανταπόκρισης στη ζήτηση. Οι προδιαγραφές αυτές περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των φορέων συγκέντρωσης.

9. Κατά την δυνάμει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ υποβολή εκθέσεων και με την επιφύλαξη του άρθρου 9 παράγραφος 2 αυτής της οδηγίας, τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα επίπεδα ενεργειακής απόδοσης των εγκαταστάσεων που πραγματοποιούν καύση καυσίμων με συνολική ονομαστική θερμική ισχύ 50 MW και άνω, με βάση τις σχετικές βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί σύμφωνα με την οδηγία 2010/75/ΕΕ και την οδηγία 2008/1/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης ⁽¹⁾.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ενθαρρύνουν τους φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, να βελτιώσουν τα μέσα ετήσια καθαρά λειτουργικά τους ποσοστά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 16

Συστήματα αναγνώρισης προσόντων, διαπίστευσης και πιστοποίησης

1. Εφόσον ένα κράτος μέλος εκτιμά ότι το εθνικό επίπεδο τεχνικών ικανοτήτων, αντικειμενικότητας και αξιοπιστίας είναι ανεπαρκές, εξασφαλίζει ότι, έως την 31η Δεκεμβρίου 2014, θεσπίζονται ή υπάρχουν καθεστώτα πιστοποίησης ή/και διαπίστευσης ή/και ισοδύναμα καθεστώτα επαγγελματικών προσόντων και, όπου απαιτείται, κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα για τους παρόχους ενεργειακών υπηρεσιών, ενεργειακών ελέγχων, τους διαχειριστές ενέργειας και τους υπεύθυνους εγκατάστασης σχετικών με την ενέργεια δομικών στοιχείων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 9 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα καθεστώτα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 παρέχουν διαφάνεια στους καταναλωτές, είναι αξιόπιστα και συμβάλλουν σε εθνικούς στόχους ενεργειακής απόδοσης.

3. Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν τα καθεστώτα πιστοποίησης ή/και διαπίστευσης ή τα ισοδύναμα καθεστώτα επαγγελματικών προσόντων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και συνεργάζονται μεταξύ τους και με την Επιτροπή για συγκρίσεις μεταξύ των καθεστώτων και την αναγνώρισή τους.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να γνωρίζουν οι καταναλωτές την ύπαρξη καθεστώτων πιστοποίησης ή/και διαπίστευσης σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1.

Άρθρο 17

Πληροφόρηση και κατάρτιση

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η ενημέρωση όσον αφορά τους διαθέσιμους μηχανισμούς ενεργειακής απόδοσης, καθώς και τα οικονομικά και νομικά πλαίσια, είναι διαφανής και διαδίδεται ευρέως σε όλους τους ενδιαφερόμενους συντελεστές της αγοράς, όπως οι καταναλωτές, οι οικοδόμοι, οι αρχιτέκτονες, οι μηχανικοί, οι περιβαλλοντικοί και ενεργειακοί ελεγκτές, καθώς και οι υπεύθυνοι εγκατάστασης δομικών στοιχείων, κατά τα οριζόμενα στην οδηγία 2010/31/ΕΕ.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν ώστε να παρέχονται πληροφορίες στις τράπεζες και σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για τις δυνατότητες συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας συμπράξεων ιδιωτικού/δημοσίου τομέα, όσον αφορά τη χρηματοδότηση μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 24 της 29.1.2008, σ. 8.

2. Τα κράτη μέλη δημιουργούν κατάλληλες συνθήκες για τους παράγοντες της αγοράς ώστε να παρέχουν επαρκή και στοχοθετημένη ενημέρωση και συμβουλές στους καταναλωτές ενέργειας σχετικά με την ενεργειακή απόδοση.

3. Η Επιτροπή επανεξετάζει τον αντίκτυπο των μέτρων της προς υποστήριξη της ανάπτυξης πλατφορμών με τη συμμετοχή, μεταξύ άλλων, των ευρωπαϊκών φορέων κοινωνικού διαλόγου στην προώθηση προγραμμάτων κατάρτισης για την ενεργειακή απόδοση και, εφόσον απαιτείται, υποβάλλει περαιτέρω μέτρα. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις συζητήσεις των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων για την ενεργειακή απόδοση.

4. Τα κράτη μέλη, με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και περιφερειακών αρχών, προωθούν κατάλληλες πρωτοβουλίες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και κατάρτισης ώστε να ενημερώνουν τους πολίτες για τα οφέλη και τις πρακτικές πτυχές που προκύπτουν από την υιοθέτηση μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

5. Η Επιτροπή ενθαρρύνει την παροχή και την ευρεία ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές ενεργειακής απόδοσης στα κράτη μέλη.

Άρθρο 18

Ενεργειακές υπηρεσίες

1. Τα κράτη μέλη προωθούν την αγορά ενεργειακών υπηρεσιών και την πρόσβαση των ΜΜΕ στην εν λόγω αγορά:

- a) διαίδοντας σαφείς και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με:
 - i) τις διαθέσιμες συμβάσεις ενεργειακών υπηρεσιών και τις ρήτρες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις εν λόγω συμβάσεις προκειμένου να διασφαλίζονται η εξοικονόμηση ενέργειας και τα δικαιώματα των τελικών καταναλωτών,
 - ii) τα χρηματοοικονομικά μέσα, τα κίνητρα, τις επιχορηγήσεις και τα δάνεια για τη στήριξη έργων υπέρ της ενεργειακής απόδοσης,
- β) ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη σημάτων ποιότητας, μεταξύ άλλων, από εμπορικές ενώσεις,
- γ) δημοσιοποιώντας και επικαιροποιώντας τακτικά κατάλογο των διαθέσιμων παρόχων ενεργειακών υπηρεσιών οι οποίοι είναι ειδικευμένοι ή/και πιστοποιημένοι, καθώς τα προσόντα ή/και τα πιστοποιητικά τους σύμφωνα με το άρθρο 16, ή παρέχοντας διεπαφή στην οποία οι πάροχοι ενεργειακών υπηρεσιών μπορούν να παρέχουν πληροφορίες,
- δ) υποστηρίζοντας την ανάληψη, από τον δημόσιο τομέα, προσφορών ενεργειακών υπηρεσιών, κυρίως για ανακαινίσεις κτιρίων:
 - i) παρέχοντας υποδείγματα συμβάσεων για συνάψεις συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης τα οποία περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα στοιχεία που παρατίθενται στο παράρτημα XIII,
 - ii) παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με βέλτιστες πρακτικές για συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης, οι οποίες θα περιλαμβάνουν,

εφόσον υπάρχει, ανάλυση κόστους-οφέλους χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση που θα βασίζεται στον κύκλο ζωής,

- ε) πραγματοποιώντας ποιοτική επανεξέταση στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου δράσης για την ενεργειακή απόδοση, που αφορά την υφιστάμενη και την μελλοντική εξέλιξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών.

2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν την ορθή λειτουργία της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών, όπου ενδείκνυται:

- a) εντοπίζοντας και δημοσιοποιώντας σημεία επαφής στα οποία οι τελικοί καταναλωτές μπορούν να λαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1,
- β) λαμβάνοντας, εφόσον απαιτείται, μέτρα για την άρση των κανονιστικών και μη κανονιστικών φραγμών που παρεμποδίζουν τη σύναψη συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης και άλλα πρότυπα υπηρεσιών ενεργειακής αποδοτικότητας για τον εντοπισμό ή/και την εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας,
- γ) μελετώντας τη σύσταση ή την ανάθεση του ρόλου ανεξάρτητου μηχανισμού, όπως ο διαμεσολαβητής, για να εξασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση καταγγελιών και την εξωδικαστική επίλυση διαφορών που ανακύπτουν από συμβάσεις ενεργειακών υπηρεσιών,
- δ) επιτρέποντας σε ανεξάρτητους μεσάζοντες στις αγορές να δραματίζουν ρόλο στην τόνωση της ανάπτυξης της αγοράς από την πλευρά τόσο της ζήτησης όσο και της προσφοράς.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές συστημάτων διανομής και οι εταιρείες λιανικής πώλησης ενέργειας να απέχουν από οποιοδήποτε δραστηριότητες που ενδέχεται να παρακλύσουν τη ζήτηση και την προμήθεια ενεργειακών υπηρεσιών ή άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, ή να παρεμποδίσουν την ανάπτυξη αγορών παρόμοιων υπηρεσιών ή μέτρων, μεταξύ άλλων με αποκλεισμό των ανταγωνιστών από την αγορά ή με κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.

Άρθρο 19

Άλλα μέτρα προώθησης της ενεργειακής απόδοσης

1. Τα κράτη μέλη αξιολογούν και, εάν απαιτείται, λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την άρση των ρυθμιστικών και μη ρυθμιστικών φραγμών στην ενεργειακή απόδοση χωρίς να θίγονται οι βασικές αρχές του δικαίου των κρατών μελών για την ιδιοκτησία και τις μισθώσεις, κυρίως όσον αφορά:

- a) την κατανομή κινήτρων μεταξύ ιδιοκτήτη και ενοικιαστή κτηρίου ή μεταξύ ιδιοκτητών, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα συγκεκριμένα μέρη δεν αποτρέπονται από την πραγματοποίηση επενδύσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, τις οποίες θα είχαν ειδάλλως πραγματοποιήσει, από το γεγονός ότι ατομικά δεν αποκομίζουν όλα τα οφέλη ή λόγω έλλειψης κανόνων επιμερισμού του κόστους και των οφελών μεταξύ τους, συμπεριλαμβανομένων εθνικών κανόνων και μέτρων για τη διευθέτηση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων για την πολυιδιοκτησία,

β) τις νομικές και κανονιστικές διατάξεις και τις διοικητικές πρακτικές, όσον αφορά τις κρατικές προμήθειες και τον ετήσιο προϋπολογισμό και λογιστική, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι οι μεμονωμένοι δημόσιοι φορείς δεν αποτρέπονται από την πραγματοποίηση επενδύσεων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την ελαχιστοποίηση του κόστους του αναμενόμενου κύκλου ζωής και από τη χρησιμοποίηση συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης και άλλων χρηματοδοτικών μηχανισμών τρίτων μερών σε μακροπρόθεσμη συμβατική βάση.

Τα εν λόγω μέτρα άρσης των φραγμών μπορεί να περιλαμβάνουν παροχή κινήτρων, κατάργηση ή τροποποίηση νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, ή έγκριση κατευθυντήριων γραμμών και ερμηνευτικών ανακρινόμενων ή απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών. Τα μέτρα αυτά μπορούν να συνδυαστούν με την παροχή εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και ειδικών πληροφοριών και τεχνικής βοήθειας για την ενεργειακή απόδοση.

2. Η εκτίμηση των φραγμών και των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 κοινοποιείται στην Επιτροπή, στο πρώτο εθνικό σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση που αναφέρεται στο άρθρο 24 παράγραφος 2. Σε αυτή τη συνάρτηση, η Επιτροπή ενθαρρύνει την ανταλλαγή εθνικών βέλτιστων πρακτικών.

Άρθρο 20

Εθνικό ταμείο ενεργειακής απόδοσης και χρηματοδοτικής και τεχνικής υποστήριξης

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη διευκολύνουν τη δημιουργία ή τη χρήση υπαρχόντων μηχανισμών χρηματοδότησης για μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από τη συγκέντρωση διαφόρων χρηματοδοτικών ροών.

2. Η Επιτροπή, κατά περίπτωση, βοηθά, άμεσα ή μέσω των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα κράτη μέλη στη δημιουργία μηχανισμών χρηματοδότησης και συστημάτων τεχνικής υποστήριξης με στόχο την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης σε διάφορους τομείς.

3. Η Επιτροπή διευκολύνει την ανταλλαγή της βέλτιστης πρακτικής μεταξύ των αρμόδιων εθνικών ή περιφερειακών αρχών ή οργάνων π.χ. μέσω ετήσιων συνεδριάσεων των ρυθμιστικών φορέων, δημοσίων βάσεων δεδομένων με πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων από το κράτος μέλος και τη σύγκριση της χώρας.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να συστήσουν Εθνικό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης. Σκοπός του ταμείου αυτού θα είναι να υποστηρίξει εθνικές πρωτοβουλίες ενεργειακής απόδοσης.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν οι υποχρεώσεις που καθορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 να υλοποιούνται με ετήσιες συμβολές στο εθνικό ταμείο ενεργειακής απόδοσης με ποσό ισοδύναμο προς τις επενδύσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των υποχρεώσεων αυτών.

6. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι τα υπόχρεα μέρη μπορούν να υλοποιούν τις υποχρεώσεις τους που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1, συμβάλλοντας ετησίως στο εθνικό ταμείο ενεργειακής απόδοσης με ποσό ισοδύναμο προς τις επενδύσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των υποχρεώσεων αυτών.

7. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα έσοδά τους από τα ετήσια δικαιώματα εκπομπής δυνάμει της απόφασης αριθ. 406/2009/ΕΚ για την ανάπτυξη καινοτόμων χρηματοδοτικών μηχανισμών ώστε να λάβει υπόσταση ο στόχος στο άρθρο 5 για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων.

Άρθρο 21

Συντελεστές μετατροπής

Για τους σκοπούς της σύγκρισης της εξοικονόμησης ενέργειας και της μετατροπής σε συγκρίσιμη μονάδα ισχύουν οι συντελεστές μετατροπής του παραρτήματος IV, εκτός εάν μπορεί να δικαιολογηθεί η χρήση άλλων συντελεστών μετατροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 22

Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23, για την επανεξέταση των εναρμονισμένων τιμών απόδοσης αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 10 δεύτερο εδάφιο.

2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23, για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο των τιμών, των μεθόδων υπολογισμού, του προκαθορισμένου συντελεστή πρωτογενούς ενέργειας και των απαιτήσεων των παραρτημάτων I, II, III, IV, V, VII, VIII, IX, X και XII.

Άρθρο 23

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή υπό τους όρους που καθορίζονται στο παρόν άρθρο.

2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που προβλέπεται στο άρθρο 22 ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο πέντε ετών από τις 4 Δεκεμβρίου 2012.

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 22 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των ήδη εν ισχύι κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

4. Η Επιτροπή, μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, την κοινοποιεί ταυτοχρόνως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

5. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 22 τίθεται σε ισχύ μόνο εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η περίοδος αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 24

Επισκόπηση και παρακολούθηση της εφαρμογής

1. Έως τις 30 Απριλίου κάθε έτους, αρχής γενομένης από το 2013, τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην επίτευξη των εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης, σύμφωνα με το παράρτημα XIV μέρος 1. Η έκθεση μπορεί να αποτελεί μέρος των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων που αναφέρονται στη σύσταση 2010/410/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2010 σχετικά με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης ⁽¹⁾.

2. Έως τις 30 Απριλίου 2014, και εν συνέχεια ανά τριετία, τα κράτη μέλη υποβάλλουν εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση. Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση καλύπτουν σημαντικά μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και την αναμενόμενη ή/και επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων στον τομέα του εφοδιασμού, της μεταφοράς και της διανομής ενέργειας, καθώς και της τελικής χρήσης ενέργειας, με σκοπό την υλοποίηση των στόχων ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1. Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση συμπληρώνονται από επικαιροποιημένες εκτιμήσεις της αναμενόμενης συνολικής κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας το 2020, καθώς και εκτίμηση των επιπέδων κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στους τομείς που αναφέρονται στο παράρτημα XIV μέρος 1.

Η Επιτροπή, το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2012, παρέχει υπόδειγμα για τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση εν είδει καθοδήγησης. Το εν λόγω υπόδειγμα εκδίδεται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία στην οποία παραπέμπει το άρθρο 26 παράγραφος 2. Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν σε κάθε περίπτωση τις πληροφορίες που προσδιορίζονται στο παράρτημα XIV.

3. Η Επιτροπή αξιολογεί τις ετήσιες εκθέσεις και τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση, και εκτιμά τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει πρόοδο στην επίτευξη των εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης που απαιτούνται από το άρθρο 3 παράγραφος 1 και στην εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η Επιτροπή διαβιβάζει την εκτίμησή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Επί τη βάση της αξιολόγησης των εκθέσεων και των εθνικών σχεδίων δράσης για την ενεργειακή απόδοση, η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει συστάσεις προς τα κράτη μέλη.

4. Η Επιτροπή παρακολουθεί τον αντίκτυπο από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στις οδηγίες 2003/87/ΕΚ, 2009/28/ΕΚ και 2010/31/ΕΕ, στην απόφαση αριθ. 406/2009/ΕΚ και στους βιομηχανικούς κλάδους, ιδίως δε σε όσους είναι εκτεθειμένοι σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα κατά τα οριζόμενα στην απόφαση 2010/2/ΕΕ.

5. Η Επιτροπή επανεξετάζει κατά πόσον εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη των εξαφρέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 14 παράγραφος 6 για πρώτη μεν φορά στην αξιολόγηση του πρώτου εθνικού σχεδίου δράσης για την ενεργειακή απόδοση, στη δε συνέχεια ανά τριετία. Όταν από την επανεξέταση καταδεικνύεται ότι υπάρχουν κριτήρια για τις εξαφρέσεις αυτές που δεν δικαιολογούνται πλέον λαμβάνοντας υπόψη τη διαθεσιμότητα θερμικού φορτίου και τις πραγματικές συνθήκες λειτουργίας των εγκαταστάσεων που έχουν λάβει εξαίρεση, η Επιτροπή προτείνει ενδεδειγμένα μέτρα.

6. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, πριν από τις 30 Απριλίου κάθε έτους, στατιστικά στοιχεία για την εθνική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας από συμπαραγωγή υψηλής και χαμηλής απόδοσης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που παρουσιάζεται στο παράρτημα I, σε σχέση με το συνολικό δυναμικό παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας. Υποβάλλουν επίσης ετήσιες στατιστικές για το δυναμικό συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας και για τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται στη συμπαραγωγή, καθώς και για την παραγωγή και το δυναμικό τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης σε σχέση με τη συνολική παραγωγή και το δυναμικό θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στατιστικές για την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας που επιτυγχάνεται με την εφαρμογή συμπαραγωγής, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που παρουσιάζεται στο παράρτημα II.

7. Έως τις 30 Ιουνίου 2014, η Επιτροπή υποβάλλει την αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, συνοδευόμενη, εφόσον κριθεί απαραίτητο, από προτάσεις για τη λήψη περαιτέρω μέτρων.

8. Η Επιτροπή επανεξετάζει την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του άρθρου 6 έως τις 5 Δεκεμβρίου 2015, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται, ενδεχομένως, από προτάσεις για περαιτέρω μέτρα.

9. Έως τις 30 Ιουνίου 2016, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο για την εφαρμογή του άρθρου 7. Η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται, ενδεχομένως, από νομοθετική πρόταση για έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους σκοπούς:

- α) την αλλαγή της τελικής ημερομηνίας που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1,
- β) την επανεξέταση των απαιτήσεων που τίθενται στο άρθρο 7 παράγραφοι 1, 2 και 3,
- γ) τη θέσπιση πρόσθετων κοινών απαιτήσεων, ιδίως όσον αφορά τα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 7.

⁽¹⁾ ΕΕ L 191 της 23.7.2010, σ. 28.

10. Έως τις 30 Ιουνίου 2018, η Επιτροπή αξιολογεί την πρόοδο των κρατών μελών όσον αφορά την άρση των κανονιστικών και μη κανονιστικών φραγμών που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1. Την εν λόγω αξιολόγηση ακολουθούν, ενδεχομένως, προτάσεις για περαιτέρω μέτρα.

11. Η Επιτροπή δημοσιοποιεί τις εκθέσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 25

Επιγραμμική πλατφόρμα

Η Επιτροπή δημιουργεί μια επιγραμμική πλατφόρμα για την ενίσχυση της πρακτικής εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η πλατφόρμα αυτή υποστηρίζει την ανταλλαγή εμπειριών όσον αφορά πρακτικές, τη συγκριτική αξιολόγηση, δραστηριότητες δικτύωσης, καθώς και καινοτόμες πρακτικές.

Άρθρο 26

Διαδικασία επιτροπών

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

2. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 27

Τροποποιήσεις και καταργήσεις

1. Η οδηγία 2006/32/ΕΚ καταργείται από τις 5 Ιουνίου 2014, εκτός από το άρθρο 4 παράγραφοι 1 έως 4 και τα παραρτήματα I, III και IV, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών σχετικά με την προθεσμία μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο. Το άρθρο 4 παράγραφοι 1 έως 4 και τα παραρτήματα I, III και IV της οδηγίας 2006/32/ΕΚ καταργούνται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2017.

Η οδηγία 2004/8/ΕΚ καταργείται από τις 5 Ιουνίου 2014 με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών σχετικά με την προθεσμία μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο.

Οι παραπομπές στις οδηγίες 2006/32/ΕΚ και 2004/8/ΕΚ θεωρούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος XV.

2. Το άρθρο 9 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2010/30/ΕΕ διαγράφεται από τις 5 Ιουνίου 2014.

3. Η οδηγία 2009/125/ΕΚ τροποποιείται ως εξής:

1) Παρεμβάλλεται η ακόλουθη αιτιολογική σκέψη:

«(35α) Η οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (*) απαιτεί από τα κράτη μέλη να καθορίζουν απαιτήσεις για την ενεργειακή απόδοση των δομικών στοιχείων που αποτελούν μέρος του κελύφους του κτιρίου και συστημικές απαιτήσεις όσον αφορά τη συνολική ενεργειακή απόδοση, την ορθή εγκατάσταση και τη σωστή διαστασιολόγηση, ρύθμιση και έλεγχο των τεχνικών συστημάτων κτιρίων που εγκαθίστανται σε υφιστάμενα κτίρια. Παρουσιάζει συνεκτικότητα προς τους στόχους της παρούσας οδηγίας το γεγονός ότι οι απαιτήσεις αυτές μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να περιορίζουν την εγκατάσταση προϊόντων σχετικών με την ενέργεια τα οποία συμμορφώνονται προς την εν λόγω οδηγία και τα εκτελεστικά της μέτρα, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω απαιτήσεις δεν αποτελούν αδικαιολόγητο φραγμό για το εμπόριο.

(*) ΕΕ L 153 της 18.6.2010, σ. 13.»

2) Προστίθεται η ακόλουθη περίοδος στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 6:

«Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη των απαιτήσεων για την ενεργειακή απόδοση και των συστημικών απαιτήσεων που καθορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 και το άρθρο 8 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.»

Άρθρο 28

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως τις 5 Ιουνίου 2014.

Παρά το πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με το άρθρο 4, το άρθρο 5 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, το άρθρο 5 παράγραφος 5, το άρθρο 5 παράγραφος 6, το άρθρο 7 παράγραφος 9 τελευταίο εδάφιο, το άρθρο 14 παράγραφος 6, το άρθρο 19 παράγραφος 2, το άρθρο 24 παράγραφος 1 και το άρθρο 24 παράγραφος 2 και με το παράρτημα V σημείο 4, μέχρι τις ημερομηνίες που αναφέρονται σε αυτά.

Κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από πρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις λεπτομέρειες της εν λόγω παραπομπής.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 29**Έναρξη ισχύος**

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 30**Αποδέκτες**

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 25 Οκτωβρίου 2012.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
M. SCHULZ

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Α. Δ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΠΟ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ

Μέρος Ι

Γενικές αρχές

Οι τιμές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή προσδιορίζονται βάσει της αναμενόμενης ή της πραγματικής λειτουργίας της μονάδας υπό κανονικές συνθήκες χρήσης. Για μονάδες συμπαραγωγής πολύ μικρής κλίμακας ο υπολογισμός μπορεί να βασίζεται σε πιστοποιημένες τιμές.

- α) Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή θεωρείται ίση με τη συνολική ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της μονάδας που μετράται στο σημείο εξόδου των κύριων γεννητριών,
- i) σε μονάδες συμπαραγωγής τύπου β), δ), ε), στ), ζ) και η) που αναφέρονται στο μέρος II με ετήσια συνολική απόδοση οριζόμενη από τα κράτη μέλη σε επίπεδο τουλάχιστον 75 %, και
- ii) σε μονάδες συμπαραγωγής τύπου α) και γ) που αναφέρονται στο μέρος II, με ετήσια συνολική απόδοση οριζόμενη από τα κράτη μέλη σε επίπεδο τουλάχιστον 80 %.
- β) Σε μονάδες συμπαραγωγής με ετήσια συνολική απόδοση κάτω από την τιμή που αναφέρεται στο στοιχείο α) σημείο i) [μονάδες συμπαραγωγής τύπου β), δ), ε), στ), ζ), και η) που αναφέρονται στο μέρος II] ή με ετήσια συνολική απόδοση κάτω από την τιμή που αναφέρεται στο στοιχείο α) σημείο ii) [μονάδες συμπαραγωγής τύπου α) και γ) που αναφέρονται στο μέρος II], η συμπαραγωγή υπολογίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} * C$$

όπου:

E_{CHP} η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή

C ο λόγος ηλεκτρικής ενέργειας προς θερμότητα

H_{CHP} η ποσότητα ωφέλιμης θερμότητας από συμπαραγωγή (υπολογιζόμενη για τον σκοπό αυτό ως η συνολική παραγωγή θερμότητας μείον τη θερμότητα που παράγεται ενδεχομένως από χωριστούς λέβητες ή από την απαγωγή ενεργού ατμού από τον ατμολέβητα που βρίσκεται πριν από τον στρόβιλο).

Ο υπολογισμός της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή πρέπει να βασίζεται στον πραγματικό λόγο της ηλεκτρικής ενέργειας προς τη θερμότητα. Εάν δεν είναι γνωστός ο πραγματικός λόγος ηλεκτρικής ενέργειας προς θερμότητα μιας μονάδας συμπαραγωγής, μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες προκαθορισμένες τιμές, ιδίως για στατιστικούς σκοπούς, για μονάδες τύπου α), β), γ), δ) και ε) που αναφέρονται στο μέρος II, υπό τον όρο ότι η υπολογιζόμενη ηλεκτρική ενέργεια από συμπαραγωγή είναι μικρότερη ή ίση με τη συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της μονάδας:

Τύπος μονάδας	Προκαθορισμένος λόγος ηλεκτρικής ενέργειας προς θερμότητα, C
Αεριοστρόβιλος συνδυασμένου κύκλου με ανάκτηση θερμότητας	0,95
Ατμοστρόβιλος με αντίθλιψη	0,45
Ατμοστρόβιλος συμπύκνωσης — εξάτμισης	0,45
Αεριοστρόβιλος με ανάκτηση θερμότητας	0,55
Κινητήρας εσωτερικής καύσης	0,75

Εάν τα κράτη μέλη θεσπίσουν προκαθορισμένες τιμές για τον λόγο ηλεκτρικής ενέργειας προς θερμότητα για μονάδες των τύπων στ), ζ), η), θ), ι) και ια) που αναφέρονται στο μέρος II, οι εν λόγω προκαθορισμένες τιμές δημοσιεύονται και κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

- γ) Εάν μέρος του ενεργειακού περιεχομένου των καυσίμων που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία συμπαραγωγής ανακτάται σε χημικά προϊόντα και ανακυκλώνεται, το μέρος αυτό μπορεί να αφαιρεθεί από την ποσότητα των χρησιμοποιούμενων καυσίμων πριν από τον υπολογισμό της συνολικής απόδοσης που αναφέρεται στα στοιχεία α) και β).
- δ) Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν τον λόγο ηλεκτρικής ενέργειας προς θερμότητα ως τον λόγο της ηλεκτρικής ενέργειας προς την ωφέλιμη θερμότητα κατά τη λειτουργία με τον τρόπο της συμπαραγωγής με μικρότερη ισχύ, χρησιμοποιώντας τα επιχειρησιακά δεδομένα της συγκεκριμένης μονάδας.
- ε) Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν και άλλες περιόδους υποβολής εκθέσεων πλην του έτους για τους σκοπούς των υπολογισμών σύμφωνα με τα στοιχεία α) και β).

Μέρος II

Τεχνολογίες συμπαραγωγής που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία

- α) Αεριοστρόβιλος συνδυασμένου κύκλου με ανάκτηση θερμότητας
 - β) Ατμοστρόβιλος με αντίθλιψη
 - γ) Ατμοστρόβιλος συμπύκνωσης – εξάτμισης
 - δ) Αεριοστρόβιλος με ανάκτηση θερμότητας
 - ε) Κινητήρας εσωτερικής καύσης
 - στ) Μικροστρόβιλοι
 - ζ) Μηχανές Stirling
 - η) Κυψέλες καυσίμου
 - θ) Ατμομηχανές
 - ι) Κύκλοι Rankine για βιομάζα
- ια) Κάθε άλλος τύπος τεχνολογίας ή συνδυασμός αυτών που εμπίπτουν στον ορισμό που διατυπώνεται στο άρθρο 2 σημείο 30.

Κατά την υλοποίηση και εφαρμογή των γενικών αρχών για τον υπολογισμό της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τις αναλυτικές κατευθυντήριες γραμμές που θεσπίστηκαν με την απόφαση 2008/952/ΕΚ της Επιτροπής, της 19ης Νοεμβρίου 2008, περί καθορισμού αναλυτικών κατευθυντήριων γραμμών για την υλοποίηση και εφαρμογή του παραρτήματος II της οδηγίας 2004/8/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ L 338 της 17.12.2008, σ. 55.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Οι τιμές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της απόδοσης της συμπαραγωγής και της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας προσδιορίζονται βάσει της αναμενόμενης ή της πραγματικής λειτουργίας της μονάδας υπό κανονικές συνθήκες χρήσης.

α) Συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

- η συμπαραγωγή από μονάδες συμπαραγωγής αποδίδει εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας υπολογιζόμενη σύμφωνα με το στοιχείο β) σε τουλάχιστον 10% συγκριτικά με τις τιμές αναφοράς για τη χωριστή παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας,
- η παραγωγή από μονάδες συμπαραγωγής μικρής και πολύ μικρής κλίμακας που αποδίδει εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας μπορεί να θεωρηθεί συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης.

β) Υπολογισμός της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας

Η ποσότητα της εξοικονομούμενης πρωτογενούς ενέργειας που αποδίδεται από συμπαραγωγή και ορίζεται σύμφωνα με το παράρτημα Ι υπολογίζεται με βάση τον ακόλουθο τύπο:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHP_{H\eta}}{Ref_{H\eta}} + \frac{CHP_{E\eta}}{Ref_{E\eta}}} \right) \times 100\%$$

Όπου:

PES η εξοικονομούμενη πρωτογενής ενέργεια.

CHP Hη η θερμική απόδοση της συμπαραγωγής η οποία ορίζεται ως η ετησίως παραγόμενη ωφέλιμη θερμότητα διαιρούμενη διά της ποσότητας καυσίμων που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή του συνόλου της παραγόμενης ωφέλιμης θερμότητας και της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή.

Ref Hη η τιμή απόδοσης αναφοράς για χωριστή παραγωγή θερμότητας.

CHP Eη η ηλεκτρική απόδοση της συμπαραγωγής η οποία ορίζεται ως η ετησίως παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από συμπαραγωγή διαιρούμενη διά της ποσότητας καυσίμων που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή του συνόλου της παραγόμενης ωφέλιμης θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή. Εάν μια μονάδα συμπαραγωγής παράγει μηχανική ενέργεια, η ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή μπορεί να προσαυξηθεί κατά μια πρόσθετη ποσότητα που αντιπροσωπεύει την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που ισοδυναμεί με την ποσότητα μηχανικής ενέργειας. Αυτή η πρόσθετη ποσότητα δεν δημιουργεί δικαίωμα έκδοσης εγγυήσεων προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 10.

Ref Eη η τιμή απόδοσης αναφοράς για χωριστή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

γ) Υπολογισμοί εξοικονόμησης ενέργειας με χρήση εναλλακτικών μεθόδων υπολογισμού

Τα κράτη μέλη μπορούν να υπολογίζουν την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας από παραγωγή θερμότητας, ηλεκτρικής και μηχανικής ενέργειας, όπως αναφέρονται κατωτέρω, χωρίς να εφαρμόζουν το παράρτημα Ι, προκειμένου να αποκλείσουν τις ποσότητες θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας της ίδιας διαδικασίας που δεν παράγονται από συμπαραγωγή. Η παραγωγή αυτή μπορεί να θεωρηθεί ως συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης υπό τον όρο ότι πληροί τα κριτήρια απόδοσης του στοιχείου α) του παρόντος παραρτήματος και, προκειμένου περί μονάδων συμπαραγωγής με ισχύ ηλεκτροπαραγωγής άνω των 25 MW, η συνολική απόδοση υπερβαίνει το 70 %. Ο προσδιορισμός όμως της ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή που παράγεται στο πλαίσιο αυτής της παραγωγής, για τη χορήγηση εγγυήσεων προέλευσης και για στατιστικούς σκοπούς, πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με το παράρτημα Ι.

Εάν η εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας για μια διαδικασία υπολογίζεται με τις εναλλακτικές μεθόδους που αναφέρονται ανωτέρω, η εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας υπολογίζεται με τον τύπο του στοιχείου β) του παρόντος παραρτήματος, αντικαθιστώντας: «CHP Ηη» με «Ηη» και «CHP Εη» με «Εη», όπου:

Ηη η θερμική απόδοση της διαδικασίας, η οποία ορίζεται ως η ετησίως παραγόμενη θερμότητα διαιρούμενη διά της ποσότητας των καυσίμων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή του συνόλου της παραγόμενης θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας.

Εη η ηλεκτρική απόδοση της διαδικασίας, οριζόμενη ως η ετησίως παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια διαιρούμενη διά της ποσότητας καυσίμων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή του συνόλου της παραγόμενης θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας. Εάν μια μονάδα συμπαραγωγής παράγει μηχανική ενέργεια, η ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή μπορεί να προσαιξηθεί κατά μια πρόσθετη ποσότητα που αντιπροσωπεύει την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που ισοδυναμεί με την ποσότητα μηχανικής ενέργειας. Αυτή η πρόσθετη ποσότητα δεν δημιουργεί δικαίωμα έκδοσης εγγυήσεων προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 10.

- δ) Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν και άλλες περιόδους υποβολής εκθέσεων πλην του έτους για τους σκοπούς των υπολογισμών σύμφωνα με το στοιχείο β) και γ) του παρόντος παραρτήματος.
- ε) Για τις μονάδες συμπαραγωγής πολύ μικρής κλίμακας ο υπολογισμός της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας μπορεί να βασίζεται σε πιστοποιημένα στοιχεία.

στ) Τιμές απόδοσης αναφοράς για χωριστή παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας

Οι εναρμονισμένες τιμές απόδοσης αναφοράς συνίστανται σε έναν πίνακα τιμών που διαφοροποιούνται με κατάλληλους παράγοντες, όπως το έτος κατασκευής και οι τύποι καυσίμων, και πρέπει να βασίζονται σε μια καλά τεκμηριωμένη ανάλυση η οποία λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τα δεδομένα λειτουργικής χρήσης σε πραγματικές συνθήκες, το μείγμα καυσίμων και τις κλιματικές συνθήκες, καθώς και τις εφαρμοζόμενες τεχνολογίες συμπαραγωγής.

Οι τιμές απόδοσης αναφοράς για τη χωριστή παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με τον τύπο που παρατίθεται στο στοιχείο β) καθορίζουν τη λειτουργική απόδοση της χωριστής παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας, την οποία καλείται να υποκαταστήσει η συμπαραγωγή.

Οι τιμές απόδοσης αναφοράς υπολογίζονται σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές:

1. Για τις μονάδες συμπαραγωγής η σύγκριση με τη χωριστή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας βασίζεται στην αρχή ότι συγκρίνονται οι ίδιες κατηγορίες καυσίμων.
2. Κάθε μονάδα συμπαραγωγής συγκρίνεται με τη βέλτιστη διαθέσιμη και οικονομικώς δικαιολογημένη τεχνολογία της αγοράς για τη χωριστή παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας κατά το έτος κατασκευής της μονάδας συμπαραγωγής.
3. Οι τιμές απόδοσης αναφοράς για μονάδες συμπαραγωγής ηλικίας άνω των 10 ετών καθορίζονται βάσει των τιμών αναφοράς μονάδων ηλικίας 10 ετών.
4. Οι τιμές απόδοσης αναφοράς για τη χωριστή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας αντικατοπτρίζουν τις κλιματικές διαφορές μεταξύ κρατών μελών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Οι κεντρικές δημόσιες διοικήσεις που αγοράζουν προϊόντα, υπηρεσίες ή κτίρια θα πρέπει, στον βαθμό που τούτο είναι συμβατό προς την οικονομική αποδοτικότητα, την οικονομική σκοπιμότητα, τη γενικότερη βιωσιμότητα, την τεχνική καταλληλότητα, καθώς και τον επαρκή ανταγωνισμό:

- α) εάν ένα προϊόν καλύπτεται από κατ' εξουσιοδότηση πράξη εκδοθείσα δυνάμει της οδηγίας 2010/30/ΕΕ ή σχετικής εκτελεστικής οδηγίας της Επιτροπής, να αγοράζουν αποκλειστικά προϊόντα που πληρούν το κριτήριο σύμφωνα με το οποίο ανήκουν στην υψηλότερη δυνατή κατηγορία ενεργειακής απόδοσης, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να εξασφαλιστεί επαρκής ανταγωνισμός,
 - β) εάν ένα προϊόν που δεν καλύπτεται από το στοιχείο α) καλύπτεται από εκτελεστικό μέτρο δυνάμει της οδηγίας 2009/125/ΕΚ που εγκρίθηκε μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, να αγοράζουν αποκλειστικά προϊόντα τα οποία συμμορφώνονται προς τα κριτήρια αναφοράς για την ενεργειακή απόδοση που προσδιορίζονται στο εν λόγω εκτελεστικό μέτρο,
 - γ) να αγοράζουν προϊόντα εξοπλισμού γραφείου που καλύπτονται από την απόφαση 2006/1005/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με το συντονισμό προγραμμάτων επισημάνσης της ενεργειακής απόδοσης για το γραφειακό εξοπλισμό ⁽¹⁾ τα οποία συμμορφώνονται προς απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις απαιτήσεις που παρατίθενται στο παράρτημα Γ της συμφωνίας που επισυνάπτεται στην εν λόγω απόφαση,
 - δ) να αγοράζουν αποκλειστικά ελαστικά που συμμορφώνονται προς το κριτήριο σύμφωνα με το οποίο έχουν την υψηλότερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης καυσίμων, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1222/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σήμανση των ελαστικών επισώτρων αναφορικά με την εξοικονόμηση καυσίμου και άλλες ουσιώδεις παραμέτρους ⁽²⁾. Η απαίτηση αυτή δεν εμποδίζει τους δημόσιους φορείς να αγοράζουν ελαστικά με την υψηλότερη κατηγορία πρόσφυσης σε υγρό οδόστρωμα ή κατηγορία εξωτερικού θορύβου κύλισης όταν δικαιολογείται για λόγους ασφάλειας ή δημόσιας υγείας,
 - ε) να απαιτούν, στις οικείες προσκλήσεις σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, από τους παρόχους υπηρεσιών να χρησιμοποιούν, για τους σκοπούς της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών, αποκλειστικά προϊόντα που συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), κατά την παροχή των υπόψη υπηρεσιών. Η απαίτηση αυτή ισχύει μόνον για τα νέα προϊόντα που αγοράζουν οι πάροχοι υπηρεσιών εν μέρει ή εξ ολοκλήρου για τον σκοπό της παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας,
 - στ) να αγοράζουν ή συνάπτουν νέες συμφωνίες μίσθωσης αποκλειστικά για κτίρια που πληρούν τουλάχιστον τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, εκτός εάν σκοπός της αγοράς είναι:
 - i) η ανάληψη ριζικής ανακαίνισης ή η κατεδάφισης,
 - ii) σε περίπτωση δημόσιων φορέων, η μεταπώληση του κτιρίου χωρίς να χρησιμοποιηθεί για ίδιους σκοπούς του δημόσιου φορέα, ή
 - iii) η διατήρηση του κτιρίου ως επίσημος προστατευόμενο τμήμα συγκεκριμένου περιβάλλοντος, ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής του αξίας.
- Η συμμόρφωση προς τις εν λόγω απαιτήσεις επαληθεύεται μέσω των πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 11 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

⁽¹⁾ ΕΕ L 381 της 28.12.2006, σ. 24.

⁽²⁾ ΕΕ L 342 της 22.12.2009, σ. 46.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΕΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ – ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ⁽¹⁾

Ενεργειακό προϊόν	kg ι.π.	(καθαρή θερμογόνος δύναμη)	kWh (καθαρή θερμογόνος δύναμη)
1 kg σπινθήρακας	28 500	0,676	7,917
1 kg λιθάνθρακας	17 200 - 30 700	0,411 - 0,733	4,778 - 8,528
1 kg μπρικέτες φαιάνθρακα	20 000	0,478	5,556
1 kg μαύρος λιγνίτης	10 500 - 21 000	0,251 - 0,502	2,917 - 5,833
1 kg φαιάνθρακας	5 600 - 10 500	0,134 - 0,251	1,556 - 2,917
1 kg πετρελαιούχος σχιστόλιθος	8 000 - 9 000	0,191 - 0,215	2,222 - 2,500
1 kg τύρφη	7 800 - 13 800	0,186 - 0,330	2,167 - 3,833
1 kg μπρικέτες τύρφης	16 000 - 16 800	0,382 - 0,401	4,444 - 4,667
1 kg βαρύ μαζούτ (βαρύ πετρέλαιο)	40 000	0,955	11,111
1 kg ελαφρό μαζούτ	42 300	1,010	11,750
1 kg βενζίνη κινητήρων (βενζίνη αυτοκινήτων)	44 000	1,051	12,222
1 kg παραφίνη	40 000	0,955	11,111
1 kg υγροποιημένο πετρελαϊκό αέριο (υγραέριο)	46 000	1,099	12,778
1 kg φυσικό αέριο ⁽¹⁾	47 200	1,126	13,10
1 kg υγροποιημένο φυσικό αέριο	45 190	1,079	12,553
1 kg ξύλα (25 % υγρασία) ⁽²⁾	13 800	0,330	3,833
1 kg συσφαιρώματα/μπρικέτες ξύλου	16 800	0,401	4,667
1 kg απόβλητα	7 400 - 10 700	0,177 - 0,256	2,056 - 2,972
1 MJ παραγόμενη θερμότητα	1 000	0,024	0,278
1 kWh ηλεκτρική ενέργεια	3 600	0,086	1 ⁽³⁾

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat).

⁽¹⁾ 93 % μεθάνιο.

⁽²⁾ Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν άλλες τιμές, ανάλογα με το είδος ξύλου που χρησιμοποιείται συνήθως στο εκάστοτε κράτος μέλος.

⁽³⁾ Ισχύει όταν η εξοικονόμηση ενέργειας υπολογίζεται σε όρους πρωτογενούς ενέργειας με χρήση μιας προσέγγισης από τη βάση στην κορυφή με γνώμονα την τελική κατανάλωση ενέργειας. Για την εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας σε kWh τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν τον προκαθορισμένο συντελεστή 2,5. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν διαφορετικό συντελεστή, εφόσον μπορούν να τον δικαιολογήσουν.

⁽¹⁾ Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν διαφορετικούς συντελεστές μετατροπής εφόσον αυτοί μπορούν να δικαιολογηθούν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Κοινές μέθοδοι και αρχές για τον υπολογισμό των επιπτώσεων των καθεστώτων επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης ή άλλων μέτρων πολιτικής δυνάμει του άρθρου 7 παράγραφοι 1, 2 και 9 και του άρθρου 20 παράγραφος 6

1. Μέθοδοι για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 7 παράγραφος 9 δεύτερο εδάφιο στοιχεία β), γ), δ), ε) και στ) και του άρθρου 20 παράγραφος 6.

Τα υπόχρεα, συμμετέχοντα ή εξουσιοδοτηθέντα μέρη ή οι δημόσιες αρχές επιβολής μπορούν να χρησιμοποιούν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες μεθόδους για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας:

- α) προβλεπόμενη εξοικονόμηση, αναφορικά με τα αποτελέσματα προηγούμενων ενεργειακών βελτιώσεων σε παρόμοιες εγκαταστάσεις υπό ανεξάρτητη παρακολούθηση. Η γενική προσέγγιση ονομάζεται «εκ των προτέρων»,
- β) καταμετρημένη εξοικονόμηση, όπου η εξοικονόμηση από την εγκατάσταση ενός μέτρου, ή μιας δέσμης μέτρων, προσδιορίζεται με την καταγραφή της πραγματικής μείωσης στη χρήση ενέργειας, λαμβάνοντας κατάλληλα υπόψη παράγοντες όπως η προσθετικότητα, ο βαθμός πληρότητας, τα επίπεδα παραγωγής και οι κλιματικές συνθήκες, που μπορούν να επηρεάσουν την κατανάλωση. Η γενική προσέγγιση ονομάζεται «εκ των υστέρων»,
- γ) κλιμακωτή εξοικονόμηση, όπου χρησιμοποιούνται εκτιμήσεις μηχανικού για την εξοικονόμηση. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον όταν είναι δύσκολη ή δυσανάλογα δαπανηρή η απόκτηση ισχυρών δεδομένων από μετρήσεις για συγκεκριμένη εγκατάσταση, π.χ. αντικατάσταση ενός συμπιεστή ή ηλεκτρικού κινητήρα διαφορετικής κατάταξης σε kWh από ό,τι εκείνος για τον οποίο υπάρχουν ανεξάρτητες μετρήσεις όσον αφορά την εξοικονόμηση, ή όταν οι εκτιμήσεις διεξάγονται βάσει εθνικών μεθοδολογιών και κριτηρίων αναφοράς από ειδικευμένους ή πιστοποιημένους εμπειρογνώμονες οι οποίοι εργάζονται ανεξάρτητα από τα υπόχρεα, συμμετέχοντα ή εξουσιοδοτηθέντα μέρη,
- δ) εξοικονόμηση σύμφωνα με έρευνα, όπου προσδιορίζεται η ανταπόκριση των καταναλωτών σε συμβουλές, ενημερωτικές εκστρατείες, καθεστώτα επισήμανσης ή πιστοποίησης ή «έξυπνες» μετρήσεις. Η προσέγγιση αυτή μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για εξοικονόμηση που προκύπτει από αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών. Δεν μπορεί να χρησιμοποιείται για εξοικονόμηση που προκύπτει από την εγκατάσταση υλικών μέτρων εξοικονόμησης.
2. Κατά τον προσδιορισμό της εξοικονόμησης ενέργειας, όσον αφορά ένα μέτρο ενεργειακής απόδοσης, για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφοι 1 και 2, και του άρθρου 7 παράγραφος 9 δεύτερο εδάφιο στοιχεία β), γ), δ), ε) και στ) και του άρθρου 20 παράγραφος 6 εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές:

- α) πιστώσεις μπορούν να δίνονται μόνον για εξοικονόμηση που υπερβαίνει τα ακόλουθα επίπεδα:
- i) τα πρότυπα επιδόσεων της Ένωσης για τις εκπομπές από τα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα και ελαφρά επαγγελματικά οχήματα κατόπιν της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 443/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Κοινότητας για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα⁽¹⁾ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 510/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2011, σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια ελαφρά επαγγελματικά οχήματα όσον αφορά τις εκπομπές, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα⁽²⁾, αντίστοιχα,
- ii) τις απαιτήσεις της Ένωσης που αφορούν την απόσυρση από την αγορά ορισμένων συνδεόμενων με την ενέργεια προϊόντων κατόπιν της εφαρμογής εκτελεστικών μέτρων δυνάμει της οδηγίας 2009/125/ΕΚ, και
- β) για να συνυπολογισθούν οι κλιματικές διακυμάνσεις μεταξύ περιοχών, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να προσαρμόσουν την εξοικονόμηση προς μια σταθερή τιμή, ή να ορίσουν διαφορετικές τιμές εξοικονόμησης ενέργειας αναλόγως των θερμοκρασιακών διακυμάνσεων μεταξύ περιοχών,

⁽¹⁾ ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 145 της 31.5.2011, σ. 1.

- γ) οι δραστηριότητες του υπόχρεου, συμμετέχοντος ή εξουσιοδοτηθέντος μέρους πρέπει αποδεδειγμένα να οδηγούν στην επίτευξη της δηλούμενης εξοικονόμησης,
- δ) η εξοικονόμηση από επιμέρους δράση δεν μπορεί να δηλωθεί από περισσότερα του ενός μέρη,
- ε) κατά τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος ζωής της εξοικονόμησης. Αυτό επιτυγχάνεται υπολογίζοντας την εξοικονόμηση εκάστης επιμέρους δράσης μεταξύ της ημερομηνίας εφαρμογής της και της 31ης Δεκεμβρίου 2020. Εναλλακτικά, τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν διαφορετική μέθοδο η οποία κρίνεται ότι επιτυγχάνει τουλάχιστον την αυτή συνολική εξοικονόμηση. Κατά τη χρήση άλλων μεθόδων, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η συνολική εξοικονομούμενη ενέργεια η οποία υπολογίζεται βάσει των άλλων μεθόδων, δεν υπερβαίνει το σύνολο της εξοικονόμησης ενέργειας που θα προέκυπτε από τον υπολογισμό τους όταν λαμβάνεται υπόψη η εξοικονόμηση εκάστης μεμονωμένης δράσης μεταξύ της ημερομηνίας εφαρμογής της και της 31ης Δεκεμβρίου 2020. Τα κράτη μέλη περιγράφουν λεπτομερώς στο πρώτο εθνικό σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση σύμφωνα με το παράρτημα XIV της παρούσας οδηγίας, ποιες άλλες μέθοδοι χρησιμοποιήσαν και ποιες διατάξεις ελήφθησαν για να διασφαλιστεί η εν λόγω δεσμευτική απαίτηση υπολογισμού, και
- στ) επιτρέπονται οι μεμονωμένες ή ομαδικές ενέργειες των υπόχρεων, συμμετεχόντων ή εξουσιοδοτηθέντων μερών, που έχουν ως στόχο τη διατηρήσιμη μετατροπή προϊόντων, εξοπλισμού ή αγορών για την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης, και
- ζ) κατά την προώθηση της εφαρμογής μέτρων ενεργειακής απόδοσης, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι διατηρούνται οι ποιοτικές προδιαγραφές για τα προϊόντα, τις υπηρεσίες και την εγκατάσταση των μέτρων. Εάν δεν υφίστανται τέτοιες προδιαγραφές, τα κράτη μέλη εργάζονται με τα υπόχρεα, συμμετέχοντα ή εξουσιοδοτηθέντα μέρη για τη θέσπισή τους.
3. Κατά τον προσδιορισμό της εξοικονόμησης ενέργειας όσον αφορά μέτρα πολιτικής υλοποιούμενα δυνάμει του άρθρου 7 παράγραφος 9 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές:
- α) πιστώσεις διατίθενται μόνον για εξοικονόμηση ενέργειας από φορολογικά μέτρα που υπερβαίνουν τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας των καυσίμων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾ ή της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας ⁽²⁾,
- β) για τον υπολογισμό του αντικτύπου θα χρησιμοποιούνται πρόσφατα και αντιπροσωπευτικά επίσημα στοιχεία σχετικά με την ελαστικότητα των τιμών, και
- γ) η εξοικονόμηση ενέργειας από συνοδευτικά μέτρα φορολογικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων φορολογικών κινήτρων ή πληρωμής σε ταμείο, θα υπολογίζεται χωριστά.

4. Κοινοποίηση της μεθοδολογίας

Έως τις 5 Δεκεμβρίου 2013 τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τη λεπτομερή μεθοδολογία που προτείνουν για τη λειτουργία του καθεστώτος επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης και για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφος 9 και του άρθρου 20 παράγραφος 6. Με εξαίρεση την περίπτωση των φόρων, η κοινοποίηση αυτή περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με:

- α) τα υπόχρεα, συμμετέχοντα ή εξουσιοδοτηθέντα μέρη ή τις δημόσιες αρχές επιβολής,
- β) τους στοχευόμενους τομείς,
- γ) το επίπεδο του στόχου εξοικονόμησης ενέργειας ή την αναμενόμενη εξοικονόμηση που πρέπει να επιτευχθεί συνολικά και κατά τις ενδιάμεσες περιόδους,
- δ) τη διάρκεια της περιόδου υποχρέωσης και των ενδιάμεσων περιόδων,

⁽¹⁾ ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51.

⁽²⁾ ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

- ε) τις επιλέξιμες κατηγορίες μέτρων,
- στ) τη μεθοδολογία υπολογισμού, περιλαμβανομένου του τρόπου προσδιορισμού της προσθετικότητας και της σημαντικότητας και με τις μεθοδολογίες και τα κριτήρια αναφοράς που χρησιμοποιούνται για τις εκτιμήσεις μηχανικού,
- ζ) τη διάρκεια ζωής των μέτρων,
- η) την προσέγγιση που θα χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση των κλιματικών διακυμάνσεων εντός του κράτους μέλους,
- θ) τις ποιοτικές προδιαγραφές,
- ι) τα πρωτόκολλα παρακολούθησης και επαλήθευσης και με ποιο τρόπο διασφαλίζεται η ανεξαρτησία τους από τα υπόχρεα, συμμετέχοντα ή εξουσιοδοτηθέντα μέρη,
- ια) τα πρωτόκολλα ελέγχου, και
- ιβ) τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη να τηρηθεί η απαίτηση του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 7.

Στην περίπτωση των φόρων, η κοινοποίηση αυτή περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με:

- α) τους στοχευόμενους τομείς και τμήμα των φορολογουμένων,
 - β) τη δημόσια αρχή επιβολής,
 - γ) την αναμενόμενη εξοικονόμηση που πρέπει να επιτευχθεί,
 - δ) τη διάρκεια ισχύος του φορολογικού μέτρου και τις ενδιάμεσες περιόδους, και
 - ε) τη μεθοδολογία υπολογισμού, συμπεριλαμβανομένης της χρησιμοποιούμενης ελαστικότητας των τιμών.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Ελάχιστα κριτήρια για τους ενεργειακούς ελέγχους περιλαμβανομένων και εκείνων που εφαρμόζονται ως μέρος συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης

Οι ενεργειακοί έλεγχοι που αναφέρονται στο άρθρο 8 βασίζονται στις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

- α) βασίζονται σε επικαιροποιημένα, μετρήσιμα, ανιχνεύσιμα λειτουργικά δεδομένα ως προς την κατανάλωση ενέργειας και (για την ηλεκτρική ενέργεια) σε χαρακτηριστικά φορτίου,
- β) περιλαμβάνουν λεπτομερή επισκόπηση των χαρακτηριστικών της ενεργειακής κατανάλωσης ενός κτιρίου ή μιας ομάδας κτιρίων, μιας βιομηχανικής δραστηριότητας ή εγκατάστασης, περιλαμβανομένων και των μεταφορών,
- γ) βασίζονται, όπου είναι δυνατόν, σε ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (LCCA) και όχι σε απλές περιόδους επιστροφής (SPP), προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι μακροπρόθεσμες εξοικονομήσεις, οι εναπομένουσες αξίες των μακροπρόθεσμων επενδύσεων και τα ποσοστά αναπροσαρμογής,
- δ) είναι αναλογικοί και επαρκώς αντιπροσωπευτικοί ώστε να δίδουν μια αξιόπιστη εικόνα της συνολικής ενεργειακής απόδοσης και να εντοπίζουν με αξιοπιστία τις σημαντικότερες ευκαιρίες για βελτίωση.

Οι ενεργειακοί έλεγχοι επιτρέπουν λεπτομερείς και επικυρωμένους υπολογισμούς των προτεινόμενων μέτρων ώστε να παρέχονται σαφείς πληροφορίες ως προς την πιθανή εξοικονόμηση.

Τα χρησιμοποιούμενα στους ενεργειακούς ελέγχους δεδομένα αποθηκεύονται ώστε να είναι δυνατή η εκ των υστέρων ανάλυση της απόδοσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Ελάχιστες απαιτήσεις τιμολόγησης και πληροφοριών τιμολόγησης με βάση την πραγματική κατανάλωση

1. Ελάχιστες απαιτήσεις τιμολόγησης

1.1. Τιμολόγηση με βάση την πραγματική κατανάλωση

Προκειμένου οι τελικοί καταναλωτές να μπορούν να ρυθμίζουν την ενεργειακή τους κατανάλωση, η τιμολόγηση θα πρέπει να γίνεται με βάση την πραγματική κατανάλωση τουλάχιστον άπαξ ετησίως, οι δε πληροφορίες για την τιμολόγηση θα πρέπει να διατίθενται τουλάχιστον ανά τρίμηνο εφόσον έχουν ζητηθεί ή οι καταναλωτές έχουν επιλέξει να λαμβάνουν ηλεκτρονική τιμολόγηση, διαφορετικά δύο φορές ανά έτος. Το φυσικό αέριο που χρησιμοποιείται μόνο για μαγειρική δύναται να εξαιρείται από την απαίτηση αυτή.

1.2. Ελάχιστες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον λογαριασμό

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν είναι σκόπιμο, οι ακόλουθες πληροφορίες διατίθενται στους τελικούς καταναλωτές με σαφή και κατανοητό τρόπο στους λογαριασμούς, συμβάσεις, συναλλαγές και αποδείξεις τους ή συνοδεύουν τα προαναφερθέντα στους σταθμούς διανομής:

- α) οι τρέχουσες πραγματικές τιμές και η πραγματική κατανάλωση ενέργειας,
- β) συγκρίσεις της τρέχουσας κατανάλωσης του τελικού καταναλωτή προς την κατανάλωσή του κατά την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, κατά προτίμηση υπό μορφή διαγράμματος,
- γ) τα στοιχεία επικοινωνίας των οργανώσεων των τελικών καταναλωτών, των οργανισμών ενέργειας ή συναφών οργανισμών, μαζί με διευθύνσεις ιστότοπων, από τους οποίους μπορούν να αντλούνται πληροφορίες για τα διαθέσιμα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, συγκρίσεις των χαρακτηριστικών των τελικών χρηστών και αντικειμενικές τεχνικές προδιαγραφές για τον εξοπλισμό χρήσης ενέργειας.

Επιπλέον, όταν είναι δυνατό και σκόπιμο, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι συγκρίσεις με τον μέσο κανονικό ή υποδειγματικό τελικό καταναλωτή της ίδιας κατηγορίας χρήστη διατίθενται στους τελικούς καταναλωτές με σαφή και κατανοητό τρόπο στους λογαριασμούς, συμβάσεις, συναλλαγές και αποδείξεις τους ή συνοδεύουν τα προαναφερθέντα ή σηματοδοτούνται στους σταθμούς διανομής.

1.3. Συμβουλές ενεργειακής απόδοσης που επισυνάπτονται στους λογαριασμούς και άλλες μορφές ενημέρωσης των τελικών καταναλωτών

Κατά την αποστολή των συμβάσεων και των τροποποιήσεών τους, καθώς και στους λογαριασμούς που λαμβάνουν οι καταναλωτές ή σε ιστότοπους που απευθύνονται σε μεμονωμένους καταναλωτές, οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές συστημάτων διανομής και οι εταιρείες λιανικής πώλησης ενέργειας οφείλουν να ενημερώνουν τους πελάτες τους με σαφή και κατανοητό τρόπο, παρέχοντας τα στοιχεία επικοινωνίας των ανεξάρτητων κέντρων παροχής συμβουλών στους καταναλωτές, οργανισμών ενέργειας ή συναφών οργανισμών, καθώς και τις διευθύνσεις τους στο Διαδίκτυο, όπου μπορούν να λαμβάνουν συμβουλές για τα διαθέσιμα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, τα μέτρα σύγκρισης για την ενεργειακή τους κατανάλωση και τις τεχνικές προδιαγραφές των συσκευών κατανάλωσης ενέργειας που μπορούν να χρησιμεύσουν για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας των εν λόγω συσκευών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

Δυναμικό απόδοσης στη θέρμανση και την ψύξη

1. Η συνολική εκτίμηση των εθνικών δυναμικών θέρμανσης και ψύξης που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 περιλαμβάνει:
- α) περιγραφή της ζήτησης θέρμανσης και ψύξης,
 - β) πρόβλεψη για τον τρόπο με τον οποίον η ζήτηση αυτή θα μεταβληθεί την επόμενη δεκαετία, λαμβάνοντας υπόψη ειδικότερα την εξέλιξη της ζήτησης στα κτίρια και στους διάφορους τομείς της βιομηχανίας,
 - γ) χάρτη της εθνικής επικράτειας, όπου προσδιορίζονται, προστατεύοντας παράλληλα τις ευαίσθητες εμπορικές πληροφορίες:
 - i) τα σημεία ζήτησης θέρμανσης και ψύξης, όπου συμπεριλαμβάνονται:
 - οι δήμοι και τα αστικά συγκροτήματα με συντελεστή δόμησης τουλάχιστον 0,3, και
 - οι βιομηχανικές ζώνες με συνολική ετήσια κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη άνω των 20 GWh·
 - ii) οι υφιστάμενες και σχεδιαζόμενες υποδομές τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης,
 - iii) τα εν δυνάμει σημεία παροχής θέρμανσης και ψύξης, όπου συμπεριλαμβάνονται:
 - οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με συνολική ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας άνω των 20 GWh, και
 - οι μονάδες καύσης αποβλήτων,
 - οι υφιστάμενες και οι σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις συμπαραγωγής, με χρήση των αναφερομένων στο παράρτημα I μέρος II τεχνολογιών, και οι εγκαταστάσεις τηλεθέρμανσης.
 - δ) προσδιορισμό της ζήτησης θέρμανσης και ψύξης που θα μπορούσε να ικανοποιηθεί με συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της οικιστικής συμπαραγωγής πολύ μικρής κλίμακας, καθώς και με τηλεθέρμανση και τηλεψύξη,
 - ε) προσδιορισμό του δυναμικού πρόσθετης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, ακόμη και με ανακαίνιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και κατασκευή εγκαταστάσεων νέας γενεάς και βιομηχανικών εγκαταστάσεων ή άλλων μονάδων παραγωγής απορριπτόμενης θερμότητας,
 - στ) προσδιορισμό των δυναμικών ενεργειακής απόδοσης των υποδομών τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης,
 - ζ) οι στρατηγικές, οι πολιτικές και τα μέτρα που δύνανται να ληφθούν έως το 2020 και έως το 2030 για την πραγμάτωση του δυναμικού που αναφέρεται στο στοιχείο ε) ώστε να καλυφθεί η ζήτηση που αναφέρεται στο στοιχείο δ), όπου συμπεριλαμβάνονται, εφόσον απαιτείται, προτάσεις:
 - i) για την αύξηση του μεριδίου της συμπαραγωγής στην παραγωγή θέρμανσης και ψύξης και στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας,
 - ii) για την ανάπτυξη αποδοτικών υποδομών τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης για την προώθηση της ανάπτυξης συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης και της χρήσης θέρμανσης και ψύξης από απορριπτόμενη θερμότητα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,
 - iii) για να ενθαρρύνεται η τοποθέτηση των νέων εγκαταστάσεων παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας και των βιομηχανικών μονάδων παραγωγής απορριπτόμενης θερμότητας σε περιοχές όπου η μέγιστη ποσότητα διαθέσιμης απορριπτόμενης θερμότητας ανακτάται για την κάλυψη της υπάρχουσας ή της προβλεπόμενης ζήτησης για θέρμανση και ψύξη,

- iv) για να ενθαρρύνεται η τοποθέτηση των νέων οικιστικών ζωνών ή των νέων βιομηχανικών μονάδων οι οποίες καταναλώνουν θερμότητα κατά τις οικείες διαδικασίες παραγωγής σε περιοχές όπου η διαθέσιμη απορριπτόμενη θερμότητα, όπως ορίζεται στην περιεκτική αξιολόγηση, μπορεί να συμβάλει στην κάλυψη της ζήτησης για θέρμανση και ψύξη. Εν προκειμένω, θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται προτάσεις που ευνοούν τη συγκέντρωση πολλών μεμονωμένων μονάδων στην ίδια τοποθεσία προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη αντιστοιχία μεταξύ ζήτησης και παροχής θέρμανσης και ψύξης,
- v) για να ενθαρρύνεται η σύνδεση των εγκαταστάσεων παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας, των βιομηχανικών μονάδων παραγωγής απορριπτόμενης θερμότητας, των εγκαταστάσεων καύσης αποβλήτων και άλλων εγκαταστάσεων μετατροπής αποβλήτων σε ενέργεια με το τοπικό δίκτυο τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης,
- vi) για να ενθαρρύνεται η σύνδεση των οικιστικών ζωνών και των βιομηχανικών μονάδων που καταναλώνουν θερμότητα κατά τις οικείες διαδικασίες παραγωγής με το τοπικό δίκτυο τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης,
- η) το μερίδιο της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, το εγκατεστημένο δυναμικό και την πρόοδο που έχει συντελεσθεί βάσει της οδηγίας 2004/8/ΕΚ,
- θ) εκτίμηση της αναμενόμενης εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας,
- ι) εκτίμηση των μέτρων δημόσιας στήριξης για θέρμανση και ψύξη, εφόσον υπάρχουν, με αναφορά στον ετήσιο προϋπολογισμό και προσδιορισμό της δυνατότητας ενισχύσεων. Δεν θίγεται η χωριστή κοινοποίηση των καθεστώτων δημόσιας στήριξης σχετικά με την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων.
2. Στον βαθμό που κρίνεται σκόπιμο, η συνολική αξιολόγηση μπορεί να απαρτίζεται από δέσμη περιφερειακών ή τοπικών σχεδίων και στρατηγικών.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ-ΟΦΕΛΟΥΣ

Μέρος 1

Γενικές αρχές της ανάλυσης κόστους-οφέλους

Σκοπός της εκπόνησης αναλύσεων κόστους-οφέλους —όσον αφορά μέτρα για την προαγωγή της απόδοσης στη θέρμανση και ψύξη κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 14 παράγραφος 3— είναι να παρασχεθεί βάση για τη λήψη αποφάσεων για τον καθορισμό ποιοτικών προτεραιοτήτων όσον αφορά τους περιορισμένους πόρους σε επίπεδο κοινωνίας.

Η ανάλυση κόστους-οφέλους μπορεί να καλύπτει αξιολόγηση είτε έργου ή δέσμης έργων για ευρύτερη τοπική, περιφερειακή ή εθνική αξιολόγηση, προκειμένου να προσδιοριστεί η οικονομικώς αποδοτικότερη και επωφελέστερη επιλογή θέρμανσης ή ψύξης για δεδομένη γεωγραφική περιοχή ενόψει του προγραμματισμού στον τομέα της θέρμανσης.

Οι αναλύσεις κόστους-οφέλους για τους σκοπούς του άρθρου 14 παράγραφος 3 περιλαμβάνουν οικονομική ανάλυση που καλύπτει κοινωνικοοικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες.

Οι αναλύσεις κόστους-οφέλους περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ενέργειες και εκτιμήσεις:

α) Καθορισμός ορίων συστήματος και γεωγραφικών ορίων

Το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω αναλύσεων κόστους-οφέλους καθορίζει το σχετικό ενεργειακό σύστημα. Τα γεωγραφικά όρια καλύπτουν μια κατάλληλη σαφώς προσδιορισμένη γεωγραφική περιοχή, π.χ. συγκεκριμένη περιφέρεια ή αστική περιοχή, ώστε να μην επιλέγονται λύσεις που δεν είναι οι βέλτιστες ανά έργο.

β) Ολοκληρωμένη προσέγγιση των επιλογών ζήτησης και παροχής

Η ανάλυση κόστους-οφέλους λαμβάνει υπόψη όλους τους σχετικούς πόρους παροχής που είναι διαθέσιμοι εντός των ορίων συστήματος και των γεωγραφικών ορίων, χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης της απορριπτόμενης θερμότητας από εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και βιομηχανικές εγκαταστάσεις και ανανεώσιμη ενέργεια, καθώς και τα χαρακτηριστικά και τις τάσεις της ζήτησης για θέρμανση και ψύξη.

γ) Διαμόρφωση βασικού σεναρίου

Σκοπός του βασικού σεναρίου είναι να χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς, σε σύγκριση με το οποίο αξιολογούνται τα εναλλακτικά σενάρια.

δ) Διαμόρφωση εναλλακτικών σεναρίων

Εξετάζονται όλες οι σχετικές εναλλακτικές δυνατότητες σε σχέση με το βασικό σενάριο. Σενάρια που δεν είναι εφικτά για τεχνικούς ή οικονομικούς λόγους ή λόγω εθνικών κανόνων ή χρονικών περιορισμών, μπορούν να αποκλείονται στα πρώτα στάδια της ανάλυσης κόστους-οφέλους, εφόσον αυτό αιτιολογείται βάσει προσεκτικών, σαφών και καλά τεκμηριωμένων εκτιμήσεων.

Μόνον η συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης, η αποδοτική τηλεθέρμανση και τηλεψύξη ή οι επιλογές αποδοτικής ατομικής θέρμανσης και ψύξης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση κόστους-οφέλους ως εναλλακτικά σενάρια σε σύγκριση με το βασικό σενάριο.

ε) Μέθοδος για τον υπολογισμό της ωφέλειας στη σχέση κόστους-αποτελέσματος

i) Το συνολικό μακροπρόθεσμο κόστος και τα οφέλη των επιλογών θέρμανσης και ψύξης αξιολογούνται και συγκρίνονται.

ii) Κριτήριο αξιολόγησης είναι το κριτήριο της καθαρής παρούσας αξίας (NPV).

iii) Ο χρονικός ορίζοντας επιλέγεται κατά τρόπον ώστε να περιλαμβάνεται όλο το συναφές κόστος και τα οφέλη των σεναρίων. Παραδείγματος χάριν, για μια μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργεί με φυσικό αέριο ο χρονικός ορίζοντας θα μπορούσε να είναι 25 έτη, για ένα σύστημα τηλεθέρμανσης 30 έτη, ενώ για τον εξοπλισμό θέρμανσης όπως οι καυστήρες, 20 έτη.

στ) Υπολογισμός και πρόβλεψη τιμών και άλλες υποθέσεις για την οικονομική ανάλυση.

i) Τα κράτη μέλη παρέχουν υποθέσεις, για τον σκοπό των αναλύσεων κόστους-οφέλους, σχετικά με τις τιμές των μειζόνων συντελεστών εισροών και εκροών και το προεξοφλητικό επιτόκιο.

- ii) Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται στην οικονομική ανάλυση για τον υπολογισμό της καθαρής παρούσας αξίας επιλέγεται σύμφωνα με ευρωπαϊκές ή εθνικές κατευθυντήριες γραμμές (1).
- iii) Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν εθνικές, ευρωπαϊκές ή διεθνείς προβλέψεις της εξέλιξης των τιμών της ενέργειας, εφόσον αυτό είναι εφικτό στο εθνικό ή/και περιφερειακό/τοπικό πλαίσιο.
- iv) Οι τιμές που χρησιμοποιούνται στην οικονομική ανάλυση πρέπει να αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κοινωνικοοικονομικό κόστος και τα οφέλη και θα πρέπει να περιλαμβάνουν το εξωτερικό κόστος, όπως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις και οι επιπτώσεις στην υγεία, στο μέτρο του δυνατού, δηλαδή εφόσον υφίσταται ήδη τιμή αγοράς ή όταν περιλαμβάνεται ήδη στην ευρωπαϊκή ή την εθνική νομοθεσία.
- ζ) Οικονομική ανάλυση: Κατάλογος στοιχείων

Για τις οικονομικές αναλύσεις λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά οικονομικά στοιχεία.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αξιολογούν και να λαμβάνουν υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων το κόστος και την εξοικονόμηση ενέργειας από την αυξημένη ευελιξία στον ενεργειακό εφοδιασμό και από την πλέον βέλτιστη λειτουργία των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανομένου και του κόστους που αποφεύγεται και της εξοικονόμησης από μειωμένες επενδύσεις υποδομών στην ανάλυση των σεναρίων.

Το κόστος και τα οφέλη που λαμβάνονται υπόψη περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής:

- i) Οφέλη
- Αξία της παραγωγής προς τον καταναλωτή (θερμότητα και ηλεκτρική ενέργεια)
 - Εξωτερικά οφέλη όπως περιβαλλοντικά και οφέλη υγείας, στον βαθμό του δυνατού.
- ii) Κόστος
- Κόστος κεφαλαίου εγκαταστάσεων και εξοπλισμού
 - Κόστος κεφαλαίου των συνδεδεμένων ενεργειακών δικτύων
 - Μεταβλητό και πάγιο λειτουργικό κόστος
 - Κόστος ενέργειας
 - Κόστος για το περιβάλλον και την υγεία, στο μέτρο του δυνατού
- η) Ανάλυση ευαισθησίας
- Περιλαμβάνεται ανάλυση ευαισθησίας ώστε να αξιολογούνται τα κόστη και τα οφέλη έργου ή ομάδας έργων με βάση τις διάφορες τιμές της ενέργειας, τα προεξοφλητικά επιτόκια και άλλους μεταβλητούς συντελεστές που επηρεάζουν ουσιαστικά το αποτέλεσμα των υπολογισμών.

Τα κράτη μέλη ορίζουν τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τη διενέργεια των αναλύσεων κόστους-οφέλους δυνάμει του άρθρου 14. Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτήσουν να διενεργούν την οικονομική ανάλυση και την ανάλυση ισολογισμού αρμόδιες τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές ή οι φορείς εκμετάλλευσης μεμονωμένων μονάδων. Παρέχουν τις αναλυτικές μεθοδολογίες και υποθέσεις σύμφωνα με το παρόν παράρτημα και καθορίζουν και δημοσιοποιούν τις διαδικασίες για την οικονομική ανάλυση.

Μέρος 2

Αρχές για τον σκοπό του άρθρου 14 παράγραφοι 5 και 7

Οι αναλύσεις κόστους-οφέλους παρέχουν πληροφορίες για τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 14, παράγραφοι 5 και 7:

Όταν σχεδιάζεται εγκατάσταση αποκλειστικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή εγκατάσταση χωρίς ανάκτηση θερμότητας, αντιπαραβάλλονται οι σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις ή η σχεδιαζόμενη ανακαίνιση με ισοδύναμη εγκατάσταση η οποία παράγει την ίδια ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας ή βιομηχανικής θερμότητας, αλλά ανακτά την απορριπτόμενη θερμότητα και παρέχει θερμότητα μέσω δικτύων συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης ή/και αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης.

Εντός συγκεκριμένων γεωγραφικών ορίων κατά την αξιολόγηση λαμβάνεται υπόψη η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση και τα τυχόν υφιστάμενα ή πιθανά σημεία ζήτησης θέρμανσης και ψύξης τα οποία θα μπορούσαν να εφοδιάζονται από αυτήν, λαμβάνοντας υπόψη τις ορθολογικές δυνατότητες (π.χ. τεχνική εφικτότητα και απόσταση).

(1) Για το εθνικό προεξοφλητικό επιτόκιο που επιλέγεται για τον σκοπό της οικονομικής ανάλυσης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία παρεχόμενα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Τα όρια του συστήματος ορίζονται ώστε να περιλαμβάνουν τη σχεδιαζόμενη εγκατάσταση και τα θερμικά φορτία, όπως το/α κτήριο/α και τις βιομηχανικές διαδικασίες. Εντός των εν λόγω ορίων του συστήματος, το συνολικό κόστος παροχής θέρμανσης και ηλεκτρικής ενέργειας καθορίζεται και για τις δύο περιπτώσεις και αντιπαραβάλλεται.

Στα θερμικά φορτία περιλαμβάνονται τα υφιστάμενα θερμικά φορτία, όπως οι βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή τα υφιστάμενα συστήματα τηλεθέρμανσης, και επιπλέον, σε αστικές περιοχές, τα θερμικά φορτία και το κόστος που θα υφίσταντο εάν ένα σύνολο κτηρίων ή τμήμα της πόλης διέθεταν τα ανωτέρω ή/και συνδέονταν σε ένα νέο δίκτυο τηλεθέρμανσης.

Η ανάλυση κόστους-οφέλους βασίζεται σε περιγραφή της σχεδιαζόμενης εγκατάστασης και των εγκαταστάσεων που πρόκειται να αντιπαραβληθούν με αυτήν, η οποία καλύπτει την ηλεκτρική και θερμική ικανότητα, κατά περίπτωση, τον τύπο καυσίμου, τη σχεδιαζόμενη χρήση και το σχεδιαζόμενο αριθμό των ωρών λειτουργίας ετησίως, την τοποθεσία και τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας.

Για τους σκοπούς της αντιπαραβολής, λαμβάνονται υπόψη η ζήτηση θερμικής ενέργειας και οι τύποι θέρμανσης και ψύξης που χρησιμοποιούνται από τα κοντινά σημεία ζήτησης θερμότητας. Η αντιπαραβολή καλύπτει το κόστος που αφορά την υποδομή της σχεδιαζόμενης εγκατάστασης και των εγκαταστάσεων που πρόκειται να αντιπαραβληθούν.

Οι αναλύσεις κόστους-οφέλους για τους σκοπούς του άρθρου 14 παράγραφος 5 περιλαμβάνουν οικονομική ανάλυση που καλύπτει ανάλυση ισολογισμού που αντανακλά τις τρέχουσες συναλλαγές ταμειακών ροών από την επένδυση σε μεμονωμένες εγκαταστάσεις και από τη λειτουργία τους.

Σχέδια με θετικό πρόσημο κόστους προς όφελος είναι εκείνα των οποίων το άθροισμα των προεξοφλούμενων οφελών στην οικονομική ανάλυση είναι μεγαλύτερο από το άθροισμα του προεξοφλούμενου κόστους (ωφέλεια στη σχέση κόστους-αποτελέσματος).

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κατευθυντήριες αρχές για την μέθοδο, τις υποθέσεις και τον χρονικό ορίζοντα της οικονομικής ανάλυσης.

Τα κράτη μέλη ενδέχεται να απαιτούν από τις εταιρείες που είναι υπεύθυνες για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων παραγωγής θερμοληκτρικής ενέργειας, τις βιομηχανικές εταιρείες, τα δίκτυα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, ή άλλα μέρη που επηρεάζονται από τα καθορισμένα όρια συστήματος και γεωγραφικά όρια, να παρέχουν δεδομένα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αξιολόγηση του κόστους και των οφελών μεμονωμένης εγκατάστασης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ

Εγγύηση προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης

- α) Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι:
- i) η εγγύηση προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης:
 - επιτρέπει στους παραγωγούς να αποδείξουν ότι η ηλεκτρική ενέργεια που πωλούν προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και εκδίδεται για τον σκοπό αυτό ως ανταπόκριση σε αίτημα του παραγωγού,
 - είναι ακριβής, αξιόπιστη και δεν επιδέχεται παραποίησης,
 - εκδίδεται, μεταφέρεται και ακυρώνεται ηλεκτρονικά.
 - ii) η ίδια ποσότητα ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης λαμβάνεται υπόψη μία μόνο φορά.
- β) Η εγγύηση προέλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 14 παράγραφος 10 περιέχει τουλάχιστον τα εξής πληροφοριακά στοιχεία:
- i) την ταυτότητα, την τοποθεσία, το είδος και την ισχύ (θερμική και ηλεκτρική) της εγκατάστασης στην οποία παράγεται η ενέργεια,
 - ii) τις ημερομηνίες και τους τόπους παραγωγής,
 - iii) τη χαμηλότερη θερμογόνο δύναμη της καύσιμης ύλης από την οποία παράγεται η ηλεκτρική ενέργεια,
 - iv) την ποσότητα και τη χρήση της θερμότητας που παράγεται μαζί με την ηλεκτρική ενέργεια,
 - v) την ποσότητα της ηλεκτρικής ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης σύμφωνα με το παράρτημα II την οποία εκφράζει η εγγύηση,
 - vi) την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας που υπολογίζεται σύμφωνα με το παράρτημα II με βάση τις εναρμονισμένες τιμές απόδοσης αναφοράς που αναφέρονται στο παράρτημα II (στοιχείο στ),
 - vii) την ονομαστική ηλεκτρική και θερμική απόδοση της μονάδας,
 - viii) εάν και σε ποιο βαθμό η εγκατάσταση έχει επωφεληθεί από στήριξη επενδύσεων,
 - ix) εάν και σε ποιο βαθμό η μονάδα ενέργειας έχει επωφεληθεί με άλλο τρόπο από εθνικό καθεστώς στήριξης, και το είδος του καθεστώτος στήριξης,
 - x) την ημερομηνία κατά την οποία η εγκατάσταση άρχισε να λειτουργεί, και
 - xi) την ημερομηνία και τη χώρα έκδοσης και τον ενιαίο αριθμό αναγνώρισης.
- Η εγγύηση προέλευσης είναι τυποποιημένου μεγέθους 1 MWh. Αναφέρει την καθαρή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας η οποία μετράται στα όρια του σταθμού και εξάγεται στο δίκτυο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI

Κριτήρια ενεργειακής απόδοσης για τη ρύθμιση δικτύου ενέργειας και για τα τιμολόγια δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας

1. Τα τιμολόγια δικτύου αντικατοπτρίζουν ως προς το κόστος την εξοικονόμηση δαπανών στα δίκτυα, που επιτυγχάνεται από την πλευρά της ζήτησης και από μέτρα ανταπόκρισης στη ζήτηση και από την αποκεντρωμένη παραγωγή, συμπεριλαμβανομένης της εξοικονόμησης που οφείλεται στη μείωση του κόστους παράδοσης ή στις επενδύσεις σε δίκτυα και στην πλέον βέλτιστη λειτουργία του δικτύου.
2. Η ρύθμιση και τα τιμολόγια δικτύου δεν παρεμποδίζουν τους διαχειριστές δικτύων ή τους λιανοπωλητές ενέργειας να παρέχουν υπηρεσίες συστήματος στο πλαίσιο των μέτρων ανταπόκρισης στη ζήτηση, διαχείρισης της ζήτησης και αποκεντρωμένης παραγωγής σε οργανωμένες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως:
 - α) τη μετατόπιση, από τους τελικούς καταναλωτές, φορτίου από τις ώρες αιχμής στις ώρες εκτός αιχμής, λαμβάνοντας υπόψη τη διαθεσιμότητα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενέργειας από συμπαραγωγή και αποκεντρωμένης παραγωγής,
 - β) την εξοικονόμηση ενέργειας, χάρη στην ανταπόκριση αποκεντρωμένων καταναλωτών στη ζήτηση, από φορείς συγκέντρωσης ενέργειας,
 - γ) τη μείωση της ζήτησης χάρη σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης που ελήφθησαν από παρόχους ενεργειακών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών παροχής ενεργειακών υπηρεσιών,
 - δ) τη σύνδεση και κατανομή πηγών ηλεκτροπαραγωγής σε χαμηλότερα επίπεδα τάσης,
 - ε) τη σύνδεση πηγών ηλεκτροπαραγωγής που βρίσκονται σε τόπο πλησιέστερο στην κατανάλωση, και
 - στ) την αποθήκευση ενέργειας.

Για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, ο όρος «οργανωμένες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας» περιλαμβάνει τις εξωχρηματιστηριακές αγορές και τα χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας για τη διαπραγμάτευση της ενέργειας, της ισχύος, υπηρεσιών εξισορρόπησης και παρεπόμενων υπηρεσιών σε όλα τα χρονικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων των προθεσμιακών αγορών και των ημερήσιων αγορών και ενδοημερήσιων αγορών.
3. Τα τιμολόγια δικτύου ή λιανικής μπορούν να στηρίζουν τη δυναμική τιμολόγηση στο πλαίσιο μέτρων ανταπόκρισης στη ζήτηση των τελικών καταναλωτών, όπως:
 - α) τιμολόγια αναλόγως του χρόνου χρήσης,
 - β) κρίσιμη τιμολόγηση των ωρών αιχμής,
 - γ) τιμολόγηση σε πραγματικό χρόνο, και
 - δ) εκπτώσεις στις ώρες αιχμής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς και οι διαχειριστές συστήματος διανομής:

- α) θεσπίζουν και δημοσιοποιούν τους τυποποιημένους κανόνες τους για την ανάληψη και τον επιμερισμό του κόστους των τεχνικών προσαρμογών, όπως των συνδέσεων με το ηλεκτρικό δίκτυο και των ενισχύσεων του δικτύου, τη βελτίωση της λειτουργίας του δικτύου και κανόνες σχετικά με την αμερόληπτη εφαρμογή των κωδικών δικτύου, οι οποίοι είναι απαραίτητοι προκειμένου να ενταχθούν οι νέοι παραγωγοί που τροφοδοτούν το διασυνδεδεμένο δίκτυο με ηλεκτρική ενέργεια που προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης,
- β) παρέχουν σε κάθε νέο παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης ο οποίος επιθυμεί να συνδεθεί με το ηλεκτρικό δίκτυο τις απαραίτητες περιεκτικές πληροφορίες, στις οποίες περιλαμβάνονται:
- i) πλήρης και αναλυτική εκτίμηση του σχετικού κόστους σύνδεσης,
 - ii) λογικό και ακριβές χρονοδιάγραμμα για τη λήψη και επεξεργασία της αίτησης σύνδεσης με το δίκτυο,
 - iii) λογικό ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για κάθε προτεινόμενη σύνδεση με το δίκτυο. Η συνολική διαδικασία σύνδεσης με το δίκτυο δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους 24 μήνες, λαμβάνοντας υπόψη τι είναι ευλόγως εφικτό και δεν δημιουργεί διακρίσεις,
- γ) παρέχουν τυποποιημένες και απλουστευμένες διαδικασίες σύνδεσης των καταναμημένων παραγωγών ενέργειας από συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης με σκοπό τη διευκόλυνση της σύνδεσής τους με το ηλεκτρικό δίκτυο.

Οι τυποποιημένοι κανόνες που αναφέρονται στο στοιχείο α) βασίζονται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ολόκληρο το κόστος και όλα τα οφέλη που σχετίζονται με τη σύνδεση των εν λόγω παραγωγών με το ηλεκτρικό δίκτυο. Οι εν λόγω κανόνες μπορούν να προβλέπουν διαφορετικούς τύπους σύνδεσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIII

Ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στις συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης με το δημόσιο τομέα ή σε σχετικούς όρους διαγωνισμού

- Σαφής και διαφανής κατάλογος των μέτρων απόδοσης που πρέπει να εφαρμοστούν ή των αποτελεσμάτων απόδοσης που πρέπει να επιτευχθούν.
 - Εγγυημένη εξοικονόμηση που πρέπει να επιτευχθεί με την εφαρμογή των μέτρων της σύμβασης.
 - Διάρκεια και στάδια της σύμβασης, όροι και προθεσμία καταγγελίας.
 - Σαφής και διαφανής κατάλογος των υποχρεώσεων κάθε συμβαλλόμενου μέρους.
 - Ημερομηνία(-ες) αναφοράς για τον προσδιορισμό της επιτευχθείσας εξοικονόμησης.
 - Σαφής και διαφανής κατάλογος των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν για την υλοποίηση ενός μέτρου ή δέσμης μέτρων και, κατά περίπτωση, σχετικό κόστος.
 - Υποχρέωση πλήρους εφαρμογής των μέτρων της σύμβασης και τεκμηρίωση όλων των τροποποιήσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου.
 - Κανονισμοί που ρυθμίζουν τη συμπερίληψη ισοδύναμων απαιτήσεων σε κάθε υπεργολαβία με τρίτους.
 - Σαφής και διαφανής παρουσίαση των οικονομικών επιπτώσεων του έργου και κατανομή του μεριδίου των δύο μερών στην επιτευχθείσα εξοικονόμηση χρημάτων (ήτοι αμοιβή του παρόχου υπηρεσιών).
 - Σαφείς και διαφανείς διατάξεις σχετικά με τη μέτρηση και επαλήθευση της επιτευχθείσας εγγυημένης εξοικονόμησης, τους ποιοτικούς ελέγχους και τις εγγυήσεις.
 - Διατάξεις που αποσαφηνίζουν τη διαδικασία αντιμετώπισης του μεταβαλλόμενου πλαισίου συνθηκών οι οποίες επηρεάζουν το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα της σύμβασης (ήτοι μεταβαλλόμενες τιμές ενέργειας, μεταβαλλόμενη ένταση χρήσης της εγκατάστασης).
 - Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις κάθε συμβαλλόμενου μέρους και τις κυρώσεις για την παραβίασή τους.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Μέρος 1

Γενικό πλαίσιο για τις ετήσιες εκθέσεις

Οι ετήσιες εκθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 24 παράγραφος 1 παρέχουν τη βάση για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των εθνικών στόχων για το 2020. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εκθέσεις περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) εκτίμηση των ακόλουθων δεικτών για το έτος πριν από το προηγούμενο [έτος X⁽¹⁾ - 2]:

- i) κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας,
- ii) συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας,
- iii) τελική κατανάλωση ενέργειας ανά τομέα
 - βιομηχανία
 - μεταφορές (διάκριση μεταξύ επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών, εάν υπάρχουν)
 - νοικοκυριά
 - υπηρεσίες,
- iv) ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά τομέα
 - βιομηχανία
 - υπηρεσίες,
- v) διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών,
- vi) ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ),
- vii) παραγωγή ηλεκτρισμού από θερμική ηλεκτροπαραγωγή,
- viii) παραγωγή ηλεκτρισμού από συμπαραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας,
- ix) παραγωγή θερμότητας από θερμική ηλεκτροπαραγωγή,
- x) παραγωγή θερμότητας από σταθμούς συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού, συμπεριλαμβανομένης βιομηχανικής απορριπτόμενης θερμότητας,
- xi) καύσιμα για την παραγωγή θερμικής ενέργειας,
- xii) επιβατοχιλιόμετρα (pkm), εάν υπάρχουν,
- xiii) τονοχιλιόμετρα (tkm), εάν υπάρχουν,
- xiv) συνδυασμένα χιλιόμετρα μεταφορών (pkm + tkm), σε περίπτωση που δεν διατίθενται τα σημεία xii) και xiii),
- xv) πληθυσμός.

Σε τομείς στους οποίους η κατανάλωση ενέργειας παραμένει σταθερή ή αυξάνεται, τα κράτη μέλη αναλύουν τους σχετικούς λόγους και επισυνάπτουν στις εκτιμήσεις την αξιολόγησή τους.

Η δεύτερη έκθεση και οι επόμενες περιλαμβάνουν επίσης τα κάτωθι στοιχεία β) έως ε):

- β) επικαιροποίηση των κύριων νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων που εφαρμόστηκαν το προηγούμενο έτος τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των συνολικών εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης για το 2020,
- γ) το συνολικό εμβαδόν δαπέδου των κτιρίων με συνολικό ωφέλιμο εμβαδόν άνω των 500 m² και από 9ης Ιουλίου 2015 άνω των 250 m² ιδιόκτητα και καταλαμβανόμενα από την κεντρική δημόσια διοίκηση των κρατών μελών, τα οποία, την 1η Ιανουαρίου του έτους για το οποίο πρέπει να υποβληθεί η έκθεση, δεν πληρούσαν τις απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1,

(¹) Όπου X = το τρέχον έτος.

δ) το συνολικό εμβαδόν δαπέδου των θερμαινόμενων ή/και ψυχόμενων κτιρίων που είναι ιδιόκτητα και καταλαμβάνονται από την κεντρική δημόσια διοίκηση των κρατών μελών τα οποία ανακαινίστηκαν το προηγούμενο έτος κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 5 παράγραφος 1 ή την ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας σε επιλέξιμα κτίρια ιδιόκτητα και καταλαμβάνονται από την κεντρική δημόσια διοίκησή τους κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 5 παράγραφος 6,

ε) την επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας χάρη στα εθνικά καθεστώτα επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 ή στα εναλλακτικά μέτρα που εγκρίθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 9.

Η πρώτη έκδοση περιλαμβάνει επίσης τον εθνικό στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1.

Στις αναφερόμενες στο άρθρο 24 παράγραφος 1 ετήσιες εκθέσεις, τα κράτη μέλη δύνανται να περιλαμβάνουν και πρόσθετους εθνικούς στόχους. Αυτοί μπορεί να αφορούν ειδικότερα τους στατιστικούς δείκτες που απαριθμούνται στο στοιχείο α αυτού του μέρους ή συνδυασμούς αυτών, όπως ένταση πρωτογενούς ή τελικής ενέργειας ή τομεακές ενεργειακές εντάσεις.

Μέρος 2

Γενικό πλαίσιο για τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση που αναφέρονται στο άρθρο 24 παράγραφος 2 παρέχουν το πλαίσιο για την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών ενεργειακής απόδοσης.

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση αφορούν τα σημαντικά μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και την αναμενόμενη/επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων στον τομέα του εφοδιασμού, της μεταφοράς και διανομής ενέργειας, καθώς και της τελικής χρήσης ενέργειας. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες:

1. Στόχοι και στρατηγικές

- ο ενδεικτικός εθνικός στόχος ενεργειακής απόδοσης για το 2020, όπως απαιτείται από το άρθρο 3 παράγραφος 1,
- ο εθνικός ενδεικτικός στόχος εξοικονόμησης ενέργειας που τίθεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2006/32/EK,
- άλλοι υφιστάμενοι στόχοι ενεργειακής απόδοσης που αφορούν το σύνολο της οικονομίας ή ειδικούς τομείς.

2. Μέτρα και εξοικονόμηση ενέργειας

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση παρέχουν πληροφορίες για τα μέτρα που εγκρίθηκαν ή προβλέπεται να εγκριθούν ενόψει της εφαρμογής των κύριων στοιχείων της παρούσας οδηγίας και της σχετικής εξοικονόμησης.

α) Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση παραθέτουν τα σημαντικά μέτρα που ελήφθησαν και τις σημαντικές δράσεις που ανελήφθησαν για την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Για κάθε μέτρο ή δέσμη μέτρων/δράσεων παρέχονται εκτιμήσεις της αναμενόμενης εξοικονόμησης για το 2020 και της εξοικονόμησης που έχει επιτευχθεί έως τη στιγμή της υποβολής εκθέσεων.

Εφόσον διατίθενται, θα πρέπει να παρέχονται στοιχεία σχετικά με άλλες επιπτώσεις/οφέλη των μέτρων (μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, βελτίωση της ποιότητας του αέρα, δημιουργία θέσεων εργασίας κ.λπ.) και ο προϋπολογισμός εκτέλεσης.

β) Τελική εξοικονόμηση ενέργειας

Τα πρώτα και τα δεύτερα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα σε σχέση με την εκπλήρωση του στόχου της τελικής εξοικονόμησης ενέργειας που ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2006/32/EK. Εάν ο υπολογισμός/εκτίμηση της εξοικονόμησης ανά μέτρο δεν είναι διαθέσιμα, η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σε επίπεδο τομέα αποδεικνύεται με βάση τον συνδυασμό μέτρων.

Τα πρώτα και τα δεύτερα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν επίσης τη μέτρηση ή/και μεθοδολογία υπολογισμού που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας. Εάν εφαρμόζεται η «συνιστώμενη μεθοδολογία»⁽¹⁾, το εθνικό σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση θα πρέπει να περιλαμβάνει αναφορά σε αυτή.

(1) Συστάσεις για μεθόδους μέτρησης και επαλήθευσης στο πλαίσιο της οδηγίας 2006/32/EK για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες.

3. Ειδικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας

3.1. Δημόσιοι φορείς (άρθρο 5)

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν κατάλογο των δημόσιων φορέων που έχουν εκπονήσει σχέδιο ενεργειακής απόδοσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7.

3.2. Υποχρεώσεις ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 7)

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν τους εθνικούς συντελεστές που επελέγησαν σύμφωνα με το παράρτημα IV.

Το πρώτο εθνικό σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνει σύντομη περιγραφή του εθνικού καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 ή τα εναλλακτικά μέτρα που εγκρίθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 9.

3.3. Ενεργειακοί έλεγχοι και καθεστώτα διαχείρισης (άρθρο 8)

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν:

- α) τον αριθμό των ενεργειακών ελέγχων που διενεργήθηκαν την προηγούμενη περίοδο,
- β) τον αριθμό των ενεργειακών ελέγχων που διενεργήθηκαν σε μεγάλες επιχειρήσεις την προηγούμενη περίοδο,
- γ) τον αριθμό των μεγάλων εταιρειών στην επικράτεια των κρατών μελών, με ένδειξη του αριθμού των εταιρειών που αφορά το άρθρο 8 παράγραφος 5.

3.4. Προώθηση της αποδοτικής θέρμανσης και ψύξης (άρθρο 14)

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν εκτίμηση της προόδου που έχει συντελεσθεί κατά την εφαρμογή της περιεκτικής αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 14 παράγραφος 1.

3.5. Μεταφορά και διανομή ενέργειας (άρθρο 15)

Το πρώτο εθνικό σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση και οι επόμενες εκδόσεις που πρέπει να υποβάλλονται στη συνέχεια ανά 10 έτη περιλαμβάνουν την αξιολόγηση που έχει εκπονηθεί, τα μέτρα και τις επενδύσεις που έχουν προσδιοριστεί για την αξιοποίηση του δυναμικού ενεργειακής απόδοσης των υποδομών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 2.

3.6. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν εκδόσεις, ως μέρος των εθνικών τους σχεδίων δράσης για την ενεργειακή απόδοση, ως προς τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή και ανάπτυξη ανταπόκρισης στη ζήτηση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 15.

3.7. Συστήματα αναγνώρισης προσόντων, διαπίστευσης και πιστοποίησης (άρθρο 16)

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν πληροφοριακά στοιχεία για τα διαθέσιμα συστήματα αναγνώρισης προσόντων, διαπίστευσης και πιστοποίησης ή τα ισοδύναμα συστήματα επαγγελματικών προσόντων για τους παρόχους ενεργειακών υπηρεσιών, ενεργειακών ελέγχων και μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

3.8. Ενεργειακές υπηρεσίες (άρθρο 18)

Τα εθνικά σχέδια δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνουν εσωτερικό σύνδεσμο στον ιστότοπο με τον κατάλογο ή τη διεπαφή των παρόχων ενεργειακών υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ).

3.9. Άλλα μέτρα προώθησης της ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 19)

Το πρώτο εθνικό σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση περιλαμβάνει κατάλογο των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XV

Πίνακας αντιστοιχίας

Οδηγία 2004/8/ΕΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 1	Άρθρο 1 παράγραφος 1
Άρθρο 2	Άρθρο 1 παράγραφος 1
Άρθρο 3 στοιχείο α)	Άρθρο 2 σημείο 30
Άρθρο 3 στοιχείο β)	Άρθρο 2 σημείο 32
Άρθρο 3 στοιχείο γ)	Άρθρο 2 σημείο 31
Άρθρο 3 στοιχείο δ)	Άρθρο 2 σημείο 33
Άρθρο 3 στοιχεία ε) και στ)	—
Άρθρο 3 στοιχείο ζ)	Άρθρο 2 σημείο 35
Άρθρο 3 στοιχείο η)	—
Άρθρο 3 στοιχείο θ)	Άρθρο 2 σημείο 34
Άρθρο 3 στοιχείο ι)	—
Άρθρο 3 στοιχείο ια)	Άρθρο 2 σημείο 36
Άρθρο 3 στοιχείο ιβ)	Άρθρο 2 σημείο 37
Άρθρο 3 στοιχείο ιγ)	Άρθρο 2 σημείο 39
Άρθρο 3 στοιχείο ιδ)	Άρθρο 2 σημείο 38
Άρθρο 3 στοιχείο ιε)	—
—	Άρθρο 2 σημεία 40, 41, 42, 43 και 44
Άρθρο 4 παράγραφος 1	Παράρτημα II στοιχείο στ) πρώτο εδάφιο
Άρθρο 4 παράγραφος 2	Άρθρο 14 παράγραφος 10 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 4 παράγραφος 3	—
Άρθρο 5	Άρθρο 14 παράγραφος 10 πρώτο εδάφιο και παράρτημα X
Άρθρο 6	Άρθρο 14 παράγραφοι 1 και 3 και παραρτήματα VIII και IX
Άρθρο 7 παράγραφος 1	Άρθρο 14 παράγραφος 11
Άρθρο 7 παράγραφοι 2 και 3	—
Άρθρο 8	Άρθρο 15 παράγραφος 5
—	Άρθρο 15 παράγραφοι 6, 7, 8 και 9
Άρθρο 9	—
Άρθρο 10 παράγραφοι 1 και 2	Άρθρο 14 παράγραφος 1 και άρθρο 24 παράγραφος 2 και παράρτημα XIV μέρος 2

Οδηγία 2004/8/ΕΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 10 παράγραφος 3	Άρθρο 24 παράγραφος 6
Άρθρο 11	Άρθρο 24 παράγραφος 3
—	Άρθρο 24 παράγραφος 5
Άρθρο 12 παράγραφοι 1 και 3	—
Άρθρο 12 παράγραφος 2	Παράρτημα II στοιχείο γ)
Άρθρο 13	Άρθρο 22 παράγραφος 2
Άρθρο 14	—
Άρθρο 15	Άρθρο 28
Άρθρο 16	—
Άρθρο 17	Άρθρο 29
Άρθρο 18	Άρθρο 30
Παράρτημα I	Παράρτημα I μέρος II
Παράρτημα II	Παράρτημα I μέρος I και μέρος II τελευταίο εδάφιο
Παράρτημα III	Παράρτημα II
Παράρτημα IV	Παράρτημα VIII
—	Παράρτημα IX
Οδηγία 2006/32/ΕΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 1	Άρθρο 1 παράγραφος 1
Άρθρο 2	Άρθρο 1 παράγραφος 1
Άρθρο 3 στοιχείο α)	Άρθρο 2 σημείο 1
Άρθρο 3 στοιχείο β)	Άρθρο 2 σημείο 4
Άρθρο 3 στοιχείο γ)	Άρθρο 2 σημείο 6
Άρθρο 3 στοιχείο δ)	Άρθρο 2 σημείο 5
—	Άρθρο 2 σημεία 2 και 3
Άρθρο 3 στοιχείο ε)	Άρθρο 2 σημείο 7
Άρθρο 3 στοιχεία στ), ζ), η) και θ)	—
—	Άρθρο 2 σημεία 8 έως 19
Άρθρο 3 στοιχείο ι)	Άρθρο 2 σημείο 27
—	Άρθρο 2 σημείο 28
Άρθρο 3 στοιχείο ια)	—
Άρθρο 3 στοιχείο ιβ)	Άρθρο 2 σημείο 25

Οδηγία 2006/32/ΕΚ	Παρούσα οδηγία
—	Άρθρο 2 σημείο 26
Άρθρο 3 στοιχείο ιγ)	—
Άρθρο 3 στοιχείο ιδ)	Άρθρο 2 σημείο 23
Άρθρο 3 στοιχείο ιε)	Άρθρο 2 σημείο 20
Άρθρο 3 στοιχείο ιστ)	Άρθρο 2 σημείο 21
Άρθρο 3 στοιχείο ιζ)	Άρθρο 2 σημείο 22
Άρθρο 3 στοιχεία ιη) και ιθ)	—
—	Άρθρο 2 σημεία 24, 29, 44 και 45
—	Άρθρο 3
—	Άρθρο 4
Άρθρο 4	—
Άρθρο 5	Άρθρα 5 και 6
Άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α)	Άρθρο 7 παράγραφος 8 στοιχεία α) και β)
Άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β)	Άρθρο 18 παράγραφος 3
Άρθρο 6 παράγραφος 2	Άρθρο 7 παράγραφοι 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11 και 12
—	Άρθρο 7 παράγραφοι 2 και 3
Άρθρο 6 παράγραφος 3	Άρθρο 18 παράγραφος 2 στοιχεία β) και γ)
Άρθρο 6 παράγραφος 5	—
Άρθρο 7	Άρθρο 17
Άρθρο 8	Άρθρο 16 παράγραφος 1
—	Άρθρο 16 παράγραφοι 2 και 3
Άρθρο 9 παράγραφος 1	Άρθρο 19
Άρθρο 9 παράγραφος 2	Άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο δ) σημείο i)
—	Άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ), άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο δ) σημείο ii) και άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο ε)
Άρθρο 10 παράγραφος 1	Άρθρο 15 παράγραφος 4
Άρθρο 10 παράγραφος 2	Άρθρο 15 παράγραφος 3
—	Άρθρο 15 παράγραφοι 7, 8 και 9
Άρθρο 11	Άρθρο 20
Άρθρο 12 παράγραφος 1	Άρθρο 8 παράγραφος 1
Άρθρο 12 παράγραφος 2	—
—	Άρθρο 8 παράγραφοι 2, 3, 4, 5, 6 και 7

Οδηγία 2006/32/ΕΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 12 παράγραφος 3	—
Άρθρο 13 παράγραφος 1	Άρθρο 9
Άρθρο 13 παράγραφος 2	Άρθρο 10 και παράρτημα VII σημείο 1.1
Άρθρο 13 παράγραφος 3	Παράρτημα VII σημεία 1.2 και 1.3
—	Άρθρο 11
—	Άρθρο 12
—	Άρθρο 13
—	Άρθρο 15 παράγραφοι 1 και 2
—	Άρθρο 18 παράγραφος 2 στοιχεία α) και δ)
—	Άρθρο 21
Άρθρο 14 παράγραφοι 1 και 2	Άρθρο 24 παράγραφοι 1 και 2
Άρθρο 14 παράγραφος 3	—
Άρθρο 14 παράγραφοι 4 και 5	Άρθρο 24 παράγραφος 3
—	Άρθρο 24 παράγραφος 4 και παράγραφοι 7 έως 11
—	Άρθρο 22 παράγραφος 1
Άρθρο 15 παράγραφος 1	Άρθρο 22 παράγραφος 2
Άρθρο 15 παράγραφοι 2, 3 και 4	—
—	Άρθρο 23
—	Άρθρο 25
Άρθρο 16	Άρθρο 26
Άρθρο 17	Άρθρο 27
Άρθρο 18	Άρθρο 28
Άρθρο 19	Άρθρο 29
Άρθρο 20	Άρθρο 30
Παράρτημα I	—
Παράρτημα II	Παράρτημα IV
Παράρτημα III	—
Παράρτημα IV	—
Παράρτημα V	—

Οδηγία 2006/32/ΕΚ	Παρούσα οδηγία
Παράρτημα VI	Παράρτημα III
—	Παράρτημα V
—	Παράρτημα VI
—	Παράρτημα VII
—	Παράρτημα XI
—	Παράρτημα XII
—	Παράρτημα XIII
—	Παράρτημα XIV
—	Παράρτημα XV

ΟΔΗΓΙΑ 2012/29/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 25ης Οκτωβρίου 2012

για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ακρογωνιαίος λίθος του οποίου είναι η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.
- (2) Η Ένωση έχει αναλάβει δέσμευση για την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας και τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με αυτά και το Συμβούλιο έχει εκδώσει την απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες ⁽⁴⁾. Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης — Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες ⁽⁵⁾, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2009, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη κλήθηκαν να εξετάσουν τρόπους βελτίωσης της νομοθεσίας και των μέτρων πρακτικής υποστήριξης για την προστασία των θυμάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη και αναγνώριση όλων των θυμάτων, μεταξύ άλλων και για τα θύματα τρομοκρατίας, κατά προτεραιότητα.
- (3) Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπεται η θέσπιση

ελάχιστων κανόνων εφαρμοστέων στα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας.

- (4) Το Συμβούλιο δήλωσε στο ψήφισμά του της 10ης Ιουνίου 2011 σχετικά με οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικαιωμάτων και την προστασία των θυμάτων, ιδίως σε ποινικές διαδικασίες ⁽⁶⁾ («Οδικός χάρτης της Βουδαπέστης»), ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα σε επίπεδο Ένωσης προκειμένου να ενισχυθούν τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας. Για τον σκοπό αυτόν και σύμφωνα με το εν λόγω ψήφισμα, η παρούσα οδηγία έχει ως στόχο την αναθεώρηση και συμπλήρωση των αρχών που ορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, καθώς και τη σημαντική πρόωξη του επιπέδου προστασίας των θυμάτων σε ολόκληρη την Ένωση, ιδίως στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.
- (5) Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών ⁽⁷⁾ κάλεσε τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές τους εναντίον κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και να αναλάβουν δράσεις για την αντιμετώπιση των αιτιών της βίας κατά των γυναικών, ιδίως με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων, κάλεσε δε επίσης την Ένωση να διασφαλίσει το δικαίωμα όλων των θυμάτων βίας στη συνδρομή και την υποστήριξη.
- (6) Στο ψήφισμά του 5ης Απριλίου 2011 σχετικά με τις προτεραιότητες και τα γενικά χαρακτηριστικά ενός νέου πλαισίου πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών ⁽⁸⁾ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε στρατηγική για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, της ενδοοικογενειακής βίας και του ακρωτηριασμού των γυναικών γεννητικών οργάνων, η οποία θα αποτελέσει τη βάση μελλοντικών νομοθετικών πράξεων ποινικού δικαίου κατά της βίας λόγω φύλου, περιλαμβανομένου ενός πλαισίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (πολιτική, πρόληψη, προστασία, δίωξη, μέριμνα και συνεργασία) το οποίο θα ακολουθήσει σχέδιο δράσης της Ένωσης. Η διεθνής νομοθεσία που διέπει τον παρόντα τομέα περιλαμβάνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW) που θεσπίστηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1979, τις συστάσεις και αποφάσεις της επιτροπής CEDAW και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία υιοθετήθηκε στις 7 Απριλίου 2011.

⁽¹⁾ ΕΕ C 43 της 15.2.2012, σ. 39.⁽²⁾ ΕΕ C 113 της 18.4.2012, σ. 56.⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Σεπτεμβρίου 2012 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 4ης Οκτωβρίου 2012.⁽⁴⁾ ΕΕ L 82 της 22.3.2001, σ. 1.⁽⁵⁾ ΕΕ C 115 της 4.5.2010, σ. 1.⁽⁶⁾ ΕΕ C 187 της 28.6.2011, σ. 1.⁽⁷⁾ ΕΕ C 285 E της 21.10.2010, σ. 53.⁽⁸⁾ ΕΕ C 296 E της 2.10.2012, σ. 26.

- (7) Η οδηγία 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας⁽¹⁾ θεσπίζει μηχανισμό για την αμοιβαία αναγνώριση των μέτρων προστασίας σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών. Η οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της⁽²⁾ και η οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας⁽³⁾ καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τις ειδικές ανάγκες των συγκεκριμένων κατηγοριών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, σεξουαλικής κακοποίησης και παιδικής πορνογραφίας.
- (8) Η απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας⁽⁴⁾ αναγνωρίζει ότι η τρομοκρατία συνιστά μια από τις πιο σοβαρές παραβιάσεις των αρχών στις οποίες βασίζεται η Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της δημοκρατίας, και επιβεβαιώνει ότι συνιστά, μεταξύ άλλων, απειλή για την ελεύθερη άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- (9) Το έγκλημα, εκτός από παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων των θυμάτων, συνιστά πλήγμα κατά της κοινωνίας. Επομένως, τα θύματα της εγκληματικότητας θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία και επαγγελματισμό και χωρίς κανέναν είδους διακρίσεις λόγω φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσιακής κατάστασης, καταβολών, αναπηρίας, ηλικίας, φύλου, έκφρασης ή ταυτότητας φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού, καθεστώτος διαμονής και υγείας. Σε όλες τις επαφές με τις αρμόδιες αρχές που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις υπηρεσίες που έρχονται σε επαφή με τα θύματα, όπως υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η προσωπική κατάσταση και οι άμεσες ανάγκες των θυμάτων, καθώς και η ηλικία, το φύλο, η ενδεχόμενη αναπηρία και η ωριμότητα των θυμάτων της εγκληματικότητας, με πλήρη σεβασμό της σωματικής, νοητικής και ηθικής τους ακεραιότητας. Τα θύματα της εγκληματικότητας θα πρέπει να προστατεύονται από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, από εκφοβισμό και από αντεκδικήσεις, να λαμβάνουν κατάλληλη υποστήριξη η οποία να διευκολύνει την αποκατάστασή τους και να έχουν επαρκή πρόσβαση στις υπηρεσίες της δικαιοσύνης.
- (10) Η παρούσα οδηγία δεν εξετάζει τους όρους διαμονής των θυμάτων της εγκληματικότητας στην επικράτεια των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία δεν εξαρτώνται από το καθεστώς διαμονής των θυμάτων στο έδαφός τους ή από την ιθαγένεια ή την εθνικότητά τους. Η καταγγελία εγκλήματος και η συμμετοχή σε ποινική διαδικασία δεν δημιουργούν δικαιώματα όσον αφορά το καθεστώς διαμονής του θύματος.
- (11) Η παρούσα οδηγία ορίζει ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν τα δικαιώματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία προκειμένου να παράσχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας.
- (12) Τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία δεν θίγουν τα δικαιώματα του δράστη. Ο όρος «δράστης» αναφέρεται σε πρόσωπο καταδικασθέν για έγκλημα. Εντούτοις, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, αφορά επίσης ύποπτο ή κατηγορούμενο πριν από ενδεχόμενη ομολογία της ενοχής ή καταδική και χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη του τεκμηρίου αθωότητας.
- (13) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται στην Ένωση και τις ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στην Ένωση. Παρέχει δικαιώματα στα θύματα αξιόποινων πράξεων που έχουν διαπραχθεί σε τρίτες χώρες μόνο σε σχέση με ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στην Ένωση. Οι καταγγελίες προς αρμόδιες αρχές εκτός της Ένωσης, όπως πρεσβείες, δεν δημιουργούν τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.
- (14) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, πρωταρχικό κριτήριο πρέπει να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού που υιοθετήθηκε στις 20 Νοεμβρίου 1989. Τα παιδιά θύματα θα πρέπει να θεωρούνται και να αντιμετωπίζονται ως πλήρεις κάτοχοι των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία και θα πρέπει να δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα αυτά κατά τρόπον ο οποίος να λαμβάνει υπόψη την ικανότητά τους να διαμορφώνουν τις δικές τους απόψεις.
- (15) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα θύματα με αναπηρίες είναι σε θέση να απολαύουν πλήρως των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία σε ίση βάση με τους λοιπούς, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την πρόσβασή τους στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας και την πρόσβασή τους στην ενημέρωση.
- (16) Τα θύματα τρομοκρατίας έχουν υποστεί επιθέσεις των οποίων απώτερος σκοπός είναι να βλάψουν την κοινωνία. Τα θύματα τρομοκρατίας μπορεί να βρεθούν στο επίκεντρο της δημόσιας προσοχής και ενδέχεται επομένως να χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, υποστήριξη και κοινωνική αναγνώριση λόγω της ιδιαίτερης φύσης του εγκλήματος που διεπράχθη εις βάρος τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επομένως να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις ανάγκες των θυμάτων τρομοκρατίας και να προστατεύουν την αξιοπρέπεια και την ασφάλειά τους.

(1) ΕΕ L 338 της 21.12.2011, σ. 2.

(2) ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1.

(3) ΕΕ L 335 της 17.12.2011, σ. 1.

(4) ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3.

- (17) Η βία που στρέφεται κατά προσώπου λόγω φύλου, ταυτότητας ή έκφρασης του φύλου του εν λόγω προσώπου ή θίγει δυσανάλογα πρόσωπα συγκεκριμένου φύλου νοείται ως βία λόγω φύλου. Ενδέχεται να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική, ψυχική, συναισθηματική ή ψυχολογική βλάβη ή οικονομική ζημία του θύματος. Η βία λόγω φύλου νοείται ως μορφή διάκρισης και ως παραβίαση των θεμελιωδών ελευθεριών του θύματος και περιλαμβάνει τη βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, τη σεξουαλική βία (συμπεριλαμβανομένων του βιασμού, της σεξουαλικής επίθεσης και της σεξουαλικής παρενόχλησης), την εμπορία ανθρώπων, τη δουλεία και διάφορες μορφές επιβλαβών πρακτικών όπως οι αναγκαστικοί γάμοι, ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των γυναικών και τα λεγόμενα «εγκλήματα τιμής». Οι γυναίκες που υπήρξαν θύματα βίας λόγω φύλου και τα παιδιά τους συχνά απαιτούν ειδική υποστήριξη και προστασία λόγω του υψηλού κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θύματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης που συνδέονται με τέτοιου είδους βία.
- (18) Στις περιπτώσεις που η βία διαπράττεται στο πλαίσιο στενής σχέσης, δράστης είναι πρόσωπο το οποίο είναι ή υπήρξε σύζυγος ή σύντροφος του θύματος ή είναι άλλο μέλος της οικογένειάς του, ασχέτως αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιραστεί την ίδια στέγη με το θύμα. Η βία αυτή μπορεί να καλύπτει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία και να προσέξει σωματική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία. Η βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων αποτελεί σοβαρό και συχνά συγκαλυμμένο κοινωνικό πρόβλημα που μπορεί να προκαλεί συστηματικό ψυχολογικό και σωματικό τραυματισμό με σοβαρές συνέπειες, διότι ο δράστης είναι πρόσωπο το οποίο ευλόγως έχει την εμπιστοσύνη του θύματος. Τα θύματα βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων ενδέχεται επομένως να χρειάζονται ειδικά μέτρα προστασίας. Οι γυναίκες θίγονται δυσανάλογα από αυτήν τη μορφή βίας και η κατάσταση μπορεί να είναι χειρότερη αν η γυναίκα είναι εξαρτημένη από τον δράστη οικονομικά, κοινωνικά ή όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής της.
- (19) Η ιδιότητα του θύματος θα πρέπει να αναγνωρίζεται σε πρόσωπο ασχέτως του εντοπισμού, της σύλληψης, της δίωξης ή της καταδίκης του δράστη και ασχέτως της οικογενειακής σχέσης μεταξύ τους. Μέλη της οικογένειας των θυμάτων ενδέχεται επίσης να βλάπτονται λόγω του εγκλήματος. Ειδικότερα, τα μέλη της οικογένειας προσώπου του οποίου ο θάνατος προκλήθηκε άμεσα από αξιόποινη πράξη ενδέχεται να βλάπτονται λόγω του εγκλήματος. Κατά συνέπεια, βάσει της παρούσας οδηγίας, αυτά τα μέλη της οικογένειας, που αποτελούν έμμεσα θύματα του εγκλήματος, θα πρέπει να τυγχάνουν προστασίας. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να θεσπίζουν διαδικασίες για τον περιορισμό του αριθμού των μελών της οικογένειας του θύματος που μπορούν να επωφελοούνται από τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Εφόσον το θύμα είναι παιδί, το ίδιο το παιδί ή, εκτός αν αυτό δεν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, ο δικαιούχος της γονικής μέριμνας εξ ονόματος του παιδιού θα πρέπει να δικαιούται να ασκεί τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις εθνικές διοικητικές διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για να διαπιστωθεί ότι ένα πρόσωπο είναι θύμα.
- (20) Ο ρόλος των θυμάτων στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης και η δυνατότητά τους να συμμετέχουν ενεργά στην ποινική διαδικασία ποικίλλουν στα κράτη μέλη, αναλόγως του εθνικού συστήματος, και καθορίζονται βάσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα κριτήρια: εάν το εθνικό σύστημα προβλέπει νομικό καθεστώς διαδίκου σε ποινική διαδικασία, εάν το θύμα υπέχει νομική υποχρέωση ή καλείται να συμμετάσχει ενεργά στην ποινική διαδικασία, επί παραδείγματι ως μάρτυρας, ή/και εάν το θύμα δικαιούται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να συμμετάσχει ενεργά στην ποινική διαδικασία και επιδιώκει την άσκηση του δικαιώματός του, όταν το εθνικό σύστημα δεν προβλέπει ότι τα θύματα έχουν νομικό καθεστώς διαδίκου στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίζουν ποιες από τις καταστάσεις αυτές ισχύουν για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, όταν υπάρχουν αναφορές στον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.
- (21) Οι πληροφορίες και συμβουλές που παρέχονται από τις αρμόδιες αρχές, τις υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων και αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να παρέχονται με διάφορα μέσα και υπό μορφή που να μπορεί να γίνει κατανοητή από το θύμα. Οι εν λόγω πληροφορίες και συμβουλές θα πρέπει να παρέχονται σε γλώσσα απλή και κατανοητή. Θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζεται ότι το ίδιο το θύμα μπορεί να γίνεται κατανοητό κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ως προς αυτό, θα πρέπει να εξετάζονται η γνώση της γλώσσας που χρησιμοποιείται για την παροχή πληροφοριών από μέρους των θυμάτων, η ηλικία τους, η ωριμότητά τους, οι πνευματικές και συναισθηματικές τους ικανότητες, η στοιχειώδης εκπαίδευση και κάθε νοητική ή σωματική τους βλάβη. Θα πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερος υπόψη οι δυσκολίες κατανόησης ή επικοινωνίας που μπορεί να οφείλονται σε κάποιου είδους αναπηρία, όπως προβλήματα ακοής ή όμιλίας. Κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες που περιορίζουν την ικανότητα του θύματος να μεταδίδει πληροφορίες.
- (22) Ο χρόνος υποβολής της καταγγελίας θα πρέπει, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, να θεωρείται ότι εμπίπτει στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις αυτεπάγγελτης κίνησης της ποινικής διαδικασίας από τις αρχές συνεπεία αξιόποινης πράξης κατά θύματος.
- (23) Πληροφορίες για την επιστροφή των εξόδων θα πρέπει να παρέχονται, από τη στιγμή της πρώτης επαφής με αρμόδια αρχή, επί παραδείγματι σε φυλλάδιο που περιλαμβάνει τους βασικούς όρους για την εν λόγω επιστροφή των εξόδων. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται, σε αυτό το πρώιμο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, να αποφασίσουν αν το εν λόγω θύμα πληροί τους όρους επιστροφής των εξόδων.

- (24) Όταν τα θύματα καταγγέλλουν έγκλημα, θα πρέπει να λαμβάνουν έγγραφη βεβαίωση της καταγγελίας τους από την αστυνομία, στην οποία αναφέρονται τα βασικά στοιχεία του εγκλήματος, όπως το είδος του εγκλήματος, ο χρόνος και ο τόπος τέλεσης και οποιαδήποτε φυσική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία. Η βεβαίωση αυτή θα πρέπει να αναφέρει αριθμό φακέλου και τον χρόνο και τόπο καταγγελίας του εγκλήματος, προκειμένου να χρησιμεύσει ενδεχομένως ως απόδειξη της καταγγελίας, επί παραδείγματι σε σχέση με ασφαλιστικές αξιώσεις.
- (25) Με την επιφύλαξη των κανόνων σχετικά με τις προθεσμίες παραγραφής, η καθυστερημένη καταγγελία αξιόποινης πράξης, λόγω φόβου αντιπαιών, ταπείνωσης ή στιγματισμού, δεν θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση βεβαίωσης της καταγγελίας του θύματος.
- (26) Κατά την παροχή πληροφοριών, θα πρέπει να δίδονται επαρκείς λεπτομέρειες, ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ότι είναι σε θέση να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Ως προς αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να παρέχονται πληροφορίες στο θύμα, ώστε να γνωρίζει την εκάστοτε κατάσταση κάθε διαδικασίας. Τούτο αφορά εξίσου πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να αποφασίσει κατά πόσο θα ζητήσει να επανεξετασθεί απόφαση μη δίωξης. Εάν δεν απαιτείται άλλως, θα πρέπει οι πληροφορίες που κοινοποιούνται στο θύμα να είναι δυνατόν να παρασχεθούν προφορικά ή γραπτά, μεταξύ άλλων με ηλεκτρονικά μέσα.
- (27) Οι πληροφορίες θα πρέπει να αποστέλλονται στο θύμα στην τελευταία γνωστή διεύθυνση αλληλογραφίας ή στα ηλεκτρονικά στοιχεία επικοινωνίας που έχουν δοθεί στην αρμόδια αρχή από το θύμα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, επί παραδείγματι λόγω του μεγάλου αριθμού θυμάτων σε μια υπόθεση, θα πρέπει να είναι δυνατόν να παρέχονται πληροφορίες μέσω του τύπου, μέσω της επίσημης ιστοσελίδας της αρμόδιας αρχής ή μέσω ανάλογου διαύλου επικοινωνίας.
- (28) Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες, όταν η αποκάλυψη των πληροφοριών θα μπορούσε να επηρεάσει τον ορθό χειρισμό μιας υπόθεσης ή να βλάψει συγκεκριμένη υπόθεση ή συγκεκριμένο πρόσωπο ή αν θεωρούν ότι τούτο αντιβαίνει στα ουσιαστικά συμφέροντα της εθνικής τους ασφάλειας.
- (29) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να μεριμνούν ώστε τα θύματα να λαμβάνουν ενημερωμένα στοιχεία επαφής προκειμένου να επικοινωνούν όσον αφορά την υπόθεσή τους, εκτός αν το θύμα έχει εκφράσει την επιθυμία να μη λαμβάνει τις πληροφορίες αυτές.
- (30) Η αναφορά σε «απόφαση», στο πλαίσιο του δικαιώματος ενημέρωσης, διερμηνείας και μετάφρασης θα πρέπει να ερμηνεύεται μόνο ως αναφορά στη διαπίστωση της ενοχής ή σε κατ' άλλο τρόπο περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Οι λόγοι της εν λόγω απόφασης θα πρέπει να γνωστοποιούνται στο θύμα μέσω αντιγράφου του εγγράφου το οποίο περιέχει την εν λόγω απόφαση ή μέσω σύντομης περίληψής τους.
- (31) Το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής δίκης συνεπεία καταγγελίας αξιόποινης πράξης κατά το θύματος θα πρέπει να ισχύει επίσης για την ενημέρωση σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής ακρόασης που αφορά έφεση ασκηθείσα κατά απόφασης στην υπόθεση.
- (32) Θα πρέπει να παρέχονται στα θύματα συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με την αποφυλάκιση ή την απόδραση του δράστη εφόσον έχουν εκφράσει σχετική επιθυμία, τουλάχιστον όταν υπάρχει ενδεχόμενος ή διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης των θυμάτων, εκτός εάν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών. Όταν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλους τους άλλους κινδύνους κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τις ενδεδειγμένες ενέργειες. Η αναφορά σε «διαπιστωμένο κίνδυνο βλάβης των θυμάτων» θα πρέπει να καλύπτει παράγοντες όπως η φύση ή η σοβαρότητα του εγκλήματος και ο κίνδυνος αντιπαιών. Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να ισχύει σε περιπτώσεις ησσόνων εγκλημάτων και επομένως όταν υπάρχει μικρή μόνο πιθανότητα βλάβης του θύματος.
- (33) Τα θύματα θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με οποιοδήποτε δικαίωμα έφεσης κατά απόφασης αποφυλάκισης του δράστη, εφόσον προβλέπεται το δικαίωμα αυτό στο εθνικό δίκαιο.
- (34) Δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης εκτός εάν τα θύματα μπορούν να εξηγήσουν προσηκόντως τις περιστάσεις του εγκλήματος και να καταθέσουν τη μαρτυρία τους κατά τρόπο κατανοητό για τις αρμόδιες αρχές. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ότι μπορούν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Συνεπώς θα πρέπει να προβλέπεται δωρεάν διερμηνεία κατά την εξέταση του θύματος και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενεργή συμμετοχή του στην ακροαματική διαδικασία, σύμφωνα με τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Όσον αφορά άλλες πτυχές της ποινικής διαδικασίας, η ανάγκη διερμηνείας και μετάφρασης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με συγκεκριμένα θέματα, τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, τη συμμετοχή του στη διαδικασία και τυχόν ειδικά δικαιώματα των οποίων απολαύει. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι αναγκαίο να παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης μόνο στον βαθμό που απαιτείται προκειμένου τα θύματα να ασκούν τα δικαιώματά τους.

- (35) Τα θύματα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να προσβάλλουν απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει ανάγκη διερμηνείας ή μετάφρασης, σύμφωνα με τις διαδικασίες του εθνικού δικαίου. Το δικαίωμα αυτό δεν συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν χωριστό μηχανισμό ή διαδικασία καταγγελιών για την προσβολή της εν λόγω απόφασης και δεν θα πρέπει να προκαλεί αδικαιολόγητη παράταση της ποινικής διαδικασίας. Θα αρκούσε μια επανεξέταση της απόφασης σύμφωνα με την υπάρχουσα εθνική διαδικασία.
- (36) Το γεγονός ότι το θύμα ομιλεί γλώσσα η οποία δεν είναι ευρέως διαδεδομένη δεν θα πρέπει να δικαιολογεί αφ' εαυτού την απόφαση ότι η διερμηνεία ή η μετάφραση θα προκαλούσε αδικαιολόγητη παράταση της ποινικής διαδικασίας.
- (37) Θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη από τη στιγμή που το θύμα είναι γνωστό στις αρμόδιες αρχές και καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά από τις διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με τις ανάγκες του θύματος και τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Η υποστήριξη θα πρέπει να παρέχεται με διάφορα μέσα, χωρίς υπερβολικές διατυπώσεις και με επαρκή γεωγραφική κατανομή ανά το κράτος μέλος, ώστε να δίδεται η δυνατότητα σε όλα τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες. Τα θύματα που έχουν υποστεί σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος θα μπορούσαν να χρειάζονται υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης.
- (38) Σε πρόσωπα που είναι εξαιρετικά ευάλωτα ή σε καταστάσεις κατά τις οποίες διατρέχουν ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο βλάβης, όπως πρόσωπα κατά των οποίων ασκείται κατ' επανάληψη βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, τα θύματα βίας λόγω φύλου ή πρόσωπα που έχουν πέσει θύματα άλλου είδους εγκλημάτων σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι ή κάτοικοι, θα πρέπει να παρέχεται ειδική υποστήριξη και νομική προστασία. Οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης θα πρέπει να βασίζονται σε ολοκληρωμένη και στοχευμένη προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη κυρίως τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων, τη σοβαρότητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της αξιόποινης πράξης, καθώς και τη σχέση ανάμεσα στα θύματα, τους δράστες, τα παιδιά και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον τους. Βασικό καθήκον των υπηρεσιών αυτών και του προσωπικού τους, που έχουν κεντρικό ρόλο στην υποστήριξη του θύματος ώστε να συνέλθει από τη βλάβη ή το τραύμα που έχει πιθανώς υποστεί από την αξιόποινη πράξη και να τις ξεπεράσει, θα πρέπει να είναι η ενημέρωση των θυμάτων σχετικά με τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία ώστε τα θύματα να μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις σε ενθαρρυντικό περιβάλλον που τα αντιμετωπίζει με αξιοπρέπεια, σεβασμό και ευαισθησία. Η υποστήριξη που θα πρέπει να παρέχεται από αυτές τις υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή προστασίας και ασφαλούς στέγης, την άμεση ιατρική υποστήριξη, την παραπομπή σε ιατρική και ιατροδικαστική εξέταση για αποδεικτικά στοιχεία σε περιπτώσεις βιασμού ή σεξουαλικής επίθεσης, την παροχή βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης ψυχολογικής υποστήριξης, μετατραυματικής περίθαλψης, νομικών συμβουλών, πρόσβασης σε υπηρεσίες συνηγορίας και ειδικών υπηρεσιών για τα παιδιά ως άμεσα ή έμμεσα θύματα.
- (39) Οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων δεν απαιτείται να παρέχουν οι ίδιες εκτενή ειδικευμένη και επαγγελματική εμπειρογνομosύνη. Οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων θα πρέπει να βοηθούν τα θύματα, εφόσον απαιτείται, να χρησιμοποιούν τις υπάρχουσες επαγγελματικές υπηρεσίες υποστήριξης, όπως ψυχολόγους.
- (40) Μολονότι η παροχή υποστήριξης δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή καταγγελίας όσον αφορά αξιόποινη πράξη από μέρους των θυμάτων σε αρμόδια αρχή, όπως στην αστυνομία, οι αρχές αυτές είναι συχνά οι πλέον κατάλληλες για να ενημερώσουν τα θύματα για τις δυνατότητες υποστήριξης. Για τον λόγο αυτό, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την παραπομπή των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, εξασφαλίζοντας κυρίως ότι οι απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων μπορούν να τηρούνται και όντως τηρούνται. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές.
- (41) Το δικαίωμα ακρόασης των θυμάτων θα πρέπει να θεωρείται ότι έχει ασκηθεί όταν τα θύματα έχουν τη δυνατότητα να καταθέσουν ή να δώσουν εξηγήσεις γραπτώς.
- (42) Το δικαίωμα ακρόασης των παιδιών θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία δεν θα πρέπει να αποκλείεται μόνο επειδή το θύμα είναι παιδί ή λόγω της ηλικίας του εν λόγω θύματος.
- (43) Το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης θα πρέπει να θεωρείται ότι αφορά αποφάσεις εισαγγελικών και ανακριτών ή αρχών επιβολής του νόμου, όπως αστυνομικών, αλλά όχι αποφάσεις δικαστηρίων. Η επανεξέταση της απόφασης μη άσκησης δίωξης θα πρέπει να διενεργείται από διαφορετικό πρόσωπο ή αρχή από αυτήν που εξέδωσε την αρχική απόφαση, εκτός εάν η αρχική απόφαση για τη μη άσκηση δίωξης εξεδόθη από την ανώτατη εισαγγελική αρχή, η απόφαση της οποίας δεν επιδέχεται επανεξέταση· στην περίπτωση αυτή, η επανεξέταση μπορεί να διενεργείται από την ίδια αρχή. Το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης δεν αφορά ειδικές διαδικασίες, όπως οι διαδικασίες κατά βουλευτών ή μελών της κυβέρνησης, όσον αφορά την άσκηση των επίσημων καθηκόντων τους.

- (44) Η απόφαση περάτωσης της ποινικής διαδικασίας, όπως μια απόφαση για τη μη άσκηση δίωξης, θα πρέπει να περιλαμβάνει περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εισαγγελέας αποφασίζει να αποσύρει τις κατηγορίες ή να περατώσει τη διαδικασία.
- (45) Η απόφαση του εισαγγελέα που έχει ως αποτέλεσμα εξωδικαστικό διακανονισμό και, ως εκ τούτου, την περάτωση της ποινικής διαδικασίας στερεί από τα θύματα το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης του εισαγγελέα για τη μη άσκηση δίωξης μόνο αν με τον εξωδικαστικό διακανονισμό επιβάλλεται προειδοποίηση ή υποχρέωση.
- (46) Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, όπως η διαμεσολάβηση μεταξύ θύματος και δράστη, οι ευρύτερες οικογενειακές συναντήσεις και οι κύκλοι καθορισμού της ποινής, μπορεί να ωφελήσουν σε μεγάλο βαθμό το θύμα, αλλά απαιτούν ορισμένες διασφαλίσεις προκειμένου να αποφευχθεί η δευτερογενής και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμός. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει επομένως να έχουν ως πρωταρχικό κριτήριο τα συμφέροντα και τις ανάγκες του θύματος, την αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη το θύμα και την πρόληψη άλλης βλάβης. Κατά την παραπομπή υπόθεσης στην αποκαταστατική δικαιοσύνη και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποκατάστασης της δικαιοσύνης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι παράγοντες όπως η φύση και η σοβαρότητα του εγκλήματος, ο βαθμός του τραύματος που έχει προκληθεί, η κατ' επανάληψη παραβίαση της σωματικής, σεξουαλικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας του θύματος, οι ανισορροπίες συσχέτισης δυνάμεων και η ηλικία, η ωριμότητα ή η νοητική ικανότητα του θύματος, οι οποίοι θα μπορούσαν να περιορίσουν ή να μειώσουν την ικανότητα του θύματος να κάνει συνειδητή επιλογή ή να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για το θύμα. Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει κατ' αρχήν, να έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, πλην αντίθετης συμφωνίας των διαδίκων ή εκτός αν προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση στο εθνικό δίκαιο λόγω υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος. Ορισμένοι παράγοντες, όπως απειλές ή οποιαδήποτε μορφή βίας που τελείται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να θεωρηθεί ότι πρέπει να γνωστοποιούνται για το κοινό συμφέρον.
- (47) Τα θύματα δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι θα υποβάλλονται σε έξοδα σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να επιστρέφουν μόνο τα αναγκαία έξοδα των θυμάτων σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ποινική διαδικασία και δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να επιστρέφουν τα δικαστικά έξοδα των θυμάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιβάλλουν όρους επιστροφής εξόδων στο εθνικό δίκαιο, όπως προθεσμίες για την αίτηση επιστροφής εξόδων, τυποποιημένους συντελεστές για τα έξοδα διατροφής και μετακίνησης και μέγιστα ημερήσια ποσά για απώλεια εσόδων. Το δικαίωμα επιστροφής εξόδων σε ποινική διαδικασία δεν θα πρέπει να γεννάται σε περίπτωση κατά την οποία το θύμα έχει δώσει κατάθεση σχετικά με αξιόποινη πράξη. Τα έξοδα θα πρέπει να καλύπτονται μόνο στον βαθμό που το θύμα υποχρεούται ή καλείται από τις αρμόδιες αρχές να παραστεί και να συμμετάσχει ενεργώς στην ποινική διαδικασία.
- (48) Τα αποδοτέα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν κατασχεθεί κατά την ποινική διαδικασία θα πρέπει να επιστρέφονται το ταχύτερο δυνατό στο θύμα του εγκλήματος, εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, όπως διαφορά σχετικά με την κυριότητα ή την κατοχή των περιουσιακών στοιχείων ή εάν είναι παράνομα τα ίδια τα περιουσιακά στοιχεία. Το δικαίωμα επιστροφής των περιουσιακών στοιχείων δεν θα πρέπει να θίγει τη νόμιμη φύλαξή τους για τους σκοπούς άλλων νομικών διαδικασιών.
- (49) Το δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη και η οικεία εφαρμοστέα διαδικασία θα πρέπει να ισχύουν και για τα θύματα που διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης.
- (50) Η υποχρέωση που θεσπίζεται στην παρούσα οδηγία όσον αφορά τη διαβίβαση των καταγγελιών δεν θα πρέπει να θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να κινούν διαδικασίες και δεν θίγει τους κανόνες περί σύγκρουσης δικαιοδοσίας που θεσπίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις (1).
- (51) Εφόσον το θύμα έχει εγκαταλείψει το έδαφος του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης, το εν λόγω κράτος μέλος δεν θα πρέπει να υποχρεούται πλέον να παρέχει συνδρομή, υποστήριξη και προστασία, εκτός αν αφορά άμεσα ποινική διαδικασία την οποία διεξάγει όσον αφορά την εν λόγω αξιόποινη πράξη, όπως ειδικά μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας. Το κράτος μέλος κατοικίας του θύματος θα πρέπει να παρέχει την αναγκαία βοήθεια, υποστήριξη και προστασία για την αποκατάσταση του θύματος.
- (52) Θα πρέπει να προβλέπονται μέτρα για τη διαφύλαξη της αξιοπρέπειας και την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και από εκφοβισμό, όπως ασφαλιστικά μέτρα, εντολές προστασίας ή περιοριστικά μέτρα.

(1) EE L 328 της 15.12.2009, σ. 42.

- (53) Ο κίνδυνος δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης από τον δράστη ή λόγω της συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία θα πρέπει να περιοριστεί με τη συντονισμένη διεξαγωγή της διαδικασίας και με σεβασμό, που επιτρέπει στα θύματα να αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τις αρχές. Η επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν ευκολότερη με παράλληλο περιορισμό των περιττών επαφών με το θύμα, επιτρέποντας, παραδείγματος χάριν, τη μαγνητοσκόπηση της εξέτασης και τη χρησιμοποίησή της κατά τη δικαστική διαδικασία. Για να αποφεύγεται η ταλαιπωρία του θύματος κατά τη δικαστική διαδικασία, ιδίως συνεπεία οπτικής επαφής με τον δράστη, την οικογένειά του, τους συνεργούς του ή το κοινό, οι επαγγελματίες του κλάδου θα πρέπει να διαθέτουν ευρύτατο φάσμα μέτρων. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να λάβουν, ιδίως στα κτίρια των δικαστηρίων και στα αστυνομικά τμήματα, εφικτά και πρακτικά μέτρα ώστε να εξοπλισθούν οι εγκαταστάσεις με χωριστές εισόδους και χώρους αναμονής για τα θύματα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάζουν, κατά το δυνατόν, τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ούτως ώστε να αποφεύγονται οι επαφές μεταξύ των δραστών και των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους, παραδείγματος χάριν κλητεύοντας τα θύματα και τους δράστες σε ακροάσεις σε διαφορετική ώρα.
- (54) Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του θύματος μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέσο για την αποτροπή δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης και μπορεί να επιτυγχάνεται με σειρά μέτρων που συμπεριλαμβάνουν τη μη κοινοποίηση ή την περιορισμένη κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα του θύματος και τον τόπο στον οποίο βρίσκεται. Η εν λόγω προστασία είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τα παιδιά θύματα και περιλαμβάνει τη μη κοινοποίηση του ονόματος του παιδιού. Ενδέχεται, ωστόσο, σε ορισμένες έκτακτες περιπτώσεις να είναι προς όφελος του παιδιού η αποκάλυψη ή ακόμη και η ευρεία διάδοση πληροφοριών, παραδείγματος χάριν σε περίπτωση απαγωγής παιδιού. Τα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους θα πρέπει πάντοτε να συνάδουν με το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης και στην ελευθερία έκφρασης, όπως αναγνωρίζονται στα άρθρα 6 και 10, αντίστοιχα, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.
- (55) Ορισμένα θύματα είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένα στον κίνδυνο δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης από τον δράστη κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Είναι δυνατόν ο κίνδυνος αυτός να οφείλεται στα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος στο είδος ή τη φύση του εγκλήματος και στις περιστάσεις τέλεσής του. Μόνο με την ταχύτερη δυνατή διεξαγωγή ατομικών αξιολογήσεων είναι δυνατόν να εντοπισθεί αποτελεσματικά ο εν λόγω κίνδυνος. Όλα τα θύματα θα πρέπει να υπάγονται σε τέτοια αξιολόγηση προκειμένου να καθορίζεται αν κινδυνεύουν να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση και ποια ειδικά μέτρα προστασίας απαιτούνται.
- (56) Στις ατομικές αξιολογήσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος όπως η ηλικία του, το φύλο και η ταυτότητα ή έκφραση του φύλου, η εθνότητα, η φυλή, η θρησκεία, ο γενετήσιος προσανατολισμός, η υγεία, η αναπηρία, το καθεστώς διαμονής, οι δυσκολίες επικοινωνίας, η σχέση με τον δράστη ή η εξάρτηση από αυτόν και η προηγούμενη εμπειρία από εγκληματικές πράξεις. Στις ατομικές αξιολογήσεις θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη και ο τύπος ή η φύση και η σοβαρότητα του εγκλήματος, όπως αν είναι έγκλημα μίσους, έγκλημα λόγω προκαταλήψεων ή διακρίσεων, σεξουαλική βία ή βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, όπου ο δράστης ήταν σε θέση ισχύος, το γεγονός ότι η κατοικία του θύματος βρίσκεται σε συνοικία με μεγάλη εγκληματικότητα ή στην οποία κυκλοφορούν συμμορίες ή το γεγονός ότι η χώρα καταγωγής του θύματος δεν είναι το κράτος μέλος όπου διαπράχθηκε το έγκλημα.
- (57) Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης, βίας λόγω φύλου ή εγκλημάτων μίσους και τα θύματα με αναπηρίες και τα παιδιά θύματα τείνουν να υφίστανται σε μεγάλο βαθμό δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Θα πρέπει να αξιολογείται με ιδιαίτερη προσοχή αν τα θύματα αυτά κινδυνεύουν να υποστούν τέτοια θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση και θα πρέπει να υπάρχει ισχυρό τεκμήριο ότι τα εν λόγω θύματα θα ωφεληθούν από τα ειδικά μέτρα προστασίας.
- (58) Τα θύματα τα οποία έχουν κριθεί ευάλωτα στον κίνδυνο δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης θα πρέπει να τυγχάνουν κατάλληλων μέτρων προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Η ακριβής φύση αυτών των μέτρων θα πρέπει να καθορίζεται μέσω της ατομικής αξιολόγησης, συνεκτιμώντας την επιθυμία του θύματος. Η εμφάνιση των μέτρων αυτών θα πρέπει να καθορίζεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου. Οι ανησυχίες και οι φόβοι των θυμάτων σε σχέση με τη διαδικασία θα πρέπει να αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα, προκειμένου να προσδιορισθεί κατά πόσο χρειάζονται κάποιο ειδικό μέτρο.
- (59) Λόγω άμεσων επιχειρησιακών αναγκών και περιορισμών, ενδέχεται να είναι αδύνατον να εξασφαλισθεί, για παράδειγμα, ότι η εξέταση του θύματος θα διενεργείται πάντα από τον ίδιο αστυνομικό· η ασθένεια, η άδεια μητρότητας ή η γονική άδεια αποτελούν παραδείγματα τέτοιων περιορισμών. Εκτός αυτού, οι ειδικοί χώροι που προορίζονται για την εξέταση των θυμάτων μπορεί να μην είναι διαθέσιμοι λόγω, για παράδειγμα, ανακαίνισης. Σε περίπτωση τέτοιων επιχειρησιακών ή πρακτικών περιορισμών, μπορεί να μην είναι δυνατό να προβλέπεται κατά περίπτωση ειδικό μέτρο που αποφασίστηκε μετά από ατομική αξιολόγηση.

- (60) Όταν, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, πρόκειται να ορισθεί κηδεμόνας ή εκπρόσωπος παιδιού, οι ρόλοι αυτοί μπορούν να αναλαμβάνονται από το ίδιο πρόσωπο ή από νομικό πρόσωπο, ίδρυμα ή αρχή.
- (61) Κάθε υπάλληλος που συμμετέχει σε ποινική διαδικασία ο οποίος ενδέχεται να έλθει σε προσωπική επαφή με θύματα θα πρέπει να έχει πρόσβαση και να λαμβάνει κατάλληλη αρχική και συνεχή εκπαίδευση, σε επίπεδο ανάλογο προς την επαφή τους με τα θύματα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τα θύματα και τις ανάγκες τους και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, ευαισθησία, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις. Τα πρόσωπα που ενδέχεται να συμμετέχουν στην ατομική αξιολόγηση για τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων αναγκών προστασίας του θύματος και να αξιολογούν την ανάγκη για ειδικά μέτρα προστασίας θα πρέπει να λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση για τη διενέργεια της αξιολόγησης αυτής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν παρόμοια εκπαίδευση για το προσωπικό της αστυνομίας και των δικαστηρίων. Θα πρέπει επίσης να προτείνεται η εκπαίδευση για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές και για τους επαγγελματίες του κλάδου παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στα θύματα ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Η εν λόγω απαίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης εκπαίδευση σχετικά με τις ειδικές υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων στις οποίες θα πρέπει να παραπέμπονται τα θύματα ή εξειδικευμένη κατάρτιση, όταν η εργασία τους έχει ως επίκεντρο θύματα με ειδικές ανάγκες, και ειδική ψυχολογική εκπαίδευση ανάλογα με την περίπτωση. Όπου απαιτείται, η εκπαίδευση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Οι δράσεις των κρατών μελών σχετικά με την εκπαίδευση θα πρέπει να συμπληρώνονται με κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σύμφωνα με τον οδικό χάρτη της Βουδαπέστης.
- (62) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να συνεργάζονται στενά με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συγκεκριμένα δε με τις αναγνωρισμένες και ενεργές μη κυβερνητικές οργανώσεις που βοηθούν τα θύματα εγκληματικών πράξεων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο πρωτοβουλιών για τη διαμόρφωση πολιτικών, εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, καθώς και στο πλαίσιο της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του αντικτύπου των μέτρων υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Για να αντιμετωπίζονται τα θύματα εγκληματικών πράξεων με την κατάλληλη βοήθεια και για να λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να εργάζονται με συντονισμένο τρόπο και να έχουν συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης - σε επίπεδο Ένωσης και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Θα πρέπει να παρέχεται βοήθεια στα θύματα ώστε να βρίσκουν και να απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές προκειμένου να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν την ανάπτυξη «μοναδικών σημείων πρόσβασης» ή «μονοαπειθυντικών θυρίδων», για την αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων όταν εμπλέκονται στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης λήψης πληροφοριών, βοήθειας, υποστήριξης, προστασίας και αποζημίωσης.
- (63) Προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευκολυνθεί η υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και να μπορέσουν τα θύματα να σπάσουν τον κύκλο της επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, είναι απαραίτητο τα θύματα να έχουν στη διάθεσή τους αξιόπιστες υπηρεσίες υποστήριξης και να είναι οι αρμόδιες αρχές διατεθειμένες να απαντήσουν στις καταγγελίες τους με σεβασμό, με ευαισθησία, με επαγγελματικό τρόπο και χωρίς διακρίσεις. Αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των θυμάτων στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών και να μειώσει τον αριθμό των μη καταγγελλόμενων εγκλημάτων. Οι επαγγελματίες του κλάδου οι οποίοι ως επί το πλείστον δέχονται καταγγελίες σχετικά με αξιόποινες πράξεις από μέρους των θυμάτων θα πρέπει να εκπαιδεύονται καταλλήλως για να διευκολύνουν την υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και θα πρέπει να απαιτούνται μέτρα για την υποβολή καταγγελιών από μέρους τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Θα πρέπει να είναι δυνατή η χρήση τεχνολογίας της επικοινωνίας, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, οι μαγνητοσκοπήσεις ή επιγραμμικά ηλεκτρονικά έντυπα για την υποβολή καταγγελιών.
- (64) Η συστηματική και κατάλληλη συλλογή στατιστικών δεδομένων αναγνωρίζεται ως βασικό στοιχείο της αποτελεσματικής χάραξης πολιτικών στον τομέα των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Προκειμένου να διευκολυνθεί η αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαβιβάζουν στην Επιτροπή τα συναφή στατιστικά δεδομένα που σχετίζονται με την εφαρμογή εθνικών διαδικασιών στα θύματα της εγκληματικότητας, περιλαμβανομένων τουλάχιστον του αριθμού, της φύσης και της σοβαρότητας των καταγγελλόμενων εγκλημάτων και, εφόσον τα δεδομένα αυτά είναι γνωστά και διαθέσιμα, του αριθμού και της ηλικίας και του φύλου των θυμάτων. Τα συναφή στατιστικά δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνουν δεδομένα τα οποία καταγράφουν οι δικαστικές αρχές και οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου και, κατά το μέτρο του δυνατού, διοικητικά δεδομένα που συγκεντρώνουν οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και οι δημόσιες και μη κυβερνητικές οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων ή οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης και άλλες οργανώσεις που ασχολούνται με τα θύματα της εγκληματικότητας. Τα δικαστικά δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα καταγγελλόμενα εγκλήματα, τον αριθμό των διερευνούμενων υποθέσεων και των προσώπων εναντίον των οποίων έχει ασκηθεί δίωξη και που έχουν καταδικαστεί. Τα διοικητικά δεδομένα ανά υπηρεσία μπορούν να περιλαμβάνουν, κατά το μέτρο του δυνατού, δεδομένα σχετικά με τον τρόπο χρήσης από τα θύματα των υπηρεσιών που παρέχονται από κυβερνητικούς φορείς και από δημόσιες και ιδιωτικές οργανώσεις υποστήριξης, όπως τον αριθμό των περιπτώσεων παραπομπής θυμάτων από την αστυνομία προς τις υπηρεσίες υποστήριξης και τον αριθμό των θυμάτων που ζητούν, λαμβάνουν ή δεν λαμβάνουν υποστήριξη ή αποκαταστατική δικαιοσύνη.
- (65) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην τροποποίηση και επέκταση των διατάξεων της απόφασης-πλαίσιου 2001/220/ΔΕΥ. Δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν είναι ουσιαστικές ως προς τον αριθμό και τη φύση τους, η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο θα πρέπει για λόγους σαφήνειας να αντικατασταθεί στο σύνολό της σε σχέση με τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας.

(66) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, σκοπός της είναι να προάγει το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, τη ζωή, τη σωματική και διανοητική ακεραιότητα, την ελευθερία και την ασφάλεια, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, την αρχή της ισότητας γυναικών και ανδρών, τα δικαιώματα του παιδιού, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες και το δικαίωμα αμερόληπτου δικαστηρίου.

(67) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η θέσπιση ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη μονομερώς, αλλά μπορεί αντιθέτως, λόγω της κλίμακας και των δυναμικών αποτελεσμάτων του, να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτού του στόχου.

(68) Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να προστατεύονται δυνάμει της απόφασης-πλασιού 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις⁽¹⁾ και σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, την οποία έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη.

(69) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει διατάξεις μεγαλύτερης εμβέλειας που περιλαμβάνονται σε άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης οι οποίες καλύπτουν με πιο στοχοποιημένο τρόπο τις ειδικές ανάγκες συγκεκριμένων κατηγοριών θυμάτων, όπως τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και παιδικής πορνογραφίας.

(70) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, τα εν λόγω κράτη μέλη κοινοποίησαν την επιθυμία τους να μετάσχουν στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

(71) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

(72) Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε γνωμοδότηση στις 17 Οκτωβρίου 2011⁽²⁾ βάσει του άρθρου 41 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽³⁾.

ΕΞΕΛΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σκοποί

1. Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας τυγχάνουν της δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας και είναι ικανά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένη, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση, σε κάθε επαφή με τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης ή μια αρμόδια αρχή, που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία ισχύουν για όλα τα θύματα χωρίς διακρίσεις, ασχέτως του καθεστώτος διαμονής τους.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί, πρωταρχικό κριτήριο κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού το οποίο θα αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση. Υιοθετείται προσέγγιση με ευαισθησία προς το παιδί, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία, τον βαθμό ωριμότητας, τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες του παιδιού. Το παιδί και ο ασκών την γονική ευθύνη ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπός του, εφόσον υπάρχει, ενημερώνονται για τυχόν μέτρα ή δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένα το παιδί.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) ως «θύμα» νοείται:

i) φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης ή της οικονομικής ζημίας, που προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη,

ii) τα μέλη της οικογένειας προσώπου ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη και τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου·

⁽¹⁾ ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 60.

⁽²⁾ ΕΕ C 35 της 9.2.2012, σ. 10.

⁽³⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

β) ως «μέλη της οικογένειας» νοούνται ο σύζυγος ή η σύζυγος, το πρόσωπο που ζει με το θύμα σε κοινό νοικοκυριό με στενή σχέση δεσμευσης σε σταθερή και συνεχή βάση, οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, τα αδέρφια και τα εξαρτώμενα από το θύμα πρόσωπα·

γ) ως «παιδί» νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών·

δ) ως «αποκαταστατική δικαιοσύνη» νοούνται οιοσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το θύμα και ο δράστης μπορούν, εφόσον δώσουν την ελεύθερη συναίνεσή τους, να συμμετάσχουν ενεργά στην επίλυση των ζητημάτων που απορρέουν από την αξιόποινη πράξη με τη βοήθεια αμερόληπτου τρίτου.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν διαδικασίες:

α) για να περιορίζουν τον αριθμό των μελών της οικογένειας που μπορούν να απολαύουν των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης, και

β) σε σχέση με την παράγραφο 1 στοιχείο α) σημείο ii), να καθορίζουν ποια μέλη της οικογένειας έχουν προτεραιότητα όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Άρθρο 3

Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθούν τα θύματα να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά, από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία τους με αρμόδια αρχή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, καθώς και να κατανοούν τις πληροφορίες που παρέχονται από την εν λόγω αρχή.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε στην επικοινωνία με τα θύματα να χρησιμοποιείται γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά. Στις επικοινωνίες αυτές λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναπηρίας η οποία ενδεχομένως θίγει την ικανότητα να κατανοεί ή να γίνεται κατανοητό.

3. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στα θύματα να συνοδεύονται από πρόσωπο της επιλογής τους κατά την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή, όταν, λόγω του αντικτύπου του εγκλήματος, το θύμα χρειάζεται βοήθεια για να κατανοήσει ή για να γίνει κατανοητό, εκτός αν αυτό αντιβαίνει στα συμφέροντα του θύματος ή εκτός αν βλάπτει την πορεία της διαδικασίας.

Άρθρο 4

Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στα θύματα οι ακόλουθες πληροφορίες, χωρίς περιττή καθυστέρηση, από την πρώτη τους επαφή με αρμόδια αρχή προκειμένου να είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία:

α) το είδος της υποστήριξης που μπορούν να λάβουν και από ποιον, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, βασικών πληροφοριών σχετικά με την πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, οποιαδήποτε ειδική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής βοήθειας, και εναλλακτική στέγαση·

β) οι διαδικασίες για την καταγγελία αξιόποινης πράξης και ο ρόλος τους στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών·

γ) ο τρόπος και οι όροι παροχής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προστασίας·

δ) ο τρόπος και οι όροι παροχής νομικών συμβουλών, νομικής συνδρομής και οποιουδήποτε άλλου είδους συμβουλών·

ε) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους μπορούν να λάβουν αποζημίωση·

στ) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους δικαιούνται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης·

ζ) εάν κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου της τέλεσης της αξιόποινης πράξης, τυχόν ειδικά μέτρα, διαδικασίες ή ρυθμίσεις που υπάρχουν στη διάθεσή τους για την προστασία των συμφερόντων τους στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η πρώτη επαφή με την αρμόδια αρχή·

η) οι διαθέσιμες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών σε περίπτωση που τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά από την αρμόδια αρχή·

θ) τα στοιχεία επαφής για λόγους επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή τους·

ι) οι διαθέσιμες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης·

ια) ο τρόπος και οι όροι επιστροφής των εξόδων της συμμετοχής τους στην ποινική διαδικασία.

2. Η έκταση ή ο βαθμός λεπτομέρειας των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και την προσωπική κατάσταση του θύματος και το είδος ή τη φύση του εγκλήματος. Μπορεί επίσης να παρέχονται πρόσθετες λεπτομέρειες σε μεταγενέστερα στάδια ανάλογα με τις ανάγκες του θύματος και τη χρησιμότητα, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, αυτών των λεπτομερειών.

Άρθρο 5

Δικαίωμα των θυμάτων κατά την υποβολή καταγγελίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό για κάθε επίσημη καταγγελία τους που υποβάλλεται από αυτά στην αρμόδια αρχή τους κράτους μέλους, στο οποίο αναφέρονται τα βασικά στοιχεία της σχετικής αξιόποινης πράξης.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που επιθυμούν να καταγγείλουν αξιόποινη πράξη και δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να είναι σε θέση να υποβάλλουν την καταγγελία σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή να λαμβάνουν την αναγκαία γλωσσική βοήθεια.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα τα οποία δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, δωρεάν μετάφραση του έγγραφου αποδεικτικού της καταγγελίας τους που προβλέπεται στην παράγραφο 1 σε γλώσσα την οποία κατανοούν.

Άρθρο 6

Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος του θύματος και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις πληροφορίες:

α) οποιαδήποτε απόφαση να μη συνεχισθεί ή να περατωθεί έρευνα ή να μην ασκηθεί δίωξη κατά του δράστη·

β) τον χρόνο και τόπο διεξαγωγής της δίκης και τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις πληροφορίες:

α) οποιαδήποτε οριστική απόφαση εκδοθείσα σε δίκη·

β) πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να γνωρίζει την πορεία της ποινικής διαδικασίας, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων στις οποίες ενδέχεται να διαταραχθεί η ομαλή διεξαγωγή της υπόθεσης από αυτήν την κοινοποίηση.

3. Οι πληροφορίες που παρέχονται δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο α) και της παραγράφου 2 στοιχείο α) περιλαμβάνουν τους λόγους ή σύντομη περιληψη των λόγων της εν λόγω απόφασης, εκτός αν πρόκειται για απόφαση ενόρκων ή απόφαση στην οποία οι λόγοι είναι εμπιστευτικοί, όπου οι λόγοι δεν παρέχονται βάσει του εθνικού δικαίου.

4. Η επιθυμία των θυμάτων να λάβουν ή όχι τις πληροφορίες δεσμεύει την αρμόδια αρχή, εκτός αν η παροχή των πληροφοριών είναι υποχρεωτική λόγω του δικαιώματος ενεργής συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στα θύματα να μεταβάλλουν ανά πάσα στιγμή την επιθυμία τους και κατόπιν λαμβάνουν υπόψη αυτή τη μεταβολή.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχεται στα θύματα η δυνατότητα να ενημερώνονται, χωρίς περιττή καθυστέρηση, για την αποφυλάκιση ή την απόδραση του προφυλακισθέντος, κατηγορουμένου ή καταδικασθέντος για αξιόποινη πράξη που τα αφορά. Επιπλέον, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα ενημερώνονται για τυχόν σχετικά μέτρα που αποφασίζονται για την προστασία τους σε περίπτωση αποφυλάκισης ή απόδρασης του δράστη.

6. Τα θύματα λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, τις πληροφορίες της παραγράφου 5 τουλάχιστον στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει ενδεχόμενος ή διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης αυτών, εκτός εάν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών.

Άρθρο 7

Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι στα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της οικείας ποινικής διαδικασίας παρέχεται, εφόσον το ζητήσουν, διερμηνεία, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, δωρεάν, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια κάθε εξέτασης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας ενώπιον των ανακριτικών και δικαστικών αρχών, περιλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, καθώς και διερμηνεία για την ενεργή συμμετοχή τους στην ακροαματική διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου και σε τυχόν αναγκαίες διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων.

2. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, επιτρέπεται η χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών όπως η τηλεδιάσκεψη, το τηλέφωνο ή το διαδίκτυο, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα είναι απαραίτητη προκειμένου τα θύματα να ασκούν δεόντως τα δικαιώματά τους ή να κατανοούν τη διαδικασία.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της σχετικής ποινικής διαδικασίας να λαμβάνουν, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, εφόσον το ζητήσουν, μεταφράσεις των πληροφοριών που είναι ουσιώδεις για την άσκηση των δικαιωμάτων τους κατά την ποινική διαδικασία σε γλώσσα που κατανοούν, δωρεάν, στον βαθμό που οι πληροφορίες αυτές τίθενται στη διάθεση των θυμάτων. Η μετάφραση τέτοιου είδους πληροφοριών, περιλαμβάνει τουλάχιστον κάθε απόφαση για την περάτωση της ποινικής διαδικασίας που αφορά την αξιόποινη πράξη η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και, κατόπιν αιτήσεώς τους, τους λόγους ή σύντομη περιληψη των λόγων της εν λόγω απόφασης, εκτός αν πρόκειται για απόφαση ενόρκων ή απόφαση στην οποία οι λόγοι είναι εμπιστευτικοί, όπου οι λόγοι δεν παρέχονται βάσει του εθνικού δικαίου.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα τα οποία δικαιούνται να ενημερώνονται ως προς τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1, στοιχείο β), και τα οποία δεν κατανοούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής, να λαμβάνουν μετάφραση των πληροφοριών που δικαιούνται, εφόσον το ζητήσουν.

5. Τα θύματα μπορούν να υποβάλλουν αιτιολογημένη αίτηση για τον χαρακτηρισμό εγγράφου ως ουσιόδου. Δεν υφίσταται απαίτηση μετάφρασης χωρίων ουσιωδών εγγράφων τα οποία δεν συμβάλλουν στην ενεργή συμμετοχή των θυμάτων στην ποινική διαδικασία.

6. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 3, η έγγραφη μετάφραση μπορεί να αντικατασταθεί από προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη των ουσιωδών εγγράφων, υπό τον όρο ότι αυτή η προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη δεν επηρεάζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

7. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή να αξιολογεί αν τα θύματα χρειάζονται διερμηνεία ή μετάφραση όπως προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 3. Τα θύματα μπορούν να προσβάλλουν απόφαση για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης. Οι δικονομικοί κανόνες για τέτοια προσβολή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

8. Η διερμηνεία και η μετάφραση, καθώς και η τυχόν εξέταση προσβολής απόφασης για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν καθυστερεί αδικαιολόγητα την ποινική διαδικασία.

Άρθρο 8

Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα ανάλογα με τις ανάγκες τους να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν και εμπιστευτικές υπηρεσίες υποστήριξης οι οποίες ενεργούν προς το συμφέρον των θυμάτων πριν, κατά και, για εύλογο χρονικό διάστημα, μετά την ποινική διαδικασία. Τα μέλη της οικογένειας έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, ανάλογα με τις ανάγκες τους και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της αξιόποινης πράξης που διεπράχθη εις βάρος του θύματος.

2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή των θυμάτων, από την αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε η καταγγελία και από άλλες σχετικές οντότητες, σε υπηρεσίες υποστήριξης.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την πρόβλεψη δωρεάν και εμπιστευτικών υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης πέραν των υπη-

ρεσιών γενικής υποστήριξης των θυμάτων ή ως αναπόσπαστο τμήμα τους ή επιτρέποντας στις οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων να απευθύνονται σε υπάρχουσες εξειδικευμένες οντότητες που παρέχουν ειδική υποστήριξη. Τα θύματα και τα μέλη της οικογένειάς τους έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες ανάλογα με τις ειδικές τους ανάγκες, όσον αφορά δε τα μέλη της οικογένειας, ανάλογα και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της εγκληματικής πράξης που διεπράχθη εις βάρος του θύματος.

4. Οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης μπορούν να συγκροτούνται ως δημόσιες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις και να οργανώνονται σε επαγγελματική ή σε εθελοντική βάση.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να μην εξαρτάται από την επίσημη καταγγελία αξιόποινης πράξης σε αρμόδια αρχή από το θύμα.

Άρθρο 9

Υποστήριξη από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

1. Οι κατά το άρθρο 8 παράγραφος 1 υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων παρέχουν τουλάχιστον:

α) πληροφορίες, συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των θυμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την πρόσβαση σε εθνικά συστήματα αποζημίωσης για ζημιές από αξιόποινη πράξη και όσον αφορά τον ρόλο των θυμάτων στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας για συμμετοχή στη δίκη·

β) πληροφορίες σχετικά με τις υπάρχουσες σχετικές υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης ή άμεση παραπομπή σε αυτές·

γ) συναισθηματική και, εφόσον υπάρχει, ψυχολογική υποστήριξη·

δ) συμβουλές σχετικά με οικονομικά και πρακτικά θέματα που ανακύπτουν από το έγκλημα·

ε) εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, συμβουλές σχετικά με τον κίνδυνο και την αποτροπή δευτερογενούς και περαιτέρω θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης.

2. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος.

3. Εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης του άρθρου 8 παράγραφος 3 αναπτύσσουν και παρέχουν τουλάχιστον τα εξής:

- α) κέντρα υποδοχής ή άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγαση για θύματα που χρειάζονται ασφαλή τόπο παραμονής λόγω άμεσου κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης·
- β) στοχευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη για τα θύματα με ειδικές ανάγκες, όπως είναι τα θύματα σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένης της μετατραυματικής υποστήριξης και συμβουλευτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 10

Δικαίωμα ακρόασης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να δύνανται να έχουν το δικαίωμα ακρόασης κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και να μπορούν να προσκομίζουν αποδεικτικά στοιχεία. Κατά την ακρόαση παιδιού θύματος λαμβάνονται δεόντως υπόψη η ηλικία και η ωριμότητα του παιδιού.

2. Οι δικονομικοί κανόνες σχετικά με την ακρόαση των θυμάτων κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας και την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 11

Δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, να έχουν το δικαίωμα να ζητούν επανεξέταση της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη. Οι δικονομικοί κανόνες της επανεξέτασης αυτής καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ο ρόλος του θύματος στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης καθορίζεται μόνο αφού ληφθεί απόφαση για τη δίωξη του δράστη, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τουλάχιστον τα θύματα σοβαρών αδικημάτων να έχουν το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη. Οι δικονομικοί κανόνες της επανεξέτασης αυτής καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν, καθώς και να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να αποφασίσουν αν θα ζητήσουν να επανεξετασθεί η απόφαση μη άσκησης δίωξης εφόσον το ζητήσουν.

4. Όταν η απόφαση μη άσκησης δίωξης λαμβάνεται από την ανώτατη εισαγγελική αρχή, της οποίας η απόφαση δεν επιδέχεται επανεξέταση βάσει του εθνικού δικαίου, η επανεξέταση δύναται να διενεργηθεί από την ίδια αρχή.

5. Οι παράγραφοι 1, 3 και 4 δεν εφαρμόζονται όταν η απόφαση του εισαγγελέα να μην ασκήσει ποινική δίωξη συνεπάγεται εξωδικαστικό διακανονισμό, εφόσον η δυνατότητα αυτή παρέχεται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 12

Δικαίωμα διασφαλίσεων στο πλαίσιο υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την προφύλαξη του θύματος από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και από εκφοβισμό, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται κατά την παροχή ενδεχόμενων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Με τα μέτρα αυτά διασφαλίζεται ότι τα θύματα που επιλέγουν να συμμετάσχουν σε διαδικασία αποκαταστατικής δικαιοσύνης έχουν πρόσβαση σε ασφαλείς και αρμόδιες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, υπό τις ακόλουθες τουλάχιστον προϋποθέσεις:

α) οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης χρησιμοποιούνται μόνο αν είναι προς το συμφέρον του θύματος, με την επιφύλαξη τυχόν ζητημάτων ασφαλείας, και βασίζονται στην ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του θύματος η οποία μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή·

β) προτού συμφωνήσει να συμμετάσχει στη διαδικασία αποκαταστατικής δικαιοσύνης, το θύμα λαμβάνει πλήρεις και αντικειμενικές πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και την πιθανή έκβαση της εν λόγω διαδικασίας, καθώς και σχετικά με τις διαδικασίες ελέγχου της εφαρμογής ενδεχόμενης συμφωνίας·

γ) ο δράστης πρέπει να έχει αναγνωρίσει τα βασικά περιστατικά της υπόθεσης·

δ) κάθε συμφωνία συνάπτεται εκουσίως και μπορεί να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μεταγενέστερη ποινική διαδικασία·

ε) οι συνομιλίες στις διαδικασίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης που δεν διεξάγονται δημοσίως είναι εμπιστευτικές και δεν δημοσιοποιούνται στη συνέχεια, εκτός αν συμφωνούν τα μέρη ή αν απαιτείται από το εθνικό δίκαιο λόγω υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος.

2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή υποθέσεων, όπως ενδείκνυται σε υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση διαδικασιών ή κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τους όρους της εν λόγω παραπομπής.

Άρθρο 13

Δικαίωμα νομικής συνδρομής

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε νομική συνδρομή όταν έχουν την ιδιότητα διαδίκου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους τα θύματα δικαιούνται πρόσβαση σε νομική συνδρομή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 14

Δικαίωμα επιστροφής των εξόδων

Τα κράτη μέλη παρέχουν στα θύματα που συμμετέχουν σε ποινική διαδικασία τη δυνατότητα επιστροφής των εξόδων τα οποία πραγματοποίησαν λόγω της ενεργής συμμετοχής τους σε ποινική διαδικασία, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους τα θύματα δικαιούνται επιστροφή των εξόδων τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 15

Δικαίωμα επιστροφής περιουσιακών στοιχείων

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, μετά από απόφαση αρμόδιας αρχής, τα αποδοτέα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία να επιστρέφονται αμελλητί στα θύματα, εκτός εάν απαιτείται για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους επιστρέφονται τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στα θύματα καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 16

Δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν το δικαίωμα να ζητούν, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, την έκδοση απόφασης για την αποζημίωσή τους από μέρους του δράστη, εντός εύλογης προθεσμίας, εκτός εάν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η σχετική απόφαση λαμβάνεται στο πλαίσιο άλλης νομικής διαδικασίας.

2. Τα κράτη μέλη προωθούν μέτρα ώστε να ενθαρρύνεται η παροχή επαρκούς αποζημίωσης στο θύμα από μέρους του δράστη.

Άρθρο 17

Δικαιώματα θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές τους να μπορούν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να μειώσουν τις δυσκολίες που ανακύπτουν όταν το θύμα κατοικεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της τέλεσης της αξιόποινης πράξης, ιδίως όσον αφορά την οργάνωση της διαδικασίας. Για τον λόγο αυτό, οι αρχές του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης είναι, ιδίως, σε θέση:

- α) να λαμβάνουν κατάθεση του θύματος αμέσως μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή·
- β) να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερο τις διατάξεις περί εικονοτηλεδιάσκεψης και τηλεφωνικής διάσκεψης που προβλέπονται στη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Μαΐου 2000 ⁽¹⁾ για την ακρόαση θυμάτων που κατοικούν στο εξωτερικό.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα αξιόποινης πράξης που τελέστηκε σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της κατοικίας τους να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελία στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους κατοικίας τους, εάν αδυνατούν να το πράξουν στο κράτος μέλος τέλεσης της αξιόποινης πράξης ή, σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος κατά την έννοια του εθνικού δικαίου του εν λόγω κράτους μέλους, εάν δεν επιθυμούν να το πράξουν.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε από το θύμα η καταγγελία να τη διαβιβάζει αμελλητί στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους όπου τελέστηκε η αξιόποινη πράξη, εφόσον δεν έχει ασκηθεί από το κράτος μέλος όπου κατατέθηκε η καταγγελία η αρμοδιότητα να κινηθεί διαδικασίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 18

Δικαίωμα προστασίας

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να προβλέπονται μέτρα για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμό, καθώς και από τους κινδύνους ψυχικής, συναισθηματικής ή ψυχολογικής βλάβης, και για την προστασία της αξιοπρέπειας των θυμάτων κατά τη διάρκεια της εξέτασης ή της κατάθεσής τους. Εφόσον απαιτείται, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν επίσης διαδικασίες καθιερωμένες από το εθνικό δίκαιο για τη σωματική προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους.

Άρθρο 19

Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των θυμάτων και, εφόσον απαιτείται, των μελών της οικογένειάς τους και του δράστη στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας, εκτός εάν η επαφή αυτή απαιτείται από την ποινική διαδικασία.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στον σχεδιασμό νέων δικαστικών κτηρίων περιλαμβάνονται χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα.

Άρθρο 20

Δικαίωμα προστασίας των θυμάτων κατά την ποινική έρευνα

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας:

- α) η εξέταση των θυμάτων πραγματοποιείται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή·
- β) ο αριθμός των εξετάσεων των θυμάτων περιορίζεται στο ελάχιστο και οι εξετάσεις διεξάγονται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας·

⁽¹⁾ EE C 197 της 12.7.2000, σ. 3.

- γ) τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους και από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει ληφθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με ένα ή και τα δύο αυτά πρόσωπα·
- δ) οι ιατρικές εξετάσεις περιορίζονται στο ελάχιστο και διενεργούνται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 21

Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να λαμβάνουν, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών χαρακτηριστικών του θύματος που λαμβάνονται υπόψη κατά την ατομική αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 22, και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους. Τα κράτη μέλη μεριμνούν επιπλέον ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να λαμβάνουν κάθε νόμιμο μέτρο για την αποφυγή της διάδοσης οιασδήποτε πληροφορίας που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναγνώριση παιδιού θύματος.
2. Προκειμένου να προστατευθούν η ιδιωτική ζωή, η προσωπική ακεραιότητα και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων, τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο του σεβασμού της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης και της ελευθερίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της πολυφωνίας τους, ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να λαμβάνουν μέτρα αυτορρύθμισης.

Άρθρο 22

Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διενεργείται εγκαίρως ατομική αξιολόγηση των θυμάτων, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας και για να αποφασίζεται αν και σε ποιο βαθμό τα θύματα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικά μέτρα κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, όπως προβλέπεται στα άρθρα 23 και 24, λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση.
2. Στην ατομική αξιολόγηση λαμβάνονται κυρίως υπόψη:
- α) τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος·
- β) το είδος ή η φύση του εγκλήματος και
- γ) οι περιστάσεις του εγκλήματος.
3. Στο πλαίσιο της ατομικής αξιολόγησης τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα θύματα που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος, στα θύματα εγκλήματος που οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις, που θα μπορούσε, ιδίως, να σχετίζεται με τα προσωπικά χαρακτηρι-

στικά τους, και στα θύματα τα οποία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω της σχέσης τους με τον δράστη ή της εξάρτησής τους από αυτόν, ιδίως τα θύματα τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, εμπορίας ανθρώπων, βίας λόγω φύλου, βίας στο πλαίσιο στενής σχέσης, σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης ή εγκλήματος μίσους και στα θύματα με αναπηρίες.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τεκμαίρεται ότι τα παιδιά θύματα έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Για να καθορισθεί αν και σε ποιο βαθμό θα επωφελούνταν από τα ειδικά μέτρα των άρθρων 23 και 24, τα παιδιά θύματα υποβάλλονται σε ατομική αξιολόγηση κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

5. Η έκταση της ατομικής αξιολόγησης μπορεί να προσαρμοσθεί ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος και τον βαθμό της προφανούς βλάβης που υπέστη το θύμα.

6. Η εν λόγω ατομική αξιολόγηση διενεργείται με τη στενή συμμετοχή των θυμάτων και λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες τους, μεταξύ άλλων στην περίπτωση που δεν επιθυμούν τη λήψη των ειδικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 23 και 24.

7. Αν οι περιστάσεις που αποτελούν την βάση μιας ατομικής αξιολόγησης έχουν μεταβληθεί σημαντικά, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Θύματος·

Δικαίωμα προστασίας θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που επωφελούνται ειδικών μέτρων τα οποία αποφασίζονται μετά από τη διενέργεια ατομικής αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 να μπορούν να επωφελούνται από τα μέτρα των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου. Ειδικό μέτρο που αποφασίστηκε μετά από ατομική αξιολόγηση δεν εφαρμόζεται, εάν επιχειρησιακοί ή πρακτικοί περιορισμοί καθιστούν τούτο αδύνατο ή όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη εξέτασης του θύματος και η παράλειψη εξέτασής του θα μπορούσε να βλάψει το θύμα ή άλλο πρόσωπο ή να θίξει την πορεία της διαδικασίας.
2. Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:
- α) το θύμα εξετάζεται σε χώρους που έχουν σχεδιασθεί ή προσαρμοσθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό·
- β) η εξέταση του θύματος διεξάγεται από επαγγελματίες εκπαιδευμένους για τον σκοπό αυτό ή με τη βοήθειά τους·

- γ) κάθε εξέταση του θύματος διεξάγεται από τα ίδια πρόσωπα, εκτός αν αυτό αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης·
- δ) κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η πορεία της ποινικής διαδικασίας.

3. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

- α) μέτρα προκειμένου να αποφεύγεται κάθε οπτική επαφή μεταξύ θυμάτων και δραστών, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της κατάθεσης, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων μέσων όπως τεχνολογία των επικοινωνιών·
- β) μέτρα για να εξασφαλισθεί ότι το θύμα μπορεί να συμμετέχει στην ακροαματική διαδικασία στην αίθουσα του δικαστηρίου χωρίς να είναι παρόν, κυρίως με τη χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών·
- γ) μέτρα για να αποφεύγονται οι άσκοπες ερωτήσεις σχετικά με την ιδιωτική ζωή του θύματος που δεν έχουν σχέση με την αξιόποινη πράξη και
- δ) μέτρα που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας κεκλεισμένων των θυρών.

Άρθρο 24

Δικαίωμα προστασίας των παιδιών θυμάτων κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Εκτός από τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 23, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί:
- α) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας, κάθε εξέταση του παιδιού θύματος να μπορεί να καταγράφεται οπτικοακουστικά και οι μαγνητοσκοπημένες αυτές εξετάσεις να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία κατά τη ποινική διαδικασία·
- β) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας και της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με τον ρόλο των θυμάτων στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, οι αρμόδιες αρχές να διορίζουν ειδικό εκπρόσωπο του παιδιού θύματος, όταν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας αποκλείονται από την εκπροσώπηση του παιδιού θύματος λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού θύματος ή στην περίπτωση που το παιδί θύμα είναι ασυνόδευτο ή ζει χωριστά από την οικογένειά του·
- γ) όταν το παιδί θύμα δικαιούται συνήγορο, δικαιούται να έχει νομικές συμβουλές και νομικό εκπρόσωπο, ο οποίος ενεργεί εξ ονόματός του, σε διαδικασίες όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να

υπάρξει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του παιδιού θύματος και των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

Οι δικονομικοί κανόνες για τις μαγνητοσκοπήσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) και τη χρήση τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν η ηλικία του θύματος είναι αβέβαιη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι πρόκειται για παιδί, τεκμαίρεται ότι το θύμα είναι παιδί για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25

Εκπαίδευση των επαγγελματιών του κλάδου

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι υπάλληλοι που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με θύματα, όπως το προσωπικό της αστυνομίας και το προσωπικό των δικαστηρίων, να λαμβάνουν γενική και ειδική εκπαίδευση, επιπέδου ανάλογου με τις επαφές που έχουν με τα θύματα, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν ως προς τις ανάγκες των θυμάτων και να μπορούν να αντιμετωπίζουν τα θύματα με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματισμό.
2. Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στην Ένωση, τα κράτη μέλη ζητούν από τους αρμοδίους για την εκπαίδευση των δικαστών και εισαγγελέων που ασχολούνται με ποινικές διαδικασίες να παρέχουν γενική και ειδική εκπαίδευση, ώστε να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των δικαστών και των εισαγγελέων ως προς τις ανάγκες των θυμάτων.
3. Με τη δέουσα επιφύλαξη της ανεξαρτησίας του νομικού επαγγέλματος, τα κράτη μέλη προτείνουν να παρέχεται γενική και ειδική εκπαίδευση στους δικηγόρους από τους αρμοδίους φορείς εκπαίδευσης των δικηγόρων για να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των δικηγόρων ως προς τις ανάγκες των θυμάτων.
4. Μέσω των δημόσιων υπηρεσιών ή της χρηματοδότησης οργάνωσης υποστήριξης των θυμάτων, τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν πρωτοβουλίες ούτως ώστε όσοι παρέχουν υποστήριξη στα θύματα και οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης να λαμβάνουν κατάλληλη εκπαίδευση επιπέδου ανάλογου με τις επαφές τους με τα θύματα και να τηρούν τα επαγγελματικά πρότυπα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματικό τρόπο.
5. Ανάλογα με τα προβλεπόμενα καθήκοντα και τη φύση και το επίπεδο της επαφής του επαγγελματία του κλάδου με τα θύματα, σκοπός της εκπαίδευσης είναι να αποκτήσει ο επαγγελματίας του κλάδου τη δυνατότητα να αναγνωρίζει τα θύματα και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις.

Άρθρο 26

Συνεργασία και συντονισμός των υπηρεσιών

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών προς βελτίωση της πρόσβασης των θυμάτων στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία και στο εθνικό δίκαιο. Η συνεργασία αυτή αφορά τουλάχιστον τα εξής:

- α) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών·
- β) διαβούλευση σε ατομικές υποθέσεις και
- γ) συνδρομή προς τα ευρωπαϊκά δίκτυα που ασχολούνται με θέματα τα οποία αφορούν άμεσα τα δικαιώματα των θυμάτων.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, μεταξύ άλλων και μέσω του διαδικτύου, ώστε να αυξηθεί η επίγνωση των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, να μειωθεί ο κίνδυνος θυματοποίησης και να ελαχιστοποιηθούν ο αντίκτυπος του εγκλήματος και οι κίνδυνοι δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης, με στόχο ιδίως ομάδες κινδύνου όπως τα παιδιά και τα θύματα βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, εφόσον ενδείκνυται σε συνεργασία με τις οικείες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 27

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία έως τις 16 Νοεμβρίου 2015.

2. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτήν κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της εν λόγω παραπομπής αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 28

Παροχή δεδομένων και στατιστικών στοιχείων

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή έως τις 16 Νοεμβρίου 2017 και εν συνεχεία ανά τριετία τα διαθέσιμα δεδομένα που

καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα τα οποία θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 29

Έκθεση

Η Επιτροπή, έως τις 16 Νοεμβρίου 2017, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση στην οποία αξιολογείται το κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία, περιλαμβανομένης της περιγραφής της δράσης που αναλήφθηκε δυνάμει των άρθρων 8, 9 και 23, συνοδευόμενη, αν χρειάζεται, από νομοθετικές προτάσεις.

Άρθρο 30

Αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσου 2001/220/ΔΕΥ

Η απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ αντικαθίσταται από την παρούσα οδηγία όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών ως προς τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, οι παραπομπές στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο θεωρούνται παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 31

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 32

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Στρασβούργο, 25 Οκτωβρίου 2012.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. SCHULZ

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. Δ. ΜΑΥΡΟΠΙΑΝΝΗΣ

ΟΔΗΓΙΑ 2012/30/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 25ης Οκτωβρίου 2012

περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 54 δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες όσον αφορά τη σύσταση ανώνυμων εταιρειών και τη διατήρηση και τις μεταβολές του κεφαλαίου τους

(Αναδιατύπωση)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 50 παράγραφος 1 και παράγραφος 22 στοιχείο ζ)

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η δεύτερη οδηγία 77/91/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 54 δεύτερη παράγραφος της Συνθήκης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες όσον αφορά την σύσταση της ανώνυμου εταιρείας και τη διατήρηση και τις μεταβολές του κεφαλαίου της ⁽³⁾, έχει τροποποιηθεί κατ' επανάληψη ⁽⁴⁾ και ουσιαδώς. Επ' ευκαιρία νέων τροποποιήσεων, είναι σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας, η αναδιατύπωση της εν λόγω οδηγίας.

⁽¹⁾ ΕΕ C 132 της 3.5.2011, σ. 113.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2011 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 10ης Οκτωβρίου 2012.

⁽³⁾ ΕΕ L 26 της 31.1.1977, σ. 1. Σημείωση: Ο τίτλος της οδηγίας 77/91/ΕΟΚ έχει προσαρμοστεί προκειμένου να ληφθεί υπόψη η επαναρρύθμιση των άρθρων της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης της Λισαβόνας. Αρχικά, η αναφορά γινόταν στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 58 της Συνθήκης.

⁽⁴⁾ Βλ. παράρτημα II μέρος Α.

(2) Ο συντονισμός, που προβλέπεται από το άρθρο 50 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) της Συνθήκης και το γενικό πρόγραμμα για την κατάργηση των περιορισμών στην ελευθερία εγκαταστάσεως, που άρχισε με την πρώτη οδηγία 68/151/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1968, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 58 δεύτερη παράγραφος της Συνθήκης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες ⁽⁵⁾, είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τις ανώνυμες εταιρείες, διότι οι δραστηριότητές τους διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στην οικονομία των κρατών μελών και επεκτείνονται συχνά πέρα από τα όρια του εθνικού εδάφους τους.

(3) Για να εξασφαλισθεί μια ελάχιστη ισοδύναμη προστασία τόσο των μετόχων όσο και των πιστωτών των εταιρειών αυτών, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εναρμονισθούν οι εθνικές διατάξεις, που αφορούν τη σύστασή τους και τη διατήρηση, την αύξηση και τη μείωση του κεφαλαίου τους.

(4) Στην Ένωση, το καταστατικό ή η συστατική πράξη ανώνυμης εταιρείας πρέπει να επιτρέπουν σε κάθε ενδιαφερόμενο να γνωρίζει τα κύρια χαρακτηριστικά της εταιρίας αυτής, ιδίως δε την ακριβή σύνθεση του κεφαλαίου της.

(5) Είναι απαραίτητες ενωσιακές διατάξεις σχετικά με τη διατήρηση του κεφαλαίου που συνιστά τηνεγγύηση των πιστωτών, ιδίως απαγορεύοντας τη μείωσή του με αδικαιολόγητες διανομές στους μετόχους και περιορίζοντας τη δυνατότητα της εταιρίας να αποκτή δικές της μετοχές.

(6) Οι περιορισμοί ως προς την απόκτηση ιδίων μετοχών θα πρέπει να εφαρμόζονται όχι μόνο στην απόκτηση εκ μέρους της ίδιας της εταιρείας αλλά και στην απόκτηση εκ μέρους προσώπου που ενεργεί ιδίω ονόματι αλλά για λογαριασμό αυτής της εταιρείας.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 65 της 14.3.1968, σ. 8.

- (7) Προκειμένου μια ανώνυμη εταιρεία να μη μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλη εταιρεία στην οποία διαθέτει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου ή στην οποία μπορεί να ασκήσει δεσπόζουσα επιρροή, ώστε να προβεί σε τέτοιες αποκτήσεις χωρίς να τηρήσει τους περιορισμούς που προβλέπονται σχετικά, είναι σκόπιμο να επεκταθεί το καθεστώς που ισχύει για την απόκτηση από μια εταιρεία δικών της μετοχών στις σημαντικότερες και συνηθέστερες περιπτώσεις απόκτησης μετοχών από αυτή την άλλη εταιρεία. Το ίδιο καθεστώς θα πρέπει να καλύπτει την ανάληψη μετοχών της ανώνυμης εταιρείας.
- (8) Προκειμένου να αποφευχθεί η καταστρατήγηση της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να καλύπτονται από το καθεστώς που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 7 και οι εταιρείες στις οποίες εφαρμόζεται η οδηγία 2009/101/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 54 δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες⁽¹⁾, καθώς και οι εταιρείες οι οποίες υπόκεινται στο δικαίωμα τρίτης χώρας και έχουν ανάλογη νομική μορφή.
- (9) Όταν μεταξύ της ανώνυμης εταιρείας και της άλλης εταιρείας, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 7, υπάρχει έμμεση μόνο σχέση, πρέπει να γίνουν ελαστικότερες οι διατάξεις που εφαρμόζονται όταν η σχέση αυτή είναι άμεση, και να προβλεφθεί η αναστολή των δικαιωμάτων ψήφου ως στοιχειώδες μέτρο προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παρούσας οδηγίας.
- (10) Είναι, εξάλλου, δικαιολογημένο να εξαιρεθούν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ειδικός χαρακτήρας μιας επαγγελματικής δραστηριότητας αποκλείει τη διακύβευση της επίτευξης των στόχων της παρούσας οδηγίας.
- (11) Είναι αναγκαίο, εν όψει των στόχων που προβλέπονται από το άρθρο 50 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) της Συνθήκης, οι νομοθεσίες των κρατών μελών, κατά τις αυξήσεις και τις μειώσεις του κεφαλαίου, να εξασφαλίζουν την τήρηση και να εναρμονίζουν την εφαρμογή των αρχών που εγγυώνται ίση μεταχείριση των μετόχων που έχουν την ίδια θέση και την προστασία των δικαιούχων απαιτήσεων, που υπήρχαν σε χρόνο προγενέστερο της αποφάσεως περί μείωσης.
- (12) Για να ενισχυθεί η ομοιόμορφη προστασία των πιστωτών σε όλα τα κράτη μέλη, οι πιστωτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προσφεύγουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε δικαστικές ή διοικητικές διαδικασίες όταν διακυβεύεται η ικανοποίηση των απαιτήσεών τους λόγω μείωσης του κεφαλαίου μιας ανώνυμης εταιρείας.
- (13) Για να εξασφαλισθεί η αποφυγή τυχόν κατάχρησης της αγοράς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τις διατάξεις της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς)⁽²⁾, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2273/2003 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 2003, για την εφαρμογή της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαλλαγές που προβλέπονται για τα προγράμματα επαναγοράς και τις πράξεις σταθεροποίησης χρηματοπιστωτικών μέσων⁽³⁾, και την οδηγία 2004/72/ΕΚ της Επιτροπής, της 29ης Απριλίου 2004, για την εφαρμογή της οδηγίας 2003/6/ΕΚ όσον αφορά τις αποδεκτές πρακτικές της αγοράς, τον ορισμό των εμπιστευτικών πληροφοριών για παράγωγα μέσα εμπορευμάτων, την κατάρτιση καταλόγων κατόχων εμπιστευτικών πληροφοριών, τη γνωστοποίηση των συναλλαγών προσώπων που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα και τη γνωστοποίηση ύποπτων συναλλαγών⁽⁴⁾.
- (14) Υπό το πρίσμα της απόφασης του Δικαστηρίου της 6ης Μαΐου 2008 στην υπόθεση C-133/06 Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου⁽⁵⁾ θεωρείται απαραίτητο να επανασυνταχθεί το άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 77/91/ΕΟΚ, ώστε να απαλειφθεί η ισχύουσα νομική βάση του παράγωγου δικαίου και να προβλεφθεί η εξέταση και, εν ανάγκη, η αναθεώρηση του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, τόσο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και από το Συμβούλιο.
- (15) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά στις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής των οδηγιών που παρατίθενται στο παράρτημα II μέρος Β,

ΕΞΕΛΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

1. Τα μέτρα συντονισμού που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία εφαρμόζονται στις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που ισχύουν για τις μορφές εταιρειών που παρατίθενται στο παράρτημα Ι.

Η εταιρική επωνυμία κάθε εταιρίας, που έχει μία από τις νομικές μορφές που παρατίθενται στο παράρτημα Ι πρέπει να περιλαμβάνει ονομασία η οποία να διακρίνεται από εκείνες που προβλέπονται για άλλες νομικές μορφές εταιρειών ή να συνοδεύεται από αυτήν.

⁽¹⁾ ΕΕ L 258 της 1.10.2009, σ. 11. Σημείωση του εκδότη: Ο τίτλος της οδηγίας 2009/101/ΕΚ προσαρμόστηκε για να ληφθεί υπόψη η αναρίθμηση των άρθρων της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης της Λισαβόνας· η αρχική αναφορά ήταν στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 48 της Συνθήκης.

⁽²⁾ ΕΕ L 96 της 12.4.2003, σ. 16.

⁽³⁾ ΕΕ L 336 της 23.12.2003, σ. 33.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 162 της 30.4.2004, σ. 70.

⁽⁵⁾ (2008) Συλλ. I-03189.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία στις εταιρείες επενδύσεων με μεταβλητό κεφάλαιο και στους συνεταρισμούς, που έχουν συσταθεί σύμφωνα με μία από τις νομικές μορφές που παρατίθενται στο παράρτημα Ι. Στο μέτρο που οι νομοθεσίες των κρατών μελών κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής, επιβάλλουν σ' αυτές τις εταιρίες να σημειώνουν τους όρους «εταιρεία επενδύσεων με μεταβλητό κεφάλαιο» ή «συνεταιρισμός» σε όλα τα έγγραφα, που αναφέρονται στο άρθρο 5 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

Με την έκφραση «εταιρεία επενδύσεων με μεταβλητό κεφάλαιο» σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, νοούνται αποκλειστικά οι εταιρίες:

- των οποίων αποκλειστικό αντικείμενο είναι να τοποθετούν τα κεφάλαιά τους σε διάφορα αξιόγραφα, σε διάφορες ακίνητες αξίες ή σε άλλες αξίες με μόνη επιδίωξη να κατανέμουν τους κινδύνους από επενδύσεις και να ωφελούνται οικονομικά οι μέτοχοί τους από τα αποτελέσματα της διαχείρισης του ενεργητικού τους,
- οι οποίες προβαίνουν σε δημόσια πρόσκληση για την τοποθέτηση μετοχών τους, και
- τα καταστατικά των οποίων ορίζουν ότι, μπορούν οποτεδήποτε, εντός των ορίων κατώτατου κεφαλαίου και ανωτάτου κεφαλαίου, να εκδίδουν, να εξαγοράζουν ή να μεταπωλούν τις μετοχές τους.

Άρθρο 2

Το καταστατικό ή η συστατική πράξη της εταιρίας περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες ενδείξεις:

- α) τη νομική μορφή και την επωνυμία της εταιρίας·
- β) τον εταιρικό σκοπό·
- γ) όταν η εταιρεία δεν έχει εγκεκριμένο κεφάλαιο, το ύψος του καλυφθέντος κεφαλαίου·
- δ) όταν η εταιρεία έχει εγκεκριμένο κεφάλαιο, το ύψος του τελευταίου και το ύψος του καλυφθέντος κεφαλαίου κατά τον χρόνο της σύστασης της εταιρίας ή κατά τον χρόνο της χορήγησης της έγκρισης για την έναρξη των δραστηριοτήτων της, καθώς επίσης σε κάθε μεταβολή του εγκεκριμένου κεφαλαίου, με την επιφύλαξη του άρθρου 2 στοιχείο ε) της οδηγίας 2009/101/ΕΚ·

ε) στο μέτρο που δεν προκύπτουν από το νόμο, τους κανόνες οι οποίοι καθορίζουν τον αριθμό και τον τρόπο διορισμού των μελών των επιφορτισμένων οργάνων με την εκπροσώπηση έναντι τρίτων, με τη διοίκηση, τη διεύθυνση, την εποπτεία ή τον έλεγχο της εταιρίας, καθώς και την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργάνων αυτών·

στ) τη διάρκεια της εταιρίας, όταν δεν είναι επ' αόριστον.

Άρθρο 3

Οι κατωτέρω τουλάχιστον ενδείξεις πρέπει να περιέχονται είτε στο καταστατικό είτε στη συστατική πράξη είτε σε χωριστό έγγραφο, το οποίο πρέπει να δημοσιεύεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ:

- α) η έδρα της εταιρίας·
- β) η ονομαστική αξία των μετοχών που αναλήφθηκαν και, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, ο αριθμός των μετοχών αυτών·
- γ) ο αριθμός των μετοχών που αναλήφθηκαν, χωρίς να αναφέρεται η ονομαστική αξία, όταν η εθνική νομοθεσία επιτρέπει την έκδοση τέτοιων μετοχών·
- δ) ενδεχομένως, οι ειδικές προϋποθέσεις, που περιορίζουν τη μεταβίβαση των μετοχών·
- ε) όταν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, οι ενδείξεις που σημειώνονται υπό στοιχεία β), γ) και δ) για κάθε μια από αυτές και τα δικαιώματα που απορρέουν από τις μετοχές κάθε κατηγορίας·
- στ) ο τύπος των μετοχών, ονομαστικών ή στον κομιστή, όταν η εθνική νομοθεσία προβλέπει τους δύο αυτούς τύπους, καθώς και κάθε διάταξη για τη μετατροπή τους εκτός αν ο νόμος ορίζει τους τρόπους·
- ζ) το ύψος του καλυφθέντος κεφαλαίου, που καταβλήθηκε κατά τον χρόνο της σύστασης της εταιρίας ή κατά τον χρόνο της χορήγησης της έγκρισης για την έγκριση της δραστηριότητάς της·
- η) η ονομαστική αξία των μετοχών ή, όταν δεν σημειώνεται ονομαστική αξία, ο αριθμός των μετοχών που εκδόθηκαν για κάθε εταιρική εισφορά σε είδος καθώς και το αντικείμενο της εισφοράς αυτής και το όνομα του εισφέροντος·

θ) τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων ή των εταιρειών που υπέγραψαν ή στο όνομα των οποίων έχουν υπογραφεί τα καταστατικά ή η συστατική πράξη ή, όταν η σύσταση της εταιρείας δεν πραγματοποιείται ταυτόχρονα, η ταυτότητα των φυσικών ή νομικών προσώπων ή των εταιρειών που υπέγραψαν ή στο όνομα των οποίων έχουν υπογραφεί τα σχέδια καταστατικού ή η συστατική πράξη·

ι) το συνολικό ύψος, τουλάχιστον κατά προσέγγιση, όλων των εξόδων τα οποία, λόγω της σύστασής της, και ενδεχομένως, πριν της χορηγηθεί η άδεια έναρξης των δραστηριοτήτων της, επιβαρύνουν την εταιρεία ή θεωρείται ότι την επιβαρύνουν· και

ια) κάθε ειδικό πλεονέκτημα, που χορηγείται κατά τη σύσταση της εταιρείας ή μέχρι να χορηγηθεί η άδεια της έναρξης των δραστηριοτήτων της, σε οποιονδήποτε συμμετείχε στη σύσταση της εταιρείας ή στις ενέργειες, που αποβλέπουν στην άδεια αυτή.

Άρθρο 4

1. Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους ορίζει ότι μία εταιρεία δεν μπορεί να αρχίσει τις δραστηριότητές της πριν να λάβει άδεια, πρέπει επίσης να προβλέπει διατάξεις οι οποίες να αφορούν την ευθύνη για τις υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν από την εταιρεία ή για λογαριασμό της πριν από τον χρόνο, που χορηγήθηκε η άδεια ή απορρίφθηκε η αίτηση αυτής.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις υποχρεώσεις, οι οποίες απορρέουν από συμβάσεις, που έχουν συναφθεί από την εταιρεία, με την προϋπόθεση ότι θα της χορηγηθεί η άδεια έναρξης των δραστηριοτήτων της.

Άρθρο 5

1. Εάν η νομοθεσία κράτους μέλους απαιτεί τη σύμπραξη περισσότερων εταιρών για τη σύσταση μιας εταιρείας, η συγκέντρωση όλων των μετοχών εις χείρας ενός ή η μείωση του αριθμού των εταιρών κάτω από το ελάχιστο νόμιμο όριο μετά τη σύσταση, δεν συνεπάγεται την αυτοδικαίη λύση της εταιρείας αυτής.

2. Εάν, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την παράγραφο 1, δύναται να απαγγελθεί δυνάμει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους, δικαστική λύση της εταιρείας, το αρμόδιο δικαστήριο πρέπει να δύναται να χορηγήσει στην εταιρεία αυτή επαρκή προθεσμία για την άρση του λόγου λύσης της.

3. Όταν απαγγελθεί η λύση, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2, η εταιρεία εισέρχεται στο στάδιο της εκκαθάρισης.

Άρθρο 6

1. Για τη σύσταση της εταιρείας ή για τη χορήγηση της άδειας έναρξης των δραστηριοτήτων της, οι νομοθεσίες των κρατών μελών απαιτούν την κάλυψη ελαχίστου ποσού κεφαλαίου, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από 25 000 EUR.

2. Κάθε πέντε χρόνια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 1 και παράγραφος 2 στοιχείο ζ) της Συνθήκης, και, ενδεχομένως, αναθεωρούν τα ποσά σε ευρώ που αναφέρονται στην παράγραφο 1, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός μεν, την οικονομική και νομισματική εξέλιξη στην Ένωση, αφετέρου δε, τις τάσεις για τη διατήρηση της δυνατότητας επιλογής των μορφών εταιρειών που παρατίθενται στο παράρτημα Ι στις μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις.

Άρθρο 7

Το καλυφθέν εταιρικό κεφάλαιο μπορεί να αποτελείται μόνο από στοιχεία ενεργητικού δεκτικά οικονομικής αποτίμησης. Πάντως, τα στοιχεία αυτά του ενεργητικού δεν μπορούν να αποτελούνται από αναλήψεις υποχρεώσεων που αφορούν την εκτέλεση εργασιών ή την παροχή υπηρεσιών.

Άρθρο 8

Οι μετοχές δεν δύνανται να εκδίδονται για ποσό κατώτερο από την ονομαστική τους αξία ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, από τη λογιστική τους αξία.

Πάντως, τα κράτη μέλη δύνανται να επιτρέπουν σε όσους αναλαμβάνουν κατ' επάγγελμα την τοποθέτηση μετοχών, να πληρώνουν στη διάρκεια της συναλλαγής αυτής λιγότερο από τη συνολική αξία των μετοχών που αναλαμβάνουν.

Άρθρο 9

Οι μετοχές που έχουν εκδοθεί έναντι εισφορών πρέπει να εξοφλούνται κατά τον χρόνο της σύστασης της εταιρείας ή κατά τον χρόνο της χορήγησης της έγκρισης για την έναρξη των δραστηριοτήτων της, σε ποσοστό τουλάχιστο 25 % της ονομαστικής τους αξίας ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας.

Πάντως, οι μετοχές που έχουν εκδοθεί έναντι εισφορών σε είδος κατά τον χρόνο σύστασης της εταιρείας ή κατά τον χρόνο χορήγησης της έγκρισης για την έναρξη των δραστηριοτήτων της, πρέπει να έχουν εξοφληθεί τελείως μέσα σε προθεσμία πέντε χρόνων από τον χρόνο σύστασης ή χορήγησης της έγκρισης αυτής.

Άρθρο 10

1. Οι εισφορές σε είδος αποτελούν αντικείμενο εκθέσεως που συντάσσεται πριν από τη σύσταση της εταιρείας ή από τη χορήγηση αδειας έναρξης των δραστηριοτήτων της από ένα ή περισσότερους εμπειρογνώμονες ανεξάρτητους από την εταιρεία, διορισμένους ή αναγνωρισμένους από διοικητική ή δικαστική αρχή. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί μπορούν να είναι, σύμφωνα με τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή εταιρείες.

2. Η έκθεση των εμπειρογνώμονων αναφέρεται στην παράγραφο 1 πρέπει να περιέχει τουλάχιστο την περιγραφή κάθε εισφοράς καθώς και τους τρόπους υπολογισμού που υιοθετήθηκαν και να υποδεικνύει αν οι αξίες, που προκύπτουν από τους τρόπους αυτούς, αντιστοιχούν τουλάχιστον στον αριθμό και την ονομαστική αξία ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, στη λογιστική αξία και, ενδεχομένως στο πρόσθετο ποσό που καταβάλλεται για την έκδοση των μετοχών που πρόκειται να πραγματοποιηθεί έναντι των εισφορών.

3. Η έκθεση των εμπειρογνώμονων πρέπει να δημοσιεύεται με τον τρόπο που προβλέπει η νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν το άρθρο αυτό, όταν το 90 % της ονομαστικής αξίας, ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής αξίας όλων των μετοχών που έχουν εκδοθεί έναντι εισφορών σε είδος από μια ή περισσότερες εταιρείες και πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

- α) όσον αφορά την δικαιούχο των εισφορών αυτών εταιρεία, τα πρόσωπα ή οι εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχείο θ), να έχουν παραιτηθεί από τη σύνταξη εκθέσεως των εμπειρογνώμονων·
- β) η παραίτηση αυτή να έχει δημοσιευθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3·
- γ) οι εισφέρουσες εταιρείες να διαθέτουν αποθεματικά που ο νόμος ή το καταστατικό δεν επιτρέπουν να διανεμηθούν και των οποίων το ύψος να είναι τουλάχιστο ίσο με την ονομαστική αξία ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, με τη λογιστική αξία των μετοχών που εκδόθηκαν έναντι εισφορών σε είδος·
- δ) οι εισφέρουσες εταιρείες να εγγυώνται, μέχρι το ποσό που προσδιορίζεται στο στοιχείο γ) για τα χρέη της δικαιούχου εταιρείας, τα οποία δημιουργήθηκαν από την έκδοση των μετοχών έναντι εισφορών σε είδος μέχρι και ένα χρόνο μετά τη δημοσίευση των ετησίων λογαριασμών της εταιρείας αυτής για τη χρήση, στη διάρκεια της οποίας έγιναν οι εισφορές· κατά τη διάρκεια της προθεσμίας αυτής απαγορεύεται η μεταβίβαση των εν λόγω μετοχών·

ε) η εγγύηση που προβλέπεται στο στοιχείο δ) να δημοσιεύεται σύμφωνα με την παράγραφο 3· και

στ) οι εισφέρουσες εταιρείες να κεφαλαιοποιούν ποσό ίσο μ' εκείνο που προσδιορίζεται στο στοιχείο γ), εντάσσοντάς το σε αποθεματικό το οποίο να μπορεί να διανεμηθεί μόνο ύστερα από τρία χρόνια μετά τη δημοσίευση των ετησίων λογαριασμών της δικαιούχου εταιρείας των σχετικών με τη χρήση στη διάρκεια της οποίας έγιναν οι εισφορές ή, ενδεχομένως, μεταγενέστερα όταν θα έχουν ικανοποιηθεί όλες οι απαιτήσεις που είναι σχετικές με την εγγύηση που προβλέπεται στο στοιχείο δ) και έχουν προβληθεί εντός της προθεσμίας αυτής.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να μην εφαρμόσουν το παρόν άρθρο για τη σύσταση νέας εταιρείας μέσω συγχώνευσης ή διάσπασης, εφόσον συντάσσεται έκθεση από έναν ή περισσότερους ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες για το σχέδιο συγχώνευσης ή διάσπασης.

Όσάκις τα κράτη μέλη αποφασίζουν να εφαρμόσουν το παρόν άρθρο στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, μπορούν να ορίζουν ότι η έκθεση σύμφωνα με το παρόν άρθρο και η έκθεση ενός ή περισσότερων εμπειρογνώμονων για το σχέδιο συγχώνευσης ή διάσπασης μπορούν να συντάσσονται από τον ίδιο εμπειρογνώμονα ή εμπειρογνώμονες.

Άρθρο 11

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να μην εφαρμόζουν το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2 και 3 της παρούσας οδηγίας, όταν, μετά από απόφαση του διοικητικού οργάνου ή της διευθύνσεως, παρέχονται ως εισφορές σε είδος κινητές αξίες, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 18 της οδηγίας 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων ⁽¹⁾, ή μέσα χρηματαγοράς, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 19 της ίδιας οδηγίας και οι κινητές αυτές αξίες ή τα μέσα χρηματαγοράς αποτιμούνται στη μέση σταθμισμένη τιμή στην οποία αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε μια ή περισσότερες ρυθμιζόμενες αγορές, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 14 της προαναφερθείσας οδηγίας για επαρκές χρονικό διάστημα, που καθορίζεται βάσει του εθνικού δικαίου, πριν από την πραγματική ημερομηνία της σχετικής εισφοράς σε είδος.

Όστόσο, όταν η τιμή αυτή έχει επηρεασθεί από εξαιρετικές περιστάσεις που μπορούν να μεταβάλλουν αισθητά την αξία των περιουσιακών στοιχείων κατά την πραγματική ημερομηνία της εισφοράς τους, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η αγορά τέτοιων κινητών αξιών ή μέσων χρηματαγοράς έχει παύσει να έχει ρευστότητα, γίνεται αναπροσαρμογή της αξίας με πρωτοβουλία και ευθύνη του διοικητικού οργάνου ή της διευθύνσεως.

(¹) ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1.

Για τους σκοπούς τέτοιας αναπροσαρμογής, εφαρμόζεται το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2 και 3.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να μην εφαρμόσουν το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2 και 3 όταν, μετά από απόφαση του διοικητικού οργάνου ή της διεύθυνσως, παρέχονται ως εισφορά σε είδος περιουσιακά στοιχεία άλλα από τις κινητές αξίες και τα μέσα χρηματαγοράς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τα οποία έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο αποτίμησης για την εύλογη αξία τους από αναγνωρισμένο ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα και όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η εύλογη αξία έχει προσδιοριστεί για ημερομηνία που δεν μπορεί να προηγείται άνω των έξι μηνών της πραγματικής ημερομηνίας εισφοράς των περιουσιακών στοιχείων· και
- β) η αποτίμηση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τους γενικά αποδεκτούς κανόνες και τις αρχές αποτίμησης του κράτους μέλους, που ισχύουν για το είδος των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται.

Όταν συντρέχουν νέες περιστάσεις, που μπορούν να μεταβάλλουν αισθητά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων κατά την πραγματική ημερομηνία της εισφοράς τους, γίνεται αναπροσαρμογή της αξίας με πρωτοβουλία και ευθύνη του διοικητικού οργάνου ή της διεύθυνσως.

Για τους σκοπούς τέτοιας αναπροσαρμογής, εφαρμόζεται το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2 και 3.

Ελλείψει της εν λόγω αναπροσαρμογής, ένας ή περισσότεροι μέτοχοι που κατέχουν συνολικό ποσοστό τουλάχιστον 5 % του καλυφθέντος κεφαλαίου της εταιρείας κατά την ημέρα που λαμβάνεται απόφαση περί αυξήσεως του κεφαλαίου μπορούν να ζητήσουν αποτίμηση από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα· τότε εφαρμόζεται το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2 και 3.

Οι εν λόγω μέτοχοι μπορούν να υποβάλλουν το αίτημα αυτό μέχρι την πραγματική ημερομηνία της εισφοράς σε είδος, υπό τον όρο ότι, κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, οι εν λόγω μέτοχοι εξακολουθούν να κατέχουν συνολικό ποσοστό τουλάχιστον 5 % του καλυφθέντος κεφαλαίου της εταιρείας, όπως αυτό είχε διαμορφωθεί κατά την ημέρα που ελήφθη η απόφαση περί αυξήσεως του κεφαλαίου.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να μην εφαρμόζουν το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2 και 3 όταν, μετά από απόφαση του διοικητικού οργάνου ή της διεύθυνσως, η εισφορά σε είδος συνίσταται σε περιουσιακά στοιχεία άλλα από τις κινητές αξίες και τα μέσα της χρηματαγοράς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η εύλογη αξία των οποίων προκύπτει, για κάθε κατ' ιδίαν περιου-

σιακό στοιχείο, από τους υποχρεωτικούς λογαριασμούς του προηγούμενου οικονομικού έτους εφόσον οι υποχρεωτικοί λογαριασμοί αποτέλεσαν αντικείμενο ελέγχου σύμφωνα με την οδηγία 2006/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2006, για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών⁽¹⁾.

Το δεύτερο έως πέμπτο εδάφιο της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 12

1. Όταν πραγματοποιείται εισφορά σε είδος, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 11, χωρίς να έχει υποβληθεί η έκθεσηεμπειρογνομώνωντου άρθρου 10 παράγραφοι 1, 2 και 3, εκτός από τις απαιτήσεις που προσδιορίζονται στο άρθρο 3 στοιχείο η) και εντός ενός μηνός από την πραγματική ημερομηνία της εισφοράς περιουσιακών στοιχείων, δημοσιεύεται δήλωση που περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- α) περιγραφή της σχετικής εισφοράς σε είδος·
- β) την αξία της, την προέλευση της αποτίμησης αυτής και, εφ' όσον απαιτείται, τη μέθοδο αποτίμησης·
- γ) δήλωση για το αν η αξία που προκύπτει αντιστοιχεί τουλάχιστον στον αριθμό, την ονομαστική αξία ή, σε περίπτωση ελλείψεως ονομαστικής αξίας, στη λογιστική αξία, και, ενδεχομένως, στο πρόσθετο ποσό που καταβάλλεται επί των μετοχών που πρόκειται να εκδοθούν έναντι της εν λόγω εισφοράς·
- δ) δήλωση ότι δεν συντρέχουν νέες περιστάσεις όσον αφορά την αρχική αποτίμηση.

Η δημοσίευση αυτή πραγματοποιείται με τον τρόπο που ορίζει η νομοθεσία κάθε κράτους μέλους σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/EK.

2. Όταν προτείνεται εισφορά σε είδος, χωρίς να έχει υποβληθεί η έκθεσηεμπειρογνομώνωντου άρθρου 10 παράγραφοι 1, 2 και 3, για την αύξηση του κεφαλαίου που προτείνεται στο πλαίσιο του άρθρου 29 παράγραφος 2, δημοσιεύεται, κατά τον τρόπο που ορίζει η νομοθεσία κάθε κράτους μέλους σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/EK, μια ανακοίνωση που περιλαμβάνει την ημερομηνία κατά την οποία ελήφθη η απόφαση για την αύξηση του κεφαλαίου και τις πληροφορίες που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, πριν να πραγματοποιηθεί η εισφορά σε είδος. Στην περίπτωση αυτή, η ανακοίνωση σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου περιορίζεται στη δήλωση ότι δεν έχουν συντρέξει νέες περιστάσεις μετά τη δημοσίευση της προαναφερθείσας ανακοίνωσης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 87.

3. Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει επαρκείς εγγυήσεις για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τη διαδικασία του άρθρου 11 και του παρόντος άρθρου όταν πραγματοποιείται εισφορά σε είδος χωρίς να έχει υποβληθεί έκθεση εμπειρογνομόνων, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1, 2 και 3.

Άρθρο 13

1. Η απόκτηση από την εταιρεία κάθε στοιχείου ενεργητικού, το οποίο ανήκει σε πρόσωπο ή εταιρεία στην οποία αναφέρεται το άρθρο 3 στοιχείο θ) με καταβολή του ενός δεκάτου τουλάχιστον του καλυφθέντος κεφαλαίου, υποβάλλεται σε έλεγχο και δημοσίευση ανάλογους με αυτούς που προβλέπει το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2 και 3 και υπόκειται στην έγκριση της γενικής συνέλευσης, όταν η απόκτηση αυτή γίνεται πριν από τη λήξη της προθεσμίας, που ορίζεται από την εθνική νομοθεσία, δύο τουλάχιστον χρόνια μετά την σύσταση ή τον χρόνο χορηγήσεως της αδειας έναρξης των δραστηριοτήτων της εταιρείας.

Τα άρθρα 11 και 12 εφαρμόζονται αναλόγως.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, όταν το εν λόγω στοιχείο του ενεργητικού ανήκει σε μέτοχο ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται, ούτε για ό,τι αποκτήθηκε στα πλαίσια των τρεχουσών συναλλαγών της εταιρείας, ούτε για ό,τι αποκτήθηκε με απόφαση ή με την επίβλεψη διοικητικής ή δικαστικής αρχής, ούτε για ό,τι αποκτήθηκε στο χρηματιστήριο.

Άρθρο 14

Με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν τη μείωση του καλυφθέντος κεφαλαίου, οι μέτοχοι δεν μπορούν να απαλλάσσονται από την υποχρέωση εισφοράς.

Άρθρο 15

Μέχρι την εναρμόνιση, σε μεταγενέστερο στάδιο, των εθνικών νομοθεσιών, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να δοθούν εγγυήσεις τουλάχιστον ίδιες με εκείνες που προβλέπουν τα άρθρα 2 ως 14, σε περίπτωση μετατροπής εταιρείας άλλης νομικής μορφής σε ανώνυμη εταιρεία.

Άρθρο 16

Τα άρθρα 2 έως 15 δεν θίγουν τις διατάξεις που προβλέπονται από τα κράτη μέλη για την αρμοδιότητα και τη διαδικασία τροποποίησης του καταστατικού ή της συστατικής πράξης.

Άρθρο 17

1. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, δεν επιτρέπεται διανομή στους μετόχους, εφόσον κατά την

ημερομηνία λήξης της τελευταίας χρήσης το καθαρό ενεργητικό, όπως εμφανίζεται στους ετήσιους λογαριασμούς, είτε θα μπορούσε να προκύψει σαν αποτέλεσμα της διανομής αυτής, είτε είναι καλύτερο από το καλυφθέν κεφάλαιο, αυξημένο κατά τα αποθεματικά των οποίων ο νόμος ή το καταστατικό δεν επιτρέπουν τη διανομή.

2. Το ποσό του καλυφθέντος κεφαλαίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μειώνεται κατά το ποσό του κεφαλαίου που έχει καλυφθεί αλλά δεν έχει καταβληθεί όταν το τελευταίο δεν εμφανίζεται στο ενεργητικό του ισολογισμού.

3. Το ποσό διανομής στους μετόχους δεν είναι δυνατό να υπερβεί το ποσό των αποτελεσμάτων της τελευταίας κλεισθείσας χρήσης, αυξημένο κατά τα κέρδη που έχουν μεταφερθεί από την τελευταία χρήση και τις κρατήσεις από τα αποθεματικά που είναι διαθέσιμα για τον σκοπό αυτό, μειωμένα όμως κατά το ποσό των ζημιών που έχουν μεταφερθεί από χρήσεις προηγούμενες καθώς και κατά τα ποσά τα οποία έχουν αποθεματοποιηθεί σύμφωνα με τον νόμο ή το καταστατικό.

4. Ο όρος «διανομή» στις παραγράφους 1 και 3 περιλαμβάνει κυρίως την καταβολή μερισμάτων και τόκων σχετικών με τις μετοχές.

5. Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει την καταβολή προκαταβολών επί μερισμάτων, την υποβάλλει στις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) καταρτίζεται λογιστική κατάσταση, στην οποία φαίνεται ότι τα διαθέσιμα ποσά για την διανομή επαρκούν·

β) το ποσό που θα διανεμηθεί δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των κερδών που έχουν πραγματοποιηθεί μετά το τέλος της τελευταίας χρήσης, οι ετήσιοι λογαριασμοί χρήσης της οποίας έχουν κλείσει, αυξημένο κατά τα κέρδη που έχουν μεταφερθεί από την τελευταία χρήση και τις κρατήσεις από τα αποθεματικά που είναι διαθέσιμα για τον σκοπό αυτό, και μειωμένο με το ποσό των ζημιών προηγούμενων χρήσεων καθώς και κατά τα ποσά που πρέπει να αποθεματοποιηθούν δυνάμει νομίμου ή καταστατικής υποχρέωσης.

6. Οι παράγραφοι 1 έως 5 δεν θίγουν τις διατάξεις των κρατών μελών που αφορούν την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου με την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών.

7. Η νομοθεσία κράτους μέλους είναι δυνατό να προβλέπει παρεκκλίσεις από την παράγραφο 1 για τις εταιρείες επενδύσεων με σταθερό κεφάλαιο.

Κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, ως «εταιρείες επενδύσεων με σταθερό κεφάλαιο» νοούνται μόνον οι εταιρείες:

α) οι οποίες έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο την τοποθέτηση των κεφαλαίων τους σε διάφορα αξιόγραφα, διάφορες ακίνητες αξίες ή άλλες αξίες με μόνη επιδίωξη την κατανομή των κινδύνων από επενδύσεις και το οικονομικό όφελος των μετόχων τους από τα αποτελέσματα της διαχείρισης της περιουσίας τους, και

β) οι οποίες προβαίνουν σε δημόσια πρόσκληση για την τοποθέτηση των μετοχών τους.

Στις περιπτώσεις στις οποίες οι νομοθεσίες των κρατών μελών κάνουν χρήση της ανωτέρω δυνατότητας:

α) επιβάλλουν στις εταιρείες αυτές να σημειώνουν τον όρο «εταιρεία επενδύσεων» σε όλα τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 5 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ·

β) δεν επιτρέπουν σε εταιρεία αυτής της νομικής μορφής, το καθαρό ενεργητικό της οποίας είναι κατώτερο από το ποσό που ορίζεται στην παράγραφο 1, να προβαίνει σε διανομή στους μετόχους, εφόσον κατά την ημερομηνία λήξης της τελευταίας χρήσης, το σύνολο του ενεργητικού της εταιρείας, όπως εμφανίζεται στους ετήσιους λογαριασμούς χρήσης είτε θα μπορούσε να προκύψει ως αποτέλεσμα τέτοιας διανομής, είτε είναι κατώτερο κατά μία και μισή φορά του ποσού του συνόλου των χρεών της εταιρείας στους πιστωτές, όπως απορρέει από τους ετήσιους λογαριασμούς χρήσης, και

γ) επιβάλλουν σε κάθε εταιρεία αυτής της νομικής της μορφής, η οποία προβαίνει σε διανομή, ενώ το καθαρό ενεργητικό της είναι κατώτερο από το ποσό που ορίζεται στην παράγραφο 1, να προβαίνει σε διευκρίνιση με μια υποσημείωση στους ετήσιους λογαριασμούς της χρήσης.

Άρθρο 18

Κάθε διανομή κατά παράβαση του άρθρου 17 πρέπει να επιστρέφεται από τους μετόχους που την εισέπραξαν, αν η εταιρεία αποδεικνύει ότι οι μέτοχοι αυτοί γνώριζαν την αντικανονικότητα των διανομών που έγιναν προς όφελός τους ή ότι δεν ήταν δυνατό να την αγνοούν, αν ληφθούν υπόψη οι περιστάσεις.

Άρθρο 19

1. Σε περίπτωση σημαντικής μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, συγκαλείται η γενική συνέλευση, εντός προθεσμίας που ορίζεται από τις νομοθεσίες των κρατών μελών, για να εξετασθεί αν πρέπει να λυθεί η εταιρεία ή να ληφθεί οποιοδήποτε άλλο μέτρο.

2. Η νομοθεσία κράτους μέλους δεν μπορεί να καθορίζει τη μείωση που θεωρείται σημαντική κατά την έννοια της παραγράφου 1, σε ποσό μεγαλύτερο από το καλυφθέν κεφάλαιο.

Άρθρο 20

1. Οι μετοχές εταιρείας δεν επιτρέπεται να αναλαμβάνονται από την ίδια.

2. Εάν οι μετοχές εταιρείας έχουν αναληφθεί από πρόσωπο, το οποίο ενεργεί επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής, η ανάληψη θεωρείται ότι γίνεται για δικό του λογαριασμό.

3. Τα πρόσωπα ή οι εταιρείες, που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχείο θ), ή σε περίπτωση αύξησης του καλυφθέντος κεφαλαίου, τα μέλη του διοικητικού οργάνου ή της διευθύνσεως υποχρεούνται να εξοφλήσουν τις μετοχές, οι οποίες έχουν αναληφθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού.

Πάντως, η νομοθεσία κράτους μέλους μπορεί να προβλέπει ότι κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση αυτή, αποδεικνύοντας ότι δεν υπέχει προσωπικά υπαιτιότητα.

Άρθρο 21

1. Με την επιφύλαξη της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των μετόχων που ευρίσκονται στην ίδια θέση, και της οδηγίας 2003/6/ΕΚ, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν σε μια εταιρεία να αποκτήσει δικές της μετοχές είτε αυτή η ίδια είτε μέσω προσώπου το οποίο ενεργεί επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής. Εφόσον η απόκτηση αυτή επιτρέπεται, τα κράτη μέλη την εξαρτούν από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η γενική συνέλευση χορηγεί την έγκριση απόκτησης και ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις των προβλεπόμενων αποκτήσεων και κυρίως τον ανώτατο αριθμό μετοχών που είναι δυνατό να αποκτηθούν, τη διάρκεια για την οποία χορηγείται η έγκριση, το ανώτατο όριο της οποίας καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία χωρίς να υπερβαίνει, ωστόσο, τα 5 έτη και, σε περίπτωση απόκτησης εξ επαχθούς αιτίας, τα ανώτατα και κατώτατα όρια της αξίας· τα μέλη των διοικητικών οργάνων ή της διευθύνσεως υποχρεούνται να μεριμνούν ώστε, κατά τον χρόνο πραγματοποίησης κάθε απόκτησης που έχει εγκριθεί, να τηρούνται οι προϋποθέσεις των στοιχείων β) και γ)·

β) η απόκτηση μετοχών, συμπεριλαμβανομένων των μετοχών τις οποίες απέκτησε προηγουμένως η εταιρεία και διατηρεί σε χαρτοφυλάκιο και μετοχών τις οποίες απέκτησε πρόσωπο το οποίο ενεργούσε επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής, δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του καθαρού ενεργητικού σε ποσό κατώτερο από εκείνο που προσδιορίζεται στο άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2· και

γ) η συναλλαγή μπορεί να αφορά μόνο μετοχές που έχουν εξοφληθεί πλήρως.

Περαιτέρω, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξαρτούν την απόκτηση μετοχών κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου από οποιαδήποτε από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η ονομαστική αξία ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, η λογιστική αξία των μετοχών που αποκτήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των μετοχών τις οποίες απέκτησε προηγουμένως η εταιρεία και διατηρεί σε χαρτοφυλάκιο και των μετοχών τις οποίες απέκτησε πρόσωπο το οποίο ενεργούσε επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής, δεν είναι δυνατό να υπερβεί το όριο που καθορίζεται από τα κράτη μέλη· το όριο αυτό δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το 10 % του καλυφθέντος κεφαλαίου·
- β) η δυνατότητα της εταιρείας να αποκτά δικές της μετοχές κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, ο ανώτατος αριθμός των μετοχών που είναι δυνατό να αποκτηθούν, η διάρκεια για την οποία χορηγείται η εν λόγω δυνατότητα, ή το ανώτατο και κατώτατο όριο εισφοράς, πρέπει να προβλέπονται στο καταστατικό ή στην πράξη σύστασης της εταιρείας·
- γ) η εταιρεία συμμορφώνεται προς τις προσηκούμενες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και γνωστοποίησης·
- δ) ορισμένες εταιρείες, όπως προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη, μπορεί να υποχρεωθούν να ακυρώσουν τις αποκτηθείσες μετοχές, εφόσον ποσό ίσο προς την ονομαστική αξία των ακυρωθεισών μετοχών περιλαμβάνεται σε αποθεματικό που δεν μπορεί να διανεμηθεί στους μετόχους, εκτός από περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών και
- ε) η απόκτηση δεν θίγει την ικανοποίηση των αξιώσεων των πιστωτών.

2. Η νομοθεσία κράτους μέλους μπορεί να παρεκκλίνει από την παράγραφο 1 στοιχείο α) πρώτη φράση, όταν η απόκτηση ιδίων μετοχών είναι αναγκαία για να αποφευχθεί επικείμενη σοβαρή ζημία στην εταιρεία. Στην περίπτωση αυτή, η επόμενη γενική συνέλευση πρέπει να ενημερώνεται από το διοικητικό όργανο ή τη διεύθυνση για τους λόγους ή το σκοπό των αποκτήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί, τον αριθμό και την ονομαστική αξία ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, τη λογιστική αξία των μετοχών που αποκτήθηκαν, το τμήμα του καλυφθέντος κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν, καθώς και την αξία των μετοχών αυτών.

3. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να μην εφαρμόσουν την παράγραφο 1 στοιχείο α) πρώτη φράση στις μετοχές που αποκτήθηκαν είτε από την ίδια την εταιρεία, είτε από πρόσωπο το οποίο ενεργεί επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής με σκοπό να διανεμηθούν στο προσωπικό της ή στο προσωπικό εταιρείας συνδεδεμένης με αυτή. Η διανομή παρομοίων μετοχών πρέπει να πραγματοποιείται εντός προθεσμίας δώδεκα μηνών από τον χρόνο απόκτησής τους των μετοχών αυτών.

Άρθρο 22

1. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να μην εφαρμόζουν το άρθρο 21:

- α) στις μετοχές που αποκτήθηκαν σε εκτέλεση αποφάσεως για μείωση του κεφαλαίου ή στην περίπτωση που προβλέπεται στο άρθρο 43·
- β) στις μετοχές που αποκτήθηκαν μετά από καθολική μεταβίβαση της περιουσίας·
- γ) στις μετοχές που εξοφλήθηκαν πλήρως και έχουν αποκτηθεί εκ χαρακτηριστικής αιτίας ή έχουν αποκτηθεί από τράπεζες και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς ως προμήθεια για αγορά·
- δ) στις μετοχές που αποκτήθηκαν δυνάμει νομίμου υποχρεώσεως, υποχρεώσεως που προκύπτει από δικαστική απόφαση με σκοπό την προστασία των μειοψηφούντων μετόχων, κυρίως σε περίπτωση συγχωνεύσεως, αλλαγής του σκοπού ή της νομικής μορφής της εταιρείας, μεταφοράς της έδρας στο εξωτερικό ή επιβολής περιορισμών για τη μεταβίβαση των μετοχών·
- ε) στις μετοχές που αποκτήθηκαν από μέτοχο επειδή ο τελευταίος δεν τις εξόφλησε·
- στ) στις μετοχές που αποκτήθηκαν προκειμένου να αποζημιωθούν οι μειοψηφούντες μέτοχοι των συνδεδεμένων εταιρειών·
- ζ) στις μετοχές που εξοφλήθηκαν πλήρως και αποκτήθηκαν με πλειστηριασμό, από αναγκαστική εκτέλεση που πραγματοποιήθηκε για την ικανοποίηση αξιώσεως της εταιρείας από τον κύριο των μετοχών αυτών· και

η) στις μετοχές που εξοφλήθηκαν πλήρως, εκδόθηκαν από εταιρεία επενδύσεως με σταθερό κεφάλαιο κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 7 δεύτερο εδάφιο και αποκτήθηκαν μετά από αίτηση των επενδυτών, από την εταιρεία αυτή ή εταιρεία συνδεδεμένη με αυτή· το άρθρο 17 παράγραφος 7 τρίτο εδάφιο στοιχείο α) εφαρμόζεται εν προκειμένω· οι αποκτήσεις αυτές δεν επιτρέπεται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση του καθαρού ενεργητικού σε ποσό κατώτερο από εκείνο του καλυφθέντος κεφαλαίου, αυξημένου κατά τα αποθεματικά των οποίων ο νόμος δεν επιτρέπει τη διανομή.

2. Εν τούτοις οι μετοχές που αποκτήθηκαν στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία β) μέχρι ζ), πρέπει να μεταβιβάζονται εντός προθεσμίας τριών ετών το αργότερο, από τον χρόνο της αγοράς τους, εκτός αν η ονομαστική αξία ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, η λογιστική αξία των μετοχών που αποκτήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των μετοχών που η εταιρεία μπορεί να έχει αποκτήσει από πρόσωπο το οποίο ενεργεί επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας, δεν υπερβαίνει το 10 % του καλυφθέντος κεφαλαίου.

3. Σε περίπτωση που οι μετοχές δεν μεταβιβασθούν εντός της προθεσμίας που ορίζεται από την παράγραφο 2, πρέπει να ακυρώνονται. Η νομοθεσία κράτους μέλους μπορεί να προβλέπει ότι η ακύρωση αυτή γίνεται με τη μείωση του καλυφθέντος κεφαλαίου κατά το αντίστοιχο ποσό. Τέτοια μείωση πρέπει να προβλέπεται στο μέτρο που οι αποκτήσεις μετοχών που πρέπει να ακυρωθούν είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση του καθαρού ενεργητικού σε ποσό κατώτερο από εκείνο που προβλέπεται στο άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2.

Άρθρο 23

Οι μετοχές που αποκτήθηκαν κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 21 και 22 πρέπει να μεταβιβάζονται εντός προθεσμίας ενός έτους από τον χρόνο αποκτήσεώς τους. Αν δεν μεταβιβασθούν εντός της προθεσμίας αυτής, εφαρμόζεται το άρθρο 22 παράγραφος 3.

Άρθρο 24

1. Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει σε εταιρεία να αποκτήσει τις δικές της μετοχές, είτε η ίδια είτε με πρόσωπο που ενεργεί επ' ονόματι του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής, υποβάλλει οποτεδήποτε την κατοχή των μετοχών αυτών στις ακόλουθες τουλάχιστον προϋποθέσεις:

α) από τα δικαιώματα που απορρέουν από τις μετοχές, το δικαίωμα ψήφου των ιδίων μετοχών οπωσδήποτε αναστέλλεται·

β) αν οι μετοχές αυτές εγγράφονται στο ενεργητικό του ισολογισμού, προστίθεται στο παθητικό αδιανέμητο αποθεματικό του ίδιου ύψους.

2. Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει σε εταιρεία να αποκτήσει τις δικές της μετοχές, είτε η ίδια είτε με πρόσωπο που ενεργεί επ' ονόματι του αλλά για λογαριασμό αυτής της εταιρείας, απαιτεί να αναφέρονται στην έκθεση διαχειρίσεως τουλάχιστον:

α) οι λόγοι των αγορών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της εταιρικής χρήσεως·

β) ο αριθμός και η ονομαστική αξία ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, η λογιστική αξία των μετοχών, που αποκτήθηκαν και μεταβιβάστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης καθώς και το τμήμα του καλυφθέντος κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν·

γ) σε περίπτωση κτήσης ή μεταβίβασης από επαχθή αιτία, η αξία των μετοχών·

δ) ο αριθμός και η ονομαστική αξία, ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, η λογιστική αξία των μετοχών που αποκτή-

θηκαν και κατέχονται από την εταιρεία, καθώς και το τμήμα του καλυφθέντος κεφαλαίου, που αντιπροσωπεύουν.

Άρθρο 25

1. Όταν τα κράτη μέλη επιτρέπουν σε μία εταιρεία, είτε άμεσα είτε έμμεσα, να προβαίνει σε προκαταβολές, ή να χορηγεί δάνεια, ή να παρέχει εγγυήσεις στην περίπτωση αποκτήσεων μετοχών της από τρίτους, εξαρτούν τις συναλλαγές αυτές από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2 έως 5.

2. Οι συναλλαγές πραγματοποιούνται με ευθύνη του διοικητικού οργάνου ή της διευθύνσεως με θεμιτούς όρους αγοράς, ιδίως όσον αφορά τους τόκους που εισπράττει η εταιρεία και τις εγγυήσεις που παρέχονται στην εταιρεία για τα δάνεια και τις προκαταβολές που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Η πιστοληπτική θέση του τρίτου ή, σε περίπτωση πολυμερών συναλλαγών, κάθε αντισυμβαλλομένου, έχει διερευνηθεί δεόντως.

3. Οι συναλλαγές υποβάλλονται από το διοικητικό όργανο ή τη διεύθυνση, για προηγούμενη έγκριση στη γενική συνέλευση, η οποία αποφαινεται σύμφωνα με τους κανόνες περί απαρτίας και πλειοψηφίας που ορίζονται στο άρθρο 44.

Το διοικητικό όργανο ή η διεύθυνση έχει την υποχρέωση να υποβάλει γραπτή έκθεση στη γενική συνέλευση, η οποία αναφέρει:

α) τους λόγους της συναλλαγής,

β) το ενδιαφέρον που η συναλλαγή παρουσιάζει για την εταιρεία,

γ) τους όρους της συναλλαγής,

δ) τους κινδύνους που εμπεριέχει η συναλλαγή για τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα της εταιρείας, και

ε) την τιμή στην οποία ο τρίτος θα αποκτήσει τις μετοχές.

Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στο μητρώο για δημοσίευση σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

4. Η συνολική χρηματοδοτική συνδρομή που παρέχεται σε τρίτους σε καμιά περίπτωση δεν έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του καθαρού ενεργητικού σε ποσό κατώτερο από εκείνο που προσδιορίζεται στο άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2, συνυπολογιζόμενης επίσης κάθε μείωσης του καθαρού ενεργητικού που ενδέχεται να έχει προκύψει με την απόκτηση, από την εταιρεία ή για λογαριασμό της, ιδίων μετοχών σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1.

Η εταιρεία συμπεριλαμβάνει στον ισολογισμό μεταξύ των στοιχείων του παθητικού ένα αποθεματικό, μη διανεμητέο, ίσο προς το ποσό της συνολικής χρηματοδοτικής συνδρομής.

5. Όταν αποκτώνται από τρίτον μέσω χρηματοδοτικής συνδρομής από την εταιρεία, ίδιες μετοχές της εταιρείας κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 1, ή πραγματοποιείται από τρίτον εγγραφή για μετοχές που εκδίδονται στο πλαίσιο αύξησης του καλυφθέντος κεφαλαίου, η απόκτηση αυτή ή η εγγραφή πραγματοποιείται σε εύλογη τιμή.

6. Οι παράγραφοι 1 έως 5 δεν εφαρμόζονται ούτε στις συναλλαγές που έγιναν στο πλαίσιο των τρεχουσών συναλλαγών των τραπεζών και άλλων πιστωτικών οργανισμών, ούτε στις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την κτήση μετοχών από ή για το προσωπικό της εταιρείας ή εταιρείας συνδεδεμένης με αυτήν.

Πάντως οι συναλλαγές αυτές δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση του καθαρού ενεργητικού της εταιρείας σε ποσό κατώτερο από εκείνο που προβλέπεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1.

7. Οι παράγραφοι 1 έως 5 δεν εφαρμόζονται στις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την απόκτηση μετοχών που προβλέπεται από το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο η).

Άρθρο 26

Στις περιπτώσεις που μεμονωμένα μέλη του διοικητικού οργάνου ή της διευθύνσεως της εταιρείας είναι μέρη συναλλαγής του άρθρου 25 παράγραφος 1 ή του διοικητικού οργάνου ή της διευθύνσεως μητρικής επιχείρησης κατά την έννοια του άρθρου 1 της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, βασιζόμενη στο άρθρο 50 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) της Συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς⁽¹⁾ ή η ίδια η μητρική επιχείρηση, ή πρόσωπα που ενεργούν επ' ονόματί τους, αλλά για λογαριασμό μελών των οργάνων αυτών ή για λογαριασμό της επιχείρησης αυτής, είναι αντισυμβαλλόμενοι σε αυτή τη συναλλαγή, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν μέσω επαρκών εγγυήσεων ότι η συναλλαγή αυτή δεν συγκρούεται με τα συμφέροντα της εταιρείας.

Άρθρο 27

1. Η ενεχύραση από την εταιρεία των δικών της μετοχών, είτε από την ίδια είτε από πρόσωπο που ενεργεί επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής, εξομοιώνεται με τις αποκτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 21, στο άρθρο 22 παράγραφος 1 και στα άρθρα 24 και 25.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την παράγραφο 1 στις τρέχουσες συναλλαγές των τραπεζών και λοιπών πιστωτικών οργανισμών.

⁽¹⁾ ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1. Σημείωση του εκδότη: Ο τίτλος της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ προσαρμόστηκε για να ληφθεί υπόψη η αναρίθμηση των άρθρων της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης της Λισαβόνας: η αρχική αναφορά ήταν στο άρθρο 54 παράγραφος 3 σημείο ζ) της Συνθήκης.

Άρθρο 28

1. Η ανάληψη, η απόκτηση ή η κατοχή μετοχών της ανώνυμης εταιρείας από άλλη εταιρεία κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ, στην οποία η ανώνυμη εταιρεία διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου ή στην οποία μπορεί να ασκήσει, άμεσα ή έμμεσα, δεσπόζουσα επιρροή, θεωρείται ότι έγιναν από την ίδια την ανώνυμη εταιρεία.

Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται επίσης όταν η άλλη εταιρεία υπόκειται στο δίκαιο τρίτης χώρας και έχει νομική μορφή ανάλογη με εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

Εντούτοις, όταν η ανώνυμη εταιρεία διαθέτει έμμεσα την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου ή μπορεί να ασκήσει έμμεσα δεσπόζουσα επιρροή, τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν το πρώτο και δεύτερο εδάφιο, εφόσον προβλέπουν την αναστολή των δικαιωμάτων ψήφου που αντιστοιχούν στις μετοχές της ανώνυμης εταιρείας τις οποίες διαθέτει η άλλη εταιρεία.

2. Εφόσον δεν έχουν συντονισθεί οι εθνικές διατάξεις σχετικά με το δίκαιο των ομίλων, τα κράτη μέλη μπορούν:

α) να καθορίζουν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τεκμαίρεται ότι μια ανώνυμη εταιρεία είναι σε θέση να ασκήσει δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη εταιρεία. Εάν ένα κράτος μέλος χρησιμοποιεί τη δυνατότητα αυτή, η νομοθεσία του πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να καθορίζει ότι υπάρχει η δυνατότητα άσκησης δεσπόζουσας επιρροής, εφόσον μια ανώνυμη εταιρεία:

— έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να ανακαλεί την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοίκησης, διευθύνσεως ή εποπτείας, και συγχρόνως είναι μέτοχος ή εταίρος της άλλης εταιρείας, ή

— είναι μέτοχος ή εταίρος της άλλης εταιρείας και ελέγχει μόνη της την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων της εταιρείας αυτής δυνάμει συμφωνίας που έχει συναφθεί με άλλους μετόχους ή εταίρους της εταιρείας αυτής.

Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να προβλέπουν και άλλες περιπτώσεις πέραν εκείνων που αναφέρονται στην πρώτη και δεύτερη περίπτωση.

β) να καθορίζουν τις περιπτώσεις στις οποίες μια ανώνυμη εταιρεία θεωρείται ότι έχει έμμεσα τα δικαιώματα ψήφου ή ότι είναι σε θέση να ασκήσει έμμεσα δεσπόζουσα επιρροή·

γ) να διευκρινίζουν τις περιστάσεις στις οποίες θεωρείται ότι μια ανώνυμη εταιρεία έχει δικαιώματα ψήφου.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την παράγραφο 1 πρώτο και δεύτερο εδάφιο όταν η ανάληψη, η απόκτηση ή η κατοχή γίνεται για λογαριασμό προσώπου άλλου του αναλαμβάνοντος, αποκτώντος ή κατέχοντος, και εφόσον το πρόσωπο αυτό δεν είναι ούτε η ανώνυμη εταιρεία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ούτε άλλη εταιρεία στην οποία η ανώνυμη εταιρεία διαθέτει άμεσα ή έμμεσα την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου ή στην οποία μπορεί να ασκήσει άμεσα ή έμμεσα δεσπόζουσα επιρροή.

4. Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την παράγραφο 1 πρώτο και δεύτερο εδάφιο όταν η ανάληψη, απόκτηση ή κατοχή γίνεται από την άλλη εταιρεία ως κατ' επάγγελμα διενεργούσα πράξεις επί τίτλων και υπό την ιδιότητά της αυτή, υπό τον όρο ότι είναι μέλος χρηματιστηρίου αξιών που ευρίσκεται ή λειτουργεί σε κράτος μέλος, ή ότι έχει λάβει άδεια λειτουργίας ή υπόκειται στην εποπτεία αρχής κράτους μέλους που είναι αρμόδια για την εποπτεία των κατ' επάγγελμα διενεργούντων πράξεις επί τίτλων, στους οποίους, κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, μπορούν να περιλαμβάνονται και τα πιστωτικά ιδρύματα.

5. Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν την παράγραφο 1 πρώτο και δεύτερο εδάφιο όταν η κατοχή μετοχών της ανώνυμης εταιρείας από την άλλη εταιρεία είναι αποτέλεσμα απόκτησης η οποία έλαβε χώρα σε χρόνο κατά τον οποίο η σχέση των δύο εταιρειών δεν πληρούσε ακόμα τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 1.

Εντούτοις, τα δικαιώματα ψήφου που αντιστοιχούν στις μετοχές αυτές αναστέλλονται και οι μετοχές αυτές λαμβάνονται υπόψη για να προσδιορισθεί κατά πόσον πληρούται ο όρος του άρθρου 21 παράγραφος 1 στοιχείο β).

6. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν το άρθρο 22 παράγραφοι 2 και 3, ούτε το άρθρο 23, σε περίπτωση απόκτησης μετοχών ανώνυμης εταιρείας από την άλλη εταιρεία, εφόσον προβλέπουν:

α) την αναστολή των δικαιωμάτων ψήφου που αντιστοιχούν στις μετοχές της ανώνυμης εταιρείας που διαθέτει η άλλη εταιρεία, και

β) ότι τα μέλη των οργάνων διοίκησης ή διεύθυνσης της ανώνυμης εταιρείας υποχρεούνται να εξαγοράσουν από την άλλη εταιρεία

τις μετοχές που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφοι 2 και 3 και στο άρθρο 23 στην τιμή που τις είχε αποκτήσει αυτή η άλλη εταιρεία· η κύρωση αυτή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση μόνο που τα εν λόγω μέλη αποδεικνύουν ότι δεν ευθύνονται ουδόλως για την ανάληψη ή την απόκτηση των εν λόγω μετοχών.

Άρθρο 29

1. Κάθε αύξηση του κεφαλαίου πρέπει να αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση. Η απόφαση αυτή καθώς και η πραγματοποίηση της αύξησης του αναληφθέντος κεφαλαίου, δημοσιεύονται σύμφωνα με τους προβλεπόμενους από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους τρόπους, κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

2. Πάντως, το καταστατικό, η ιδρυτική πράξη ή η γενική συνέλευση, της οποίας η απόφαση πρέπει να δημοσιευθεί σύμφωνα με την παράγραφο 1, μπορούν να επιτρέπουν την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου, λαμβάνοντας πρόνοια ώστε το ανώτατο ποσό να μην είναι μεγαλύτερο από το ποσό που τυχόν προβλέπει ο νόμος. Το εξουσιοδοτημένο για τον σκοπό αυτό όργανο της εταιρείας αποφασίζει, κατά περίπτωση, να αυξήσει το καλυφθέν κεφάλαιο στα όρια του ποσού που ορίστηκε. Η εξουσία αυτή του οργάνου έχει ανώτατη διάρκεια πέντε ετών και μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές από τη γενική συνέλευση για χρονικό διάστημα, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη για κάθε ανανέωση.

3. Όταν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, η απόφαση της γενικής συνέλευσης για αύξηση του κεφαλαίου, που προβλέπεται στην παράγραφο 1 ή την έγκριση αύξησης του κεφαλαίου που αναφέρεται στην παράγραφο 2, υποβάλλεται σε χωριστή ψηφοφορία τουλάχιστον για κάθε κατηγορία μετοχών, τα δικαιώματα των οποίων επηρεάζει η πράξη αυτή.

4. Το παρόν άρθρο ισχύει για την έκδοση όλων των τίτλων που είναι μετατρέψιμοι σε μετοχές ή συνοδεύονται από το δικαίωμα αναλήψεως μετοχών, όχι όμως για τη μετατροπή των τίτλων και την άσκηση του δικαιώματος αναλήψεως.

Άρθρο 30

Οι μετοχές που εκδόθηκαν έναντι εισφορών ύστερα από αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου πρέπει να εξοφλούνται τουλάχιστον κατά ποσοστό 25 % της ονομαστικής τους αξίας, ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας. Όταν προβλέπεται η καταβολή προσθέτου ποσού, το ποσό αυτό πρέπει να καταβάλλεται ολόκληρο.

Άρθρο 31

1. Οι μετοχές, που εκδόθηκαν έναντι εισφορών σε είδος, ύστερα από αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου, πρέπει να έχουν εξοφληθεί πλήρως εντός προθεσμίας πέντε ετών μετά την απόφαση για αύξηση του αναληφθέντος κεφαλαίου.

2. Οι εισφορές που προβλέπονται στην παράγραφο 1 αποτελούν το αντικείμενο εκθέσεως, η οποία συντάσσεται πριν από την πραγματοποίηση της αύξησής του καλυφθέντος κεφαλαίου από ένα ή περισσότερους ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, που ορίζονται ή εγκρίνονται από διοικητική ή δικαστική αρχή. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί μπορούν να είναι, σύμφωνα με τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή εταιρείες.

Το άρθρο 10 παράγραφοι 2 και 3, και τα άρθρα 11 και 12, τυγχάνουν εφαρμογής.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την παράγραφο 2, όταν η αύξηση του κεφαλαίου γίνεται για να πραγματοποιηθεί συγχώνευση, διάσπαση ή δημόσια προσφορά αγοράς ή ανταλλαγής μετοχών και για να αμειφθούν οι μέτοχοι της εταιρείας που απορροφάται ή διασπάται ή η οποία αποτελεί το αντικείμενο της δημόσιας προσφοράς για αγορά ή ανταλλαγή μετοχών.

Εντούτοις, στις περιπτώσεις συγχώνευσης ή διάσπασης, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το πρώτο εδάφιο μόνον όταν συντάσσεται έκθεση από έναν ή περισσότερους ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες για το σχέδιο συγχώνευσης ή διάσπασης.

Οσάκις τα κράτη μέλη αποφασίζουν να εφαρμόσουν την παράγραφο 2 στην περίπτωση συγχώνευσης ή διάσπασης, μπορούν να ορίζουν ότι η έκθεση σύμφωνα με το παρόν άρθρο και η έκθεση ενός ή περισσότερων ανεξάρτητων εμπειρογνώμωνων για το σχέδιο συγχώνευσης ή διάσπασης μπορούν να συντάσσονται από τον ίδιο εμπειρογνώμονα ή εμπειρογνώμονες.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την παράγραφο 2, όταν όλες οι μετοχές που εκδόθηκαν ύστερα από αύξηση του αναληφθέντος κεφαλαίου εκδίδονται έναντι εισφορών σε είδος, που έγιναν από μία ή περισσότερες εταιρείες, με την προϋπόθεση ότι όλοι οι μέτοχοι της εταιρείας δικαιούχου των εισφορών, παραιτήθηκαν από τη σύνταξη της εκθέσεως του εμπειρογνώμονα και ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 10 παράγραφος 4 περιπτώσεις β) μέχρι στ).

Άρθρο 32

Εάν το ποσό της αύξησης του κεφαλαίου δεν καλυφθεί πλήρως, το κεφάλαιο θα αυξηθεί μέχρι το ποσό που έχει καλυφθεί μόνον εφόσον οι προϋποθέσεις έκδοσης προβλέπουν ρητά τη δυνατότητα αυτή.

Άρθρο 33

1. Κατά την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου με εισφορές σε μετρητά, οι μετοχές πρέπει να προσφέρονται κατά προτίμηση στους μετόχους ανάλογα με το τμήμα του κεφαλαίου, που αντιπροσωπεύουν οι μετοχές τους.

2. Η νομοθεσία κράτους μέλους μπορεί να προβλέπει:

α) την μη εφαρμογή της παραγράφου 1 στις μετοχές, στις οποίες αναγνωρίζεται περιορισμένο δικαίωμα συμμετοχής στις διανομές, κατά την έννοια του άρθρου 17, και/ή στη διανομή της εταιρικής περιουσίας σε περίπτωση εκκαθάρισης, ή

β) τη δυνατότητα όταν το καλυφθέν κεφάλαιο εταιρείας που έχει περισσότερες κατηγορίες μετοχών, στις οποίες το δικαίωμα ψήφου ή το δικαίωμα συμμετοχής στις διανομές κατά την έννοια του άρθρου 17, ή στη διανομή της εταιρικής περιουσίας σε περίπτωση εκκαθάρισης είναι διαφορετικά μεταξύ τους, να αυξάνεται με την έκδοση νέων μετοχών μιας μόνον από τις κατηγορίες αυτές, και να επιτρέπεται η άσκηση του δικαιώματος προτιμήσεως από τους μετόχους των άλλων κατηγοριών μόνο από την άσκηση του δικαιώματος αυτού από τους μετόχους της κατηγορίας από την οποία εκδίδονται οι νέες μετοχές.

3. Η προσφορά προτιμιακής αναλήψεως καθώς και η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, δημοσιεύονται στο εθνικό δελτίο σύμφωνα με την οδηγία 2009/101/ΕΚ. Πάντως, η νομοθεσία κράτους μέλους μπορεί να μην προβλέπει τη δημοσίευση αυτή, όταν όλες οι μετοχές της εταιρείας είναι ονομαστικές. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να ενημερώνονται γραπτώς όλοι οι μέτοχοι. Το δικαίωμα προτιμήσεως πρέπει να ασκείται εντός προθεσμίας όχι μικρότερης από δεκατέσσερις ημέρες μετά τη δημοσίευση της προσφοράς ή την αποστολή των επιστολών στους μετόχους.

4. Το δικαίωμα προτιμήσεως δεν επιτρέπεται να περιορίζεται ή να αποκλείεται από το καταστατικό ή τη συστατική πράξη. Αυτό πάντως καθίσταται δυνατό με απόφαση της γενικής συνέλευσεως. Το διοικητικό όργανο ή η διεύθυνση έχει την υποχρέωση να υποβάλει στη γενική συνέλευση γραπτή έκθεση, η οποία να αναφέρει τους λόγους περιορισμού ή αποκλεισμού του δικαιώματος προτιμήσεως και να δικαιολογεί την τιμή εκδόσεως που προτείνεται. Η γενική συνέλευση αποφαινεται σύμφωνα με τους κανόνες απαρτίας και πλειοψηφίας που ορίζονται στο άρθρο 44. Η απόφασή της δημοσιεύεται σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

5. Η νομοθεσία κράτους μέλους μπορεί να προβλέπει ότι το καταστατικό, η συστατική πράξη ή η γενική συνέλευση, που αποφαίνεται σύμφωνα με τους κανόνες απαρτίας, πλειοψηφίας και δημοσιότητας που προβλέπονται στην παράγραφο 4, μπορούν να παρέχουν την εξουσία περιορισμού ή αποκλεισμού του δικαιώματος προτιμήσεως στο όργανο της εταιρείας, το οποίο είναι εξουσιοδοτημένο να αποφασίζει την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου εντός του ορίου του εγκεκριμένου κεφαλαίου. Η εξουσία αυτή δεν μπορεί να έχει διάρκεια μεγαλύτερη από εκείνη της εξουσίας που προβλέπει το άρθρο 29 παράγραφος 2.

6. Οι παράγραφοι 1 μέχρι 5 ισχύουν για την έκδοση όλων των τίτλων που είναι μετατρέψιμοι σε μετοχές ή συνοδεύονται από το δικαίωμα αναλήψεως μετοχών, όχι όμως για τη μετατροπή των τίτλων και την άσκηση του δικαιώματος αναλήψεως.

7. Αποκλεισμός από το δικαίωμα προτιμήσεως, κατά την έννοια των παραγράφων 4 και 5 δεν υπάρχει όταν, σύμφωνα με την απόφαση για την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου, η έκδοση μετοχών γίνεται σε τράπεζες ή άλλους πιστωτικούς οργανισμούς, για να προσφερθούν στους μετόχους της εταιρείας, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3.

Άρθρο 34

Κάθε μείωση του καλυφθέντος κεφαλαίου, εκτός από εκείνη που επιβάλλεται από δικαστική απόφαση, πρέπει να αποφασίζεται, τουλάχιστον με απόφαση της γενικής συνελεύσεως, που αποφαινεται σύμφωνα με τους κανόνες απαρτίας και πλειοψηφίας, οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 44, με την επιφύλαξη των άρθρων 40 και 41. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

Η πρόσκληση συγκλήσεως της συνελεύσεως πρέπει να αναφέρει τουλάχιστον τον σκοπό της μείωσης και τον τρόπο με τον οποίο θα πραγματοποιηθεί.

Άρθρο 35

Όταν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, η απόφαση της γενικής συνελεύσεως για τη μείωση του καλυφθέντος κεφαλαίου υποβάλλεται σε χωριστή ψηφοφορία τουλάχιστο για κάθε κατηγορία μετοχών, τα δικαιώματα των οποίων επηρεάζει η πράξη.

Άρθρο 36

1. Σε περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, τουλάχιστον οι πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν πριν από τη δημοσίευση της αποφάσεως μείωσης έχουν τουλάχιστον το δικαίωμα να λαμβάνουν εγγύηση για τις απαιτήσεις που δεν είναι ληξιπρόθεσμες κατά τον χρόνο της δημοσιεύσεώς της. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποκλείουν το δικαίωμα αυτό μόνον όταν ο πιστωτής έχει επαρκείς εγγυήσεις ή όταν οι εν λόγω ρυθμίσεις

δεν είναι απαραίτητες λαμβανομένης υπόψη της εταιρικής περιουσίας.

Τα κράτη μέλη ορίζουν τις προϋποθέσεις ασκήσεως του δικαιώματος που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο. Σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι πιστωτές έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται στην αρμόδια διοικητική ή δικαστική αρχή για να λάβουν επαρκείς εγγυήσεις εφόσον μπορούν να αποδείξουν κατά τρόπο αξιόπιστο ότι η εν λόγω μείωση του καλυφθέντος κεφαλαίου θέτει σε κίνδυνο την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, και ότι δεν έχουν δοθεί επαρκείς εγγυήσεις από την εταιρεία.

2. Οι νομοθεσίες, εξ άλλου, των κρατών μελών προβλέπουν, τουλάχιστον, ότι η μείωση είναι ανίσχυρη ή ότι καμία πληρωμή δεν επιτρέπεται να γίνει στους μετόχους, εφόσον δεν έχουν ικανοποιηθεί οι πιστωτές ή το δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί ότι η αίτησή τους δεν πρέπει να γίνει δεκτή.

3. Το άρθρο αυτό εφαρμόζεται επίσης όταν η μείωση του καλυφθέντος κεφαλαίου γίνεται με ολική ή μερική απαλλαγή από την καταβολή των εισφορών των μετόχων.

Άρθρο 37

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν το άρθρο 36 σε περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, που αποβλέπει στην κάλυψη ζημιών ή στην ενίσχυση του αποθεματικού, με την προϋπόθεση ότι, ύστερα από την πράξη αυτή, το ποσό του αποθεματικού δεν θα υπερβαίνει το 10 % του μειωθέντος καλυφθέντος κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό δεν μπορεί να διανέμεται στους μετόχους, εκτός από την περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου. Μπορεί να χρησιμοποιείται μόνον για την κάλυψη ζημιών που έγιναν ή για την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου, με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών στο μέτρο που τα κράτη μέλη το επιτρέπουν.

2. Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1, οι νομοθεσίες των κρατών μελών προβλέπουν, τουλάχιστον, τα αναγκαία μέτρα, ώστε τα ποσά που προέρχονται από τη μείωση του καλυφθέντος κεφαλαίου να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν για καταβολές ή διανομές στους μετόχους, ούτε για να απαλλάξουν τους μετόχους από την υποχρέωση να καταβάλλουν τις εισφορές τους.

Άρθρο 38

Το καλυφθέν κεφάλαιο δεν μπορεί να μειώνεται σε ποσό κατώτερο από το ελάχιστο κεφάλαιο, που ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 6.

Πάντως, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν τέτοια μείωση αν προβλέπουν συγχρόνως ότι η απόφαση μείωσης είναι ισχυρή μόνον αν γίνει αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου, σε ύψος τουλάχιστο ίσο με το ελάχιστο όριο που προβλέπεται.

Άρθρο 39

Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει την ολική ή μερική απόσβεση του καλυφθέντος κεφαλαίου χωρίς μείωση του τελευταίου, απαιτεί, τουλάχιστον, την εκπλήρωση των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) αν το καταστατικό ή η συστατική πράξη προβλέπουν την απόσβεση, η τελευταία αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση, σύμφωνα με τις κανονικές τουλάχιστον προϋποθέσεις απαρτίας και πλειοψηφίας· όταν το καταστατικό ή η συστατική πράξη δεν προβλέπουν την απόσβεση, η τελευταία αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση, σύμφωνα τουλάχιστον με τις προϋποθέσεις απαρτίας και πλειοψηφίας που προβλέπονται στο άρθρο 44· η απόφαση δημοσιεύεται σύμφωνα με τους τρόπους που προβλέπονται από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ·
- β) η απόσβεση μπορεί να γίνεται χρησιμοποιώντας μόνον τα ποσά που μπορούν να διανεμηθούν, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφοι 1 έως 4·
- γ) οι μέτοχοι, οι μετοχές των οποίων έχουν αποσβεσθεί, διατηρούν τα δικαιώματά τους στην εταιρεία, εκτός από το δικαίωμα επιστροφής της εισφοράς και το δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή πρώτου μερίσματος, το οποίο εισπράττεται επί των μετοχών, που δεν αποσβέστησαν.

Άρθρο 40

1. Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει στις εταιρείες να μειώνουν το καλυφθέν κεφάλαιο τους με την αναγκαστική ανάκληση μετοχών, απαιτεί τουλάχιστον την εκπλήρωση των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) η αναγκαστική ανάκληση πρέπει να επιβάλλεται ή να επιτρέπεται από το καταστατικό ή τη συστατική πράξη πριν από την ανάληψη των μετοχών που αποτελούν αντικείμενο ανάκλησης·
- β) αν η αναγκαστική ανάκληση επιτρέπεται μόνο από το καταστατικό ή τη συστατική πράξη, τότε αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση, εκτός αν έχει εγκριθεί ομόφωνα από τους ενδιαφερομένους μετόχους·

γ) το όργανο της εταιρείας, που αποφασίζει για την αναγκαστική ανάκληση, ορίζει τις προϋποθέσεις και τους τρόπους με τους οποίους πραγματοποιείται, εφόσον δεν προβλέπονται από το καταστατικό ή τη συστατική πράξη·

δ) εφαρμόζεται το άρθρο 36, εκτός αν πρόκειται για μετοχές που έχουν πλήρως εξοφληθεί και τίθενται εκ χαρακτηριστικής αιτίας στη διάθεση της εταιρείας ή ανακαλούνται χρησιμοποιώντας ποσά που μπορούν να διανεμηθούν σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφοι 1 έως 4· στις περιπτώσεις αυτές, ποσό ίσο με την ονομαστική αξία ή, σε περίπτωση ελλείψεως ονομαστικής αξίας, με τη λογιστική αξία όλων των μετοχών που ανακλήθηκαν, πρέπει να αποτελέσει μέρος αποθεματικού· το αποθεματικό αυτό δεν μπορεί, εκτός από την περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, να διανέμεται στους μετόχους· μπορεί να χρησιμοποιείται μόνον για να καλύψει ζημίες ή για να αυξήσει το καλυφθέν κεφάλαιο με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, στο μέτρο που τα κράτη μέλη επιτρέπουν τέτοια πράξη·

ε) η απόφαση σχετικά με την αναγκαστική ανάκληση δημοσιεύεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

2. Το άρθρο 34 παράγραφος 1 και τα άρθρα 35, 37 και 44 δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 41

1. Σε περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου με ανάκληση μετοχών, τις οποίες απέκτησε η ίδια η εταιρεία ή πρόσωπο που ενεργεί επ' ονόματί του αλλά για λογαριασμό της εταιρείας αυτής, η ανάκληση πρέπει να αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση.

2. Εφαρμόζεται το άρθρο 36, εκτός αν πρόκειται για μετοχές που εξοφλήθηκαν πλήρως και αποκτήθηκαν εκ χαρακτηριστικής αιτίας ή με ποσά που μπορούν να διανεμηθούν, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 17. Στην περίπτωση αυτή, ποσό ίσο με την ονομαστική αξία ή, σε περίπτωση ελλείψεως ονομαστικής αξίας, με τη λογιστική αξία όλων των μετοχών που ανακλήθηκαν, πρέπει να αποτελέσει μέρος αποθεματικού. Το αποθεματικό αυτό δεν μπορεί, εκτός από την περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, να διανέμεται στους μετόχους. Μπορεί να χρησιμοποιείται μόνον για να καλύψει ζημίες ή να αυξήσει το καλυφθέν κεφάλαιο με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, στο μέτρο που τα κράτη μέλη επιτρέπουν τέτοια πράξη.

3. Τα άρθρα 35, 37 και 44 δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 42

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 39, στο άρθρο 40 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 41 παράγραφος 1, όταν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, η απόφαση της γενικής συνελεύσεως περί της αποσβέσεως του καλυφθέντος κεφαλαίου ή της μείωσής του με ανάκληση μετοχών, υποβάλλεται σε χωριστή ψηφοφορία, τουλάχιστον, για κάθε κατηγορία μετόχων, τα δικαιώματα των οποίων επηρεάζονται από την πράξη.

Άρθρο 43

Όταν η νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει στις εταιρείες να εκδίδουν μετοχές που μπορούν να εξαγορασθούν, απαιτεί την εκπλήρωση τουλάχιστον των ακόλουθων προϋποθέσεων για την εξαγορά των μετοχών αυτών:

- α) η εξαγορά πρέπει να επιτρέπεται από το καταστατικό ή τη συστατική πράξη πριν από την ανάληψη των μετοχών που μπορούν να εξαγορασθούν·
- β) οι μετοχές αυτές πρέπει να έχουν πλήρως εξοφληθεί·
- γ) οι προϋποθέσεις και οι τρόποι εξαγοράς ορίζονται από το καταστατικό ή τη συστατική πράξη·
- δ) η εξαγορά μπορεί να γίνεται χρησιμοποιώντας μόνον ποσά που μπορούν να διανεμηθούν σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 17 ή το προϊόν νέας εκδόσεως που πραγματοποιήθηκε με σκοπό την εξαγορά αυτή·
- ε) ποσό ίσο με την ονομαστική αξία ή, σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, με τη λογιστική αξία όλων των μετοχών που εξαγοράστηκαν πρέπει να αποτελεί μέρος αποθεματικού, το οποίο δεν μπορεί, εκτός από την περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, να διανέμεται στους μετόχους. Το αποθεματικό αυτό μπορεί να χρησιμοποιείται μόνον για την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών·
- στ) το στοιχείο ε) δεν εφαρμόζεται, όταν η εξαγορά έγινε με τη χρησιμοποίηση του προϊόντος νέας έκδοσης, η οποία πραγματοποιήθηκε με σκοπό την εξαγορά αυτή·
- ζ) όταν, συνεπεία της εξαγοράς, προβλέπεται η καταβολή προσθέτου ποσού στους μετόχους, το ποσό αυτό δεν μπορεί να κρατείται παρά μόνον από τα ποσά που μπορούν να διανεμηθούν, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 17, ή από αποθεματικό, διαφορετικό από εκείνο που προβλέπεται στο στοιχείο ε) του παρόντος άρθρου, το οποίο δεν μπορεί, εκτός από την περίπτωση μείωσης του καλυφθέντος κεφαλαίου, να

διανέμεται στους μετόχους· το αποθεματικό αυτό μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για την αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, με σκοπό την κάλυψη των εξόδων που προβλέπονται στο άρθρο 3 στοιχείο ι) ή των εξόδων εκδόσεως μετοχών ή ομολογιών ή με σκοπό την καταβολή προσθέτου ποσού στους κατόχους των μετοχών ή των ομολογιών που πρέπει να εξαγορασθούν·

- η) η εξαγορά δημοσιεύεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 2009/101/ΕΚ.

Άρθρο 44

Οι νομοθεσίες των κρατών μελών προβλέπουν ότι για τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 33 παράγραφοι 4 και 5 και στα άρθρα 34, 35, 39 και 42, απαιτείται τουλάχιστον πλειοψηφία, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τα δύο τρίτα των ψήφων που αντιπροσychούν είτε στους αντιπροσωπευόμενους τίτλους είτε στο αντιπροσωπευόμενο αναληφθέν κεφάλαιο.

Πάντως, οι νομοθεσίες των κρατών μελών μπορούν να προβλέπουν ότι, όταν αντιπροσωπεύεται το μισό, τουλάχιστον, του καλυφθέντος κεφαλαίου, αρκεί η απλή πλειοψηφία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο.

Άρθρο 45

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από το άρθρο 9 πρώτο εδάφιο, την πρώτη πρόταση του στοιχείου α) του άρθρου 21 παράγραφος 1 και τα άρθρα 29, 30 και 33 στον βαθμό που οι παρεκκλίσεις αυτές είναι απαραίτητες για τη θέσπιση ή την εφαρμογή διατάξεων που σκοπό έχουν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή του προσωπικού ή άλλων ομάδων προσώπων που ορίζονται από την εθνική νομοθεσία, στο κεφάλαιο των επιχειρήσεων.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχείο α) πρώτη φράση και τα άρθρα 34, 35, 40, 41, 42 και 43 στις εταιρείες, οι οποίες διέπονται από ειδικό καθεστώς και εκδίδουν μετοχές κεφαλαίου και συγχρόνως μετοχές εργασίας, τις τελευταίες μάλιστα υπέρ του προσωπικού λαμβανομένου υπ' όψη σαν σύνολο και αντιπροσωπευόμενου στις γενικές συνελεύσεις των μετόχων από εντολοδόχους που έχουν δικαίωμα ψήφου.

Άρθρο 46

Για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, οι νομοθεσίες των κρατών μελών εγγυώνται ίση μεταχείριση των μετόχων που ευρίσκονται στην ίδια θέση.

Άρθρο 47

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν το άρθρο 3 στοιχεία ζ), θ), ι) και ια) στις εταιρείες που ήδη υπάρχουν κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που θεσπίστηκαν προς συμμόρφωση με την οδηγία 77/91/ΕΟΚ.

2. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου, τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 48

Η οδηγία 77/91/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε με τις πράξεις που εμφανίζονται στο παράρτημα II μέρος Α, καταργείται, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά στις προδημοσίευσες ενσωμάτωσής στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής των οδηγιών που εμφανίζονται στο παράρτημα II μέρος Β.

Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία θεωρούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος III.

Άρθρο 49

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 50

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 25 Οκτωβρίου 2012.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. SCHULZ

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. Δ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΟΡΦΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΠΡΩΤΟ ΕΔΑΦΙΟ

- για το Βέλγιο:
société anonyme/naamloze vennootschap
- για την Βουλγαρία:
акционерно дружество
- για την Τσεχική Δημοκρατία:
akcioná společnost
- για τη Δανία:
aktieselskab
- για τη Γερμανία:
Aktiengesellschaft
- για την Εσθονία:
aktsiaselts
- για την Ιρλανδία:
public company limited by shares, και
public company limited by guarantee and having a share capital
- για την Ελλάδα:
ανώνυμη εταιρία
- για την Ισπανία:
sociedad anónima
- για τη Γαλλία:
société anonyme
- για την Ιταλία:
società per azioni
- για την Κύπρο:
δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές, δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση που διαθέτουν μετοχικό κεφάλαιο
- για τη Λετονία:
akciju sabiedrība
- για τη Λιθουανία:
akcinė bendrovė
- για το Λουξεμβούργο:
société anonyme

- για την Ουγγαρία:
nyilvánosan működő részvénytársaság
 - για τη Μάλτα:
kumpanija pubblika/public/limited liability company
 - για τις Κάτω Χώρες:
naamloze vennootschap
 - για την Αυστρία:
Aktiengesellschaft
 - για την Πολωνία:
spółka akcyjna
 - για την Πορτογαλία:
sociedade anónima
 - για τη Ρουμανία:
societate pe acțiuni
 - για τη Σλοβενία:
delniška družba
 - για τη Σλοβακία:
akcioná spoločnosť
 - για τη Φινλανδία:
julkinen osakeyhtiö/publikt aktiebolag
 - για τη Σουηδία:
aktiebolag
 - για το Ηνωμένο Βασίλειο:
the public company limited by shares, και
the public company limited by guarantee and having a share capital.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΜΕΡΟΣ Α

Καταργούμενη οδηγία με τις διαδοχικές τροποποιήσεις της
(που αναφέρονται στο άρθρο 48)

Οδηγία 77/91/ΕΟΚ του Συμβουλίου
(ΕΕ L 26 της 31.1.1977, σελ. 1)

Παράρτημα I, Σημείο III (Γ) της Πράξης Προσχώρησης του 1979
(ΕΕ L 291 της 19.11.1979, σ. 89)

Παράρτημα I, της Πράξης Προσχώρησης του 1985
(ΕΕ L 302 της 15.11.1985, σ. 157)

Οδηγία 92/101/ΕΟΚ του Συμβουλίου
(ΕΕ L 347 της 28.11.1992, σελ. 64)

Παράρτημα I, Σημείο XI (Α) της Πράξης Προσχώρησης του 1994
(ΕΕ C 241 της 29.8.1994, σ. 194)

Παράρτημα II, Σημείο 4 (Α) της Πράξης Προσχώρησης του 2003
(ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 338)

Οδηγία 2006/68/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
(ΕΕ L 264 της 25.9.2006, σ. 32)

Οδηγία 2006/99/ΕΚ του Συμβουλίου
(ΕΕ L 363 της 20.12.2006, σ. 137)

Μόνον το σημείο Α(2) του παραρτήματος

Οδηγία 2009/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Μόνον το άρθρο 1
(ΕΕ L 259 της 2.10.2009, σ. 14)

ΜΕΡΟΣ Β

Κατάλογος καταληκτικών ημερομηνιών ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής
(που αναφέρονται στο άρθρο 48)

Οδηγία	Καταληκτική ημερομηνία ενσωμάτωσης	Ημερομηνία εφαρμογής
77/91/ΕΟΚ	17 Δεκεμβρίου 1978	—
92/101/ΕΟΚ	31 Δεκεμβρίου 1993	1η Ιανουαρίου 1995
2006/68/ΕΚ	15 Απριλίου 2008	—
2006/99/ΕΚ	1η Ιανουαρίου 2007	—
2009/109/ΕΚ	30 Ιουνίου 2011	—

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

Οδηγία 77/91/ΕΟΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 1 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο εισαγωγική φράση	Άρθρο 1 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 1 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο πρώτη έως εικοστή έβδομη περίπτωση	Παράρτημα Ι
Άρθρο 1 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 1 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 1 παράγραφος 2	Άρθρο 1 παράγραφος 2
Άρθρο 2 εισαγωγική φράση	Άρθρο 2 εισαγωγική φράση
Άρθρο 2 στοιχείο α)	Άρθρο 2 στοιχείο α)
Άρθρο 2 στοιχείο β)	Άρθρο 2 στοιχείο β)
Άρθρο 2 στοιχείο γ) πρώτη περίπτωση	Άρθρο 2 στοιχείο γ)
Άρθρο 2 στοιχείο γ) δεύτερη περίπτωση	Άρθρο 2 στοιχείο δ)
Άρθρο 2 στοιχείο δ)	Άρθρο 2 στοιχείο ε)
Άρθρο 2 στοιχείο ε)	Άρθρο 2 στοιχείο στ)
Άρθρα 3 έως 5	Άρθρα 3 έως 5
Άρθρο 6 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 6 παράγραφος 1
Άρθρο 6 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 6 παράγραφος 2	—
Άρθρο 6 παράγραφος 3	Άρθρο 6 παράγραφος 2
Άρθρο 7	Άρθρο 7
Άρθρο 8 παράγραφος 1	Άρθρο 8 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 8 παράγραφος 2	Άρθρο 8 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 9 παράγραφος 1	Άρθρο 9 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 9 παράγραφος 2	Άρθρο 9 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 10	Άρθρο 10
Άρθρο 10α παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 10α παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο πρώτη πρόταση	Άρθρο 11 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 10α παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο δεύτερη πρόταση	Άρθρο 11 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 10α παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 11 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 10α παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο πρώτη πρόταση	Άρθρο 11 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 10α παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο δεύτερη πρόταση	Άρθρο 11 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο

Οδηγία 77/91/ΕΟΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 10α παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο πρώτη πρόταση	Άρθρο 11 παράγραφος 2 τέταρτο εδάφιο
Άρθρο 10α παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο δεύτερη πρόταση	Άρθρο 11 παράγραφος 2 πέμπτο εδάφιο
Άρθρο 10α παράγραφος 3	Άρθρο 11 παράγραφος 3
Άρθρο 10β	Άρθρο 12
Άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο πρώτη πρόταση	Άρθρο 13 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο δεύτερη πρόταση	Άρθρο 13 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 11 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 13 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 11 παράγραφος 2	Άρθρο 13 παράγραφος 2
Άρθρο 12	Άρθρο 14
Άρθρο 13	Άρθρο 15
Άρθρο 14	Άρθρο 16
Άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο α)	Άρθρο 17 παράγραφος 1
Άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο β)	Άρθρο 17 παράγραφος 2
Άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο γ)	Άρθρο 17 παράγραφος 3
Άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο δ)	Άρθρο 17 παράγραφος 4
Άρθρο 15 παράγραφος 2	Άρθρο 17 παράγραφος 5
Άρθρο 15 παράγραφος 3	Άρθρο 17 παράγραφος 6
Άρθρο 15 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 17 παράγραφος 7 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 15 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο πρώτη περίπτωση	Άρθρο 17 παράγραφος 7 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α)
Άρθρο 15 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο δεύτερη περίπτωση	Άρθρο 17 παράγραφος 7 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β)
Άρθρο 15 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο	Άρθρο 17 παράγραφος 7 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 16	Άρθρο 18
Άρθρο 17	Άρθρο 19
Άρθρο 18	Άρθρο 20
Άρθρο 19 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 21 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 19 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο σημεία ι)-ν)	Άρθρο 21 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχεία α)-ε)
Άρθρο 19 παράγραφος 2 και 3	Άρθρο 21 παράγραφος 2 και 3

Οδηγία 77/91/ΕΟΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 20	Άρθρο 22
Άρθρο 21	Άρθρο 23
Άρθρο 22	Άρθρο 24
Άρθρο 23 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 25 παράγραφος 1
Άρθρο 23 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο πρώτη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο δεύτερη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο πρώτη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο πρώτο μέρος της δεύτερης πρότασης	Άρθρο 25 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο εισαγωγική φράση
Άρθρο 23 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο δεύτερο μέρος της δεύτερης πρότασης	Άρθρο 25 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο στοιχεία α) έως ε)
Άρθρο 23 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο τρίτη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 3 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο πρώτη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο δεύτερη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 1 πέμπτο εδάφιο	Άρθρο 25 παράγραφος 5
Άρθρο 23 παράγραφος 2 πρώτη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 2 δεύτερη πρόταση	Άρθρο 25 παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 3	Άρθρο 25 παράγραφος 7
Άρθρο 23α	Άρθρο 26
Άρθρο 24	Άρθρο 27
Άρθρο 24α παράγραφος 1 στοιχείο α)	Άρθρο 28 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 24α παράγραφος 1 στοιχείο β)	Άρθρο 28 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 24α παράγραφος 2	Άρθρο 28 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 24α παράγραφος 3	Άρθρο 28 παράγραφος 2
Άρθρο 24α παράγραφος 4 στοιχείο α)	Άρθρο 28 παράγραφος 3
Άρθρο 24α παράγραφος 4 στοιχείο β)	Άρθρο 28 παράγραφος 4
Άρθρο 24α παράγραφος 5	Άρθρο 28 παράγραφος 5
Άρθρο 24α παράγραφος 6	Άρθρο 28 παράγραφος 6
Άρθρο 25	Άρθρο 29
Άρθρο 26	Άρθρο 30

Οδηγία 77/91/ΕΟΚ	Παρούσα οδηγία
Άρθρο 27	Άρθρο 31
Άρθρο 28	Άρθρο 32
Άρθρο 29	Άρθρο 33
Άρθρο 30	Άρθρο 34
Άρθρο 31	Άρθρο 35
Άρθρο 32	Άρθρο 36
Άρθρο 33	Άρθρο 37
Άρθρο 34 πρώτη πρόταση	Άρθρο 38 πρώτη παράγραφος
Άρθρο 34 δεύτερη πρόταση	Άρθρο 38 δεύτερη παράγραφος
Άρθρο 35	Άρθρο 39
Άρθρο 36	Άρθρο 40
Άρθρο 37	Άρθρο 41
Άρθρο 38	Άρθρο 42
Άρθρο 39	Άρθρο 43
Άρθρο 40 παράγραφος 1	Άρθρο 44 πρώτη παράγραφος
Άρθρο 40 παράγραφος 2	Άρθρο 44 δεύτερη παράγραφος
Άρθρο 41	Άρθρο 45
Άρθρο 42	Άρθρο 46
Άρθρο 43 παράγραφος 1	—
Άρθρο 43 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 47 παράγραφος 1
Άρθρο 43 παράγραφος 2 δεύτερο και τρίτο εδάφιο	—
Άρθρο 43 παράγραφος 3	Άρθρο 47 παράγραφος 2
—	Άρθρο 48
—	Άρθρο 49
Άρθρο 44	Άρθρο 50
—	Παράρτημα II
—	Παράρτημα III

Τιμή συνδρομής 2012 (χωρίς ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων ταχυδρομείου για κανονική αποστολή)

Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, μόνο έντυπη έκδοση	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	1 200 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, έντυπη έκδοση + ετήσιο DVD	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	1 310 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρά L, μόνο έντυπη έκδοση	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	840 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, μηνιαίο συγκεντρωτικό DVD	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	100 EUR ετησίως
Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας, σειρά S — Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί, DVD, μία έκδοση την εβδομάδα	πολύγλωσσο: 23 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	200 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρά C — Διαγωνισμοί	γλώσσα(-ες) ανάλογα με τον διαγωνισμό	50 EUR ετησίως

Η συνδρομή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, που εκδίδεται στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατή σε 22 γλωσσικές εκδόσεις. Περιλαμβάνει τις σειρές L (Νομοθεσία) και C (Ανακοινώσεις και Πληροφορίες).

Για κάθε γλωσσική έκδοση απαιτείται ξεχωριστή συνδρομή.

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 920/2005 του Συμβουλίου, που δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα* L 156 της 18ης Ιουνίου 2005, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υποχρεούνται, προσωρινά, να συντάσσουν και να δημοσιεύουν στα ιρλανδικά όλες τις πράξεις. Γι' αυτό, η *Επίσημη Εφημερίδα* στα ιρλανδικά πωλείται ξεχωριστά.

Η συνδρομή για το Συμπλήρωμα της *Επίσημης Εφημερίδας* (σειρά S — Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί) περιλαμβάνει 23 επίσημες γλωσσικές εκδόσεις σε ένα ενιαίο πολύγλωσσο DVD.

Με απλή αίτηση, οι συνδρομητές της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν διάφορα παραρτήματα της *Επίσημης Εφημερίδας*. Ενημερώνονται για την έκδοση των παραρτημάτων με «Σημείωμα προς τον αναγνώστη» που δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Πωλήσεις και συνδρομές

Συνδρομές σε διάφορες τιμολογημένες περιοδικές εκδόσεις, όπως η *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, διατίθενται στους εμπορικούς μας αντιπροσώπους. Κατάλογο των εμπορικών μας αντιπροσώπων θα βρείτε στο Διαδίκτυο, στη διεύθυνση:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm

Το EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) παρέχει άμεση και δωρεάν πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ιστοχώρος αυτός επιτρέπει την πρόσβαση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* καθώς και στις Συνθήκες, στη νομοθεσία, στη νομολογία και στις προπαρασκευαστικές πράξεις.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση: <http://europa.eu>

